

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ACADEMIC JOURNAL

PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Humanities and Social Sciences

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2568

Vol.16 No.2 July - December 2025

ISSN : 3027-7949 (Online)

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ACADEMIC JOURNAL PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

(Humanities and Social Sciences)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2568

Vol.16 No.2 July - December 2025

ISSN : 3027-7949 (Online)

เจ้าของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จัดทำเป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทความทวิทัศน์ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ พัฒนาชุมชน การบริหารและพัฒนาเมือง ประวัติศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ นาฏศิลป์และการละคร ดนตรี นิติศาสตร์ ศิลปกรรม บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การจัดการทั่วไป/คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาด การท่องเที่ยวและการโรงแรม นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บัญชี บริหารการศึกษา การศึกษาปฐมวัย หลักสูตรและการสอน เทคโนโลยีการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา และสาขาวิชาอื่น ๆ ตามการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข่าวสาร สารสำคัญ ประสบการณ์การวิจัยแก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

นโยบายการจัดพิมพ์ของวารสาร

1. บทความที่นำเสนอเพื่อขอตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ หรือบทความทวิทัศน์ ซึ่งอาจเขียนได้ทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

2. บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องเรียนตามรูปแบบของ วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และต้องผ่านกระบวนการพิจารณาถ้อยแถลงโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องก่อน ทั้งนี้ บทความที่ตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยรับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น ๆ

3. บทความที่ตีพิมพ์/เผยแพร่ทุกบทความต้องผ่านการพิจารณาเห็นที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่าสามท่านต่อหนึ่งบทความซึ่งทั้งผู้ประเมินบทความและผู้แต่ง จะไม่ทราบชื่อบทความ (Peer Reviewed) ซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review) โดยบทความที่ส่งตีพิมพ์ได้นั้นจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ประเมินบทความทั้งสองท่านหรือสองในสามท่าน

[illegible]

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทน์ แยม่วงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริชัย มงคลเกียรติศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิกุล เอกวางกูร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันดี เกษมสุขพิพัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิสิต อินทมาโน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ล.จิราภา อากาศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ชนาธิป ชินะนาวิน
นาวาโทกำพล ภิญโญกุล
อาจารย์ธชตฤต เทียมธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ประสานงานและเผยแพร่

นางสาวมัทนา เกตุโพธิ์ทอง
นางสาวนวมล พลบุญ
นางสาวศุภราพร เกตุกลม
นางสาวทัศนีย์ ปิ่นทอง
นายรัชตะ อนวัชกุล
นายจักรพันธ์ ก้อนมณี
นางสาววารุณี แสงสุริศรี
นางสาวธนพร ชนาธิปกรณ
นายวิรัช หล่อศรีจันทร์

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ติดต่อกองบรรณาธิการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
โทรศัพท์/โทรสาร 0 - 2544 - 8629, 0-2544-8532-34
E-mail: editor_academic@pnru.ac.th และ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/AJPU/login>

กำหนดออก

2 ฉบับ ต่อปี (มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม)

การเผยแพร่

ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/AJPU/issue/arcguve>

พิมพ์ที่

หจก. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์
44/132 ถนนกำนันมนัน แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150
โทรศัพท์ 0-2802-0377, 0-2802-0379, 08-1566-2540

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Peer reviews)

ประจำวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ วงษ์มเหศักดิ์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ศาสตราจารย์ ดร.พนอเนื่อง สุทัศน์ ณ อยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รองศาสตราจารย์ ดร.พินิจ ทิพย์มณี

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชนก นัยจรรย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวิภา สิ้นสุวรรณ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

รองศาสตราจารย์ ดร.อรไท ครุฑเวช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

รองศาสตราจารย์ ดร.ทองศักดิ์ ไสวจัสสตากุล

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร

สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัลกณ์ ลวดลาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิภาวิณี สุวรรณวงศ์ รอดบัณฑิต

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสนันท์ หัตถศักดิ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิสวรา เลิศอมรพงษ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติชวัล พูกิจกาญจน์

มหาวิทยาลัยเกริก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูณัช รัตนชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลลั วัชรกะวีศิลป์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุไม บิลไบ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมัชชา นิลปัทม์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองกลาง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย พิลึก

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กษิติศ วัชรพรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัลลภมน สิ้นหน่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Peer reviews)

ประจำวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชาติ แก้วพวง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ โฆษิตพิพัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

อาจารย์ ดร.ภัทรธีรา เทียนเพิ่มพูน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ ดร.ภัทรา ปิณฑะแพทย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

อาจารย์ ดร.มนฤดี ช่วงฉ่ำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

อาจารย์ ว่าที่ร้อยโท ดร.กীরติ นันทพงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อาจารย์ ดร.ศิริประภา พรหมมา

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

อาจารย์ ดร.วาริรัตน์ สีแดง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อาจารย์ ดร.อรพรรณ ทับทิมศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

อาจารย์ ดร.กฤติกา คุณูปการ

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

อาจารย์ ดร.สุกัญญา สมมณีดวง

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

อาจารย์ ดร.ชลชัย เกตุวรชัย

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ดร.ศิริวรรณ มนอัคระผดุง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ดร.เกรียงไกร เจียรประดิษฐ์

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

บทบรรณาธิการ

ในช่วงครึ่งปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับเหตุการณ์สำคัญหลากหลายด้าน ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และภัยพิบัติ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในด้านการเมืองและการบริหารประเทศ รัฐบาลได้ประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่กระบวนการเตรียมความพร้อมสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ ซึ่งคาดว่าจะจัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙ ช่วงเวลาการหาเสียงดังกล่าวนับเป็นจังหวะสำคัญที่พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้นำเสนอนโยบายและวิสัยทัศน์ต่อสาธารณชน เพื่อขอคะแนนเสียงและความไว้วางใจในการเข้ามาบริหารประเทศ ในมิติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สถานการณ์ความตึงเครียดบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชายังคงเป็นประเด็นที่น่าจับตามอง โดยความไม่แน่นอนด้านความมั่นคงได้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ชายแดน ขณะเดียวกัน ในด้าน เศรษฐกิจ ประเทศไทยเผชิญกับความผันผวนของราคาทองคำซึ่งปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนทำสถิติใหม่ โดยราคาทองคำ ในประเทศพุ่งขึ้นสู่ระดับประมาณ ๖๕,๐๐๐-๖๖,๐๐๐ บาทต่อบาททองคำในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ สะท้อนให้เห็น ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกและพฤติกรรมการลงทุนของประชาชน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังประสบกับภัยพิบัติ และเหตุอุกฉุกจากธรรมชาติ โดยเฉพาะเหตุอุทกภัยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่และพื้นที่ใกล้เคียง ส่งผลให้ ประชาชนจำนวนมากได้รับความเดือดร้อน และต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการระดมความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาผลกระทบและฟื้นฟูพื้นที่อย่างเร่งด่วน

บริบทที่เกิดขึ้นดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาหัวข้อวิจัยในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ วารสาร วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะทำหน้าที่เป็น ช่องทางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดระยะเวลา ๑๖ ปี ที่ผ่านมา กองบรรณาธิการมีความภาคภูมิใจที่วารสารได้ทำหน้าที่เป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การขยายผล และต่อยอดองค์ความรู้ทางวิชาการ รวมถึงเป็นแหล่งอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ

วารสารฉบับนี้เผยแพร่บทความจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ บทความ ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการ ซึ่งตีพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยวารสารได้รับความอนุเคราะห์จากนักวิชาการจากหลากหลายสถาบัน ในการส่งผลงานเข้ารับการพิจารณา ทั้งนี้ กองบรรณาธิการได้ดำเนินการคัดเลือกและประเมินคุณภาพบทความ ตามกระบวนการมาตรฐานของวารสาร โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ ที่ให้ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพบทความ เนื้อหาอื่นใด กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตาม และแสวงหาความรู้จากบทความที่ได้รับการเผยแพร่ในวารสาร ซึ่งถือเป็นกำลังใจสำคัญในการสนับสนุนและการพัฒนา วารสารอย่างต่อเนื่อง

ในปีที่ ๑๗ กองบรรณาธิการยังคงมุ่งมั่นรักษามาตรฐานและคุณภาพของวารสารทั้งในด้านการบริหาร การพิจารณาบทความ ความถูกต้องทางวิชาการ และจริยธรรมการวิจัย พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาวารสารให้สอดคล้องกับบริบท การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวิชาการ เพื่อให้วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์เป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่า และเป็นพื้นที่แห่งการสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่ยั่งยืน ต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กษิต วิชพรพรรณ

บรรณาธิการ

บทความวิจัย

- THE EFFECTIVENESS OF VIRTUAL FIELD TRIPS ON LEARNING ACHIEVEMENT OF SOCIAL STUDIES FOR GRADE 6 BHUTANESE STUDENTS 1
Pema Choden and Nipaporn Sakulwongs
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 20
นิษฐาชนี พะลัง และ อุไร สุทธิแย้ม
- คุณลักษณะและองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบิน 33
กริช วงศ์เจริญ สิริฉันท สติรกุล เตชพาหพงษ์ และ วราภรณ์ บวรศิริ
- INCENTIVE MECHANISMS OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN SICHUAN UNIVERSITY FOR NATIONALITIES, SI CHUAN PROVINCE, CHINA 49
Liu Jie and Nithipattara Balsiri
- DEVELOPING STRATEGIC MANAGEMENT GUIDELINES FOR ENHANCING INNOVATIVE ABILITY OF STUDENTS MAJORING IN ENVIRONMENTAL ART DESIGN IN SHANXI UNIVERSITY OF MEDIA AND COMMUNICATION, SHAN XI PROVINCE 63
Zhang Ze and Nithipattara Balsiri
- DEVELOPING ACADEMIC ADMINISTRATION GUIDELINE TO ENHANCE EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN MODERN EDUCATION OF ZHANGJIAKOU VOCATIONAL AND TECHNICAL COLLEGE, ZHANGJIAKOU, HE BEI PROVINCE CHINA 79
Fang Yueqi and Nithipattara Balsiri
- THE APPLICATION OF PROJECT-BASED LEARNING TO IMPROVE ENGLISH READING SKILL OF GRADE 6 STUDENTS IN GUANGDONG PROVINCE, CHINA 93
Ying Mengmei* and Techameth Pianchana

- USING SQ4R TECHNIQUE TO DEVELOP ENGLISH READING COMPREHENSION ABILITY OF GRADE 6 STUDENTS 107
Thanyarat Wandeeptak and Prayong Klanrit
- สื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 122
วิมลีน หิรัญบุรณะ และ ลักษณา คล้ายแก้ว
- THE APPLICATION OF TEAM-BASED LEARNING WITH MULTIMEDIA TO IMPROVE CHINESE WRITING SKILLS OF GRADE 5 STUDENTS IN SICHUAN PROVINCE, CHINA 142
Yan Zhang and Techameth Pianchana
- การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง 158
พิมพ์ฤทธิ์ เทียงรักดี วิจิตรา เจริญพงษ์ จิรวรรณ กิตติเชษฐสรรค์ และ ประสิทธิ์ ไชยศรี
- การเล่าเรื่องข้ามสื่อเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” 174
สิริมนต์ พิงส์วาลย์
- MOTIVATION AND EMPLOYABILITY SKILLS OF AIRLINE BUSINESS GRADUATES: THE MEDIATING ROLE OF SELF-EFFICACY 186
Juan Rodrigo B. Del Villar, Vissarut Udomdet, Jessada Dechmak, Panatda Supaporn, Amarjeet Singh Mastana, Saran Kumar Sekar and Pranav Milind Thakre
- แนวทางพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม เพื่อช่วยผู้พ้นโทษ ในการหางานทำหลังพ้นโทษ 208
กิตติศักดิ์ ธนันณัฐ และ พรเพชร ชลศักดิ์ตระกูล

บทความวิชาการ

- การสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล 225
สิทธิพร กล้าแข็ง พงษ์สุวรรณ ศรีสุวรรณ และ ทนง ทองภูเบศร์

การเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อตีพิมพ์

- รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอการตีพิมพ์ 243
- ขั้นตอนการพิจารณาบทความ 249
- รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิชาการราชภัฏพระนคร 250
- จรรยาบรรณในการตีพิมพ์ 253

THE EFFECTIVENESS OF VIRTUAL FIELD TRIPS ON LEARNING ACHIEVEMENT OF SOCIAL STUDIES FOR GRADE 6 BHUTANESE STUDENTS

Pema Choden^{1*} and Nipaporn Sakulwongs²

Master of Education in Curriculum and Instruction, Suryadhep Teachers College
Rangsit University Pathum Thani, Thailand

*E-mail: pema.ch65@rsu.ac.th

Received: 14-01-2025

Revised: 19-02-2025

Accepted: 21-02-2025

ABSTRACT

This study investigated the effectiveness of incorporating Virtual Field Trips (VFTs) on the learning achievement and satisfaction of Grade 6 Bhutanese students in social studies. A mixed-method research design was employed with a sample of 30 students selected through cluster random sampling from a higher secondary school in Bhutan. The instruments used for the study included lesson plans, learning achievement tests, and a semi-structured interview. These instruments were validated by three experts, with an IOC index ranging from -1 to +1. Quantitative data were collected through pre-test and post-tests, with the post-test mean score ($\bar{X} = 15.02$) significantly higher than the pre-test mean score ($\bar{X} = 11.35$), resulting in a mean difference of 3.7. Analysis using a paired sample t-test revealed a significance p-value of 0.01, confirming the effectiveness of VFTs. Qualitative data, gathered through semi-structured interview and analyzed thematically, highlighted increased learning satisfaction. This approach enabled students to virtually explore Bhutan's sacred places, promoting holistic education while supporting cultural preservation. VFTs enhanced learning by improving academic achievement and personal growth. The findings highlighted the potential of VFTs as a valuable instructional tool for enhancing academic outcomes and recommends broader implementation to enrich learning and preserve heritage.

Keywords: Social Studies, Virtual Field Trips, Learning Achievement, Learning Satisfaction, Grade 6

INTRODUCTION

Bhutan, a small nation known for its unique cultural history and holistic development, emphasizes integrating cultural values into education system. Education in Bhutan reflects these values, with the government embedding cultural preservation into the curriculum through initiatives like “Education for GNH” (Drakpa & Singh, 2018). This initiative integrates cultural and environmental awareness into education, ensuring students develop both academic knowledge and a deep connection to their heritage and environment. By incorporating local traditions and encouraging community participation, Bhutan’s curriculum emphasizes the role of cultural preservation in shaping the nation’s identity and achieving developmental goals.

In Bhutan, the social studies curriculum for grades four to six, lays foundational understanding of history, geography, and economics, with higher grades exploring these subjects in depth (Dorji & Chalermnirundorn, 2021; Peldon & Chalermnirundorn, 2018). This curriculum supports the Gross National Happiness framework by encouraging critical thinking, informed decision-making, and cultural understanding, equipping students to engage with diverse perspectives and navigate

modern complexities. Grade 6 represents a critical stage in Bhutan’s education system, marking the transition from elementary to middle school. As the final phase of primary education, this stage is crucial for preparing students for more rigorous curricula. At this stage, field trips play an essential role in enhancing engagement and providing hands-on learning opportunities.

Learning, as emphasized by Nathani (2021), extends beyond classroom walls. Citing Frank Herbert, Nathani highlights the value of experiential learning: “One learns from books and examples only that certain things can be done. Actual learning requires that you do those things.” In social studies, outdoor activities such as field trips to historical sites and cultural events allow students to explore the connections between society, culture, and historical contexts (Munter, 2002). These experiences improve understanding and help students make meaningful connections to real-world contexts.

However, challenges such as limited financial and human resources constrain the education system of Bhutan (Gyeltshen & Zangmo, 2020), making it difficult to organize outdoor learning experiences. Additionally, the Department of Curriculum

and Professional Development (2021) notes that social studies are allocated only four periods per week in grades four to six. These time constraints often restrict lessons to classroom settings, limiting the potential for outdoor learning on topics like “Sacred Places.”

The COVID-19 pandemic intensified the existing challenges within the education system of Bhutan, highlighting the need for innovative solutions. In response, Bhutan shifted to competency-based learning (CBL) and integrated digital tools to bridge classroom instruction with real-world applications (Gyeltshen & English, 2021). This transition marked a significant adaptation for both teachers and students, who embraced new curricula and online teaching methods to meet the demands of the changing educational landscape (Drukpa, 2022). Among these innovations, virtual field trips (VFTs) emerged as a practical valuable alternative to traditional field trips. VFTs enabled students to explore key topics that were previously restricted by logistical and financial barriers. Furthermore, VFTs proved to be an effective educational resource, offering interactive and inclusive learning experience, enhancing accessibility, interactively and inclusively supporting environmental sustainability,

and ensuring continuity during crises (Banyan, 2022).

To explore the potential of VFTs, the researcher used this method to teach about sacred places of Bhutan, combining recorded materials, live video interactions, and expert insights. The study aimed to assess the effectiveness of VFTs in teaching social studies to Grade 6 Bhutanese students and to evaluate learning satisfaction with this approach. By overcoming traditional classroom limitations, VFTs provide students with enriched learning experiences, aligning with Bhutan’s goals of holistic education and cultural preservation.

RESEARCH OBJECTIVES

1. To examine the effectiveness of virtual field trips in social studies of Grade 6 Bhutanese students.
2. To investigate students’ learning satisfaction after using virtual field trips.

LITERATURE REVIEW

1. Social studies curriculum in Bhutan

In Bhutan, social studies is an interdisciplinary subject that combines geography, history, culture, and civic duties. It was created in 1992 and has since

undergone several revisions to reflect changing educational trends and societal demands, including the 2015 Curriculum Framework and modifications for the COVID-19 pandemic. Key strands like “My World,” “History, Civics, and Culture,” “Human Wellbeing and the Environment,” and “Living and Economy” promote interdisciplinary learning, focus on human-nature relationships, and build civic skills (DCPD, 2022). The curriculum aims to prepare students as informed decision-makers who contribute to a diverse global society. By integrating real-world issues, it encourages critical thinking and respect for diverse perspectives, equipping students to address complex challenges in an interconnected world.

In line with experiential learning theory and ecological constructivist learning theory, the New Normal Curriculum Framework was created in 2021 and emphasizes learner-centered, flexible, and context-sensitive teaching methods. Ecological Constructivist Learning Theory asserts that social interactions, context, and the environment all influence learning. The framework changes the role of the teacher from one of imparting knowledge to one of facilitating learning, establishing a learning ecosystem in which students engage with real-world

issues, growing resilient, and acquire 21st-century skills. In order to promote deeper comprehension and information retention, Experiential Learning Theory places a strong emphasis on the value of practical experiences and reflection in the learning process. The goal of the New Normal Curriculum Framework is to give students a comprehensive and engaging education that equips them for success in a world that is always changing by fusing these two ideologies. This aligns with Bronfenbrenner’s ecological model, which stresses that learning is influenced by multiple environmental layers—from family and peers to broader societal forces (Bronfenbrenner, 1979).

2. Virtual Field Trips in education

A Virtual Field Trip (VFT) is an interactive educational experience conducted through digital platforms, offering real-time access to experts and resources. It enables learners to explore diverse subjects and locations, overcoming geographical and financial barriers. Additionally, VFTs incorporate hands-on activities and guided discussions to simulate the benefits of on-site visits (Kokotsaki, 2019). These immersive experiences aim to encourage curiosity and enhance engagement with the subject matter, while ensuring inclusivity for all individuals,

regardless of their socioeconomic status, health conditions, or physical disabilities.

The Ecological Constructivist Learning Theory emphasizes that an individual's knowledge is shaped by their environmental and cultural context, which aligns with the educational benefits of VFTs. Through VFTs, students immersed themselves in the cultural and ecological context of Bhutan, allowing them to engage with local leaders, monks, and experts. These experiences provided authentic cultural interactions and contextual insights that influence their understanding, beliefs, and learning processes. By exploring the origins and significance of Bhutan's sacred places, students constructed knowledge influenced by the cultural and environmental elements presented in the virtual environment, reflecting the principles of the theory.

In Bhutan, traditional lecture-based teaching methods continue to dominate, limiting students' opportunities for real-world experiences and outdoor learning (Rinzin, 2021). This limitation is due to various factors including safety concerns, financial constraints, geographical challenges, health issues, and the significant time required for field trips. A single field trip

occupies an entire day, disrupting the learning of other subjects and raising questions about its effectiveness. Rabgay (2015) highlights the importance of transitioning to student-centered pedagogies and integrating technology-based learning methods. However, the introduction of VFTs offers a promising alternative to enhance the quality of education in Bhutan by bridging existing gaps. VFTs provide an interactive experience, enabling students to explore and learn about diverse subjects and relevant locations without leaving the classroom.

Kenna and Potter (2019) highlighted that synchronous VFTs, facilitated by video conferencing platforms like Zoom, or Google Meet, enhance learning through instant communication and feedback. This approach was applied during the virtual trip to Dodeydrak Monastery and Samtengang Lake, where students explored these sacred places under the guidance of the principal, a monastery monk, and the local leader (Gup). Using Zoom enabled real-time engagement, strengthening students' understanding of cultural and spiritual heritage. These trips revealed the hidden stories and the origins of the lake, its cultural significance, and local beliefs,

encouraging emotional connections, curiosity, and a deeper appreciation for Bhutan's sacred places.

Asynchronous VFTs, as described by Kenna & Potter (2019), provided flexible, pre-recorded experiences, allowing students to learn at their own pace. This approach included expert insights alongside historical, cultural, and spiritual knowledge of Bhutan's sacred places. Recorded videos of significant sites made cultural exploration more accessible, encouraging curiosity, appreciation, and cross-cultural understanding. The blend of expert storytelling and selected recordings created an engaging and authentic learning experience, deepening students' understanding of Bhutan's heritage while promoting global harmony and respect for diverse cultures. The VFTs consist of three key phases (Kenna & Potter, 2019):

1. Pre-planning phase:

This phase is crucial for successful VFTs (Tshering & Chalermnirundorn, 2023). It involved introducing the topic, setting learning objectives, and providing background information on sacred places through handouts and videos. Pre-trip assignments and guidelines ensured active participation, while coordination with stakeholders like the principal, monastery monk, and local leader (Gup)

provided valuable insights. A detailed schedule aligned the talks with learning objectives, creating an immersive environment that deepened students' understanding of Bhutan's cultural heritage.

2. Implementation phase:

A stable internet connection and engaging media are crucial for effective VFTs, enabling digital learning (Sriarunasmee et al., 2015). Educators set clear objectives and used interactive activities like live discussions, multimedia presentations, Q&A sessions, and polls to enhance collaboration and engagement (Tanoos, 2019; Chen & Zhang, 2023). This approach encouraged group activities where students shared perspectives through slides, stories, art, songs, and skits, while note-taking, worksheets, and live chats supported comprehension and creativity, leading to improved learning outcomes.

3. Assessment phase:

Post-trip discussions reinforce learning by allowing students to reflect on their experiences and deepen their understanding of VFTs. These sessions emphasized assessing learning outcomes (Bond et al., 2022) and linking virtual experiences to real-life contexts (Lan, 2020). Students shared challenges and lessons learned, promoting critical thinking, while feedback from teachers and peers encouraged

a growth mindset and continuous improvement for future projects.

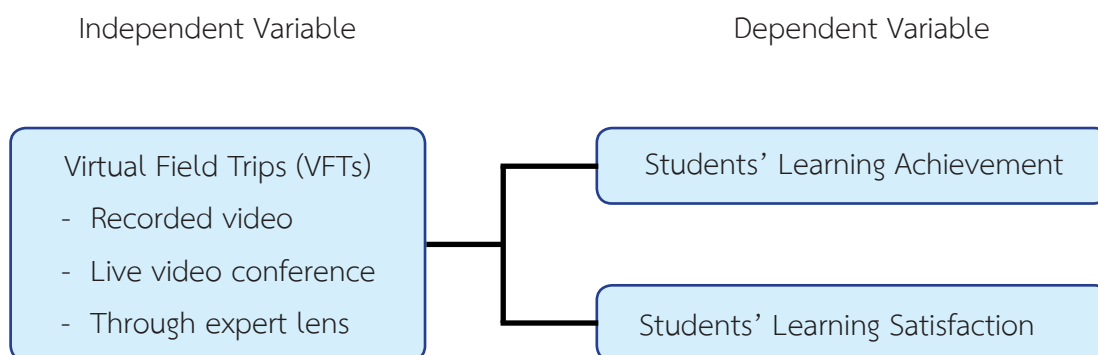
Integrating VFTs into the curriculum required careful planning, but educators faced challenges such as technical difficulties, lack of support, and limited resources, which hindered the VFTs' effectiveness (Chiu, 2021). Maintaining student engagement was also difficult without the physical interaction and sensory experiences of real-world settings. Despite these obstacles, VFTs became popular for providing access to diverse resources like historical sites, museums, and cultural landmarks (Jones & Washko, 2021), encouraging curiosity and deeper engagement (Shahzad, 2023). Multimedia tools and simulated experiences created dynamic, immersive environments that supported active participation and knowledge retention.

VFTs were also recognized as cost-effective alternatives to traditional field trips, eliminating transportation and admission fees (Valtins & Muracova, 2019). They promoted safety and inclusiveness, allowing students with mobility challenges to participate. By incorporating auditory,

visual, and kinesthetic modalities, VFTs catered to diverse learning styles and enhanced comprehension (Harrington et al., 2021), highlighting their transformative impact in the post-pandemic era.

CONCEPTUAL FRAMEWORK

The study examined two variables: the independent variable, the virtual field trip (VFT) approach, and the dependent variables, students' learning achievement and students' learning satisfaction. It focused on using VFTs to enhance social studies achievement among Grade 6 Bhutanese students, addressing challenges such as the COVID-19 pandemic, natural disasters, physical disabilities, and health issues that often limit access to traditional field trips. Students' learning achievement was measured through pretest and posttest evaluations, while learning satisfaction was assessed through subjective feedback from semi-structured interviews. By analyzing both cognitive and emotional outcomes, the study demonstrated how VFTs serve as an innovative teaching method, overcoming traditional barriers and enriching students' educational experiences.

Figure 1 Illustration of the independent variable and dependent variable

RESEARCH METHODOLOGY

A quasi-experimental design was adopted in this study, which combines both quantitative and qualitative research methods. A pretest was conducted before the four-week teaching period, followed by a posttest to assess students' learning achievement both before and after implementing the VFTs approach

1. Population and Sample

The clustering process used for sampling aimed to ensure both representativeness and efficiency in selecting participants from a total of 210 Grade 6 students across 7 sections in the research school. Each section was assigned a unique identifier, and a random number generator selected one section, such as Section C

if the number "3" was generated. The selected section, with 30 students, formed the sample, maintaining natural group dynamics and minimizing disruption. The sections included students of mixed abilities, ensuring diversity. The random selection resulted in a balanced group of 15 males and 15 females, aged 13 to 14, ensuring generalizable findings and methodological rigor.

2. Research Instruments

2.1 Lesson plan

The researcher developed 4 lesson plans of 90-minutes and 1 lesson plan as 2-sessions to teach Social Studies to grade 6 Bhutanese students about "Sacred Places of Bhutan" using a VFTs strategy. The lessons were conducted

over 4 weeks with 8 sessions in total. The lesson incorporated pre-recorded videos, expertise of professionals, and live video conferencing to connect with the world, explore, and learn about cultures and historical places without leaving the classroom.

2.2 Learning Achievement Test (pretest and posttest)

The researcher designed a learning achievement test on the topic of Sacred Places of Bhutan, comprising 10 multiple-choice questions (10 marks), 5 true/false questions (5 marks), and 3

Table 1 Lesson outline with topic and methods

Week	Topic: Sacred Place	Methods
I	Virtual Trip to Dechenphug Lhakhang	Utilize a pre-recorded video for a virtual exploration to examine its historical context and spiritual significance followed by discussion and presentation.
II	Interactive Virtual trip to Dodeydrak Monastery	Conduct a live video conference (Zoom), followed by live Q&A session with the monk and the principal, and facilitate discussions.
III	Virtual Field Trip to Samtengang Lake	Implement a live virtual field trip, followed by live interview with the local leader (Gup), and organize team discussions and presentations based on it.
IV	Travel virtually through the lens of an experts.	Engage with an expert through a recorded video and Q&A session, followed by a discussion based on the expert's experiences. Encourage students to present their findings and virtually showcase a selected sacred place.

short-answer questions (5 marks), aligned with the Bhutanese Education framework by REC and BCSE, and following Bloom's Taxonomy. The test was administered to research participants before and after the VFT intervention to assess its effectiveness on their learning achievement. To ensure consistency, the same test was used for both the pretest and posttest.

2.3 Semi-Structured Interview

A semi-structured interview is a qualitative research method used to gain in-depth insight into a respondent's feelings and perspectives on a particular issue (Kurkowska-Budzan et.al., 2021). The researcher employed semi-structured interviews to collect data from participants after the VFT intervention. The interviews included five open-ended questions and were conducted in groups of five or six, lasting 5-6 minutes. Participants had the option to respond in either Dzongkha or English, and responses were audio-recorded, translated, and transcribed. Thematic analysis was applied, with significant phrases coded and categorized into five main themes: 1) Reform in Learning, 2) Deepening Historical and Cultural Insights, 3) Memorable Learning Experiences, 4) Virtual Adventures, and 5) Finding New Passions. Expert validation ensured the credibility of the findings, providing

valuable insights into the impact of VFTs on education in Bhutan.

3. Validity and Reliability

3.1 Validity

According to Piemontese et al. (2022), described the term "validity" as how well an assessment tool captures the relevant aspects of the subject it is intended to assess. In this study, three experts—a professor from Rangsit University and two experienced social studies teachers from Bhutan—validated the study tools, including lesson plans, test items, and interview questions, using the Item Objective Congruence Index (IOC). The IOC score ranges from -1 to +1, with +1 indicating full alignment with the research objectives, 0 representing no alignment, and -1 suggesting irrelevance. All instruments received scores between 0.67 and +1, considered acceptable by the experts.

3.2 Reliability

Middleton (2023) stated that a measurement is reliable if consistent outcomes are achieved under the same circumstances. In this study, the Kuder-Richardson formula (KR-20) was used to assess the reliability of the test's learning outcomes, utilizing the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) software. The KR-20 formula is designed to measure internal consistency for tests with binary

results (Bobbitt, 2022). A pilot test with 30 grade 7 students achieved a KR-20 coefficient of 0.76, indicating the test items were reliable and consistent for measuring learning outcomes.

4. Ethical Considerations

The researcher followed strict ethical standards throughout the study, obtaining all necessary approvals before proceeding. An approval letter from the Research and Development Institute of Rangsit University, dated April 12, 2024, was submitted to Ministry of Education and Skill Development, Bhutan (reference number DSE/SLCD (05)2024/508). Additional approvals were secured from the school principal, the Head of the Humanities Department, and the relevant subject teacher (reference number DHSS (2024) 306). Parental consent was obtained for participants under 18 after providing detailed study information. All students were briefed on research procedures, and their data, anonymized using a coding

system (e.g., Student 1, Student 2), was used solely for research purposes, ensuring participants' rights were safeguarded.

RESEARCH RESULTS

Analysis of achievement test scores

The study used a paired sample t-test to assess the impact of VFTs on the learning achievement of grade 6 Bhutanese students. The mean scores increased from 11.35 (pretest) to 15.02 (posttest), with a mean difference of 3.67. The p-value of .01, which is below the significance value of .05, confirmed statistically significance increase in posttest scores. The results indicated the success of VFTs in enhancing the social studies performance of grade 6 Bhutanese students, supporting the first research objective and hypothesis. The table presents the findings of the statistical analysis for the achievement test results for the targeted group.

Table 2 Sample T-test Analysis

Group	Pretest		Posttest		Mean Difference	t	P-Value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
Sample Group	11.35	2.77	15.02	1.90	3.67	-8.546	.01

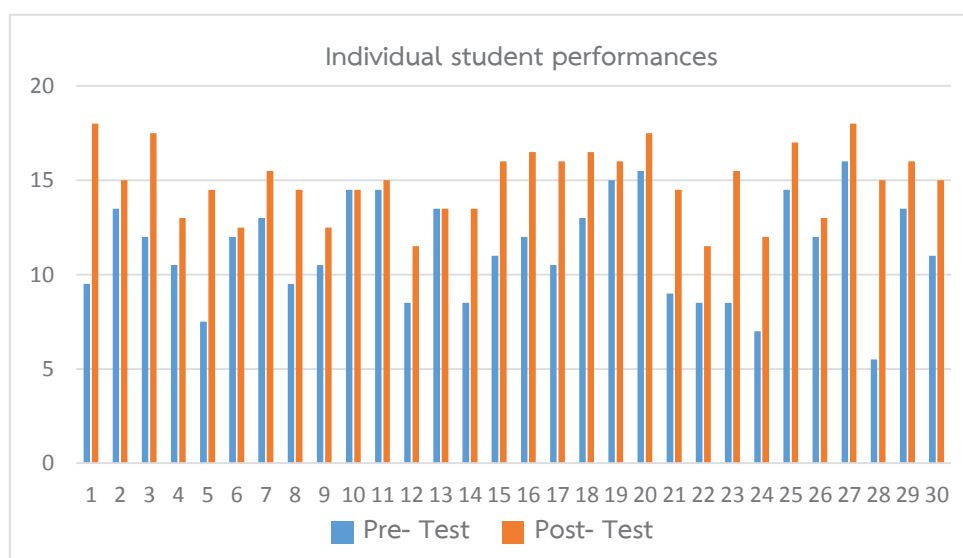

Figure 2 Comparative graphical representation of individual student learning

Figure 2, showed individual learning achievement scores in the pretest and posttest, with the blue line representing the pretest scores and the orange line for posttest scores. The graph indicated that 28 participants improved, while 2 (Students 10 and 13) maintained the same scores. Although VFTs enhanced engagement and enthusiasm, they did not always improve test performance, possibly due

to learning styles, adaptation speed, test anxiety, or personal circumstances.

Qualitative Analysis: Students' Learning Satisfaction

The second objective of the study was to determine whether using VFTs in social studies would lead to learning satisfaction of the student. After the instructional sessions, face-to-face interviews were conducted in 6 groups, each lasting 5-6 minutes,

with student identities kept confidential using codes. The data were organized into 5 themes based on students' experiences: 1) Virtual Adventures, 2) Memorable Learning Experiences, 3) Deepening Historical and Cultural Insights, 4) Discovering New Passions, and 5) Reform in Learning. Thematic analysis showed that most students gave positive feedback, indicating that VFTs significantly improved their learning experiences and learning satisfaction in social studies.

1. Virtual Adventures

Incorporating VFTs in social studies provided an engaging, immersive experience for students, who compared it to being in a movie while exploring historical sites. It offered a sense of adventure, especially when physical travel was not possible, significantly enhancing their engagement and excitement by combining education with virtual exploration. "It felt like an adventure and movie, where we were learning history while exploring places in Bhutan. It was like going on a journey I couldn't physically go." (Student 5, Group 3)

2. Memorable Learning Experiences

Integrating VFTs in social studies enriched students' learning through interactive activities, leaving a lasting impact. Using technology to explore sacred

place via recorded videos, live conferences, and expert insights enhanced their cultural understanding, offering a more engaging and dynamic educational experience.

"It was our first time doing research, preparing a presentation, and presenting virtually. I'm grateful for the opportunity to work in team." (Student 29, Group 2).

3. Deepening Historical and Cultural Insights

Exploring VFTs enhanced students' understanding of cultural traditions, historical aspects, and the significance of sacred sites. These virtual trips deepened their appreciation of cultural landmarks by providing captivating stories and insights into their origins and importance. "We gained new knowledge about sacred places, traditions, and culture, especially the stories behind their names and the meaningful beliefs and values." (Student 14, Group 6)

4. Discovering New Passions

Incorporating VFTs motivated students' interest in history and social studies by exploring Bhutan's sacred sites and interacting with locals and guest speakers. This enriched their learning and encouraged curiosity in subjects like geography and cultural studies. Creating vlogs also helped develop skills in technology, storytelling, and media production,

positively influencing their academic and career aspirations. “I discovered a new interest in learning. I plan to record videos of sacred places, sharing their stories and values, especially for those who can’t visit.” (Student 12, Group 5)

5. Reform in Learning

Incorporating VFTs into social studies offered an innovative and engaging learning experience, allowing students to explore culturally significant locations virtually. This approach was both interesting and enriching, encouraging virtual adventures and embracing new changes in teaching and learning. “we only learned from textbooks and never experienced the different sacred places, but now we can travel the world and learn anytime, anywhere.” (Student number 20, Group 4)

RESULTS CONCLUSION AND DISCUSSION

1. Results Conclusion

This study found that VFTs significantly enhanced the learning achievement of Grade 6 Bhutanese students in social studies, as indicated by a mean score increase of 3.67 between the pretest (11.35) and posttest (15.02) with a statistically significant p-value of .01. These results align with prior research (Ofianto et al., 2023; Kweku et al., 2022), demonstrating that VFTs

enhance academic performance by providing meaningful, real-world learning experiences. The study further supports the effectiveness of VFTs in social studies by bridging classroom learning with immersive experiences.

The findings are consistent with established learning theories. Kolb’s (1984) experiential learning theory underscores the value of active participation and real-life engagement, which VFTs facilitate through interactive elements like live video conferencing. By allowing students to explore Bhutan’s sacred sites, VFTs also reflect Bronfenbrenner’s Ecological Constructivist Learning Theory, which emphasizes the influence of cultural and environmental contexts on learning. Overall, this study reinforces the effectiveness of VFTs in improving academic achievement while promoting deeper educational and personal development.

The study found that VFTs significantly enhanced students’ learning satisfaction and motivation by creating an engaging, immersive environment through high-quality visuals, interactive features, and storytelling. This approach, which aligns with findings by Mead et al. (2019) and Ariesta et al. (2024), improved students’ attention and cultural appreciation. Additionally, VFTs developed

students' digital literacy and technical skills, such as video recording and editing, while increasing confidence and creative expression. By becoming content creators, students took ownership of their learning and promoted cultural awareness. The experience also reflected Bronfenbrenner's Ecological Constructivist Learning Theory, highlighting the impact of environment and culture on learning. Overall, VFTs enriched education by enhancing engagement, digital skills, and cultural understanding, preparing students for future academic and career opportunities.

2. Discussion

The study highlighted the value of integrating VFTs into social studies to bridge textbook learning with real-world experiences. Recorded videos, live video conferences, and expert interactions contributed to enhanced learning achievement and learning satisfaction, with VFTs leading to higher test scores and increased student engagement. Although VFTs improved motivation, they did not always result in immediate improvements in test scores.

Educators use Kahoot to assess students' understanding and engage them in a relaxed, interactive manner (Abebe,

2021). The study suggests combining VFTs with Kahoot quizzes to alleviate test anxiety and enhance learning outcomes. Kahoot's game-like format allows students to demonstrate their knowledge in a low-pressure environment, reinforcing key concepts and providing immediate feedback. This integration promotes collaboration, active participation, and deeper student engagement, ultimately improving comprehension and retention.

The findings of the study demonstrated promising results regarding VFTs in education. However, several limitations must be addressed to contextualize these results and effectively guide future research. Firstly, the study was conducted with a small sample size ($n = 30$) in one higher secondary school in Thimphu, Bhutan, which limits the generalizability of the findings. Future studies with larger, more diverse samples would improve the external validity of the results.

Secondly, the one-month duration of the study was insufficient to assess the long-term effects of VFTs on educational outcomes. It is recommended that future studies extend their duration to at least three months to provide more reliable data on the sustained impact

of VFTs. The short timeframe was due to the school's academic schedule, highlighting the need to coordinate extended studies with the institutional calendars.

Thirdly, the research was limited to a single chapter and three types of VFTs, which does not offer a comprehensive view of the diverse formats and subject areas that VFTs can cover. Future research should explore various types of VFTs and subjects to capture the full range of their educational benefits.

Additionally, restrictions on photographing sacred sites in Bhutan posed challenges in fully showcasing the cultural and architectural details of these locations. This limitation highlights the need for innovative solutions to enhance

content authenticity while respecting cultural sensitivity.

Lastly, the lack of empirical studies on VFTs in Bhutan presents both a challenge and an opportunity. Future research should involve a broader demographic, multiple grade levels, and diverse methodologies, such as longitudinal or comparative studies, to strengthen the evidence base for VFTs in Bhutan.

Addressing these limitations will allow future research to strengthen the evidence for integrating VFTs into education, promoting immersive and independent learning, and advancing education in Bhutan.

REFERENCES

- Abebe, M. (2021). **Utilizing Kahoot to assess understanding**. IT Teaching Resources. <https://teachingresources.stanford.edu/resources/utilizing-kahoot-to-assess-understanding/>
- Ariesta, F. W., Maftuh, B., Sapriya, & Syaodih, E. (2024). The Effectiveness of virtual tour museums on student engagement in social studies learning in elementary schools. *Journal Ilmiah Sekolah Dasar*, 8(1), 45–53. <https://doi.org/10.23887/jisd.v8i1.67726>
- Banyan. (2022). **Virtual Field Trips - 10 reasons why they are great for students**. Retrieved from <https://banyangloballearning.com/2022/08/08/10-reasons-why-virtual-field-trips-benefit-students/>
- Bobbitt, Z. (2022). **Kuder-Richardson 20**. Statology. Retrieved from <https://www.statology.org/kuder-richardson-20/>

- Bond, C. E., Pugsley, J. H., Kedar, L., Ledingham, S. R., Skupinska, M. Z., Gluzinski, T. K., & Boath, M. L. (2022). Learning outcomes, learning support, and cohort cohesion on a virtual field trip: an analysis of student and staff perceptions. **Geoscience Communication**, 5(4), 307–323. <https://doi.org/10.5194/gc-5-307-2022>
- Bronfenbrenner, U. (1979). **The ecology of human development: Experiments by nature and design**. Harvard University Press.
- Chen, X., & Zhang, Y. (2023). Virtual field trips in k-12 classroom teaching: A systematic review. **International Journal of Technology in Teaching and Learning**. <https://doi.org/10.37120/ijttl.2023.19.1.03>
- Chiu, P. (2021). The design and application of a virtual field trip system. In **IASL Annual Conference Proceedings** (pp.1-30). Jefferson: University of Alberta Libraries. <https://doi.org/10.29173/iasl7891>
- Department of Curriculum and Professional Development. (2022). **Social studies curriculum class IV-VI, Ministry of Education and Skills Development**. Retrieved from https://rec.gov.bt/wpfd_file/social-studies-curriculum-framework-2022/
- Dorji, T. & Chalermnirundorn, N. (2021). **The application of think-pair-share for social studies of grade six Bhutanese students (Master's Thesis)**. Retrieved from <https://rsuir-library.rsu.ac.th/handle/123456789/1456>
- Drakpa, D., & Singh, E. H. (2018). Education policy in Bhutan: An observation through the lens of GNH and sustainable development. **Educational Quest: An International Journal of Education and Applied Social Sciences**, 9(1), 65–70. <https://doi.org/10.30954/2230-7311.2018.04.09>
- Drukpa, U. (2022). **A year in the education sector amid the COVID-19 pandemic**. Retrieved from <https://thebhutanese.bt/a-year-in-the-education-sector-amid-covid-19-pandemic/>
- Gyeltshen, K., & Zangmo, S. (2020). **School education in Bhutan**. Springer. Retrieved from https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-981-13-3309-5_12-1
- Harrington, M. C. R., Bledsoe, Z., Jones, C., Miller, J., & Pring, T. (2021). Designing a virtual arboretum as an immersive, multimodal, interactive, data visualization virtual field trip. **Multimodal Technologies and Interaction**, 5(4), 18. <https://doi.org/10.3390/mti5040018>

- Jones, J. C., & Washko, S. (2021). More than fun in the sun: The pedagogy of field trips improves student learning in higher education. **Journal of Geoscience Education**, 70(3), 292–305. <https://doi.org/10.1080/10899995.2021.1984176>
- Kenna, J. L., & Potter, S. (2019). Experiencing the world from inside the classroom: Using virtual field trips to enhance social studies instruction. **The Social Studies**, 110(6), 265–275. <https://doi.org/10.1080/00377996.2018.1515719>
- Kokotsaki, D. (2019). The role of virtual field trips in education. **Journal of Educational Technology Systems**, 48(1), 3–23. <https://doi.org/10.1080/10598650.2019.1621634>
- Kurkowska-Budzan, M., Soroko, E., & Stasiak, M. (2021). Structured interview in historical research: a description of research procedures. **Historykan Studia Metodologiczne**, 51, 299–323. <https://doi.org/10.24425/hsm.2021.138890>
- Kweku, B. T., Ato, T. F., & Takyiwaa, D. S. (2022). Teachers' use of field trip to evaluate social studies lessons in the senior high schools in Ghana. **Universal Journal of Social Sciences and Humanities**, 2(4), 219–233. Retrieved from <https://www.scipublications.com/journal/index.php/ujssh/article/view/558>
- Lan, Y. J. (2020). Immersion, interaction and experience-oriented learning: Bringing VR into FL learning. **Language Learning & Technology**, 24(1), 1–15.
- Mayer, R. E. (2002). Multimedia learning. **Psychology of Learning and Motivation**, 41, 85–139. [https://doi.org/10.1016/S0079-7421\(02\)80005-6](https://doi.org/10.1016/S0079-7421(02)80005-6)
- Mead, C., Buxner, S., Bruce, G., Taylor, W., Semken, S., & Anbar, A. D. (2019). Immersive, interactive virtual field trips promote science learning. **Journal of Geoscience Education**, 67(2), 131–142. <https://doi.org/10.1080/10899995.2019.1565285>
- Middleton, F. (2023). **Reliability vs Validity in Research. Difference, Types and Examples**. Scribbr. Retrieved from <https://www.scribbr.com/methodology/reliability-vs-validity/>.
- Munter, J. (2002). Linking community and classroom in higher education: Service-learning and student empowerment. **Journal of Experiential Education**, 10(2), 151–164. https://doi.org/10.1300/J054v10n02_0
- Nathani, P. (2021). **Learning outcomes - types, and examples of learning outcomes [Web log message]**. Retrieved from <https://www.iitms.co.in/blog/learning-outcomes-types-benefits-examples.html>

- Ofianto, Erniwati, Fitriasia, A., Ningsih, T. Z., & Mulyani, F. F. (2023). Development of the use of primary source evidence. **European Journal of Educational Research**, 12(2), 775–793. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.12.2.775> Online Local History Learning Media Based on Virtual Field Trips to Enhance
- Peldon, D. (2018). **The effects of cooperative learning strategies on sixth grade Bhutanese students learning satisfaction in social studies class (Master's Thesis)**. Retrieved from <https://rsuir-library.rsu.ac.th/handle/123456789/781>
- Piemontese, L., Neudert, R., Oberlack, C., Pedde, S., Roggero, M., Buchadas, A., . . . Sietz, D. (2022). Validity and validation in archetype analysis: **Practical assessment framework and guidelines**. **Environmental Research Letters**, 17(2), 025010. <https://doi.org/10.1088/1748-9326/ac4f12>
- Rabgay, T. (2015). A study of factors influencing students' academic performance in a higher secondary school in Bhutan. **RABSEL; CERD Educational Journal**, 16(2), 74-97. Retrieved from <https://www.pce.edu.bt/wp-content/uploads/2019/07/Rabsel-XVI-ISSUE-II.pdf>
- Shahzad, K. (2023). **5 reasons why teachers should use virtual field trips in the classroom**. Retrieved from <https://www.linkedin.com/pulse/5-reasons-why- teachers-should-use-virtual-field-trips-shahzad>
- Sriarunrasmee, J., Suwannatthachote, P., & Dachakupt, P. (2015). Virtual field trips with inquiry learning and critical thinking process: A learning model to enhance students' science learning outcomes. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 197, 1721–1726. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.07.226>
- Tanoos, J. J. (2019). Examining the impact of tour guides on student immersions during a short-term study abroad experience. **Journal of Global Tourism Research**, 4(2), 81– 84. https://doi.org/10.37020/jgtr.4.2_81
- Tshering, N., & Chalermnirundorn, N. (2023). The Integration of Field Trip with Multimedia Technology for Learning Achievement in Social Studies of Grade Four Bhutanese Students. **Journal of Research and Curriculum Development**, 13(2), 53-65. Retrieved from <https://so03.tcithaijo.org/index.php/jrcd/article/view/271351/180691>
- Valtins, K. & Muracova, N. (2019). Virtual mobility for students, going from distance learning to live participation. **Periodicals of Engineering and Natural Sciences(PEN)**, 7(1), 222. <https://doi.org/10.21533/pen.v7i1.373>

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE VISIONARY LEADERSHIP OF EDUCATIONAL
ADMINISTRATOR AND THE PERFORMANCE COMPETENCY OF TEACHERS
IN SCHOOLS THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

นิษฐาชีนี พะลัง^{1*} และ อุไร สุทธิรัมย์²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Nitthachinee Bhalang^{*} and Urai Suttiyam

Education Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University , Bangkok, Thailand

*E-mail: nuncotton@gmail.com

Received: 06-11-2024

Revised: 08-02-2025

Accepted: 21-03-2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา และ 3) หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของโคเฮน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 293 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

สถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษา สมรรถนะการปฏิบัติงานของครู

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the visionary leadership of school administrators, 2) to study the performance competency of teachers in schools, and 3) to find the relationship between visionary leadership of school administrators and performance competency of teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. The sample group used in the research consisted of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 in the 2024 academic year. The sample size was determined using Cohen's ready-made table, resulting in a sample of 293 people. Stratified random sampling and simple random sampling methods were used according to the proportion of school sizes. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.986. The statistics used for data analysis were percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), and Pearson's correlation coefficient.

The research results found that: 1) The visionary leadership of school administrators was at a high level overall and in each aspect. 2) The performance competency of teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 was at a high level overall and in each aspect. 3) The visionary leadership of school administrators and the performance competency of teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 had a positive relationship at a high level, with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Visionary Leadership, School Administrators, Competency Teacher Performance

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของประชากรในชาติ เพื่อนำไปสู่การแข่งขันในเวทีโลก Sreesukkum (2021) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้าน การศึกษา ในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด

กระทรวงศึกษาธิการ โดย Office of the Education Council Ministry of Education (2017) ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ฉบับนี้ขึ้นเพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ และการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน และการที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น ต้องพัฒนาที่การศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการเมือง เศรษฐกิจและสังคม Bunyarak & Ruyeanpong (2021) ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งประเด็นหลักสำคัญในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 มาตรา 52 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการ กำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง การบริหารการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากที่สุดโดยในยุคการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาและครู จะต้องเป็น “มืออาชีพ” ต้องมีความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพและมีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้การศึกษาบรรลุความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารสถานศึกษา

เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นพฤติกรรม การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมองภาพความสำเร็จของโรงเรียนที่ดำเนินการ บริหาร จัดการแล้วบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สภาพการณ์ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และการเป็นแบบอย่างที่ดีโดยการกำหนด ทิศทางและเป้าหมายเพื่อ สร้างอนาคตผ่านวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงาน เพราะการบริหารงานในปัจจุบันเป็นการบริหารท่ามกลางสภาวะที่มีกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารต้องพร้อมเปลี่ยนแปลงจาก สิ่งที่เป็นอยู่เดิม พร้อมรับฟังและพร้อมที่จะร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงาน ของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่สังคมคาดหวัง เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มีบทบาทในด้านทางความคิด ในการกำหนดทิศทางและกลไกการขับเคลื่อน องค์กร นอกจากภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ของครูในสถานศึกษายัง เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ เกิดการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ดังที่ Cheangklang (2019) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การสร้างภาวะ ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้น กับครูในสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญของ

ผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการ ให้เห็นผลทั้งในด้าน
รูปธรรมและนามธรรม เพราะสมรรถนะของครู
จะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน
อันเป็นภารกิจหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา
เมื่อครูเกิดสมรรถนะในการปฏิบัติงานจะส่งผลต่อ
คุณภาพของงานได้เป็นอย่างดี และทักษะที่จำเป็น
สำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา
สอดคล้องกับแนวคิดของ Chanlee (2019) พบว่า
การสร้างวิสัยทัศน์ คือพฤติกรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่สามารถปรับหรือกำหนดภาพ
ในอนาคตของสถานศึกษาได้ชัดเจนและสอดคล้อง
กับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา กำหนดเป็น
วิสัยทัศน์ที่สะท้อนถึงทักษะความคิดของผู้บริหาร
สถานศึกษา ผลักดันให้องค์กรมุ่งสู่เป้าหมาย
มีการรวบรวมข้อมูลระดมความคิดจากผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขึ้นมา รวมถึงผู้บริหาร
สถานศึกษาต้องสื่อสารให้บุคลากรมีความเข้าใจ
ในวิสัยทัศน์ได้อย่างถูกต้องชัดเจน จนเกิดการยอมรับ
และให้ความร่วมมือด้วยความสมัครใจนำพา
สถานศึกษาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย
จึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
เป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการบริหารงานที่หลากหลาย
ตามบริบทของโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 52 โรงเรียน
มีโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 23 โรงเรียน
ขนาดใหญ่จำนวน 21 โรงเรียน ขนาดกลาง
6 โรงเรียน และขนาดเล็ก 2 โรงเรียน และแบ่ง
ออกเป็น 6 สหวิทยาเขต ได้แก่ สหวิทยาเขต

วชิรบุรพา สหวิทยาเขตนวนรินทร์ สหวิทยาเขต
รัชวิภา สหวิทยาเขตภาคินพวัฒน์ สหวิทยาเขต
เบญจวิโรฒ และสหวิทยาเขตนวสิรินครินทร์
ซึ่งเป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการพัฒนาสถานศึกษา
ผู้บริหาร ครู นักเรียน และ บุคลากรทางการศึกษา
ให้มีคุณภาพ มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีผู้นำ
เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ชัดเจน มีกลยุทธ์
ในการบริหารจัดการรู้จักการประสานงาน พัฒนาครู
ให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานเพื่อสนอง
ความต้องการของชุมชนให้ เป็นไปตาม
ความคาดหวัง อันจะนำพาสถานศึกษาให้มี
ศักยภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์
ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำ
เชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะ
ในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2

ทบทวนแนวคิด

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา
Cheangklang (2019) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์

หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการสร้างและสื่อสารภารกิจหลักขององค์กรที่มาจากแรงบันดาลใจ วิสัยทัศน์ ระบบ ค่านิยม ซึ่งวิสัยทัศน์นั้นจะทำให้ผู้นำสามารถนำพาองค์กรไปยังทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะเป็นพลังที่สร้างความหมายและวัตถุประสงค์ของการทำงานในองค์กร เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการสร้างอนาคตขององค์กร ผู้นำต้องสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยมีความเข้าใจรอบรู้ ในค่านิยมและการบริการ รวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างทำให้ผู้ตามเกิดความไว้วางใจ Komolwa & Sonsupree (2021) ได้กล่าวว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัลได้และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ผู้นำจะต้องสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรในยุคดิจิทัลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

จากความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่าผู้นำที่มีความสามารถในการนำองค์กรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยเริ่มต้นจากการสื่อสารให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานที่ตรงกัน รวมพลังใจเพื่อให้สมาชิกขององค์กรได้แสดงพฤติกรรมที่เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของตน และองค์กร ตลอดจนให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเพื่อนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์อันก่อให้เกิดความคิดใหม่ วิธีการและกระบวนการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ทำให้เกิดผลลัพธ์ของการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของครู

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง Office of the Basic Education Commission (2017) ได้กำหนดแบบประเมินสมรรถนะครู มีกรอบความคิดมาจากแนวคิดของ McClelland (1973) อธิบายได้ว่า “สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการประกอบ ด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Other characteristics) และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายซึ่งเกิดจากแรงผลักดัน เบื้องลึก (Motives) อุปนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-image) และบทบาทที่แสดงออก ต่อสังคม (Social role) ที่แตกต่างกันทำให้แสดงพฤติกรรมการทำงานที่ต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ภาครัฐ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Standard for success) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ ซึ่งได้กำหนดกรอบการประเมินที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการสังเคราะห์ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก (Core Competency) ได้แก่

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ (Working Achievement Motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนา ประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service mind) หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจ ในการให้บริการ และการปรับปรุงระบบบริการ ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้รับบริการ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development) หมายถึง การศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้าง องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work) หมายถึง การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาท การเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธ์ภาพของ สมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลัก คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้าง ความศรัทธาในวิชาชีพครูเนื่องจากการประเมิน

คุณภาพโมการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

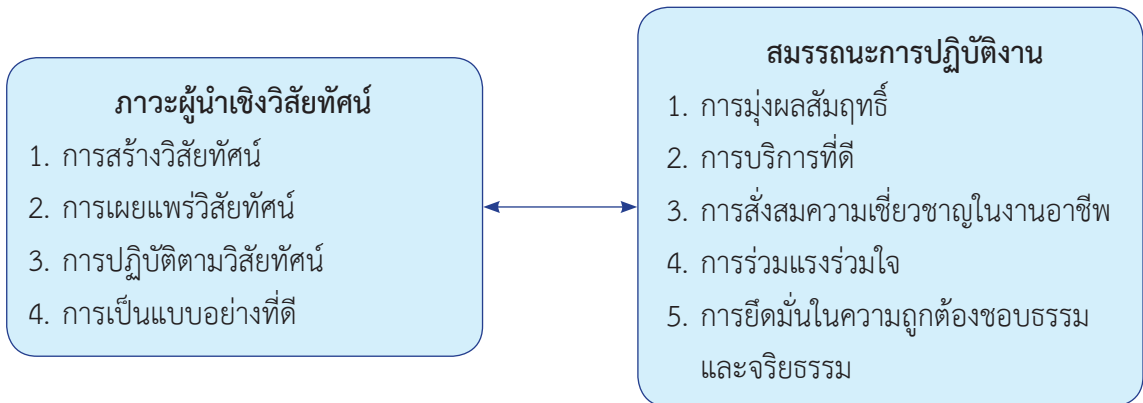
สมมติฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิง วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน ในทางบวก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ เชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 4 แบบ ประกอบด้วย 1. การสร้างวิสัยทัศน์ 2. การเผยแพร่ วิสัยทัศน์ 3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 4. การเป็น แบบอย่างที่ดี และสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา มี 5 ด้าน 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2. การบริการที่ดี 3. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญ ในงานอาชีพ 4. การร่วมแรงร่วมใจ 5. การยึดมั่น ในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม จากแนวคิด ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปมาใช้เป็นกรอบแนวคิด วิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณมีระเบียบวิธีการวิจัยดังรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 5,534 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 24 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การสร้างวิสัยทัศน์	4.10	0.67	มาก
2. การเผยแพร่วิสัยทัศน์	4.13	0.72	มาก
3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	4.19	0.66	มาก
4. การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.12	0.82	มาก
ผลรวม	4.13	0.63	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.66$) รองลงมา คือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.72$) ส่วนการสร้างวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.67$)

จากตาราง 2 พบว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการร่วมแรงร่วมใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.56$) รองลงมาคือ การบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.62$) ส่วนการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.64$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวม

สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.35	0.64	มาก
2. การบริการที่ดี	4.47	0.62	มาก
3. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ	4.47	0.56	มาก
4. การร่วมแรงรวมใจ	4.50	0.56	มาก
5. การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม	4.44	0.65	มาก
ผลรวม	4.50	0.66	มาก

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	สมรรถนะการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา					
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y _{tot})
(X ₁)	.817**	.845**	.849**	.842**	.843**	.842**
(X ₂)	.849**	.842**	.884**	.836**	.835**	.834**
(X ₃)	.855**	.864**	.863**	.843**	.886**	.843**
(X ₄)	.932**	.846**	.860**	.826**	.820**	.884**
X _{tot}	.823**	.840**	.868**	.846**	.836**	.843**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับสมรรถนะการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .843^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้ จากผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี ตามลำดับทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ตามความเห็นของครูผู้สอนซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สำเร็จได้อย่างยั่งยืน เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาและการปรับองค์กรตลอดจนการดำเนินงานในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นร่วมกัน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อใช้ในการกำหนด

วิสัยทัศน์สามารถมองปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ท้าทายที่สามารถพัฒนาและแก้ไขได้สร้างบรรยากาศกระตุ้นครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และคิดนอกกรอบในการทำงานให้สำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vipooouppraracot (2021) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การมีภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 นั้น ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นอย่างยิ่งมาก ในการที่ผู้นำผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังผู้ตาม นำพาหน่วยงาน องค์กร และทีมงานพัฒนาขีดความสามารถเต็มศักยภาพทั้งระบบ โดยมีองค์ประกอบหลัก คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิต การดำรงอาชีพ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยต่อสภาวะโลกและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ นำไปสู่การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร เกิดวัฒนธรรมในการทำงานที่ดีสามารถนำไปพัฒนานตนเอง องค์กร ประยุกต์ใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาในขั้นต่อไปในอนาคตได้

2. จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ด้านการร่วมแรง

ร่วมใจ การบริการที่ดี การส่งมอบความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสมรรถนะการปฏิบัติงานครูจะต้องมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน คือการกำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับสภาพในอนาคตของหน่วยงานที่ทุกคนในหน่วยงานมีความปรารถนาร่วมกัน ช่วยกันสร้างภาพอนาคตของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ริเริ่มทดลองสิ่งใหม่ ๆ ของคนในหน่วยงาน และให้การทำงานเป็นไปในทาง หรือกรอบแนวทางที่มุ่งไปสู่จุดเดียวกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และทักษะวิธีคิดเพื่อพัฒนาภูมิปัญญา และศักยภาพของทีมงาน รวมทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ คือ การตระหนักถึงกรอบแนวคิดของตนเอง รูปแบบความคิด ความเชื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจ และการกระทำของตน และพยายามพัฒนารูปแบบความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และสามารถที่จะบริหารปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของตน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก .843** อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ

Cheangklang (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะการปฏิบัติงานของครู โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .824$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01

เอกสารอ้างอิง

- Bunyarak, W., & Ruyanyong, W. (2021) Relationship between Strategic Leadership of School Administrators and School Effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office 21. **Sakonkakhon Rajabhat Graduate Studies Journal**, 18(83), 72-83. (In Thai)
- Chanlee, R. (2019). **School administrators' transformational leadership affecting learning organizations under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. (Master of Education Thesis)**. Rumpaphanee Rajabhat Faculty of Education Program in Educational Administration, Chanthaburi. (In Thai)
- Cheangklang, O. (2019). **Relationship between visionary leadership of school administrators and competency in job performance of teachers under the Primary Educational Service Area Office Buriram Region 3**. Buriram Rajabhat Graduate School, Buriram. (In Thai)
- Komolwa, S., & Sonsee, S. (2021). Digital leadership of school administrators affecting 21st century teacher Competencies under the Secondary Educational Service Area Office 23. **KKU Research Journal Humanities and Social Sciences Graduate Studies**, 9(2), 159-167. (In Thai)
- McClelland, David C. (1973). Testing for competence rather than intelligence. **American Psychologists**. 28(1): 1-14. Office of the Education Council Ministry of Education. (2017). **Administration Approach and School Development Quality Public School**. Bangkok: Pickwarn Graphic.
- Office of the Basic Education Commission. (2017). **Driving Thai secondary education 4.0 for 21st century employment**. Bangkok: Cooperative Printing House. (In Thai)

- Sreesukkom, P.(2021). The influence of transformational leadership on school effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office 1. **Sahasana Journal, Faculty of Social Sciences and Humanities**, 21(2), 162-176. (In Thai)
- Vipouppraracot, W. (2021). Area-based education management with participatory administration of basic education school administrators. **Panyapiwat Journal**, 13(3), 320-331. (In Thai).
- Wikanda, J. (2022). **Competencies of school administrators and quality of work life of teachers under the Bangkok Metropolitan Administration, Northern Thon Buri Group. (Master's Thesis, Educational Administration)**. Faculty of Education, Silpakorn University, Bangkok. (In Thai).
- .....

คุณลักษณะและองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบิน

CHARACTERISTICS AND COMPONENTS OF AN INNOVATIVE AVIATION UNIVERSITY

กริช วงศ์เจริญ^{1*} สิริฉันท์ สติรกุล เตชพาหพงษ์² และ วราภรณ์ บวรศิริ³

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Krit Wongcharern^{1*}, Sirichan Sathirakul Tachaphahapong² and Varaporn Bovornsiri³

^{1,2,3}Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

*E-mail: krit.wo@catc.or.th

Received: 01-11-2024

Revised: 13-05-2025

Accepted: 28-11-2025

บทคัดย่อ

การสร้างนวัตกรรมในมหาวิทยาลัยด้านการบินและอวกาศมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในยุคเทคโนโลยี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะที่สำคัญของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบิน และ (2) องค์ประกอบที่จำเป็นของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบินในประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลจากอาจารย์ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยด้านการบิน 5 คน และเอกสารจากมหาวิทยาลัยนวัตกรรมต่างประเทศ 5 แห่ง ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบินควรมีคุณลักษณะสำคัญ 10 ด้าน ได้แก่ นโยบายเฉพาะด้านการบินและอวกาศ โครงสร้างองค์กรยืดหยุ่น การบูรณาการการเรียนการสอนและวิจัย การสนับสนุนทรัพยากร การจัดตั้งหน่วยธุรกิจ วัฒนธรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม ผู้นำเชิงนวัตกรรม ระบบนิเวศนวัตกรรม การเชื่อมโยงภายนอก และพันธมิตรระดับนานาชาติ

องค์ประกอบที่จำเป็นของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบิน ได้แก่ วิสัยทัศน์และพันธกิจด้านการบิน การสนับสนุนงานวิจัย โครงสร้างองค์กรที่ส่งเสริมการพัฒนา ทรัพยากรบุคคลและโครงสร้างพื้นฐาน หลักสูตรที่เน้นนวัตกรรม งบประมาณเพื่อสนับสนุนนวัตกรรม และเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ งานวิจัยนี้เสนอแนวทางพัฒนามหาวิทยาลัยไทยให้สามารถก้าวสู่ระดับสากลและตอบสนองต่ออุตสาหกรรมการบินและอวกาศในอนาคต

คำสำคัญ: การวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม เทคโนโลยีการบิน เทคโนโลยีอวกาศ การจัดการนวัตกรรม

ABSTRACT

The development of innovation within aviation and aerospace universities plays a pivotal role in advancing the industry amid rapid technological change. This study aims to 1) identify the key characteristics of innovative aviation universities, and 2) determine the essential components of an innovative aviation university in Thailand. The sample included five faculty members with doctoral degrees from universities specializing in aviation education and five documents related to innovative universities abroad. Data were collected through document analysis and in-depth interviews and analyzed using content analysis.

The findings reveal that the characteristics of innovative aviation universities consist of 10 key aspects: 1) targeted policies and strategies for aviation and aerospace, (2) adaptable and flexible organizational structures, (3) integration of teaching and research, (4) sustained support for funding and resources, (5) establishment of business units to drive innovation, (6) promotion of a culture that values technological progress, (7) visionary and innovation-oriented leadership, (8) innovation ecosystems supporting aviation-related technologies, (9) connections with external organizations, and (10) the creation of international partnerships.

The components of innovative aviation universities were identified as seven key elements: 1) a clear vision, mission, and innovation-driven objectives in aviation and aerospace, 2) support for research and innovation development leading to practical outcomes, 3) organizational structures conducive to innovation advancement, 4) investment in human capital and infrastructure specific to aviation and aerospace, 5) curriculum management and teaching aimed at fostering innovation, 6) strategic budget allocation and funding mechanisms, and 7) the establishment of international networks and collaborations in the aviation and aerospace sectors.

This research proposes guidelines to support Thai universities in evolving into internationally competitive innovation-driven aviation institutions capable of addressing the present and future demands of the global aviation and aerospace industries.

Keywords: Research and development, Innovative university, Aviation technology, Aerospace technology, Innovation management,

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันและความพลวัตสูง รวมถึงการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีพลิกโฉม (Disruptive Technology) เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และบล็อกเชน ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินธุรกิจและการแข่งขันในระดับโลก องค์กรในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการศึกษา จำเป็นต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อความอยู่รอดและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันในยุคที่การเปลี่ยนแปลงกลายเป็นเรื่องปกติ (World Economic Forum, 2022)

มหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบิน หมายถึง สถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนา นวัตกรรมในอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ โดยครอบคลุมการวิจัย การเรียนการสอน และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมการบิน รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และการจัดการที่ตอบสนองต่อความท้าทายระดับโลก (Clark, 1998) ขอบเขตของอุตสาหกรรมการบินและอวกาศครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาเครื่องบินพาณิชย์ การออกแบบยานอวกาศ การให้บริการด้านการบินไปจนถึงการสำรวจอวกาศ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบินยังเป็นองค์กรที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การบูรณาการองค์ความรู้ และการพัฒนาความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล เพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคม

ในต่างประเทศ มหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนด้านการบิน ได้ใช้แนวคิดมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมเป็นพื้นฐานในการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการวิจัยระดับสูง การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในรูปแบบทรัพย์สินทางปัญญา และการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาครัฐกิจและภาครัฐ ตัวอย่างเช่น Massachusetts Institute of Technology (MIT) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในสาขาการบิน ได้พัฒนาโครงสร้างและกลยุทธ์ที่สนับสนุนการบูรณาการระหว่างการเรียนการสอน การวิจัย และการประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ (MIT, 2023) ทำให้เกิดระบบนิเวศนวัตกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมการบินและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานดังกล่าวช่วยสร้างระบบนิเวศที่สนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรม ซึ่งสามารถส่งผลโดยตรงต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมการบินและเศรษฐกิจของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในบริบทของประเทศไทย การพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมยังคงเผชิญความท้าทายสำคัญ โดยเฉพาะการสร้างระบบนิเวศที่บูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย และนวัตกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ ความแตกต่างจากกรณีของ MIT แสดงถึงความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องพัฒนาแนวทางเฉพาะที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง การขาดกรอบแนวคิดและกลไกดำเนินงานที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางวิชาการ (Academic Gap) ซึ่งยังไม่ได้รับการแก้ไขในบริบทของไทย การเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเสริมศักยภาพของมหาวิทยาลัยไทยให้แข่งขันในระดับนานาชาติได้

งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนากรอบแนวคิดที่ตอบสนองบริบทของประเทศไทย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านการบินให้สนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน การพัฒนานวัตกรรมอย่างยั่งยืนเป็นเป้าหมายหลักที่ช่วยสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม โดยความสำเร็จขึ้นอยู่กับ การสร้างระบบนิเวศที่ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ภาคอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบิน ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่สามารถนำไปพัฒนามหาวิทยาลัยให้ตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการบินในบริบทของประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่จำเป็นของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบินในประเทศไทย โดยเน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร การบูรณาการ การเรียนการสอนและการวิจัย และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับอุตสาหกรรม

ทบทวนแนวคิด

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวและจำเป็นต้องแข่งขันกันด้วย “ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)” และ “นวัตกรรม (Innovation)”

เพื่อสร้างความแตกต่างในกระบวนการส่งมอบสินค้าหรือบริการจนถึงมือผู้บริโภคพร้อมกับความพึงพอใจสูงสุด องค์กรที่จะอยู่รอดได้ในอนาคตภายใต้สภาวะแวดล้อมของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำศักยภาพของคนในองค์กรออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลายองค์กรจึงมีแนวคิดที่จะแปลงผลการวิจัย องค์ความรู้ภายในองค์กร หรือความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่เปรียบเสมือนทรัพย์สินอันมีค่าที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Assets) ให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐศาสตร์หรือก่อให้เกิดประโยชน์เชิงธุรกิจได้จริง ในที่สุดแล้วกระบวนการนี้จะนำไปสู่การสร้างชุมชนแห่งนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ภายในองค์กร ส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้นและสามารถสร้างความแตกต่างที่ทำให้องค์กรเติบโตได้อย่างยั่งยืน (Wajanapukka & Aroonsrisopon, 2010)

คำว่า นวัตกรรม หรือ Innovation นั้นมีการศึกษาและกล่าวถึงมาเป็นระยะเวลานาน แต่การให้คำนิยามหรือความหมายของนวัตกรรมตลอดจนความเข้าใจก็ยังคงมีความแตกต่างกันตามมุมมองและภูมิหลังของนักวิชาการแต่ละคน (Gopalakrishnan & Bierly, 1997) สำหรับรากศัพท์ของคำว่า นวัตกรรม (Innovation) นั้นมาจากภาษา ลาตินคำว่า “Innovare” แปลว่า “ทำสิ่งใหม่ขึ้นมา” (National Innovation Agency, 2007)

Chaisanit (2010) ให้ความหมายของนวัตกรรม หมายถึง การทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการใหม่ๆ และยังสามารถหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์กรไม่ว่าการเปลี่ยนนั้นจะเกิดขึ้นจากการการพัฒนาต่อยอด การเปลี่ยนแปลง

การประยุกต์หรือกระบวนการในหลายสาขานอกจากนี้ยังเชื่อตรงกันว่าการที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นนวัตกรรมได้นั้น จะต้องมีความใหม่อย่างเห็นได้ชัด และจะต้องเพิ่มมูลค่าสิ่งต่าง ๆ ได้อีกด้วย โดยเป้าหมายหมายของนวัตกรรม คือ การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก และเป็นที่มีสำคัญของความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

Etzkowitz & Leydesdorff (2000) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบนิเวศนวัตกรรมในมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมีการบูรณาการระหว่างการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมในอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังขาดการบูรณาการในลักษณะนี้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางวิชาการ (Academic Gap) ที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาและพัฒนา

องค์กรนวัตกรรม เมื่อเชื่อมโยงสู่บริบทองค์กรทางการศึกษานั้น Sitthisomboon (2009) ระบุว่า องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา คือ สถาบันการศึกษาที่พัฒนาแนวทางใหม่หรือปรับปรุงสิ่งเดิมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีแรงจูงใจ และได้รับประสิทธิผลสูงสุด สถานศึกษาที่เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมต้องมีความสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ตั้งแต่กระบวนการทำงาน การบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตร สื่อการสอน การประเมินผล และการดำเนินงานในทุกด้าน เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพและความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ

สำหรับแนวคิดเรื่องมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม หรือ Innovative University

เป็นรูปแบบหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่เกิดจากการเล็งเห็นบทบาทในการเป็นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่า รวมถึงการผลิตกำลังคนคุณภาพเพื่อรองรับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้ องค์ความรู้จากผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ในสถาบันอุดมศึกษามีส่วนสำคัญต่อการสร้างเสริมศักยภาพเชิงการแข่งขัน โดยเฉพาะการจดทะเบียนสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญา จะพัฒนาการคุ้มครองสิทธิ์และการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์อย่างเป็นระบบและยังเป็นการพัฒนากระบวนการต่อยอดองค์ความรู้ผลงานวิจัยของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับ Salmi (2009) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความท้าทายของการเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก โดยผู้วิจัยได้กล่าวถึงลักษณะของมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกว่า มหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก จะมีลักษณะการสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความรู้ และมุ่งเน้นสร้างงานวิจัย โดยให้ความสำคัญกับการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้รู้จักสร้างนวัตกรรม และหลักสูตรการเรียนการสอนก็มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยเข้าไปอีกด้วย

คุณลักษณะของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมเป็นเสมือนคุณสมบัติหรือการแสดงให้เห็นถึงการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยมีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำจำกัดความไว้ ซึ่งสามารถสรุปคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมที่เด่นชัดได้ 12 ประการ ดังต่อไปนี้ (Clark, 1998; Swanger, 2016; Gimbel, 2019; Lei, Ji & Jie, 2018)

1. มหาวิทยาลัยมีนโยบาย จุดมุ่งหมาย และกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมที่มุ่งเน้นนวัตกรรม และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ชัดเจน

2. มีโครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่น มีความสามารถในการปรับตัวและให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลง

3. มีการจัดตั้งหน่วยธุรกิจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยนำผลงานนวัตกรรมออกมาผลิตเป็นสินค้า และส่งเสริมการ Spin-off ออกมาเป็น Tech-based startup

4. สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมและมีอำนาจในการตัดสินใจที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายนวัตกรรมของมหาวิทยาลัย อย่างมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน

5. มีวัฒนธรรมและค่านิยมร่วมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรม

6. ผู้นำมุ่งมั่นต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม และการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม

7. มีระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) เพื่อรองรับการดำเนินงานด้านนวัตกรรม

8. เชื่อมโยงมหาวิทยาลัยกับองค์กร และกลุ่มภายนอกโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ และทรัพยากรร่วมกัน

9. มีพันธมิตรในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งในและต่างประเทศ

10. ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีประโยชน์เชิงพาณิชย์ต่อมหาวิทยาลัย และอุตสาหกรรมในเชิงเศรษฐกิจและสังคม

11. ให้ความสำคัญในเรื่องการจัดสรร และสนับสนุนเงินทุน เพื่อการวิจัยและพัฒนา

12. บูรณาการจัดการเรียนการสอน และการวิจัยที่ส่งเสริมผู้เรียนในการพัฒนาตาม ศักยภาพ

มหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมเป็นการรวม องค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาและส่งเสริม นวัตกรรมในองค์กร ดังนั้นการจัดการที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องครอบคลุมหลายด้าน เพื่อสนับสนุน ให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างแท้จริง โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัย และบทความเกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์กร แห่งนวัตกรรม พบว่ามหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม ควรประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้ (Marquardt & Reynold, 1994; Damanpour & Gopalakrishnan, 1998; Martins & Terblanche, 2003; Laforet & Tann, 2006; Tidd & Bessant, 2009)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย เชิงนวัตกรรมของมหาวิทยาลัย

2. การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนา งานวิจัยและขยายไปสู่ผลลัพธ์นวัตกรรม

3. โครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการขับเคลื่อน นวัตกรรม

4. การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม

5. การจัดการองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนา นวัตกรรม

6. การสนับสนุนทางการเงินและ งบประมาณในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

7. เครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการพัฒนา นวัตกรรม

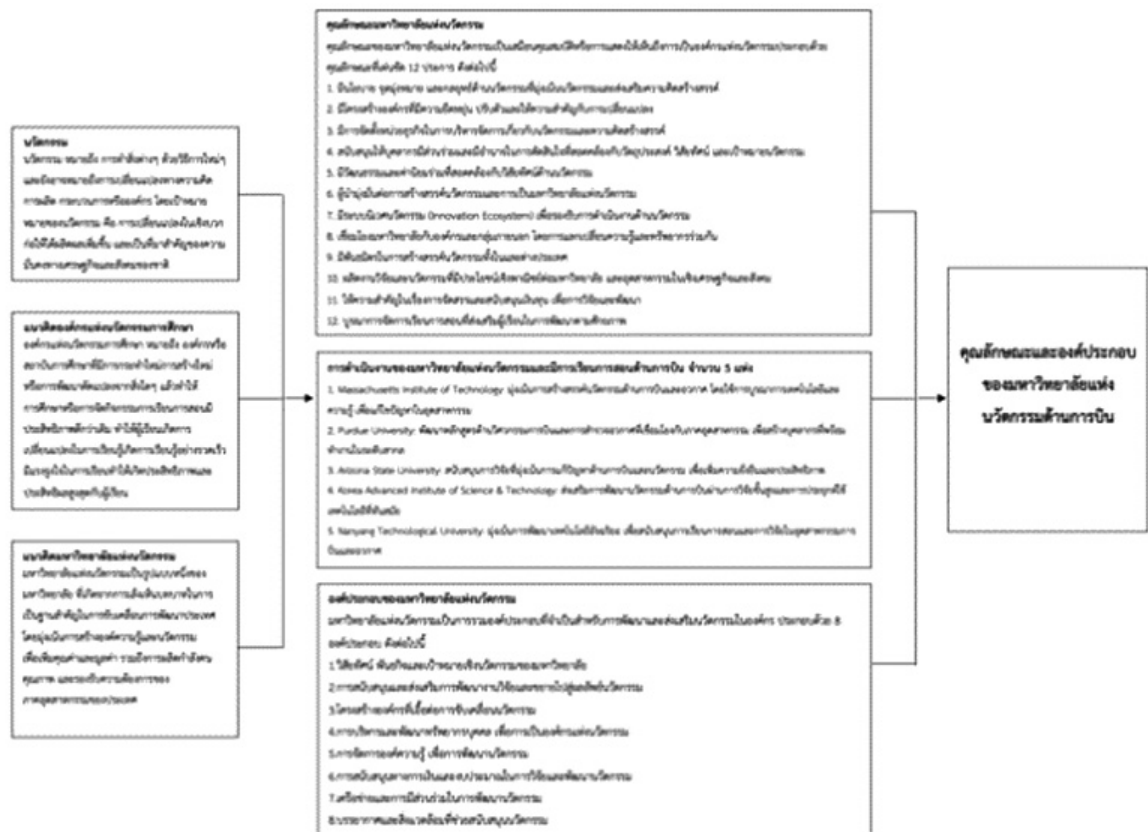
8. บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ช่วย สนับสนุนนวัตกรรม

สรุปได้ว่า ในยุคเศรษฐกิจความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ องค์กรจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อแข่งขันด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำศักยภาพของบุคลากรมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด มหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม จึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ผ่านการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นเลิศ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ออกแบบมาเพื่อค้นหาและสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับคุณลักษณะและองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบินในบริบทของประเทศไทย กระบวนการวิจัยเริ่มต้นด้วยการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด คุณลักษณะ และ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

องค์ประกอบของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม จากระบวนกรรที่เกี่ยข้อง เพื่อพัฒนากรอบแนวคิด และเกณฑ์สำหรับการวิเคราะห์มหาวิทยาลัยที่ได้รับการจัดอันดับว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม ในระดับสากล จากนั้นเก็บข้อมูลจากเอกสารของ มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งและสัมภาษณ์เชิงลึกกับ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติได้

เอกสารในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เอกสารที่เกี่ยข้องกับมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม ด้านการบิณ ซึ่งคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับการจัดอันดับในฐานมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม (Most Innovative University) ที่มีการเรียน การสอนด้านการบิณ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ Massachusetts Institute of Technology (MIT) ประเทศสหรัฐอเมริกา (อันดับที่ 2 World's Most Innovative Universities 2018), Purdue University ประเทศสหรัฐอเมริกา (อันดับที่ 50 World's Most Innovative Universities 2018), Arizona State University ประเทศสหรัฐอเมริกา (อันดับที่ 96 World's Most Innovative Universities 2018), Korea Advanced Institute of Science & Technology (KAIST) ประเทศ เกาหลีใต้ (อันดับที่ 1 Asia's Most Innovative Universities 2018) และ Nanyang Technological University (NTU) ประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ 26 Asia-Pacific Most Innovative Universities 2018)

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มี ประสบการณ์ตรงด้านมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม

ด้านการบิณ ซึ่งได้รับการคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยนวัตกรรที่มี การเรียนการสอนด้านการบิณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที ลึกซึ้งและเชื่อมโยงกับบริบทของประเทศไทย จำนวน 5 คน ซึ่งได้รับเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ที่เกี่ยข้องกับแนวคิดและการพัฒนานวัตกรร เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล คือ ต้องเป็นผู้ที่ สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับการจัดอันดับ ในกลุ่มมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยแบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Guide) โดยแบบวิเคราะห์เอกสารถูกพัฒนาขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ และองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม เช่น นโยบายการบริหารทรัพยากร การบูรณาการ การเรียนการสอนและการวิจัยและการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือ ในส่วนของแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง คำถามสัมภาษณ์ได้รับการพัฒนา จากแนวคิดเกี่ยกับมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม โดยเน้นการสอบถามข้อมูลเชิงลึกเกี่ยกับมุมมอง และประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล เช่น มุมมอง ต่อการพัฒนานวัตกรรในมหาวิทยาลัย และแนวทาง การบูรณาการการเรียนการสอนและการวิจัย

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จาก เอกสารและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ เพื่อระบุ ธีมหลัก (Themes) และประเด็นสำคัญที่เกี่ยข้อง กับคุณลักษณะและองค์ประกอบของมหาวิทยาลัย แห่งนวัตกรรมด้านการบิณ ข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ได้รับการสังเคราะห์ (Data

Synthesis) เพื่อเชื่อมโยงและประมวลผลร่วมกัน ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนา เป็นกรอบแนวคิดสำหรับมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม ด้านการบินในประเทศไทย

ผลการวิจัย

คุณลักษณะของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม ด้านการบิน จากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษาเอกสารของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม ด้านการบินและการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้จบการศึกษา ชั้นปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม ที่มีการเรียนการสอนด้านการบินในต่างประเทศ จำนวน 5 คน พบว่า คุณลักษณะของมหาวิทยาลัย แห่งนวัตกรรมด้านการบินเป็นเสมือนคุณสมบัติ หรือลักษณะสำคัญของมหาวิทยาลัยที่แสดงถึง การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ที่มีการนำแนวคิดใหม่ ๆ มาพัฒนาองค์กร เพื่อสร้างคุณค่า (Value Creation) ของนวัตกรรมและนวัตกรรมการก้าวไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งมหาวิทยาลัยหากจะสามารถพัฒนาองค์กรให้มี ลักษณะการเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างแท้จริงได้นั้น ผู้บริหารและบุคลากรทุกส่วนขององค์กร จำเป็นต้อง มีความรู้และความเข้าใจคุณลักษณะขององค์กร แห่งนวัตกรรม ให้มีความสำคัญกับการส่งเสริม ให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมใหม่ และปรับเปลี่ยน มุมมองความคิด โดยเชื่อว่าความสามารถและ ทักษะสามารถพัฒนาได้หรือกรอบความคิดแบบ เติบโต (Growth Mindset) โดยประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ คือ

1. นโยบายและกลยุทธ์ด้านนวัตกรรม สำหรับการบินและอวกาศ: มหาวิทยาลัยกำหนด นโยบาย จุดมุ่งหมาย และกลยุทธ์ที่ชัดเจน ในการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ เพื่อส่งเสริม

อุตสาหกรรมการบินและอวกาศ โดยเน้นลดต้นทุน เพิ่มความปลอดภัย และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มุ่งวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมที่มีผลกระทบสูง เช่น ระบบควบคุมและนำทาง อุปกรณ์ลดอุบัติเหตุ และระบบตรวจสอบความปลอดภัย นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการศึกษาและอบรมมาตรฐานสากล พร้อมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อผลักดันนวัตกรรมสู่ตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

2. โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่น เพื่อรองรับเทคโนโลยีและการวิจัยด้านการบิน และอวกาศ: มหาวิทยาลัยมีโครงสร้างองค์กรที่มีความ ยืดหยุ่นและปรับตัวได้ตามการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ โครงสร้างแบบมีชีวิต (Organic Structure) จะช่วย ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการและเน้น การทำงานเป็นทีมที่รวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อให้บุคลากร สามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ส่งเสริม ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น อย่างไรก็ตามโครงสร้างที่มีความ ยืดหยุ่นนี้ยังต้องมีการจัดการและการควบคุม ที่เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมและวัตถุประสงค์ ของมหาวิทยาลัยยังคงเป็นไปในทิศทางที่ต้องการ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของ มหาวิทยาลัย

3. การบูรณาการจัดการเรียนการสอน และการวิจัย เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบินและอวกาศแบบครบวงจร: มหาวิทยาลัย บูรณาการการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรมการบินและอวกาศแบบ

ครบวงจร โดยเน้นการพัฒนาทักษะตั้งแต่การเรียนการสอนและการวิจัยขั้นต้นไปจนถึงการผลิตผลงานที่สามารถนำไปใช้จริงในอุตสาหกรรม หลักสูตรมีความทันสมัยและตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรม โดยมุ่งเน้นการแก้ไขความท้าทายหรือปัญหาที่มีอยู่ในอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ

4. การสนับสนุนเงินทุนและทรัพยากรเพื่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการบินและอวกาศ: มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญในเรื่องการจัดสรรและสนับสนุนเงินทุน เพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมการบินและอวกาศสมัยใหม่ ซึ่งมหาวิทยาลัยตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างความร่วมมือกับบริษัทในอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ หน่วยงานภาครัฐ และสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ เพื่อการสนับสนุนทางการเงินและทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่ทันสมัย มีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการวิจัยเพื่อดึงดูดนักวิจัยและนักลงทุนจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการวิจัย

5. การจัดตั้งหน่วยธุรกิจที่เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ด้านการบินและอวกาศในมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจัดตั้งหน่วยธุรกิจเฉพาะทางภายในมหาวิทยาลัย เช่น ศูนย์พัฒนานวัตกรรมการบินและอวกาศ เพื่อบริหารจัดการและพัฒนานวัตกรรมจากการวิจัยและการเรียนการสอน โดยหน่วยธุรกิจนี้มีบทบาทในการนำผลงานนวัตกรรมเข้าสู่ตลาดและตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังส่งเสริมการจัดตั้งบริษัทนวัตกรรม

หรือสตาร์ทอัพที่เน้นการพัฒนาเทคโนโลยี โดยศูนย์บ่มเพาะธุรกิจภายในมหาวิทยาลัยจะมีบทบาทสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจเหล่านี้นอกจากนี้ ยังมีการจัดโครงการเร่งรัดการพัฒนานวัตกรรม (Innovation Accelerators) เพื่อผลักดันนวัตกรรมจากในมหาวิทยาลัย ให้เข้าสู่ตลาดได้รวดเร็วขึ้นและสนับสนุนการจัดสิทธิบัตรและการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อปกป้องผลงานวิจัยและสร้างมูลค่าในเชิงพาณิชย์

6. ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม: มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการคิดเชิงนวัตกรรมและพัฒนาเทคโนโลยี โดยมีค่านิยมร่วมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรม สนับสนุนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากร ทั้งนี้ยังส่งเสริมให้บุคลากรมองการณ์ไกล คิดนอกกรอบ และกล้าลองสิ่งใหม่ ๆ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนและมีคุณค่าต่อสังคม

7. ผู้นำเชิงนวัตกรรมในด้านการบินและอวกาศ: ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่กำหนดวิสัยทัศน์ชัดเจนในพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และการตัดสินใจร่วมกัน พร้อมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เปิดกว้างและสนับสนุนการเรียนรู้จากความผิดพลาด โดยในการบริหารจัดการผู้บริหารใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการวิเคราะห์และตัดสินใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำ รวมถึงการสื่อสารเป้าหมายที่ชัดเจนให้บุคลากรเข้าใจทิศทางการร่วมกัน

8. มีระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการบิน

และอวกาศ: มหาวิทยาลัยพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมที่สนับสนุนการสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่โดยจัดตั้งศูนย์วิจัยและห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการวิจัยและเชื่อมโยงความร่วมมือกับอุตสาหกรรมการบินและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนางานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม

9. การเชื่อมโยงมหาวิทยาลัยกับภาคส่วนภายนอก: มหาวิทยาลัยมีการเชื่อมโยงกับภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ และภาคส่วนอื่น ๆ ในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่และแลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกัน โดยมีการเชื่อมโยงและพัฒนาเครือข่ายกับบริษัทผู้ผลิตอากาศยาน หน่วยงานการบิน อวกาศนานาชาติและหน่วยงานวิจัยและพัฒนาของรัฐ เพื่อสร้างความร่วมมือในโครงการวิจัยทางด้านการบินหรือการวิจัยเทคโนโลยีอวกาศ

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมีการจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการบินและอวกาศ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมองค์ความรู้และงานวิจัยที่ทันสมัย โดยเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการบินและอวกาศ

10. พันธมิตรด้านนวัตกรรมการบินและอวกาศ: มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการสร้างพันธมิตรกับสถาบันและองค์กรชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ เพื่อร่วมพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมการบินและอวกาศ ความร่วมมือนี้ช่วยเสริมศักยภาพการวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีล้ำสมัย มาตรฐานความปลอดภัย และการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

จากการขนส่งทางอากาศ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นข้อตกลงความร่วมมือกับบริษัทและหน่วยงานวิจัยชั้นนำ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ พร้อมเชื่อมโยงองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าสู่มหาวิทยาลัย

ในส่วนขององค์ประกอบของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม จากการศึกษาเอกสารของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมที่มีการเรียนการสอนด้านการบินในต่างประเทศทั้ง 5 แห่งและการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้จบการศึกษาชั้นปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมที่มีการเรียนการสอนด้านการบินในต่างประเทศพบว่า องค์ประกอบของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมเป็นการรวมกันของสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้มหาวิทยาลัยมีความสามารถในการผลิตบุคลากรที่มีองค์ความรู้ขั้นสูงและมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่และนวัตกรรม สำหรับอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ รวมถึงอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยสามารถจำแนกองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมที่มีการเรียนการสอนด้านการบิน ได้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายเชิงนวัตกรรม เพื่อการพัฒนานวัตกรรมในอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ: มหาวิทยาลัยมีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการจัดการนวัตกรรม ทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การพัฒนานวัตกรรมและตัวชี้วัดในการบรรลุเป้าหมายหรือผลลัพธ์ด้านนวัตกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ที่เป็นข้อความที่แสดงถึง ความปรารถนาในการเป็นองค์กรแห่งการวิจัยและนวัตกรรม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากร

ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการบินและอวกาศ

2. การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนา งานวิจัยและขยายไปสู่ผลลัพธ์นวัตกรรมด้านการบินและอวกาศ: มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่ครอบคลุมและเข้มข้นด้านการบินและอวกาศ โดยมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและนวัตกรรมในลักษณะ ศูนย์วิจัยเฉพาะทางในการทำหน้าที่บริหารจัดการด้านการวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมชั้นนำ เช่น Boeing Airbus และ SpaceX เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและขยายผลวิจัยไปสู่การใช้งานเชิงพาณิชย์

3. โครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการขับเคลื่อน นวัตกรรมในอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ: มหาวิทยาลัยมีโครงสร้างของมหาวิทยาลัยที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของอุตสาหกรรมได้มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ ส่งเสริมการทำงานแบบทีมข้ามสายงาน (Cross-Functional) เพื่อผลักดันให้เกิดนวัตกรรมที่เป็น ความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน นอกจากนี้ยังมีการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก ในรูปแบบการร่วมลงทุน (Joint Venture) เพื่อใช้ ทรัพยากรร่วมกันและส่งเสริมให้เกิดความหลากหลาย ทางด้านแนวความคิดความรู้ ทักษะและประสบการณ์

4. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่องค์กร แห่งนวัตกรรม: มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญ กับการคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรที่มีศักยภาพ ด้านนวัตกรรม โดยเน้นการพัฒนาทักษะความเป็น ผู้นำและการคิดสร้างสรรค์ผ่านการอบรม สัมมนา การให้คำปรึกษา และการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ

บุคลากรได้รับการสนับสนุนให้กล้าลองสิ่งใหม่ ๆ พร้อมส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้จากความผิดพลาด นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมุ่งพัฒนาผู้นำเชิงกลยุทธ์ ผ่านความร่วมมือกับสถาบันระดับโลก โดยให้ ความสำคัญกับผู้เชี่ยวชาญด้านการบินและอวกาศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จในการเป็นองค์กร แห่งนวัตกรรม

5. การจัดการเรียนการสอนและพัฒนา หลักสูตรเพื่อสร้างนวัตกรรม: มหาวิทยาลัยออกแบบ หลักสูตรที่ผสมผสานการเรียนการสอนและการวิจัย เน้นทักษะที่ตอบโจทย์อุตสาหกรรมการบิน การแก้ ปัญหาซับซ้อน และการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน หลักสูตรใช้เทคโนโลยีสอนที่ทันสมัย เช่น การเรียน ออนไลน์ ห้องปฏิบัติการเสมือนจริง และการฝึกงาน เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ครบวงจร นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเสริมที่มุ่งพัฒนาทักษะ นวัตกรรม และสนับสนุนโครงการวิจัยและนวัตกรรม โดยเฉพาะในด้านการบินและอวกาศ เพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของอุตสาหกรรมในอนาคต

6. การสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัย และพัฒนานวัตกรรม: มหาวิทยาลัยจัดสรร งบประมาณลำดับแรก เพื่อพัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม โดยลงทุนในห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย และตั้งหน่วยงานสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุน และการจัดสรรเงินอุดหนุนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม รัฐ และศิษย์เก่า เพื่อผลักดันการใช้งานเชิงพาณิชย์ การสนับสนุนดังกล่าวช่วยสร้างผลงานที่มีคุณภาพ และนวัตกรรมที่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมการบินและอวกาศ

7. เครือข่ายนวัตกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยน ความรู้: มหาวิทยาลัยสร้างเครือข่ายนวัตกรรมที่

เข้มแข็ง ร่วมมือกับองค์กรชั้นนำในอุตสาหกรรม การบิน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรต่างประเทศ เช่น กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้และทรัพยากรในการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ความร่วมมือนี้ช่วยเร่งการพัฒนานวัตกรรมที่นำไปใช้ เชิงพาณิชย์ได้อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งเพิ่มโอกาส เข้าถึงแหล่งทุนและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการ วิจัยและนวัตกรรม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัย แห่งนวัตกรรมด้านการบินควรมุ่งเน้นการพัฒนา ระบบนิเวศนวัตกรรมที่ครอบคลุมการเรียนการสอน การวิจัย และการทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรม โดยระบบนิเวศนี้ ควรเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิด ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของอุตสาหกรรม การบินและอวกาศในประเทศไทย ผลการวิจัย ยังระบุว่า กรอบแนวคิดดังกล่าว มีศักยภาพ ในการส่งเสริมความร่วมมือที่แข็งแกร่งระหว่าง มหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม พร้อมทั้ง สร้างความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมที่ยั่งยืน นอกจากนี้ กรอบแนวคิดนี้ยังสามารถช่วยเติมเต็ม ช่องว่างทางวิชาการที่เกิดจากการขาดความเชื่อมโยง ระหว่างการวิจัยและความต้องการของภาค อุตสาหกรรม ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือระดับภูมิภาคในกลุ่มประเทศอาเซียน จะช่วยให้มหาวิทยาลัยไทยสามารถเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันระดับสากล และลด ข้อจำกัดด้านทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังเสนอว่า การสนับสนุนจากภาครัฐในด้านนโยบายและ งบประมาณจะมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน ระบบนิเวศดังกล่าวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

มหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมด้านการบิน มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาความรู้ และนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของ อุตสาหกรรมการบินและอวกาศ ซึ่งจำเป็นต้อง พึ่งพาเทคโนโลยีขั้นสูงและการบูรณาการระหว่าง การวิจัยและการเรียนการสอน โครงสร้างองค์กร ที่ยืดหยุ่น พร้อมกับนโยบายและกลยุทธ์ที่ชัดเจน ช่วยผลักดันให้มหาวิทยาลัยสามารถสร้างระบบ นิเวศที่ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ แนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Clark (1998) ที่ระบุว่ามหาวิทยาลัยที่สามารถสร้าง นวัตกรรมได้ต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างเหมาะสม

คุณลักษณะของมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม ที่ศึกษาจากวรรณกรรมเดิมมี 12 ข้อ แต่เมื่อ วิเคราะห์ข้อมูลจาก 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ MIT, Purdue, Arizona State, KAIST และ NTU พบว่าคุณลักษณะบางข้อมีความซ้ำซ้อนกัน เช่น คุณลักษณะเกี่ยวกับ “การสนับสนุนให้บุคลากร มีส่วนร่วมและมีอำนาจในการตัดสินใจ” กับ “การสนับสนุนวัฒนธรรมและค่านิยมที่สอดคล้อง กับวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรม” ถูกปรับรวมกัน เช่นเดียวกับคุณลักษณะเกี่ยวกับ “การเชื่อมโยง มหาวิทยาลัยกับองค์กรภายนอก” และ “การสร้าง พันธมิตรทั้งในและต่างประเทศ” ส่งผลให้เหลือ คุณลักษณะทั้งหมด 10 ข้อที่ชัดเจนและเหมาะสม ต่อการนำไปใช้

สำหรับองค์ประกอบของมหาวิทยาลัย แห่งนวัตกรรมที่ศึกษาจากวรรณกรรมเดิมมีทั้งหมด

8 ข้อ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง พบว่ามีการปรับมุมมองประกอบที่เข้าซ้อน เช่น องค์ประกอบเกี่ยวกับ “การสนับสนุนและส่งเสริม การพัฒนางานวิจัยและขยายไปสู่ผลลัพธ์นวัตกรรม” และ “การสนับสนุนทางการเงินและงบประมาณ ในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม” ถูกผนวกรวม เป็นข้อเดียว เนื่องจากมีเป้าหมายในการส่งเสริม การพัฒนานวัตกรรมที่คล้ายคลึงกัน จึงเหลือ องค์ประกอบทั้งหมด 7 ข้อที่สอดคล้องกับบริบท ของมหาวิทยาลัยในระดับสากลได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ ของการสนับสนุนทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดของ Salmi (2009) ย้ำว่ามหาวิทยาลัย ขั้นนำ ต้องมีโครงสร้างสนับสนุนที่เอื้อต่อการพัฒนา นวัตกรรม ทั้งในด้านการวิจัย การเรียนการสอน และการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัย Purdue ซึ่งมีความร่วมมือ กับ Boeing ในการพัฒนานวัตกรรมด้านการบิน แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนจากพันธมิตรและการ จัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม สามารถเพิ่มศักยภาพ ของมหาวิทยาลัยในด้านการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Purdue University, 2022)

การพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) ยังคงเป็นหัวใจสำคัญ ของการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของ มหาวิทยาลัยในระดับนานาชาติ Martins & Terblanche (2003) ชี้ให้เห็นว่าการสร้างวัฒนธรรม องค์การที่สนับสนุนการคิดเชิงนวัตกรรมมีบทบาท สำคัญ ตัวอย่างเช่น Nanyang Technological University (NTU) ร่วมมือกับ Rolls-Royce พัฒนาเทคโนโลยีการบิน โดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน

เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ตลาด (NTU, 2019) ซึ่งแนวทางนี้สามารถปรับใช้ในมหาวิทยาลัย ในประเทศไทยได้ ผ่านการออกแบบหลักสูตรที่เน้น การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การบูรณาการการวิจัย เข้ากับความต้องการของอุตสาหกรรม และการจัดตั้ง ศูนย์วิจัยและนวัตกรรมในลักษณะ “Innovation Hub” รวมถึงการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทั้งใน ระดับภูมิภาคและสากล แนวทางดังกล่าวไม่เพียง ช่วยลดช่องว่างทางวิชาการ (Academic Gap) แต่ยังเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันในระดับ นานาชาติ

ผลการวิจัยนี้ยังมีนัยสำคัญต่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยมหาวิทยาลัย แห่งนวัตกรรมด้านการบินไม่เพียงแต่เป็นศูนย์กลาง ของการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยี แต่ยังมีความสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโต ทางเศรษฐกิจและสังคม การสร้างความร่วมมือ ระดับภูมิภาคในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น การพัฒนา พันธมิตรกับมหาวิทยาลัยในสิงคโปร์หรือมาเลเซีย จะช่วยส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในประเทศไทย และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในระดับสากล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของ นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นต่อผู้ใช้งานจริง ควรเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของนวัตกรรม ที่พัฒนาขึ้น โดยมุ่งเน้นที่ผู้ใช้งานจริง เช่น หน่วยงาน ภาครัฐ หรือบริษัทในอุตสาหกรรมการบิน การประเมิน ผลกระทบในมิติต่าง ๆ เช่น ประสิทธิภาพ ความสอดคล้องกับการใช้งานจริง และความยั่งยืน จะช่วยให้เกิดข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปปรับปรุง

และพัฒนานวัตกรรมให้ตอบสนองต่อความต้องการ
ในภาคปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

2. การขยายขอบเขตของการวิจัยในด้าน
นวัตกรรมด้านการบินและอวกาศ การวิจัยครั้งถัดไป
อาจขยายขอบเขตไปยังด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
เช่น การศึกษาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เพิ่ม
ความปลอดภัยในอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ
การพัฒนานวัตกรรมที่ช่วยลดมลพิษจากอุตสาหกรรม

การบิน และการสร้างวัสดุหรือเทคโนโลยีใหม่
ในการผลิตชิ้นส่วนอากาศยานที่มีประสิทธิภาพสูง
และต้นทุนต่ำ การศึกษาในประเด็นเหล่านี้จะช่วย
เสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมด้านการบินและอวกาศ
และสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกในระดับ
เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของ
อุตสาหกรรมได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- Chaisanit, S. (2010). **Innovation and technology**. Retrieved from <https://it.east.spu.ac.th/informatics/admin/knowledge/A307Innovation%20and%20Technology.pdf> [2023, 31 Mar.] (In Thai)
- Clark, B. R. (1998). **Creating entrepreneurial universities: organizational pathways of transformation**. Oxford: Pergamon Press.
- Damanpour, F., & Gopalakrishnan, S. (1998). Theories of organizational structure and innovation adoption: The role of environmental change. **Journal of Engineering and Technology Management - JET-M**, 15(1), 1-24.
- Etzkowitz, H. & Leydesdorff, L. (2000). The dynamics of innovation: from national systems and “mode 2” to a triple helix of university-industry-government relations. **Research Policy**, 29(2), 109-123.
- Gimbel, E. (2019). **3 Strategies of the most innovative universities: top-ranked institutions invest in R&D, support collaboration spaces and maintain industry partnerships**. Retrieved from <https://edtechmagazine.com/higher/article/2019/01/3-strategies-most-innovative-universities> [2024, 24 Jan.]
- Laforet, S., & Tann, J. (2006). Innovative characteristics of small manufacturing firms. **Journal of Small Business and Enterprise Development**, 13(3), 363-380.
- Marquardt, M. J., & Reynolds, A. (1994). **The global learning organization**. New York: Irwin.
- Martins, E. C., & Terblanche, F. (2003). Building organizational culture that stimulates creativity and innovation. **European Journal of Innovation Management**, 6(1), 64-74.

- Massachusetts Institute of Technology. (2023). **Innovation in aviation and aerospace technology**. Retrieved from <http://www.aeroastro.mit.edu> [2024, 24 Jan.]
- Nanyang Technological University. (2019). **Rolls-royce and NTU corporate laboratory enters second phase with \$88 million boost**. Retrieved from <https://www.ntu.edu.sg/news/detail/rolls-royce-and-ntu> [2024, 24 Jan.]
- National Innovation Agency. (2007). **Thailand's top innovations**. Bangkok: National Innovation Agency, Ministry of Science and Technology. (In Thai)
- Purdue University. (2022). **Purdue students win boeing innovation challenge**. Retrieved from <https://engineering.purdue.edu/Engr/AboutUs/News/Spotlights/2020/bme-boeing-innovation-challenge> [2024, 16 Jan.]
- Salmi, J. (2009). **The challenge of establishing world-class universities**. Washington, DC: The World Bank.
- Sitthisomboon, M. (2009). **Training set for writing learner-centered learning plans (5th ed.)**. n.p. (In Thai)
- Swanger, D. (2016). **Innovation in higher education: Can colleges really change?** Retrieved from <http://www.fmcc.edu/about/files/2016/06/Innovation-in-Higher-Education.pdf> [2022, 22 Jul.]
- Tidd, J., & Bessant, J. R. (2009). **Managing innovation: Integrating technological, market, and organizational change (4th ed.)**. Chichester: John Wiley and Sons.
- Wajanapukka, W., & Aroonsrisopon, A. (2010). Innovation and creativity communities. **Executive Journal**, 30(3), 25-26. (In Thai)
- World Economic Forum. (2022). **The global risks report 2022**. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2022> [2024, 14 Feb.]
- .....

INCENTIVE MECHANISMS OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN SICHUAN UNIVERSITY FOR NATIONALITIES, SI CHUAN PROVINCE, CHINA

Liu Jie^{1*} and Nithipattara Balsiri²

Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: nithipattara.b@dru.ac.th

Received: 26-02-2025

Revised: 11-07-2025

Accepted: 28-11-2025

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to investigate the problems of incentive mechanisms of human resource management, 2) to develop an incentive mechanism for human resource management. The samples consisted of 385 students, 80 teachers and 50 administrators obtained through stratified random sampling at Sichuan University for Nationalities. The research methodology was quantitative research. The research instruments employed questionnaire and the questions of focus group discussions. The data were analyzed with frequency, percentage, mean, and standard deviation. Research results concluded that 1) the problems of incentive mechanisms of human resource management for students were at the high level (Mean= 3.92 SD = 1.17), for teachers were at the high level (Mean= 3.95 SD = 1.12), for administrators were at the high level (Mean= 4.02 SD = 1.12), 2) the incentive mechanism of human resource management needs to be improved that establishing evaluation criteria, the decision-making process, stakeholder express suggestions and concerns, incentive directions, mechanism supports core, outcomes and specific performance indicators, monitoring system, data-driven decisions, and long-term effectiveness.

Keywords: Incentive Mechanisms, Human resource Management, Higher Education

INTRODUCTION

The development and prosperity of the knowledge economy is based on the development and utilization of a large number of effective human resource managements, rather than on the occupation of resources and factors in the industrial economy. In the new century, the competition between countries is fundamentally the competition of the overall quality of human resource management. (Marx, 1972)

Incentive mechanisms, as a core component of modern human resource management, aim to deeply stimulate employees' work motivation and enthusiasm through a series of carefully designed strategies and methods. This enables them to actively and proactively engage in the process of achieving organizational goals. The effective implementation of this mechanism is crucial for enhancing employee work efficiency and promoting the sustained development of the organization. The construction of incentive mechanisms typically revolves around two major aspects: material incentives and spiritual incentives. Material incentives, as the name suggests, involve stimulating work motivation by providing material rewards directly related to employee job performance. This includes, but is not limited to,

salary increases, bonus distribution, and improvement of welfare benefits. These material rewards not only meet employees' basic life needs but also serve as recognition of their work value, effectively mobilizing employee enthusiasm. (Lu, 2024) Strengthening human resource management incentives in colleges and universities is a need for the development of higher education in the country and region. Sichuan has formulated the outline of the medium- and long-term education reform and development plan from its own actual situation, which puts forward clear and specific requirements for the construction of the teaching force. The Outline points out that it is necessary to strengthen the management of the teaching force, and to strive to create a high-quality and professional team of teachers with high moral integrity, excellent business skills, reasonable structure and full of vitality; and that it is necessary to further perfect the cultivation and training system.

The medium- and long-term plans for the development of higher education in the country and Sichuan Province are both a rare development opportunity and a very serious challenge for the new undergraduate colleges and universities. Therefore, in order to undertake

and accomplish these tasks and requirements well, the newly built undergraduate colleges and universities must take more effective measures to strengthen the construction of human resource managements, increase the strength of human resource managements, management reform, and promote the human resource managements of colleges and universities to play a more solid role. In this study will develop an incentive mechanism to enhance human resource management in Sichuan University for Nationalities.

RESEARCH OBJECTIVES

1. To investigate the problems of incentive mechanisms of human resource management in Sichuan University for Nationalities.

2. To develop an incentive mechanism for human resource management for Sichuan University for Nationalities.

RELATED CONCEPTS AND THEORIES

Definitions of Incentive mechanisms

The Incentive mechanisms in management are the effective ways and means to mobilize the Incentive mechanisms and creativity of the members of the organization so that they can maintain a long-term high performance state and thus

achieve organizational and personal goals (Mutsu, 1996) Incentive mechanisms is an important means for all types of organizations to stimulate the Incentive mechanisms and performance of their internal members, and the role of Incentive mechanisms is becoming more and more obvious in the management of the organization.

Elements of Incentive

Generally speaking, incentive consists of the following elements:” (Cheng, 2002) (1) The main body of incentives: the main body of incentives is generally organizations and individuals (mainly leaders); (2) The object of incentives: the object of incentives refers to the target of incentive behavior; (3) The goal of incentives: the goal of incentives refers to incentives to achieve the desired results of behavior; (4) The way of incentive: the way of incentive refers to the specific means and ways of incentive; (5) Incentive of the environment: incentive of the environment refers to incentive al behavior needs to be considered external factors.

Types of incentive

Different types of incentives have different degrees of influence on the behavioral process, so the choice of the type of incentive is a prerequisite for good incentive. (1) Material and Spiritual

Incentives: Generally speaking, spiritual incentives and material incentives are designed to meet individual needs.

(2) Positive and negative incentives: The so-called positive incentive refers to the fact that when an organization member's behavior meets the requirements of the organization. (3) Intrinsic incentive and extrinsic incentive: Intrinsic incentive is sometimes called intrinsic remuneration.

Incentive Mechanisms

Mechanism literally means the structure and principle of a machine (Modern Chinese Dictionary, 1985) In the field of management, the term 'mechanism' has a distinctly systemic meaning. According to the systemic viewpoint, a mechanism is a process in which elements within a system are interconnected. (Kim, 1993) Specifically to the incentive, the incentive

mechanism refers to the main body of the incentive to take appropriate and suitable incentives and ways to the incentive object (Liu, 1997)

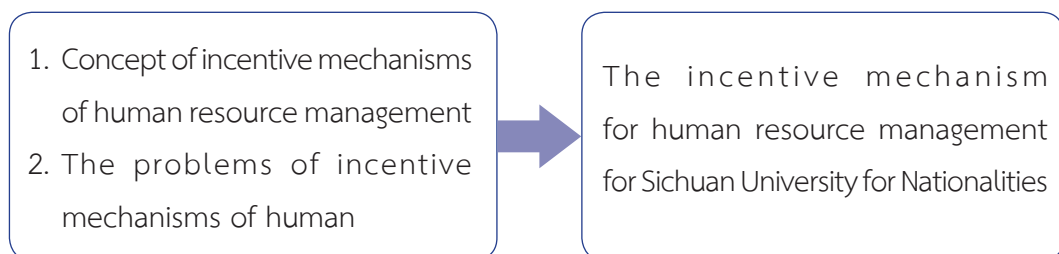
RESEARCH HYPOTHESES

1. The problems of incentive mechanisms of human resource management in Sichuan University for Nationalities are at the high or highest level.

2. The incentive mechanism for human resource management for Sichuan University for Nationalities are complete and suitable.

CONCEPTUAL FRAMEWORK

Conceptual framework shows in figure 1.

Figure 1 Conceptual Framework

RESEARCH METHODOLOGY

Population

In this research project was divided into 2 groups; namely, 1) 10,000 students 2) 80 teachers and 50 administrators in Sichuan University for Nationalities

Samples

The samples were divided into 2 groups namely, 1) 385 students and 2) 80 teachers and 50 administrators. The samples were selected through the stratified random sampling technique. The samples were derived from Taro Yamane formula (Yamane, 1967).

Research Instruments

Questionnaire: were divided into 3 sets; namely, 1) students set, and 2) teachers set. 3) Administrators set. The questionnaire was divided into 2 parts, 1) general information, 2) problems of Incentive Mechanisms of human resource management. The questionnaire was evaluated for the Index of item-objective Congruence scores (IOC scores) by the three specialists. Each question in the questionnaire evaluated with the range of IOC 0.67 to 1.00.

Data Collection The researcher himself collected the data and information online from the samples.

Data analysis The Data and information collected will be analyzed,

interpreted and then presented in terms of frequency court, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD). The Five Point Rating Scale was used to evaluate the respondents' problems of incentive mechanisms of human resource management. The criteria and define at the range of the mean scores. Rating reference were: (Srisa-ard, 2002) mean range 4.51 – 5.00 were highest level, 3.51 – 4.50 were high level, 2.51 – 3.50 were middle level, 1.51 – 2.50 were low level.

RESEARCH RESULTS

1. General information of students
There are 253 female (65.7%) and 132 male (34.3%). Most of the sample group are in the age between 18-20 (62.9%), rest are in between 21-24 (31.9%) and lowest are in 25 and above (5.2%).

2. General information of teachers
There are 33 female (41.2%) and 47 male (58.8%). About the age, the number of the teacher at the age of 21-25 is 1, accounting for 1.25%, the age of 26-30 is 12, accounting for 15%, the number of the teacher at the age of 31-35 is 22, accounting for 27.5%, the age of 36-40 is 20, accounting for 25%, the age of 41-45 is 11, accounting for 13.8%, the age of 46-50 is 9, accounting for 11.3%, and the number

of the people at the age of 51 and above is 6, accounting for 7.5%.

3. General information of administrators There are 23 female (46%) and 27 male (54%). About the age, the number of the administrator at the age of 21-25 is 1, accounting for 2%, the age of 26-30 is 10, accounting for 20%, the number of the teacher at the age of 31-35 is 12, accounting for 24%, the age of 36-40 is 16 accounting for 32%, the age of 41-45 is 5, accounting for 10%, the age of 46-50 is 6, accounting for 12%, and the number of the people at the age of 51 and above is 0, accounting for 0%.

4. Problems of incentive mechanisms of human resource management in Sichuan University for Nationalities for students

It is evident that the students rated the problems of Incentive Mechanisms of human resource management in Sichuan University for Nationalities at the high level. Firstly, most students indicate that they are very satisfied with the overall performance of the administrative department (Item 1) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.20$. Secondly, most of students indicate that they are very

satisfied with the response time and quality of the facility maintenance staff (Item 21) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.29$. Thirdly, just a few of students indicate that they are quite satisfied with the friendliness and professionalism of the administrative department staff (Item 2) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.41$.

The conclusion for cleaning department, the cleaning department receives high satisfaction overall, particularly in terms of the attitude and efficiency of the cleaning staff. While the overall campus cleanliness is rated well, it is considered average, indicating that while the department performs effectively, there may be room for slight improvements in maintaining cleanliness standards. Overall, the department is seen positively, with strong feedback on staff performance.

The conclusion for Cafeteria, the cafeteria receives high overall satisfaction, with a rating of 4.20 and a standard deviation of 0.31, indicating that respondents have a positive perception of the cafeteria's overall

performance. Satisfaction with the service attitude of the cafeteria staff is also high, with a rating of 4.17 and a standard deviation of 0.26. However, the quality and hygiene of the food, although rated at 4.18 with a standard deviation of 0.23, are considered average, suggesting an area for improvement. Overall, the cafeteria excels in service attitude, but there is room for improvement in food quality and hygiene standards.

The conclusion for dormitory, the dormitory receives high overall satisfaction, with a rating of 4.19 and a standard deviation of 0.27, indicating that the dormitory environment is well-regarded by respondents. The service attitude of the dormitory management staff is also rated highly, with a score of 4.25 and a standard deviation of 0.35, reflecting positive interactions with the management. However, the timeliness of dormitory facility maintenance and repairs, though rated at 4.23 with a standard deviation of 0.29, is considered average, suggesting that this is an area where further improvement could enhance overall satisfaction.

5. Problems of incentive mechanisms of human resource management in Sichuan University for Nationalities for teachers

It is evident that the teachers rated the problems of Incentive Mechanisms

of human resource management in Sichuan University for Nationalities at the high level. Firstly, most teachers indicate that they are satisfied with the diversity and availability of career development opportunities (Item 13) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.27$. Secondly, most of teachers indicate that the selection process accurately assesses your abilities and qualifications (Item 6) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.30$. Thirdly, just a few of teachers indicate that they are satisfied with the fairness and accuracy of the performance appraisal results (Item 12) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.23$.

The conclusion for Recruitment, the recruitment process receives high satisfaction across key areas. The clarity of information provided during the recruitment process is well-regarded, with a rating of 4.19 and a standard deviation of 0.23. Fairness and transparency in the process are also highly rated, with a score of 4.23 and a standard deviation of 0.30, indicating that respondents perceive the process as equitable. Additionally, communication

and feedback during the recruitment process are viewed positively, with a rating of 4.21 and a standard deviation of 0.30, reflecting timely and effective interactions. In general, participants report the recruitment process to be transparent, equitable, and well-communicated, all of which enhance their overall experience.

At the end of the training, participants express great satisfaction with the programs. With a score of 4.28 and a standard deviation of 0.35, the quantity and quality of training opportunities are highly rated, indicating that respondents find the offerings to be both ample and valuable. With a rating of 4.18 and a standard deviation of 0.27, the relevance of the training course content to job needs and career development goals is also positively viewed, indicating that the training is in line with participants' professional growth. Furthermore, the trainers' professionalism and caliber of instruction are highly regarded, receiving a rating of 4.21 and a standard deviation of 0.34. The training programs are generally well-received for their high caliber, applicability, and efficient delivery, all of which favorably impact participants' professional growth.

6. Problems of incentive mechanisms of human resource management in Sichuan University for Nationalities for administrators

It is indicated that the administrators rated the problems of Incentive Mechanisms of human resource management in Sichuan University for Nationalities at the high level. Firstly, most administrators indicate that they are satisfied with the methods used to recognize your position and performance (Item 12) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.23$. Secondly, most of administrators indicate that the university effectively acknowledges and values your contributions (Item 11) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.26$. Thirdly, a few administrators indicate that the criteria for position recognition are communicated clearly and fairly (Item 14) has the high impact on incentive mechanisms of human resource management with $\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.35$.

The conclusion for rewards, employee satisfaction with the university's rewards and incentives is notably high.

Employees are pleased with the variety of rewards (mean score 4.18) and find them fair and effective in recognizing contributions. Additionally, the clarity and consistency of reward criteria are rated highly (mean score 4.23), reflecting confidence in the transparency of the system. Overall, the reward programs are well-received and contribute positively to employee motivation and satisfaction.

DISCUSSIONS

1. The problems of Incentive Mechanisms of human resource management in Sichuan University for Nationalities

First, the study draws attention to a number of particular problems with the incentive systems, such as unequal incentive distribution, a lack of transparency, low motivation, and a mismatch between the incentives and the strategic objectives of the university. For instance, unequal incentive distribution can cause discontent among staff, faculty, and students, which lowers their engagement and motivation. Furthermore, if the standards and procedures for giving incentives are opaque, stakeholders might not comprehend or have faith in them,

which could result in internal mistrust and conflict.

These major issues also have a substantial effect on various groups. Students' motivation may drop if they believe the scholarship distribution process is unfair, which could have an impact on both their academic performance and the campus community as a whole. Teachers may have lower job satisfaction or even lose talent if they believe that the distribution of performance bonuses or career advancement opportunities is unfair. The motivation of administrative staff members at work and their long-term career planning may be adversely affected by an unequal workload and compensation, in addition to a dearth of opportunities for professional growth.

The results of the study also point to the issues' long- and short-term consequences. Short-term effects of these issues could include low morale, decreased output, and even internal strife. Long-term, these problems might make it harder for the university to draw and keep talent, impair its operational and academic performance, and impede its progress toward accomplishing its strategic objectives. Determining whether these problems are specific to Sichuan

University for Nationalities or represent a larger trend can also be accomplished by contrasting these results with those of other organizations or earlier research.

The human resource management study Samari (2019) indicated that innovative Human Resource Management (HRM) is a widespread practice among educational entities of today. With the goal of increasing employees' motivation towards increased productivity, educational entities are seeking to apply themselves to various incentive mechanisms. Studies suggest that incentives play a key role in influencing employee performance. The purpose of this research is to analyze the incentive mechanisms of human resource management in educational institutions, and to find out the effect of employees' motivation on organizations and the different types of motivations. The paper also brings to bear insights on what motivates employees to work better for the overall benefit of an organization. The results of the study indicated that for employees to put in more extra efforts is based on the incentives they receive which motivates them to perform better. The study suggested ways by which incentive mechanisms can be improved in Ashesi University. The study also recommends

the human resource management should develop effective human resource practices through an appropriate rewarding system, as well a good performance management system, with effective monitoring and supervising teams.

2. An incentive mechanism for human resource management for Sichuan University for Nationalities

Several important issues are brought to light by the Sichuan University for Nationalities research on the incentive mechanism for human resource management. Although the system aims to incentivize and recognize teachers, staff, and students, issues with efficiency, equity, openness, and consistency with the university's strategic objectives have surfaced.

According to the findings, there may be discrepancies in performance and engagement because not all stakeholders are being sufficiently motivated by the incentives. Concerns have also been raised concerning the fairness of the reward distribution, as some groups believe the system is biased, which can lower morale and undermine trust. These problems are made worse by the opaqueness of the incentive allocation process, since ambiguous procedures breed mistrust and discontent.

Furthermore, the study suggests that the incentives might not be entirely in line with the university's long-term goals, which could make it more difficult to accomplish more ambitious objectives. The institution's capacity to promote excellence in research or other strategic priorities may be weakened by this misalignment.

According to the study He (2019) indicated that under the in-depth reform of the personnel system of public institutions, the importance of the incentive mechanism of human resources management has become increasingly prominent. The effective use of the incentive mechanism will directly affect the work status of the employees of the public institutions, stimulate the enthusiasm of employees, and promote employees to improve work efficiency. However, the effectiveness of the incentive mechanism for human resources management in China's public institutions has not been fully exerted, and the enthusiasm of employees in some institutions has been affected more or less, even hindering the stable development of institutions and the improvement of work efficiency. On the basis of expounding the role of incentive mechanism, this paper analyzes the problems existing in the human

resources management of public institutions and measures to improve the incentive mechanism, hoping to promote the development of human resources management in public institutions in China.

Lu (2024) concluded that incentive mechanisms, akin to the magic wand of human resource management in public institutions, ignite employees' enthusiasm with their dual allure of material and spiritual rewards. They attract and solidify talent, foster a sense of belonging among employees, and concurrently propel their personal growth and career development, thereby composing a new chapter in the overall performance of the organization. The operational mysteries of this mechanism in public institutions, aiming to provide strategic guidance and practical insights for creating a more efficient and scientific human resource management system. It seeks to guide public institutions in navigating the waves of talent in this era, forging ahead with innovative solutions.

KNOWLEDGE AND INNOVATION

The incentive mechanism guidelines for human resource management for Sichuan University for Nationalities were shown in Figure 2:

1. Introduction

Frequent Benchmarking:

Every year, compare the university's pay scale to that of other similar-sized and -focused institutions.

Clear Salary Review Procedure:

Establish a methodical and clear procedure for reviewing salaries.

Merit-Based Revisions: Verify that any changes to salaries are determined by merit.

2. Reward Systems

2.1 Diverse Reward Offerings:

Create a system of rewards that offers a range of incentives, including extra days off, public recognition, bonuses, awards, and chances for professional growth.

2.2 Equitable and Discretionary

Award Standards: Establish criteria for rewards that are precise and consistent. Make sure that every employee is aware of the clear and concise process for receiving rewards.

2.3 Reward System Regular

Review: Review and update the reward programs on a regular basis to make sure they are still applicable and in line with the objectives of the university and its employees.

3. Promotion Opportunities

3.1 Transparent Promotion

Process: Establish a transparent promotion process that makes all employees aware of the criteria for advancement and makes them explicit.

3.2 Promotions Based on Merit:

Make sure that promotions are granted based on merit, taking into account various aspects like leadership potential, performance reviews, and contributions to the university.

3.3 Opportunities for Career

Advancement: Provide staff members the chance to gain the knowledge and expertise required for a promotion through professional development courses, leadership training, and mentoring.

4. Position Recognition

4.1 Timely and Meaningful

Recognition: Put in place a system for recognizing staff members' accomplishments that is both meaningful and timely.

4.2 Compliance with

Accountabilities: Make sure the employee's responsibilities and the results of their work are reflected in the recognition they receive. Workers ought to believe that their efforts are fairly recognized.

5. Performance Appraisal

5.1 Establish transparent, equitable, and fair performance appraisal criteria that are in line with the strategic goals of the university.

5.2 Constructive Feedback: Make sure that employees receive constructive feedback during the appraisal process to help them recognize their areas of strength and growth.

5.3 Connecting Promotions and Awards with Appraisal: To guarantee that top performers are acknowledged and rewarded fairly, integrate performance evaluations with the processes for promotion and rewards.

6. Career Development

6.1 Various Development Opportunities: Provide a variety of programs for career development, such as academic opportunities, training workshops, leadership development, and mentoring.

6.2 Alignment with Career Goals: Make sure that opportunities for career development meet the needs of the university as well as the goals of the individual in terms of their career.

6.3 Supportive Counseling Services: Make career counseling services available to staff members so they can plan their professional development and overcome obstacles in their careers.

Figure 2 The incentive mechanism guidelines for human resource management for Sichuan University for Nationalities

REFERENCES

- Cheng, G. P. (2002). **Operator incentive theory, programs and mechanisms**. Beijing: Economic Management Press.
- He, Y. (2019). Analysis of human resources management incentive mechanism in public institutions. **Advances in Economics, Business and Management Research**, 4th International Conference on Economy, Judicature, Administration and Humanitarian Projects (JAHP 2019), 94, 845-848.
- Kim, K. (1993). **Industrial Business Management**. Beijing: Metallurgical Industry Publishing House.
- Liu Z. (1997). **Modern enterprise incentive mechanism**. Shanghai: Shanghai People's Publishing House.
- Lu, S. (2024). An exploration of the role of incentive mechanisms in human resource management of public institutions. **Global Economic Perspectives**, 2(1), 1-5.
- Marx (1972). The Complete Works of Marx and Engels. **People's Publishing House**, 26, 300-310.
- Modern Chinese Dictionary. (1985). **Modern written chinese in development**. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Samari, I. (2019). Incentive mechanisms of Human Resource Management (HRM) in Private Academic Institutions in Ghana. **International Journal of Managerial Studies and Research (IJMSR)**, 7(2), 28-38.
- Srisa-ard, B. (2002). **Basic research**. Bangkok: Suveeriyasarn.
- Mutsu, Y. F. (1996). On cultivating "professors". **Shanghai Higher Education Research**, 2(4), 4-10.
- Yamane, T. (1967). **Statistics: An introductory analysis**. (2nd ed.). New York: Harper and Row Publishers Incorporated.

DEVELOPING STRATEGIC MANAGEMENT GUIDELINES
FOR ENHANCING INNOVATIVE ABILITY OF STUDENTS MAJORING
IN ENVIRONMENTAL ART DESIGN IN SHANXI UNIVERSITY OF MEDIA
AND COMMUNICATION, SHAN XI PROVINCE

Zhang Ze^{1*} and Nithipattara Balsiri²

Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: nithipattara.b@dru.ac.th

Received: 26-02-2025

Revised: 09-08-2025

Accepted: 25-11-2025

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to investigate problems and needs of innovative abilities of students majoring in environmental art design, 2) to develop strategic management guidelines to enhance the innovative abilities of students majoring in environmental art design. The samples consisted of 500 students and 40 teachers obtained through stratified random sampling at Shanxi University of Media and Communication. The instruments employed a questionnaire and questions of focus group discussions. The statistics were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results indicated that 1) the problems and needs of innovative abilities in students majoring in environmental art design for students were at moderate and high level, respectively (Mean = 3.21, 3.68 SD = 0.55, 0.60), for teachers were at moderate level (Mean = 3.19, SD = 0.48), 2) strategic management guidelines to enhance the innovative abilities of environmental art design students consisted of 2.1) the assessment of the curriculum and educational environment, 2.2) the teaching methods, tools, and student engagement strategies, 2.3) needs analysis to understand the specific challenges students in enhancing their creative skills, 2.4 the understanding of the existing resources and support innovation, 2.5 policy development and the use of technology and innovation within the classroom, 2.6) policies on academic integrity, intellectual property rights, and collaboration,

2.7) implementing data privacy and cybersecurity, and 2.8) to create a safe and ethical environment with innovation.

Keywords: Strategic Management Guidelines, Innovative Ability, Environmental Art Design

INTRODUCTION

The importance of innovative teaching strategies and curriculum development tailored to the unique needs of environmental art design students. Liu (2018) emphasizes the need for art colleges to adapt to the times by integrating traditional cultural resources and optimizing teaching conditions to enhance high-quality, innovative talents. Luo Zhong-xi (2015) identifies existing gaps in innovation ability cultivation within environmental design education, advocating for a shift towards ability-focused, innovative, and independent thinking in teaching goals. Xin (2020) studied the innovative ways of teaching environmental art design under the Outcome-Based Education (OBE) concept, suggesting a reformation in teaching concepts, systems, and objectives to foster innovation. Cheng-yuan Ren and Jin (2016) concluded the importance of inspiring students to use innovative thinking and engage in diverse artistic innovations through social practice activities. Shi, Nie, and Du (2018) proposed a new practical teaching method at Xi'an University of Science and Technology, aimed at closely

combining innovation training projects with thesis work to enhance students' innovation abilities.

Lei (2020) concluded that the current situation of innovative ability education in China, according to the data of the previous survey report, there was a serious lack of innovative thinking and cultivation of innovative spirit in our country. Therefore, at present, China is still in the stage of cultivating innovative talents at a superficial level, and there is no effective way to carry out the operation. Most colleges and universities in the middle school and university have set the number of scientific and technological inventions as a goal to cultivate students' innovative ability. Although over the years, the party and state governments have paid more attention to education and repeatedly emphasized and declared that education with some innovative methods of TRIZ this theory is gradually being promoted in a pilot in a very small number of colleges and universities.

Zeng (2021) concluded that analysis of the current situation of practical teaching

courses for environmental, lack of innovative and inspiring new teaching methods environmental design was a creative discipline that describes the blueprint of life for people to create a lifestyle. At present, the environmental design major in China basically follows the traditional paradigm of arts and crafts education, emphasizing the education of basic theory and basic skills. Most of them are based on the classroom teaching methods of teachers' speaking and students' listening, and lack of heuristic and dialogic interactive discussions and projects.

In the current highly competitive job market, innovation and entrepreneurship literacy play a pivotal role in students' personal growth and career planning. However, there are still some shortcomings in the innovation and entrepreneurship literacy of students majoring in environmental art design in higher vocational colleges. Lack of innovation consciousness and entrepreneurial spirit, constrained by traditional educational concepts, students tend to pay too much attention to the accumulation of theoretical knowledge in the learning process, while neglecting the cultivation of innovative thinking and entrepreneurial potential. As a result, when facing specific problems, students lack novel and unique solutions

and the courage to dare to start businesses. (Pan,2025)

Zhou (2015) concluded that environmental art design education that responds to market demands and emphasizes life experience, design thinking, and the innovation of traditional culture. Given this context, there is a significant need for Shanxi University of Media and Communication to develop strategic management guidelines that align with these educational imperatives. The goal is to produce graduates who are not only proficient in environmental art design but also equipped with the innovative abilities required to address contemporary environmental challenges effectively. This research aims to bridge the gap in current educational practices by developing a comprehensive guideline that incorporates innovative teaching methods, curriculum design, and student engagement strategies tailored to the evolving field of environmental art design.

RESEARCH OBJECTIVES

1. To investigate problems of innovative abilities for students majoring in environmental art design.
2. To develop strategic management guidelines to enhance the innovative

abilities of students majoring environmental art design.

RELATED CONCEPTS AND THEORIES

1. The Importance of Innovative Ability in Environmental Art Design

Innovative ability is not only an advantage but also a necessity in the environmental art design industry. This goes far beyond traditional artist techniques, allowing students to develop solutions that are innovative and environmentally sound. Yin (2010) a call to entrench innovative ability within art and design education at both the N + 3 and N + 5 levels — demanding an overhaul of not just curricula and frameworks but our ways of thinking about delivery as a breeding ground for innovation. Yet it is precisely this shift that is the impending [change] we need, since the environmental challenges for the age require more than just traditional tools, it requires the regeneration of the industry through creative artistry married to sustainability. Environmental art designers must be idealists, translating beauty and environmentally conscious morality into form. The competencies, educators can equip the next generation of designers to take agency in eco-

design, and make meaningful contributions in the field of environmental stewardship and sustainability (Yin, 2010).

2. Educational Strategies for Enhancing Innovative Ability

To cultivate innovative ability in environmental art design students, a comprehensive educational strategy is needed that integrates theory and practice. At the intersection of education and environmental design, discussed innovation cultivation in the present environment design education, and that there is a demand for education to change its paradigm to focus more on cultivating skills, creative thinking and autonomy. The aim is to shape students into not only designers but innovators who can traverse and tackle the layered dilemmas of environmental design. An interdisciplinary approach prepares students to understand the environmental implications of their designs, and to embrace sustainable practices. Moreover, promoting independent thought-challenging and professional practices, educators can empower students to develop the intrapersonal and intellectual skills necessary to generate innovative creations. (Luo, 2015).

3. Challenges and Opportunities in Teaching Innovative Ability

The ever-changing character of environmental problems would be a challenging, yet also an opportunity for the creative ability education in environmental art design. Yang (2011) indicates that with the changing environment, there is a need for new teaching and reformation of curricula for new challenges and evolving era in context of technology. Interdisciplinary environmental art design can further broaden knowledge interactions and the range of student projects through cooperation across disciplines. Finally, the rise of interest in sustainability in the public space means students can design for real world applications, leading to the possibility of seeing a physical product showcasing their early work. (Yang, 2011).

4. Improving the teaching concept and paying attention to the cultivation of students' innovative thinking

To improve the teaching effect of environmental art design, the primary task of teachers is to master the characteristics of environmental art design and make it clear that environmental art design is a comprehensive field integrating art, function and skills. Therefore, in the teaching

process, teachers need to realize the organic integration of multi-disciplinary content in the teaching content, promote the exchange and collision of ideas of different disciplines, and the mutual penetration of interdisciplinary knowledge. In addition, teachers should be "student-oriented," fully respecting and giving play to the principal position of students in the learning process, specifically, teachers should follow the principle of teaching students according to their students' actual situation and individual needs, timely adjust the teaching content and methods, to ensure the pertinency and effectiveness of teaching. (Pan, 2025)

5. The Main Content of Innovative Thinking Training

Design comes from life and above life. As a result of production, life, worship and aesthetic needs, our ancestors created a series of products that met the needs of the time. So the design first appeared in people's lives and served the people's life. With the economic development, the primary task of a designer is to have the clearest understanding of the pace of social development. However, this cognitive activity requires its full devotion to the course of social development. Offering art design courses at university helps students develop a deep understanding

of the nature of design, the relationship between design and humanity, and how to use creative thinking to design art. In the traditional design teaching, teachers often simply train innovative thinking through this basic design teaching, such as the form training in the plane composition, the color and psychology in the color composition, etc., teaching students some form and color, confined the development of divergent thinking students. (Li, 2018)

RESEARCH HYPOTHESES

1. The problems of innovative abilities of students are at the high or highest level.
2. The strategic management guidelines to enhance the innovative abilities of students are complete and suitable.

CONCEPTUAL FRAMEWORK

To improve the administration and teaching effect of environmental art design, the primary task is to master the characteristics of environmental art design and make it clear that environmental art design is a comprehensive field integrating art, function and skills. Therefore, in the teaching process, teachers need to realize the organic integration of multi-disciplinary content in the teaching content, promote

the exchange and collision of ideas of different disciplines. In addition, teachers should be student-oriented, fully respecting and giving play to the principal position of students in the learning process, specifically, teachers should follow the principle of teaching students according to their students' actual situation and individual needs, timely adjust the teaching content and methods, to ensure the pertinency and effectiveness of teaching. (Pan, 2025) Conceptual framework was shown in figure 1.

RESEARCH METHODOLOGY

Population consisted of 500 students and 40 teachers in Shanxi University of Media and Communication in Shan Xi province, China.

Samples were 230 students from the environmental art design program, and 35 teachers involved in the program. The sampling method was stratified random sampling, ensuring a representative distribution of participants from different years of study and teaching levels.

Research Instruments

Questionnaire was divided into 2 parts 1) general information 2) needs on enhancing innovative abilities of students majoring in environmental art and design. The reliability was assessed

with a Cronbach's Alpha coefficient 0.82 (Cronbach, 1951).

A set of questions for focus group discussion, in order to formulate the strategic management guidelines for enhancing innovative ability of students, three experts were invited to check the correctness and applicability of the guideline. The results were presented in the form of IOC (Index of Project Objective Congruence).

Data Collection Researcher collected data and information through emails, submitted a letter of permission in advance to the university administrator requesting permission to collect data and information.

Data analysis The statistics were frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD). The criteria defined at the range of the mean scores. Rating reference were (Srisa-ard, 2002) mean range 4.51 – 5.00 were highest level, 3.51 – 4.50 were high level, 2.51 – 3.50 were middle level, 1.51 – 2.50 were low level.

RESEARCH RESULTS

1. General Information of Students:

It is evident that the majority of students (52.00%) are aged between 19-20 years, and the distribution between male

and female students is fairly even. Similarly, the respondents are evenly spread across all three years of study.

2. General Information of Teachers:

The majority of teachers (28.00%) are between the ages of 36-40 years, and 59.00% of the respondents are male. These teachers come from diverse educational backgrounds, contributing to a comprehensive understanding of the issues related to teaching innovation.

3. Problems Identified in the Environmental Art Design Program

Problems of students in improving innovation, overall Questions - 28 was at moderate level (Mean = 3.21, SD = 0.55). The highest was BIM standards can promote innovation in environment art design projects (Mean = 4.55, SD = 0.55), the second was dissatisfied with the practical training arrangements (Mean = 4.45, SD = 0.60), the others were the course does not help in your development (Mean = 4.44, SD = 1.25), the teaching hours schedule is inadequate (Mean = 4.10, SD = 1.14), and the course is not important (Mean = 3.95, SD = 1.00)

Problems of teachers in improving innovation, overall Questions 1 – 28 was at moderate level (Mean = 3.19, SD = 0.48). The highest was BIM standards can promote innovation in environment art design projects

(Mean = 4.60, SD = 0.48), the second was teaching innovative abilities requires process & summative assessment (Mean = 4.50, SD = 0.54), the others were ISO standards can enhance environment art design innovation among students (Mean = 4.30, SD = 0.65), and teaching innovative abilities requires functional assessments (Mean = 4.25, SD = 0.56), teaching innovative abilities needs to consider students' cooperation level (Mean = 4.10, SD = 0.60).

4. Needs for improving innovation

Needs of students in improving innovation, overall Questions 1 – 28 was at high level (Mean = 3.68, SD = 0.60). The highest was requiring more hands-on practice to improve innovation (Mean = 4.80, SD = 0.38), the second was integration of environmental themes would improve creativity (Mean = 4.70, SD = 0.40), the others were teachers to provide more one-on-one mentorship (Mean = 4.60, SD = 0.66), and real-world case studies from the art industry for deeper learning (Mean = 4.55, SD = 0.56).

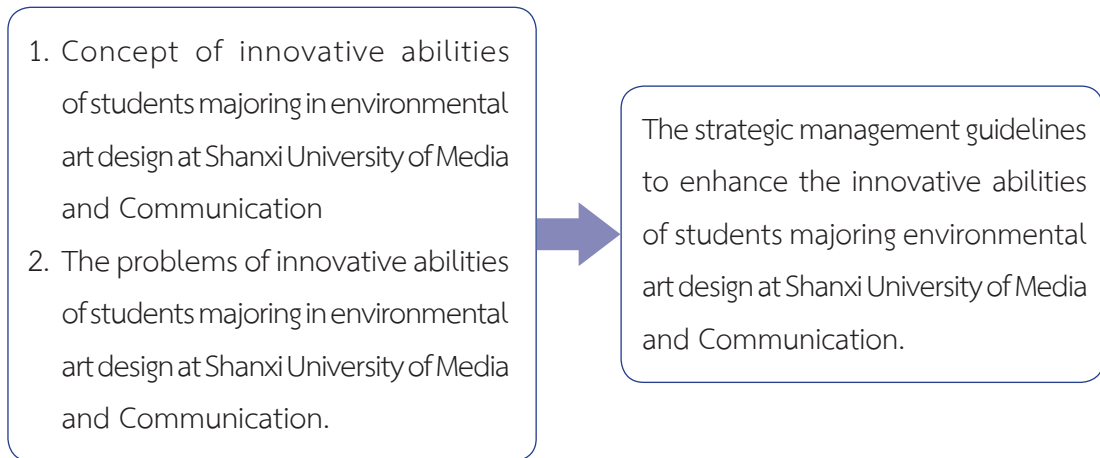
Needs of teachers in improving innovation, overall Questions 1 – 28 was at moderate level (Mean = 3.19, SD = 0.48). The highest was BIM standards can promote innovation in environment art design projects (Mean = 4.60, SD = 0.48),

the second was teaching innovative abilities requires process & summative assessment (Mean = 4.50, SD = 0.54), the others were ISO standards can enhance environment art design innovation among students (Mean = 4.30, SD = 0.65), and teaching innovative abilities requires functional assessments (Mean = 4.25, SD = 0.56).

5. Strategic Management for Environmental Art Design Students to Improve Innovation

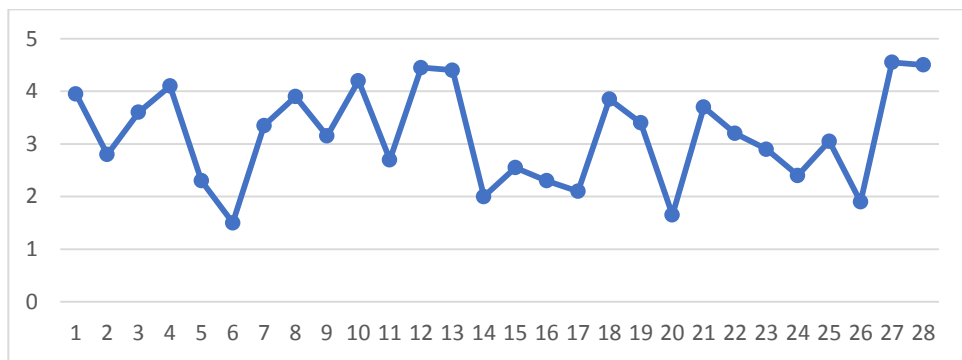
Building on the SWOT analysis, the survey data, and the IOC results, the following strategic management aim to enhance innovative abilities among Environmental Art Design students and support teachers at SUMC. Each guideline follows a consistent structure: Objective and Rationale, Key Actions for Implementation, Evaluation and Continuous Improvement, Success Indicators, Strategy Management Process, Innovative Ability of Students.

Where relevant, references to ISO, BIM, or specific digital media teaching methods are highlighted. These guidelines are organized into nine modules, reflecting the multi-faceted demands of environment-art synergy, resource management, and modern pedagogical strategies.

Figure 1 Conceptual Framework

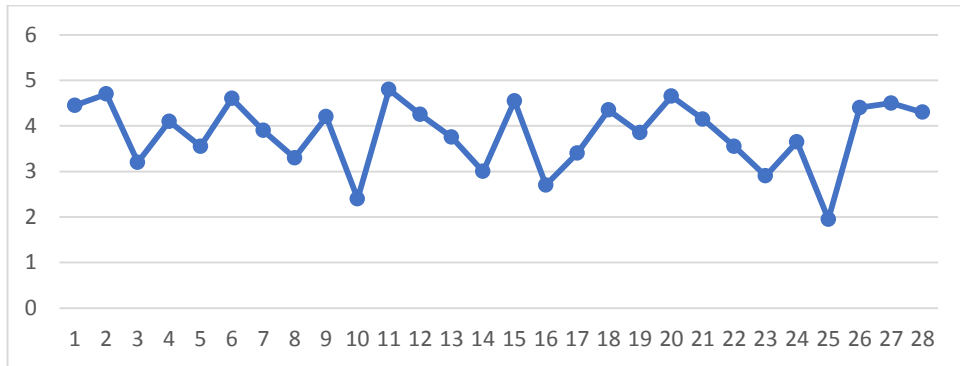
Mean

Questions 1 – 28

Figure 2 Mean scores of problems identified in the environmental art design program for students

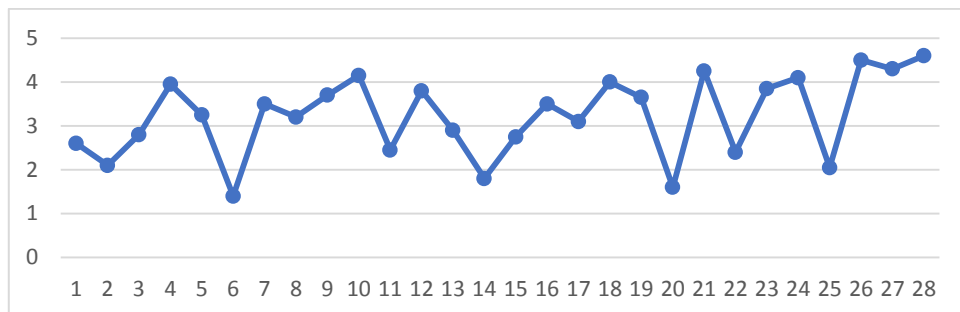
Mean

Questions 1 – 28

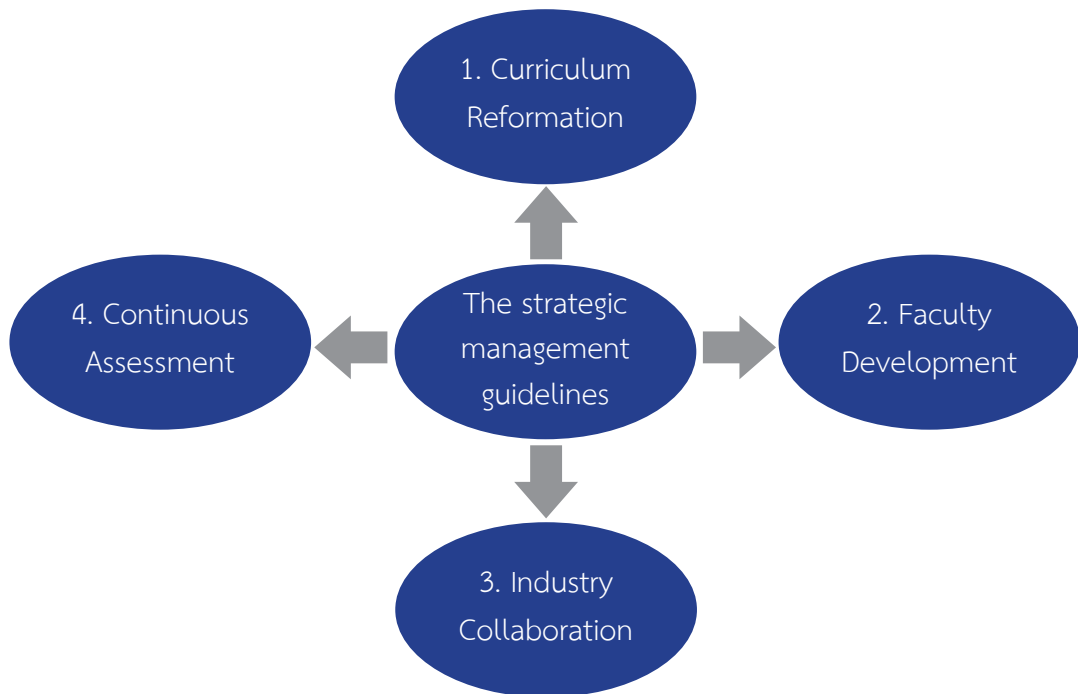
Figure 3 Mean scores of needs identified in the environmental art design program for students

Mean

Questions 1 – 28

Figure 4 Mean scores of problems identified in the environmental art design program for teachers

Figure 5 The strategic management guidelines to enhance the innovative abilities of students majoring environmental art design

DISCUSSIONS

1. Students' Innovation Development Needs

This study showed that students in the EPAD program face a lot of obstacles in fostering their innovative power. The shortcomings that students experience in utilizing advanced design technologies, partaking in interdisciplinary projects, and engaging in hands-on, practical learning opportunities severely restrict their innovative capabilities, parallel to some of the obstacles discovered in earlier studies of creative disciplines. This is not conducive in developing

creative problem-solving skills in students. The syllabus undoubtedly contains theoretical knowledge; however, it lacks practical components, which in turn offers students too few chances to implement their knowledge in real life. Students also state that limited access to state-of-the-art design tools and technologies immensely limits their ability to experiment with innovative design solutions.

Zeng (2020) concluded that explored on the cultivation of students' innovative ability in environmental art design in colleges and universities. It is a very important system engineering for colleges

and universities to build their own college students to cultivate innovative ability. Therefore, with the help of colleges and universities, it is extremely important to cultivate the innovative ability of students majoring in environmental art focuses on the feasibility, current situation and practical experience of cultivating the innovative ability of environmental art design students, and analyzes the innovative ability of the college students majoring in environmental art design.

2. Faculty's Role in Fostering Innovation

The finding also reinforces the importance of the faculty role in delivering innovation in the Environmental Art Design program. Faculty is the main contributor to students' learning experience and their ability to include creative delivery methods is necessary in promoting students' innovative skills. However, the results show that teachers have numerous difficulties in achieving this. Despite their extensive professional background within their disciplines, many teachers grapple to infuse traditional design technologies and cutting-edge pedagogical models into their instruction.

According to Zeng (2021), it can be concluded that in the teaching course of environmental art design major,

students were required to have a higher level of professional accomplishment. There were still many shortcomings in the course teaching of environmental art design in domestic colleges and universities. The main problems in the teaching of environmental art design major in China were mainly the poor adaptability of teaching methods, the gap between teaching methods and talent training objectives.

3. Administrative Challenges in Supporting Innovation

Innovation in education needs the right infrastructure and policy support, which is why administrators are key players in the process. These challenges involve the execution of educational policies, the administration of technological infrastructure, and the communication between the departments. One of the key administrative challenges is the open implementation gap between policy and practice. Although the importance of nurturing innovative enterprise and similar creative skills in the Environmental Art Design program is recognized, the policies that are designed to facilitate it are not always well exercised. And this becomes particularly challenging for administrators in translating the goals set strategically into concrete measures, resources, reforms

or collaboration across disciplines. Yet this has caused inconsistency in the program, as certain departments are supported more in pursuing creativity and innovation than others due to this implementation gap. The management of tech infrastructure is another vital issue. It always requires more from chancellors and administrators to keep up with the growing pace of design technologies to ensure students and faculty have the tools and resources.

According to Li (2018) concluded that art design reflects the form and aesthetics of art in many aspects of society, culture, economics, science and technology, and makes it not only have the aesthetic function but also have the function of using it. Art design first is to serve people, big space environment, small clothing, food, shelter, transportation, use and so on. Art design should be the perfect combination of certain material and spiritual functions in human society. Along with the development of the times, art and design should not only meet people's material needs, but also meet contemporary aesthetic and even humanistic needs. This also forces art education to innovate on the basis of the existing technical education. Thinking training has become the core of art design education. In recent years, all major design

institutes have injected innovative thinking training into the curriculum of design education to meet the market demand under the new social situation.

4. The Strategic Importance of Innovation for Shanxi University of Media and Communication

The conclusions of this study highlighted the necessity of innovation nurturing the environmental art design discipline of Shanxi University of Media Communication. Creativity & Design Studies in the era of change, one of the key skills that students should learn is Creativity. The most critical competence among them in design. The universities that do not embrace these innovations will yield graduates that are not ready to tackle the challenges which these students will face in their career. In order to combine the university innovation model with the identified challenges at the study, the Strategic Management Guideline proposed in this study can offer a structured approach to promote and develop innovation in the university levels. This guidance not only supports students but also faculty in creating a culture of innovation, as it points all efforts towards achieving long-term goals of the university.

According to Pan (2025) concluded that with the development of the era and the deepening of educational reform, the concept and mode of talent training in higher vocational education urgently need to be reformed. Higher vocational environmental art design major needs to cover art, architecture and other fields of knowledge, in the gradual development and progress of society at the same time, people's requirements for the environment is also gradually improved, the market needs high-end environmental art designers. The teaching reform of environmental design major in higher vocational colleges from the perspective of double creation, briefly summarizes the value of talent training in innovation and entrepreneurship education.

KNOWLEDGE AND INNOVATION

Strategic management guidelines to enhance the innovative abilities of students majoring environmental art design were presented in Figure 5:

1. Curriculum Reformation:

At the same time launch inter-disciplinary modules that string environmental science, sustainability, and art together. It's important to strike a balance between theory and practice.

2. Faculty Development:

Run regular training session on new teaching practices and innovative design-related technologies. Infrastructure Enhancement, build an innovation lab with top-notch equipment.

3. Industry Collaboration:

Extend collaboration with top design firms and sustainability organizations for experiential learning.

4. Continuous Assessment:

Implement a feedback mechanism to assess the efficiency of new strategies and adjustments. In addressing these challenges and capitalizing on the opportunities identified through the SWOT analysis, these guidelines seek to strengthen the innovation capabilities of students pursuing the Environmental Art Design major.

The study analysis showed that students and teachers also agreed on the objective if the Environmental Art Design course refined the property for further innovation in classroom teaching, teaching information, and course content. Both groups have a clear need for more interactive and engaging teaching methodologies, and both agree that innovation in the curriculum is vital to prepare students for their subsequent careers.

RECOMMENDATIONS

1. Recommendations for implementation

1.1 Revision and Development of Curriculum

The university should bring about an overhaul to adapt the existing curriculum to launch innovation-centric courses, instilling ideas like design thinking, creativity and sustainability.

1.2 Faculty Development Programs

Regardless of the innovation initiative being implemented, the success of it in large part comes down to faculty members' abilities to create spaces for creativity and innovation in their classrooms.

1.3 Technology Infrastructure Investment

To foster the creativity of their students, the university will need to enhance the technological assets at its disposal.

1.4 Improved Communication and Collaboration

To support innovation across the university requires open lines of communication and collaboration.

2. Recommendations for further study:

2.1 To investigate the current challenges and uncovering opportunities, major obstacles all of which play a crucial role in cultivating creativity and innovation skills.

2.2 To apply modern design tools and technologies essential for unlocking their creativity.

2.3 The implementation of innovators teaching methods in their classes, professional development programs and technical hindrance.

2.4 The management of the technological infrastructure required to sustain innovation.

REFERENCES

- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*. 16(3), 297–334.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607–610.

- Lei, J. (2020). **Exploration on the cultivation of students' innovative ability in environmental art design in colleges and universities**. 2nd Asia-Pacific Conference on Advance in Education, Learning and Teaching (ACAELT 2020) Francis Academic Press, UK, 530-533.
- Li, J. (2018). Research on the application of innovative thinking training method in environmental design specialty teaching. **Advances in Social Science, Education and Humanities Research**, 194(1), 199-202.
- Liu, Q. (2018). **Construction strategy of featured environmental design subject based on art design disciplinary background**. 10(1), 62-78.
- Pan, H. (2025). Research on new teaching strategies for environmental art design majors in Higher Vocational Colleges under the Perspective of Mass Entrepreneurship and Innovation. **Education Reform and Development**, 7(3), 94-100.
- Srisa-ard, B. (2002). **Basic research**. Bangkok: Suveeriyasarn.
- Zeng, Y. et al. (2021). Research on the teaching innovation of environmental art design specialty based on computer vr technology. **Journal of Physics: Conference Series**, 3(1), 1-5.
- Zhou, L. (2015). **Environmental art design education and cultivation of innovative talents in colleges and universities in china**. International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE 2015), 67-88.
- .....

DEVELOPING ACADEMIC ADMINISTRATION GUIDELINE
TO ENHANCE EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN MODERN EDUCATION
OF ZHANGJIAKOU VOCATIONAL AND TECHNICAL COLLEGE,
ZHANGJIAKOU, HE BEI PROVINCE CHINA

Fang Yueqi* and Nithipattara Balsiri
Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: nithipattara.b@dru.ac.th

Received: 26-02-2025

Revised: 12-07-2025

Accepted: 25-11-2025

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to investigate problems of academic administration in modern education, 2) to develop academic administration guidelines to enhance educational technology in modern education. The respondents in this research consisted of 392 students, 67 teachers and 44 administrators obtained through stratified random sampling at Zhangjiakou Vocational and Technical College. The research instruments employed questionnaire and 2) the questions of focus group discussions. The statistics were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The study results indicated that 1) the problems of academic administration in modern education were at high level, 2) academic administration guidelines to enhance educational technology in modern education consisted of introduction, organizational structure and roles, policy implementation and support, recruitment, retention, and professional development, student services and technology integration, financial management, resource allocation, and strategic planning. All academic administration guidelines were evaluated by experts with Index of Congruence (IOC) values ranging from 0.67 to 1.00, indicating that the guidelines are appropriate for enhancing educational technology in modern education.

Keywords: Academic Administration Guideline, Educational Technology, Modern Education

INTRODUCTION

Among various types of education at all levels, higher education is constantly and increasingly drawing the public attention. (Edward, 1999). Meanwhile, universities in China have also gone through series of changes ever since the twentieth century and a remarkable achievement on internal management system. (Zhou, 2001). First-rate universities in China was declared, which has undoubtedly strengthened the importance of higher education system reform (Zhou, 2016).

The Action Plan of China aims to accelerate the modernization of Chinese education and build China into a powerful country in education by leveraging technology to transform its education system in the new era. Surrounding this goal, it proposes the following actions: popularizing digital educational resource services, expanding the online learning space, narrowing the digital divide, emphasizing the demonstration of exemplary models, standardizing the construction of smart campuses, innovating instructional paradigms using educational technology, boosting digital competence of the educational community. (Ma, 2025)

The development of the corresponding academic administration guideline requires

an in-depth analysis of the current situation at Zhangjiakou Vocational and Technical College to understand the college's needs for technological resources, hardware, software, and network infrastructure. Additionally, attention must be given to the current situation of faculty training, curriculum design, and teaching methods.

China's educational administration system is closely related to the history of the centralized culture, the establishment of the Imperial College opened the prelude of modern education in China. Driven by both internal and external factors, Chinese society had gradually reinforced its cognition and acceptance of the modern educational system, brewing the birth of educational administration system at the beginning of the next century. Educational administration system has evolved with the development of society, politics and economy, and the educational administration system with significant Chinese characteristics has been formed. (An & Du, 2019)

To develop a feasible academic administration guideline, the school needs to learn from successful cases of promoting educational technology both domestically and internationally to discover experiences relevant and guiding to the institution. This will help the college

achieve success in digital education, improve education quality, and equip students with a broader range of skills for workplace application. In conclusion, developing an academic administration guideline to enhance educational technology in modern education at Zhangjiakou Vocational and Technical College is an essential task. Through in-depth analysis of the current situation, learning from both domestic and international successful experiences, and adopting strategies suitable for the institution, the college will be able to realize the widespread application of educational technology, providing high-quality education for its students.

RESEARCH OBJECTIVES

1. To investigate problems of academic administration in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College.
2. To develop academic administration guidelines to enhance educational technology in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College.

RELATED CONCEPTS AND THEORIES

Concept of Educational Technology

Educational technology is undergoing significant changes due to computers' increasing pervasiveness (Collins, 2010). Technology is an essential part of communication, storing and transferring information, audio-visual media use and production, and sharing. (Ohler, 2011). Technology is invaded and made life better in many ways; however, it can constitute a severe threat to the physical and mental well-being (Mitroff, 2019).

Concept of Modern Education

The modern education should be an empowering process that allows and guides students to develop their passions, critical thinking, compassion, and orientation towards wisdom for timely action. The education in any society objectively does have a goal and basically have to answer to the question: what is the conception of the education right now. (Ahlam and Deepika, 2014) Education changes the perceptions of society, enhances scientific knowledge and creates new

perspectives on research, its foundation, goals and opportunities (Goodyear, 2002). While setting goals in education we should take into account: first, the social order, and secondly, theoretical concepts, and thirdly, the tradition of training and education, and, fourthly, international experience (Goodyear, 2002). Thus, based on the functionality and substantive content of the pedagogical concept, should act as theoretical, methodical and technological support depending on aspects of the educational process (Storks, Aleksandrov and Mavlyutov, 1983)

RESEARCH HYPOTHESES

1. The problems of academic administration in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College are at the high or highest level.

2. The academic administration guidelines to enhance educational technology in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College are complete and suitable.

CONCEPTUAL FRAMEWORK

Conceptual framework was shown in figure 1.

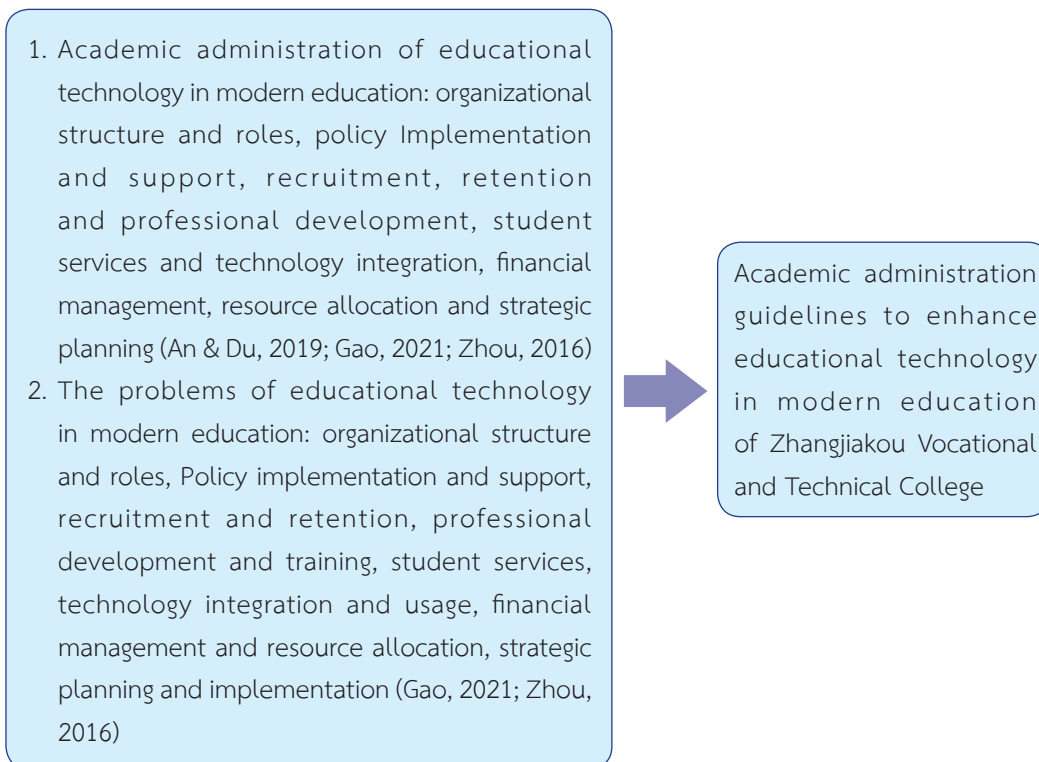

Figure 1 Conceptual Framework

RESEARCH METHODOLOGY

Population The population consisted of 20,000 students, 80 teachers and 50 administrators in Zhangjiakou Vocational and Technical College

Samples The samples were consisted of 392 students, 67 teachers and 44 administrators. The samples were derived from Taro Yamane formula (Yamane, 1973) through the stratified random sampling technique.

Research Instruments

Questionnaires: The questionnaires were divided into 3 sets; namely, 1) students set 24 questions, and 2) teachers set 24 questions, 3) Administrators set 24 questions. The questionnaire was divided into 2 parts, 1) general information, 2) problems of academic Administration in Modern Education. The questionnaire was evaluated for the Index of item-objective Congruence scores (IOC scores) by the three specialists. Each question in the questionnaire evaluated with the range of IOC 0.67 to 1.00.

A set of questions for this discussion meeting. For developing academic administration guideline to enhance educational technology in modern education, the 3 specialists were invited to check correctness and suitability of the guidelines. The results were presented

in terms of IOC (Index of Item-objectives congruence) 0.67 – 1.00.

Data Collection Data were collected using an online questionnaire with permission from Zhangjiakou Vocational and Technical College.

Data analysis The Data was analyzed with frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD). The criteria and define at the range of the mean scores. Rating reference were: (Srisa-ard, 2002) mean range 4.51 – 5.00 were highest level, 3.51 – 4.50 were high level, 2.51 – 3.50 were middle level, 1.51 – 2.50 were low level.

RESEARCH RESULTS

1. General information of students

There are 262 female (66.80%) and 130 male (33.20%). Most of the sample group are in the age between 18-20 (85.96%) and rest are in between 21-24 (14.04%).

2. General information of teachers

There are 30 female (44.78%) and 37 male (55.2%). About the age, the number of the teacher at the age of 26-30 is 12, accounting for 17.9%, the number of the teacher at the age of 31-35 is 17, accounting for 25.4%, the age of 35-40 is 15, accounting for 22.4%, the age of 41-45 is 11, accounting for 16.4%, the age of 45-50

is 7, accounting for 10.4%, and the number of the people at the age of 51 and above is 5, accounting for 7.5%.

3. General information of administrators There are 18 female (40.9%) and 26 male (59.1%). About the age, the number of the teacher at the age of 26-30 is 10, accounting for 22.7%, the number of the teacher at the age of 31-35 is 7, accounting for 15.9%, the age of 36-40 is 11, accounting for 25%, the age of 41-45 is 13, accounting for 29.5%, the age of 45-50 is 2, accounting for 4.5%, and the number of the people at the age of 51 and above is 1, accounting for 2.3%.

4. Problems of academic administration in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College for students

The data indicates that employees have a very clear understanding of the organizational structure at their college, with a mean score of 4.69 and a low standard deviation of 0.20, reflecting the highest level of satisfaction in this area. Similarly, the roles and responsibilities of staff and faculty are perceived as well-defined, with a high mean score of 4.50 and a standard deviation of 0.41, indicating general satisfaction with role clarity. However, despite the overall clarity, there are perceived issues related

to the hierarchy and chain of command, as indicated by a high mean score of 4.51 and a standard deviation of 0.32.

The conclusion on Policy Implementation and Support, the data shows a high level of satisfaction with the policy implementation process at the college, with a mean score of 4.40 and a low standard deviation of 0.23, indicating that employees generally find the process effective. However, there is recognition that some policies are particularly challenging to implement, as reflected by a mean score of 4.32 and a standard deviation of 0.30. Despite these challenges, there is strong agreement that adequate support is provided for policy changes, with the highest mean score of 4.64 and a standard deviation of 0.47.

The conclusion on Professional Development and Training, The data reveals a strong consensus that professional development opportunities are readily available for faculty and staff, with a mean score of 4.65 and a very low standard deviation of 0.21, indicating the highest level of satisfaction in this area.

The conclusion on Student Services, The data indicates that student support services, including counseling and career services, are perceived as highly

effective, with a mean score of 4.50 and a low standard deviation of 0.21, reflecting strong satisfaction in this area. Additionally, there is a high level of agreement that students have adequate access to academic advising and mentoring, as evidenced by the highest mean score of 4.66 and a standard deviation of 0.51. However, there is also recognition of specific challenges in providing these services, with a mean score of 4.49 and a higher standard deviation of 0.48, indicating some variability in experiences.

The conclusion on Technology Integration and Usage, The data indicates that the integration of technology in administrative processes is regarded positively, with a mean score of 4.34 and a standard deviation of 0.39, suggesting a high level of satisfaction with how technology is being utilized. Additionally, there is a strong belief that technology has improved administrative efficiency, as reflected by the highest mean score of 4.59 and a standard deviation of 0.41. However, some challenges are associated with the use of certain technological tools or systems, indicated by a mean score of 4.29 and a standard deviation of 0.37.

5. Problems of academic administration in modern education of Zhang Jia Kou Vocational and Technical College for teachers

It is indicated that the teachers rated the problems of academic administration in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College at the high level. Firstly, most teachers indicate that they believe the effectiveness of financial management and budgeting at college is very effective (Item 16) have the highest impact on academic administration in modern education with $\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.20$. Secondly, most of teachers indicate that the organizational structure at your college is very clear (Item 1) has the highest impact on academic administration in modern education with $\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.40$.

The conclusion on Policy Implementation and Support. The data shows that policy implementation at the college is generally effective, with strong support for policy changes (mean score of 4.58). However, some policies are challenging to implement (mean score of 4.50), indicating areas that may need additional attention. Overall, the process is well-regarded, but addressing

these challenges could further improve effectiveness.

The conclusion on Recruitment, Retention, and Professional Development. The data indicates that the recruitment process for faculty and staff is highly regarded, with a mean score of 4.65, though there are notable challenges in retention (mean score of 4.55). This highlights a strong recruitment strategy but underscores the need for improved retention efforts.

In terms of professional development, opportunities are perceived as readily available, with a high mean score of 4.51, suggesting that the college is effective in supporting the growth and development of its faculty and staff. Overall, while recruitment and professional development are strong, addressing retention challenges will be key to sustaining a committed workforce.

The conclusion on Student Services and Technology Integration. The data reveals strong satisfaction with student services, particularly in their effectiveness (mean score of 4.61) and in providing adequate access to academic advising and mentoring (mean score of 4.51). However, there are recognized challenges in delivering these services, reflected in a mean score of 4.56.

In terms of technology integration, the use of technology in administrative processes is generally viewed positively (mean score of 4.40), and it is seen as having significantly improved administrative efficiency (mean score of 4.60). However, there are some challenges with specific technological tools or systems (mean score of 4.41), indicating areas where further support may be needed.

The conclusion on Financial Management, Resource Allocation, and Strategic Planning. The data indicates that financial management and budgeting at the college are highly effective, with a mean score of 4.69, though financial constraints are recognized as impacting administrative efficiency (mean score of 4.59). Resource allocation is viewed positively, with a mean score of 4.50, but communication between administrative departments, while effective, shows room for improvement (mean score of 4.18).

In strategic planning and implementation, there are perceived barriers (mean score of 4.31), but a systematic process for addressing feedback and making improvements is in place (mean score of 4.20). Regular feedback collection from faculty, staff, and students is noted (mean score of 4.19), and the strategic goals

are seen as realistic and achievable (mean score of 4.43).

6. Problems of academic administration in modern education of Zhang Jia Kou Vocational and Technical College for administrators

It is obvious that the administrators rated the problems of academic administration in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College for administrators at the high level. Firstly, most administrators indicate that the organizational structure at your college is very clear (Item 1) has the high impact on academic administration in modern education with $\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.40$. Secondly, most of administrators indicate that the recruitment process for faculty and staff is excellent (Item 7) has the high impact on academic administration in modern education with $\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.52$. Thirdly, only a few of administrators indicate that suggestions for improving academic administration in modern education is very important (Item 24) has the lowest impact on academic administration in modern education with $\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.33$.

The conclusion on Organizational Structure, Roles, and Policy Implementation,

The data suggests that the organizational structure at the college is perceived as very clear, with a high satisfaction level (mean score of 4.67), and roles and responsibilities are well-defined (mean score of 4.50). However, there are some concerns related to the hierarchy and chain of command, as indicated by a mean score of 4.45.

Professional development opportunities are perceived as readily available, with a mean score of 4.17, suggesting that the college is generally effective in supporting the growth and development of its faculty and staff.

The conclusion on Student Services and Technology Integration, the data suggests that student support services, including counseling and career services, are highly effective, with a mean score of 4.61.

Regarding technology integration, it is viewed positively for improving administrative efficiency, with a mean score of 4.60. The integration of technology into administrative processes is well-regarded (mean score of 4.40), though there are some challenges associated with specific technological tools or systems (mean score of 4.41).

7. Academic Administration Guideline to Enhance Educational Technology in Modern Education of Zhangjiakou Vocational and Technical College

This guideline aims to address key areas such as organizational structure, policy implementation, recruitment and retention, professional development, student services, technology integration, financial management, resource allocation, and strategic planning. The guideline consisted of organizational structure and roles; recruitment, retention, and professional development; student services and technology integration.

DISCUSSIONS

The problems of academic administration in modern education of students, teachers and administrators, in Zhangjiakou Vocational and Technical College were at the “High” level.

The results of the research on the problems faced by Zhangjiakou in connection with academic Administration developing come up in the responsibility of Zhangjiakou Vocational and Technical College. Students’ learning outcomes and motivation are impacted by the particularly noticeable challenges

they face in gaining access to learning resources, scheduling courses, and receiving academic support. The development of courses, the use of educational technology, and pressures from the workplace all present teachers with equally daunting obstacles that lower their effectiveness and job satisfaction. The implementation of policies, technology management, and communication coordination present significant challenges for administrators, which lowers management efficiency overall and has a detrimental effect on the operations and standard of instruction at the college. It is correspondent with Thipphochana, & Chansirisira (2021).

An & Du (2019) concluded that China has a long history of education and its educational administration system can be traced back to more than 2,000 years ago. The development of the educational administration system in China through a series of laws, regulations and policies, arguing that China’s current educational administration system-the State Council and local governments at various levels are responsible to guide and administer educational work under the principles of administration by different levels and of a division of responsibilities needs to be further extended and

reformed to address the new challenges and problems in the era of marketization and internationalization.

Academic administration guidelines to enhance educational technology in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College.

Developing an Academic Administration Guideline to enhance educational technology at Zhangjiakou Vocational and Technical College is crucial, as this guideline aims to promote the effective application of educational technology through optimized academic management. The guideline should include strengthening teacher training to ensure proficiency in using modern educational technology; establishing a comprehensive technical support system to assist teachers and students in resolving issues related to technology use; allocating resources equitably to ensure all students have fair access to learning resources, and arranging courses in a way that reduces conflicts and pressures in academic management. Additionally, it should focus on enhancing communication and coordination among departments to ensure the effective implementation of policies and the smooth operation of feedback mechanisms.

According to the study Gao (2021) concluded that with the rapid development of the internet and modern technology, education is becoming more and more technological. In particular, during the COVID-19 epidemic prevention and control period, online education was fully adopted in China. This a specific analysis on impact of modern technology on Chinese pedagogy in four aspects: smart classroom, the transformation of the role of teachers, the responsibility and anxiety of parents under Internet teaching, and targeted poverty alleviation through Internet + education, and puts forward some useful suggestions.

Ma (2025) indicated that the major achievements China has made in digital education since the introduction of the Education Informatization 2.0 Action Plan. Drawing on the existing research literature and relevant reports from the Ministry of Education of China, the study looks at the outcomes of digital education in China in six dimensions: digital infrastructure, digital educational resource platforms, teacher and student digital competence, innovative teaching modalities, digital educational administration, and educational equity. It finds that Chinese

education has undergone significant advances in the coverage of internet connection and digital equipment, construction of the national smart education platform.

KNOWLEDGE AND INNOVATION

Academic administration guideline to enhance educational technology in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College were shown in Figure 2

1. Organizational Structure and Roles

1.1 Clarify Roles and Responsibilities: Ensure that roles related to educational technology are well-defined within the organizational structure. This includes designating specific roles for managing and supporting technology in teaching and learning.

1.2 Address Hierarchical Challenges: Review and adjust the hierarchy and chain of command to ensure that decisions related to technology integration are made efficiently and without unnecessary delays.

1.3 Policy Implementation and Support: Develop Clear Policies: Establish clear policies that guide the use of educational technology in teaching, learning, and administrative processes.

Provide Adequate Support: Ensure that there is sufficient support for the implementation of these policies, including training and resources for faculty and staff.

2. Recruitment, Retention, and Professional Development

2.1 Focus on Recruitment: Prioritize the recruitment of faculty and staff with expertise in educational technology.

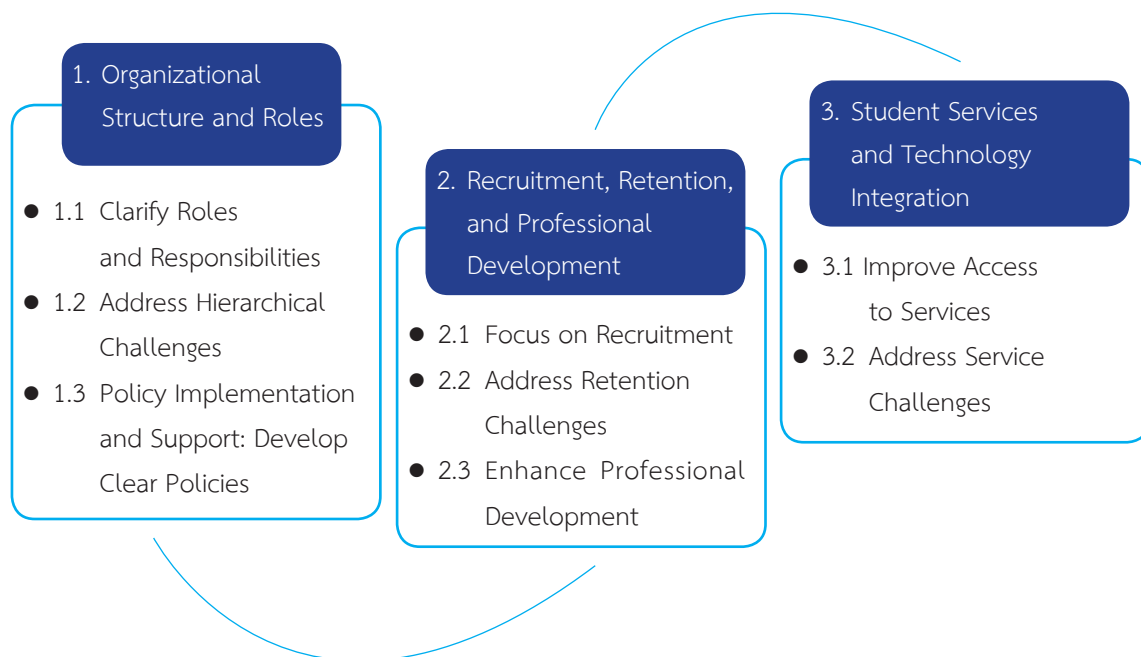
2.2 Address Retention Challenges: Implement strategies to retain talented individuals by providing opportunities for growth and development in educational technology.

2.3 Enhance Professional Development: Offer regular and relevant professional development opportunities focused on the integration and effective use of technology in education.

3. Student Services and Technology Integration

3.1 Improve Access to Services: Use technology to provide students with better access to counseling, career services, academic advising, and mentoring.

3.2 Address Service Challenges: Identify and address specific challenges in delivering student services through technology.

Figure 2 Academic administration guideline to enhance educational technology in modern education of Zhangjiakou Vocational and Technical College

REFERENCES

- Ahlam, I. and Deepika, P. (2014) Rabindranath tagore, a visionary: His ideas on education and rural reconstruction. **Scholarly research journal**, 1(3), 472-485.
- An, Y. & Du, C. (2019). The development of educational administration system in china. **International Education Studies**, 12(2), 25-35.
- Collins, A. & Halverson, R. (2010). The second educational revolution: Rethinking education in the age of technology. **Journal of computer assisted learning**, 26(1), 18-27.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. **Psychometrika**. 16(3), 297-334.
- Edwards, R. (1999). The academic department: how does it fit into the university reform agenda? **Change: The Magazine of Higher Learning**, 1999, 31(5), 16-27.
- Gao, M. (2021). The Impact of Modern Technology on Chinese Education. **Advances in Social Science, Education and Humanities Research**, volume 571 Proceedings of the 2021 5th International Seminar on Education, Management and Social Sciences (ISEMSS 2021, 571(1), 571-574.

- Goodyear, P., Banks, S., Hodgson, V. & McConnell, D. (2004). **Research on networked learning: An overview. Advances in research on networked learning**, 1-9.
- Krejcie, R.V. & D.W. Morgan. (1970).“Determining sample size for research activities”. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3), 607 – 610.
- Ma, C. (2025). China’s achievements in digital education in the wake of education informatization 2.0 action plan. **Science Insights Education Frontiers**, 27(1), 4435-4451.
- Mitroff, I. I. & Pearson, C. M. (2019). From crisis prone to crisis prepared: A framework for crisis management. **In Risk management**. New York: Routledge.
- Ohler, J. (2011). Digital citizenship means character education for the digital age. **Kappa Delta Pi Record**, 47(1), 25-27.
- Srisa-ard, B. (2002). **Basic Research**. Bangkok: Suveeriyasarn.
- Storks, A. and Mavlyutov, A. (1983). The concept of pedagogical innovation in modern education. **The Advanced Science Journal**, 87-90.
- Thipphochana, C. R. & Chansirisira, P. (2021). **Developing an Academic Administration Guideline of Private Schools under the Office Private Education Commission**. Mahasarakham University: Mahasarakham University, 29-31.
- Zhou, F. (2001). **Principles of Translation from English to Chinese**. Hefei: Anhui University.
- Zhou, G. (2016). Double world-class building: system, management and technology. **University Education Science**, 2016(4): 4-11.
- .....

THE APPLICATION OF PROJECT-BASED LEARNING
TO IMPROVE ENGLISH READING SKILL OF GRADE 6 STUDENTS
IN GUANGDONG PROVINCE, CHINA

Ying Mengmei^{1*} and Techameth Pianchana²

Master of Curriculum and Instruction, Suryadhep Teachers College,
Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

*E-mail: 475154856@qq.com

Received: 18-11-2024

Revised: 11-12-2024

Accepted: 23-12-2024

ABSTRACT

This study aimed to compare the English reading skill of Grade 6 Chinese students before and after the application of Project-Based Learning (PBL) and to assess their learning satisfaction with the PBL. In this study, 30 sixth-grade students from a compulsory school in Guangdong Province participated in practical teaching sessions. The experimental process was structured into distinct phases: a pre-test conducted before the experiment, instructional activities during the experiment, and a post-test, followed by the administration of questionnaire, semi-structured interview, and statistical analysis after the experiment. Data analysis revealed a significant difference between the pre-test and post-test scores. The average pre-test score was 10.10 while the average post-test score increased to 15.80, reflecting an average improvement of 5.70 points, the significant level was less than 0.01 (level set at $p < 0.05$). The average results of the questionnaire indicated high levels of satisfaction across all categories. Additionally, responses from the semi-structured interview revealed that students were satisfied with the application of PBL in their English reading class. The findings of the study suggest that the application of Project-Based Learning significantly improved the English reading skill of Grade 6 Chinese students.

Keywords: Project-Based Learning, English Reading Skill, Learning Satisfaction, Grade 6 Students

INTRODUCTION

Nowadays, modern society demands higher proficiency in English. Listening, reading, writing and speaking are fundamental skills in English. Among these four skills, reading occupies an indispensable position (Zhang, 2021). Reading is one of the crucial pathways for students to acquire information, accumulate knowledge and understand the external world, playing a significant role in primary school English curriculum instruction. (Fan, 2024).

Ma (2016) noted that English reading is often neglected in teaching, making it challenging for students. Additionally, the English reading skill of Chinese primary school students generally is not well, due to a lack of reading vocabulary, single reading materials and insufficient reading. (Liu, 2020).

Project-Based Learning (PBL) could be implemented into the current English reading teaching. As Zhang (2021) stated that PBL is a student-centered teaching method where students work in groups to complete projects, fostering their critical thinking and self-directed learning abilities. Teachers act as facilitators and project designers, encouraging students to solve problems and accomplish tasks.

As mentioned above, this paper was to examine that would the application of PBL help improve English reading skill of grade 6 Chinese students by comparing students' test scores before and after

applying it in English reading class and to investigate students' learning satisfaction with the application of it as well.

RESEARCH OBJECTIVES

1. To compare the English reading skill of grade 6 Chinese students before and after the application of Project-Based Learning.
2. To investigate the grade 6 Chinese students' learning satisfaction towards the application of Project-Based Learning.

LITERATURE REVIEW

1. English Learning in China

In China, the current English learning model in basic education is predominantly exam-oriented. (Zhang, 2019). From primary school to university, the traditional teaching method remains the main approach for English learning. This method places greater emphasis on the teacher's transmission of knowledge and the process of student memorization. With the implementation of the new curriculum reform, English teachers are required to develop students' comprehensive language skills. It advocates for student-centered teaching. But in fact, some teachers fail to practice in the learning management.

Additionally, Zhou (2019) stated that there are 5 kinds of obstacles

for English learning in China. 1) monotonous teaching methods; 2) low English proficiency among students. 3) neglecting students' central role. 4) dull classroom atmosphere. 5) students lack of good English learning habits.

2. The English Reading Skill

Ge (2024) pointed out that primary school stage is a crucial period for developing students' English reading skill, holding multiple developmental significance.

Liu (2020) combined the understanding of many scholars on English reading skill and based on the "China Standards of English Language Ability (2018)", summarized the reading skill as follows: 1) identification and extraction ability; 2) comprehension and recognition ability; 3) generalization and analysis ability; 4) evaluation and appreciation ability. According to many scholars' reviews, the English reading skill in this study refers to the comprehension ability of the grade 6 students in the sample group can read, retrieve basic information, make straightforward inferences, interpret and integrate information of written texts in English through the PBL.

3. Project-Based Learning (PBL)

Project-based learning (PBL) is a positive teaching method which centers on students using their existing knowledge and resources to solve problems, gaining new skills and insights in the process. With teacher guidance, PBL helps students

consolidate knowledge, enhance learning skills, and improve language comprehension through independent or cooperative efforts (Song, 2018).

Zhang (2021) stated that PBL allows students to acquire knowledge beyond textbooks and enhances their practical skills, analytical abilities, as well as interpersonal communication and collaboration skills through practical activities.

Liu & Zhong (2002) stated that project-based learning consists of four elements: content, activities, context, and outcomes. They also outlined six basic procedures for implementing PBL: selecting the project; planning; conducting activities and investigations; creating the project; presenting results; and evaluating the activities.

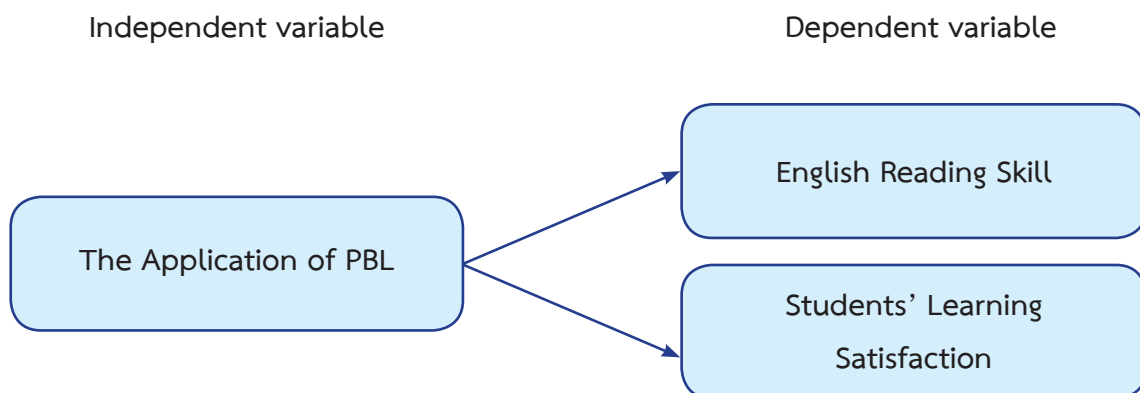
The application of PBL to English reading could encourage students to actively raise and solve problems, enhancing their ability to review and apply classroom knowledge, and strengthening their reading skill. In this study, the application of PBL to English reading was demonstrated in four designed lessons. Each lesson had independent topic that was set by the teacher for students to make a group of five to do a project. In the classes, there were five steps as follows. 1) Project preparation: Students engage with the lead-in

activities, learn the key words and expression, then form diverse group and select project; 2) Project implementation: Students independently gather, share and analyze English reading materials, then collaboratively create their final project with the teacher support; 3) Project presentation: Each group present their projects, teachers and classmates taking notes for evaluation; 4) Evaluation: Students discuss and share their ideas about project results with teacher and other classmates; 5) Practice on reading: Students complete textbook exercises,

then teacher give feedback and encourage them to do more reading.

CONCEPTUAL FRAMEWORK

In this study, the researcher aimed to examine the effectiveness of PBL to English reading skill and their learning satisfaction. The independent variable was the application of PBL, and the dependent variables were the English reading skill and students' learning satisfaction. Figure 1 is the illustration of the study's conceptual framework:

Figure 1 Independent and Dependent Variables

METHODOLOGY

This study used both quantitative and qualitative approach to collect the data. A pre-test and a post-test to assess grade 6 Chinese students' English reading skill, and then a questionnaire to indicate their learning satisfaction for collecting quantitative data. In addition,

semi-structured interview was used to collect qualitative data for supporting the students' learning satisfaction. The paired sample t-test was conducted to analyze and compare the differences between the pre-test and post-test results for the sample group. Figure 2 below describes the research design of the study.

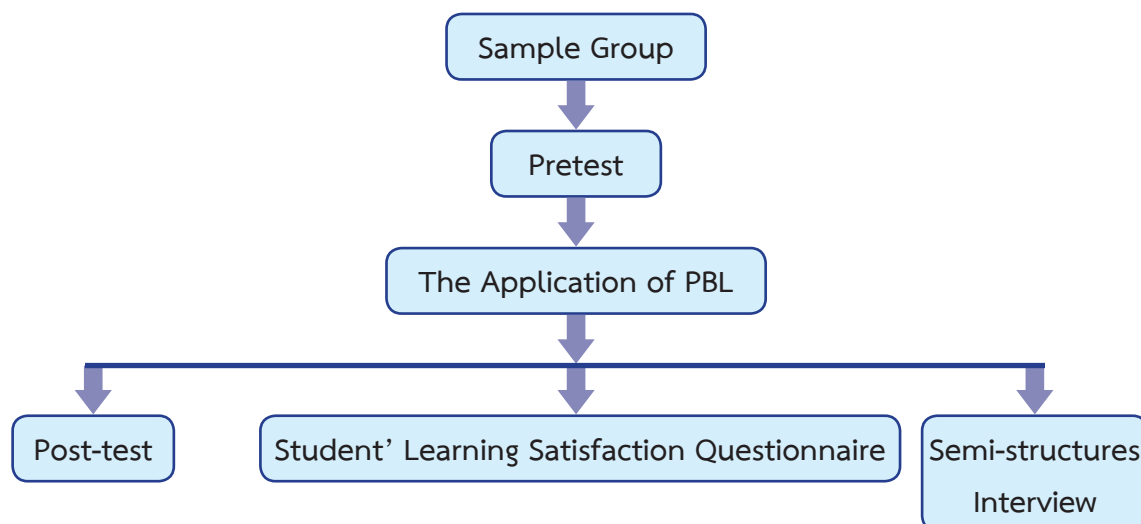

Figure 2 Illustration of Research Design

Participants

The target population of this study consisted of four classes with 120 in grade 6 students, each class with 30 students, from a compulsory school in Guangdong Province. The age range of these students was between 11 to 12 years old. The researcher used a clustered random sampling method to choose one class out of the population. There were comprised with 16 males and 14 females in different levels of English reading proficiency.

Research Instruments

Four instruments were used for collecting data for this study: lesson plans, English reading skill tests, students' learning satisfaction questionnaire and semi-structured interview.

1. Lesson Plans

The researcher designed and implemented four lesson plans in four weeks, two classes in each lesson (one class 45mins, twice a week). The topic of each lesson was based on the Elementary School English textbook for PEP Grade 6 Book 1 (for Grade 3 starting) (2012). The learning objectives are students could express the sentences with the key words, phrases from the textbook that aligns with the topics set by the teacher, and could make the projects such as tourists' guide paper, stimulation PowerPoint, poster and role-playing. The reading materials included textbook and the materials that students searched in the internet which aligned with the topics.

2. English Reading Skill Tests

To compare the English reading skill before and after the application of PBL, the tests were divided into pre-test and post-test. The test comprised of 20 English reading skill questions, each question worth one point, totaling 20 points. The tests were designed by the researcher, and the questions were based on the contents and vocabularies that the students learned during the project preparation and implementation. The questions were testing the skill of students choosing the main ideas and correct details about the short passages or forms, and inferring the suitable sentences for a dialogue.

3. Students' Learning Satisfaction Questionnaire

The students' learning satisfaction questionnaire to investigate grade 6 students' contentment towards the application of PBL to improve English reading skill. The questionnaire included three parts: students' interest and motivation, students' engagement and efficacy of PBL on student learning. The statements rated on a Likert scale ranging from 5 to 1 as follows: (1) Strongly Agree, (2) Agree, (3) Neutral, (4) Disagree, (5) Strongly Disagree.

4. Semi-Structured Interview

The researcher conducted semi-structured interview with students following the application of PBL. To select participants, the researcher used simple random sampling, choosing 1 student from each of six groups and in a total of 6 interviewees. It was divided into three sections: students' interest and motivation, students' engagement and efficacy of PBL on student learning. Each section included two questions, making a total of six questions.

5. Validity and Reliability of Research Instruments

The study used the Item Objective Congruence (IOC) index to evaluate the effectiveness of instruments, which ranges from -1 to +1. A rating of +1 indicates clearly consistent with the stated objectives, a rating of 0 indicates neutrality or uncertainty, and a rating of -1 indicates item is not consistent with the stated objectives. The acceptability of the test item value was between 0.67 and 1.00. In this study, all instruments were validated by three experienced primary English experts with the score which was higher than 0.67. The IOC result for the lesson plans was 1, English reading skill tests was between

0.67 to 1, students' learning satisfaction questionnaire was 1, and semi-structured interview was 1.

The Kuder-Richardson formula (KR-20) was used to check the reliability of the English reading skill tests, and Cronbach's Alpha was used to test the students' learning satisfaction questionnaire. The reliability coefficients for the English reading skill tests and the students' learning satisfaction questionnaires were calculated, yielding values of 0.75 and 0.97, demonstrating that the tests meet the required statistical reliability standards. Consequently, the test items were deemed reliable for data collection purposes.

1. Analysis of English Reading Skill Tests Scores

As shown in table 1, the paired-sample analysis of reading skill test scores revealed a positive improvement. The pre-test had a mean score of 10.10 with a standard deviation of 3.65, while the post-test had a mean score of 15.80 with a standard deviation of 2.70. The difference between the mean of pre-test and post-test was 5.70, and the significant level was less than 0.01 (level set at $p < 0.05$). These results indicated that after the application of PBL, the students' English reading skill has greatly improved.

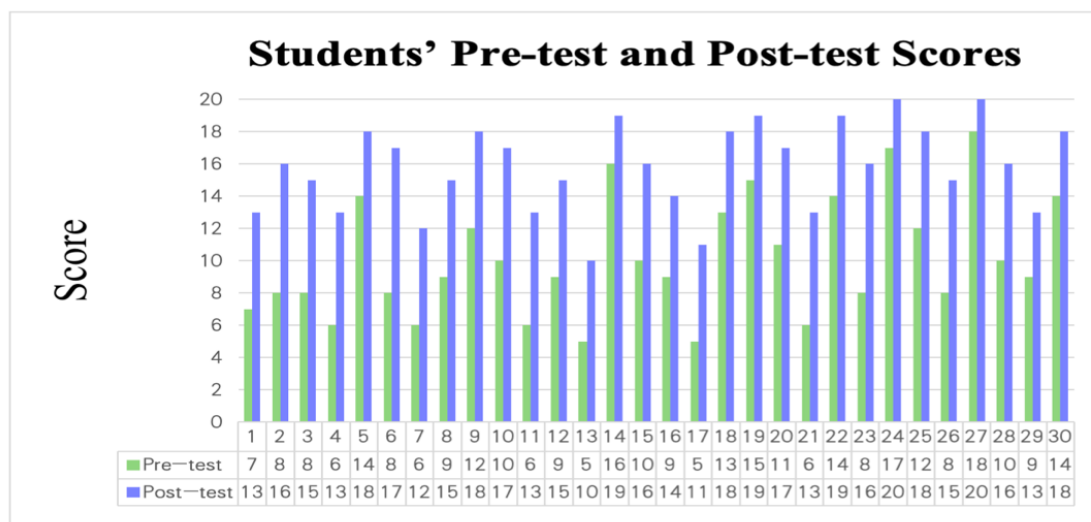
RESEARCH RESULTS

Table 1 Sample t-test

Paired Sample Statistics						
	n	$\bar{X}$	SD	Mean difference	T	p-value
Pre-test	30	10.10	3.65	5.70	-19.51	.000**
Post-test	30	15.80	2.70			

Figure 3 below illustrates the pre-test and post-test scores of participants. The green line represents the pre-test

scores, while the purple line represents the post-test scores. All 30 participants exhibited improvement in their scores.

Figure 3 Graphical representation of students' pre-test and post-test score

2. Analysis of Students' Learning Satisfaction Questionnaire

A questionnaire was collected to assess students' learning satisfaction after the application of PBL to improve English reading skill. The questionnaire comprised of 15 items which was divided into three parts: Part A: Interest and motivation, Part B: Engagement and Part C: Efficacy of PBL on student learning. The researcher analyzed

the questionnaire results using mean and standard deviation for statistical description. From the table 2 below, it could be seen that the mean scores were 4.26, 4.31 and 4.27 for part A, part B and part C respectively, which were all at the highest level. The overall average was also at the highest level with the mean scores of 4.28.

Table 2 Questionnaire of the Sample Group

	n	SD	Interpretation
Part A	30	4.26	Highest
Part B	30	4.31	Highest
Part C	30	4.27	Highest
Overall	30	4.28	Highest

3. Analysis of Semi-Structured Interview

After the application of PBL, the researcher gathered useful insights into students' learning satisfaction through semi-structured interview. A random sampling method was used to select six students from participants who were divided into 6 groups for interviews (one student per group), and this data supplemented the questionnaire results to provide a more comprehensive student perspective. The interviews data was analyzed under three themes: interest and motivation, engagement, and the efficacy of PBL on student learning. Each theme is described in more detail below.

1) Part A: Interest and Motivation

Student 1:" I found PBL very interesting, especially the process of learning English reading through real projects, which motivated me to improve more." Student 2:" PBL allowed me to choose projects that I was interested in, and this autonomy gave me more motivation to learn English reading."

2) Part B: Engagement

Student 3:" I felt that every time I engaged in discussions or completed a project, my English reading skill improved." Student 4:" Using multimedia resources made the class more interesting for me.

These resources helped me better understand and remember what we've learned."

3) Part C: Efficacy of PBL on Student Learning

Student 5:" In the PBL, I learned from my mistakes, which made me realize that making mistakes is part of learning, so I felt more relaxed and confident." Student 6:" The vocabulary and phrases I learned in the project were used multiple times, making it easier for me to remember and recognize them while reading."

RESULTS CONCLUSION AND DISCUSSION

The first objective of the study was to compare the English reading skill of grade 6 Chinese students before and after the application of Project-Based Learning in Guangdong Province, China. The paired sample t-test was conducted to analyze and compare the differences between the pre-test and post-test results for the sample group. The second objective of the study was to investigate students' learning satisfaction with the application of Project-Based Learning to improve English reading skill. A questionnaire and semi-structured interview included 3 parts were used to collect the data.

In addition, there were two main findings of this study.

1) The application of PBL helped improve the English reading skill of grade 6 students in Guangdong Province, China.

2) Students were satisfied with the application of PBL to improve English reading skill.

Consequently, the objectives of this study have been achieved. A detailed discussion on how the two research questions posed in this study were addressed in the following.

The English reading skill tests results revealed that the application of PBL significantly improved English reading skill of grade 6 Chinese students. The pre-test and post-test results of the participants showed an average improvement of 5.70 points. In addition, all participants showed varying degrees of improvement, ranging from 2 to 9 points. In this study, the application of PBL to improve English reading skill was demonstrated in four designed lessons. Each lesson had different topics for students to make a group of five to do a project. For completing the projects, students cooperated with group members, read the materials to find the useful information, discussed and designed the projects. It made students read more and have their independent ideas for their projects.

Moreover, the projects were presented in the class, students could learn more diverse knowledge from others' projects. All processes of PBL asked students to cooperate with others for sharing ideas and learning English reading more, their knowledge of English increased and English reading skill improved in a subtle way. As Zhang (2023) found that PBL can significantly improve students' English reading skill. Students could learn to analyze textual information and make reasonable interpretations, which enable them to understand projects effectively. The learning atmosphere enables students to remain motivated and continually enthusiastic about English reading. Thus, students could make different remarkable improvement. An (2023) also found that PBL significantly enhanced students' engagement, understanding and retention of English reading materials, while also fostering positive attitudes and reduced anxiety towards learning. These results suggest that PBL can be a highly effective method for teaching English reading skill, promoting active learning and addressing challenges in traditional Vietnamese education methods. Additionally, Imbaquingo & Cárdenas (2023) investigated the effectiveness of PBL in enhancing English reading skill

among ninth-grade students in Quito, using a mixed-methods approach and comprehensive literature review. Observations and questionnaire revealed that PBL increased students' motivation and improved their reading skill through relevant projects. The findings suggest that PBL is an effective teaching strategy for developing English reading skill and should be widely adopted. The study emphasizes the role of educators in fostering reading skill, particularly at the early stages of education.

The students' learning satisfaction was assessed through both questionnaire and semi-structured interview. All participants expressed positive views regarding the application of PBL to English reading class. The findings from the questionnaire and semi-structured provided clear and reliable evidence to support the second research question.

The results of the questionnaire showed that all 15 items were rated "highest" and the responses of the semi-structured interview were all positive. This indicated that the students found the application of PBL engaging and effective in helping them improving English reading skill in a meaningful way. In this study, PBL aligned with cooperative learning, the processes of PBL needed

the students' cooperation in different group. The group cooperation made students feel more comfortable to complete the projects. In the group, students could complement each other's strengths and improve their English reading skill together. Furthermore, the teacher just gave some support and suggestions for their projects, the students had greater autonomy for their projects design and English reading. And the atmosphere of the PBL class was more relaxed than the traditional class. Therefore, student would be more interested in PBL, the group cooperation made them more engaged in the English reading class, and the evaluation of PBL gave them the neutral suggestions to improve their projects and English reading learning.

The result was same as Zhao's (2023) finding that the students have high satisfaction with the application of PBL to English reading class and hope that PBL could be widely applied in classroom teaching. Chen (2021) demonstrated that PBL applied in the process of English reading teaching and learning could help students improve their enthusiasm for learning English reading, so that students have a certain interest in English learning and English reading. Through the guidance of teachers, students could take the initiative to learn

and explore knowledge according to the requirements of the projects. The application of PBL could effectively improve the English reading skill and independent learning ability of students, gradually cultivate good learning habits.

This study also revealed that students did not find learning English reading with the PBL dull, which motivated them to take the initiative in improving English reading skill. This finding aligned with Li's (2020) study result, the application of PBL in English reading instruction has been well-received among students. They believe that PBL is based on their interests, significantly enhancing their desire to learn and increasing their engagement compared to before. At the same time, students feel that their choices and ability to engage in self-directed inquiry are respected and recognized. As Zhao (2023) also found that students take the lead in their learning process, which boosts their enthusiasm and engagement. Through group work and active research, their English knowledge and reading skill improved. Additionally, preparing projects enhances their confidence and independence in English reading learning. In a conclusion, students have high satisfaction towards

the application of PBL to improve English reading skill and have the motivation and enthusiasm to learning English reading better.

RECOMMENDATIONS

1. Recommendations for Implementation

1) The application of PBL to improve English reading skill has demonstrated positive results. However, this study was limited to just four weeks. To gather more comprehensive data and achieve better learning outcomes, it is suggested that schools expand the application of PBL to English reading class in other educational settings.

2) The implementation of PBL in English reading class to sixth-grade students has received favorable feedback from participants. So the researcher recommends that English teachers across all grade levels integrate the PBL into their teaching practices to boost student engagement and motivation in learning English reading.

3) As an essential component of English learning, reading skill has been successfully improved with the application of PBL, so that PBL can also be applied to improve other areas of English learning skill, such as listening, speaking, and writing.

2. Recommendations for Future Research

Considering some limitations of this study, the researcher had recommendations for future research.

1) This study was conducted with 30 sixth-grade students from a compulsory school in Guangdong Province. Since different regions and grade levels may yield varying results, it is recommended to expand the sample size and conduct similar studies across different grades to ensure more robust and reliable findings.

2) The process of becoming familiar with the application of the PBL to learn English reading requires significant

time for both teachers and students to adapt. However, due to the short duration of the experiment, the results may have been somewhat impacted. To obtain more accurate data, it is suggested that the research period be extended.

3) Mastery of English knowledge and improvement in reading skill may vary depending on the topics and the different types of projects used. In this study, just four topics and four types of projects were included. So, a wider variety of topics and project formats could be selected to better stimulate students' interest in learning English reading and improve their reading skill.

REFERENCES

- An, Q. H. (2023). 8th Graders' Attitude Toward the Implementation of Project-Based Learning Method in Teaching English Reading Skills: A Case Study at Public Secondary School in Ho Chi Minh City, Vietnam. **International Journal of English Literature and Social Sciences**, 8 (3), 508-515
- Chen, Y. (2021). **An Experimental Study on the Project-based Learning Method in English Reading Teaching of Junior Middle School**. (Master's thesis). Shihezi University, China.
- Fan, H. (2024). Effective teaching of elementary school English reading based on the new curriculum standards. **Xue Yuan**, 8 (3), 53-55.
- Ge, J. (2024). Research and practice on strategies to enhance elementary school students' English reading ability. **Knowledge Library**, 5 (4), 33-36.
- Imbaquingo, A., & Cárdenas, J. (2023). Project-based learning as a methodology to improve reading and comprehension skills in the English language. **Education Sciences**, 13 (6), 587-606.

- Li, W. J. (2020). **A Study on the Application of Project-based Learning to English Reading Teaching in Senior High School.** (Master's thesis). Jimei University, China.
- Liu, J. F., & Zhong, Z. X. (2002). A study on the model of project-based learning. **Studies in Foreign Education**, 11(5), 18-22.
- Liu, J. (2020). **The Research on the Current Situation and Strategies of Cultivating of Primary School Students' English Reading Skill-Take the Three Primary Schools in C City as an Example.** (Master's thesis). Changchun Normal University, China.
- Ma, E. (2016). **The Action Research on Using Picture-Book to Facilitate Primary School Students' English Reading Competence.** (Master's thesis). Harbin Normal University, China.
- Song, W. (2018). **A Study on the Application of Project-based Learning to the EFL Reading Teaching in Junior High School.** (Master's thesis). Northwest Normal University, China.
- Zhang, W. (2019). Analysis and suggestions on the current situation and policies of English education. **Ability And Wisdom**, 18 (1), 119.
- Zhou, H. M. (2019). Challenges and innovations in PEP elementary school English teaching in the context of the new curriculum reform. **Comparative Study of Cultural Innovation**, 28 (2), 121-122.
- Zhang, Y. (2021). **A Study on The Application of Project-Based Learning to English Reading Teaching in Senior High School.** (Master's thesis). Harbin Normal University, China.
- Zhang, X. (2023). **Project-based learning Mode in Junior High School English Reading Teaching: An Action Research.** (Master's thesis). Changchun Normal University, China.
- Zhao, Q. (2023). **Research on the Application of Project-based Learning in English Reading Teaching in Junior Middle School.** (Master's thesis). Yanan University, China.
- .....

USING SQ4R TECHNIQUE TO DEVELOP ENGLISH READING COMPREHENSION ABILITY OF GRADE 6 STUDENTS

Thanyarat Wandeevitak^{1*} and Prayong Klanrit²

Teaching English to Speakers of other Languages Program, Udon Thani Rajabhat University,
Udon Thani, Thailand

*E-mail: thanyaratwandeevitak@gmail.com

Received: 22-01-2025

Revised: 20-07-2025

Accepted: 25-11-2025

ABSTRACT

This study explores the effect of using the SQ4R Technique to develop the English reading comprehension ability of grade 6 students. The purposes of this research were 1) to study and compare the English reading comprehension ability before and after using the SQ4R Technique of grade 6 students and 2) to study students' attitude towards teaching English reading comprehension using the SQ4R Technique.

The sample group consisted of 38 grade 6 students at Ban Nonghan (Wankru 2502) School, under the Udon Thani Primary Education Service Area Office 3, in the first semester of academic year 2024. The design of this research was a one group pretest-posttest design. The research instruments were lesson plans, an English reading comprehension ability test, and an attitude questionnaire. The experiment lasted 12 weeks, 2 hours a week, or 24 hours in all. The mean percentage, standard deviation, one-sample t-test, and t-test for dependent samples were employed to analyze the data. The findings of this research were as follows: 1) The students' pretest and posttest of English reading comprehension ability mean scores were 18.34 or 45.86 percent and 31.08 or 77.70 percent, respectively. The students' posttest mean score on English reading comprehension ability was higher than the set criterion of 70 percent, and the students' English reading comprehension ability after the experiment was significantly higher than that of the pretest, and 2) The students'

attitude towards teaching English reading comprehension using the SQ4R Technique was at a good level.

Keywords: The SQ4R Technique; English Reading Comprehension; English for primary school students

INTRODUCTION

Reading is an essential skill for human life because it is a process of seeking knowledge and receiving various information that influences people's habits. As Laličić and Dubravac (2021) stated, reading is important for education at all levels since it is indispensable for learning various subjects both inside and outside the classroom. It is the skill that remains enduring with learners for a long time, qualifying them to continuously seek and acquire knowledge. According to Adasay et al. (2024) stated reading is a vital skill that helps develop language learning abilities. It is a skill that learners have the most opportunity to use, even as information technology advances. Reading skills remain important for lifelong learning. Moreover, Rachuri (2024) pointed out that reading is a process of communication between the reader and the writer, applying language as a tool to convey meaning. Additionally, reading stimulates critical thinking, encourages imagination, fosters moral development, and boosts self-confidence.

In Thailand, most Thai students are required to have more competency in English reading. As mentioned by Rochanaphapayon (2024), reading skill is used as a tool for seeking knowledge and enhancing their ability to research information. Recently, people are able to access new information through many online platforms such as YouTube, Facebook, Google, and other relevant platforms. These accesses mostly contain information that learners have to read in English. Hence, this is the crucial reason why they must have stronger reading skills to help them understand overseas information. Moreover, Kitichaidateanan and Sukying (2024) mentioned that Thai learners are required to achieve a high score on the English proficiency test for higher education, and the reading test is one of the parts of the testing. Consequently, they must intensively focus on their English reading skills to succeed in their future goals.

Moreover, Panjaitan (2023) stated that low proficiency in English reading ability

appears to be one of the concrete problems that Thai learners have faced. The crucial reason for low proficiency in English reading ability in Thailand is the use of traditional teaching strategies. Regarding the impact of using traditional teaching technique, Lertthahan et al. (2024) mentioned that many schools in the remote areas of Thailand are still teaching English by using teacher-centered teaching methods. These types of teaching methods are less effective for improving reading comprehension ability due to the lack of capacity to stimulate learners to think and use their own opinions during their learning tasks (Garcia-Pinilla et al., 2021). Moreover, it reduces their motivation for learning due to the limited learning activities.

To develop Thai students' reading ability, active reading learning is introduced into English classroom. Active reading learning of English can be divided into various types such as, task-based learning, reciprocal teaching, schema theory-based teaching, the SQ4R technique or interactive reading approach. This study uses the SQ4R technique as the methodology in teaching program which allows student to improve their vocabulary learning and analytical reading skills during learning

task (Panaputto et al., 2024). Thus, students are able to study in the process of active learning which students are effectively taught by activity approach. This leads them to involve with the informative learning steps, including survey, question, read, record, recite and reflect.

The focus of this study is on the use of the SQ4R technique in order to enhance reading comprehension ability for Grade 6 students at Ban Nonghan (Wankru 2502) School who had a low proficiency rate of English reading comprehension on Ordinary National Test (O-NET). Over the past two academic years, students have consistently demonstrated low English language proficiency. In the academic year 2022, the proficiency rate was 42.18 percent, which declined to 40.21 percent in 2023 (NIETS. 2022). According to the effectiveness of the SQ4R technique that has been proved by various studies, the researcher decided to apply the SQ4R technique to develop students' reading comprehension ability by studying and comparing the English reading comprehension ability before and after studying English reading comprehension using the SQ4R technique, and to investigate the students' attitude towards teaching reading comprehension using the SQ4R technique.

OBJECTIVES OF THE STUDY

1. To study and compare the English reading comprehension ability of Grade 6 students before and after studying English reading comprehension using the SQ4R technique.

2. To investigate students' attitude towards teaching English reading comprehension using the SQ4R technique.

HYPOTHESES OF THE STUDY

1. The students' English reading comprehension ability after studying English comprehension using the SQ4R technique is higher than their pretest scores.

2. Grade 6 students have a positive attitude toward learning English reading comprehension using the SQ4R technique.

SCOPE OF THE STUDY

1. Population

The population in this study was 160 grade 6 students of Ban Nonghan (Wankru 2502) School, Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3, in the first semester of the 2024 academic year.

2. Sample

The sample in this study were 38 Grade 6 students enrolled in Fundamental English 6 (E16101), in the first semester

of the 2024 academic year at Ban Nonghan (Wankru 2502) School, Nonghan District, Udon Thani Province, under the Udon Thai Primary Educational Service Area Office 3. These students were selected by cluster random sampling.

3. Variables

3.1 Independent Variable

3.1.1 The lesson plans for teaching English reading comprehension using the SQ4R technique.

3.2 Dependent Variables

3.2.1 Students' English reading comprehension ability

3.2.2 Students' attitude towards teaching English reading comprehension using the SQ4R technique.

PROCESS OF TEACHING ENGLISH READING COMPREHENSION ABILITY USING THE SQ4R TECHNIQUE

It refers to a teaching reading comprehension strategy which was introduced by Brown (2001) which was divided into three stages: pre-reading activity stage, during-reading activity stage, and post-reading activity stage. The teaching steps were applied from the teaching stages of the SQ4R technique by Pauk (1984) as follows:

1. Pre-reading activity stage

1.1 Survey

1.1.1 The teacher distributes the reading text (Handout 1) to students and asks them to survey the main topic and the basic organization structure of the text.

1.1.2 The teacher assigns students to read the first sentence and the conclusion of the text.

1.1.3 The teacher shows the pictures, charts or graphs to students and asks them to skim the title and examine them.

1.2 Question

1.2.1 The teacher assigns students to read the text.

1.2.2 The teacher asks students Wh-questions using basic question words who, what, when, why, and how on Worksheet 1.

1.2.3 The teacher assigns students to ask themselves about the topic of the text, created from the text to make new information easier to remember.

2. During-reading activity stage

2.1 Read

2.1.1 The teacher asks students to read the text carefully and actively by asking questions in the relation to the contents of the subject of the text.

2.1.2 The teacher assigns

students to look for answers to the questions and other important points or ideas. They read one section or chunk of text at a time, keeping their questions in mind.

2.2 Record

2.2.1 The teacher instructs students to read the text carefully and take notes while reading by recording key points such as definitions, explanations, facts, and important details. Students are guided to use single words or short phrases instead of full sentences to keep their notes concise and time-efficient. They then complete Worksheet 2 based on their understanding from the text.

2.3 Recite

2.3.1 The teacher asks students to recite their notes by reading them out loud after finishing each section or chunk of the text.

2.3.2 The teacher asks students to share their notes with a peer to enhance their understanding of the text.

3. Post-reading activity stage

3.1 Reflect

3.1.1 The teacher assigns students to return to the questions that they created and answer them aloud.

3.1.2 The teacher assigns students to review their notes or reread

parts of the text until they feel confident about the content.

3.1.3 The teacher helps students check their answers by discussing and guiding them to find the correct information. Students are then instructed to review the text and their notes to confirm their understanding.

3.1.4 The teacher gives the students a quiz.

RESEARCH METHODOLOGY

1. Research Design

This study was experimental research with a one-group pretest-posttest design. It used a quantitative research approach (Campbell & Stanley, 1969).

$$T_1 \times T_2$$

T_1 means Pretest

T_2 means Posttest

X means Teaching English reading comprehension using the SQ4R technique

2. Sample

The sample in this study was 38 grade 6 students enrolled in fundamental English 6 (E16101), in the first semester of the 2024 academic year Ban Nonghan (Wankru 2502) School, Nonghan District, Udon Thani Province, under the Udon Thai

Primary Educational Service Area Office 3. These students were selected by cluster random sampling.

3. Research Instruments

Three research instruments were employed as follows:

3.1 The lesson plans for teaching English reading comprehension using the SQ4R technique with the Index of Item Objective Congruence (IOC, received a score of 1.00 in every aspect. The lesson plans consisted of 12 units, 2 hours per each unit and 12 weeks were conducted. The total was 24 hours. Twelve lesson plans were developed in the English version.

3.2 The English reading comprehension ability test was developed by the researcher. It was used as a pretest and posttest. This test was a multiple-choice test with 40 items. The test was used to examine the students' English reading comprehension ability using the SQ4R technique. An English reading comprehension ability test was developed in an English version with the Index of Item Objective Congruence (IOC), which was 1.00 for every item, the difficulty index ranged from 0.26 to 0.80, and the discrimination index ranged from 0.35 to 0.93. The reliability value of the test was 0.94.

3.3 The attitude questionnaire towards teaching English reading

comprehension using the SQ4R technique was developed in the Thai version based on Saiyos and Saiyos (2000) to measure students' attitude towards teaching English reading comprehension using the SQ4R technique, which consisted of 20 items related to the contents using five-point Likert rating scales.

Likert (1932) has designed how to measure and criteria for attitudinal measurement in forms of sentences, topic or questions positively and negatively disagree that can be ranged from 5 to 1 respectively. Positive attitude derives many scores, conversely negative one derives less score. From collection of all scores and their average can derive the attitude of the whole questionnaire.

Five-point Likert rating scales are ranged from:

- 5 means strongly agree
- 4 means agree
- 3 means unsure
- 2 means disagree
- 1 means strongly disagree

Research Procedure

The research procedure was systematically conducted as follows:

1. Preparation Phase:

1.1 Developed lesson plans for teaching English reading comprehension

using the SQ4R technique, verified by experts (IOC = 1.00).

1.2 Created and validated the English reading comprehension test (40 multiple-choice questions) with item difficulty ranged from 0.26 to 0.80, discrimination ranged from 0.35 to 0.93, and reliability at 0.94.

1.3 Developed the attitude questionnaire based on Saiyos & Saiyos (2000), consisting of 20 items using a five-point Likert scale.

2. Pre-experimental Phase:

2.1 Administered the pretest (English reading comprehension test) to 38 students, allowing 60 minutes for completion to measure baseline comprehension.

3. Experimental Phase:

3.1 Implemented 12 lesson plans over 12 weeks, conducting two-hour sessions weekly, totaling 24 hours.

3.2 The SQ4R technique was systematically applied during these sessions, encompassing Survey, Question, Read, Record, Recite, and Reflect phases.

3.3 Monitored student progress closely, providing support and clarification as needed.

3.4 Managed unexpected issues (such as student absences, misunderstandings of tasks, or classroom disruptions) proactively by adjusting lesson pacing, providing additional guidance, and ensuring that all students could consistently participate.

4. Post-experimental Phase:

4.1 Administered the posttest, identical to the pretest, to measure the improvement in students' reading comprehension.

4.2 Collected data from the attitude questionnaire to assess students' perspectives toward the SQ4R technique.

5. Data Analysis Phase:

5.1 Analyzed pretest and posttest data using mean, percentage, standard deviation, and t-test statistical methods to evaluate the effectiveness of the intervention.

5.2 Interpreted attitude questionnaire responses using mean and standard deviation to quantify students' attitudes.

DATA COLLECTION

The researcher conducted the research with the purposes of studying and comparing the English reading comprehension ability of the students before and after using the SQ4R technique

and investigating the students' attitude towards teaching English reading comprehension using the SQ4R technique. To perform data collection, the researcher collected data in the first semester of the 2024 academic year. The details were as follows:

1. The students took the pretest using the English reading comprehension ability test with 40 items before studying English reading comprehension using the SQ4R technique for 60 minutes.

2. The teaching process was carried out according to the 12 lesson plans for 12 weeks, 2 hours a week, 24 hours in total.

3. After the whole teaching process of English reading comprehension using the SQ4R technique was completed, the students took the posttest, which was the same English reading comprehension ability test as the pretest.

4. The attitude questionnaire towards teaching English reading comprehension using the SQ4R technique was used to examine the students' attitude towards teaching English reading comprehension using the SQ4R technique.

5. The collected scores from the pretest, posttest, and the students' attitude data were statistically analyzed and interpreted.

DATA ANALYSIS

The collected data from all developed research instruments was analyzed by implementing the important statistics for each one as follows:

The process of data analysis

The following steps were implemented to analyze the data:

1. The researcher analyzed the English reading comprehension scores of Grade 6 students before and after learning using the SQ4R technique, applying the mean ($\bar{X}$), percentage, standard deviation (SD), and dependent t-test.

2. The researcher analyzed the data to investigate the students' attitudes toward

teaching English reading comprehension using the SQ4R technique by calculating the mean ($\bar{X}$) and standard deviation (SD). According to the interpretation criteria, a mean score between 3.51 and 4.50 is considered to reflect a good level of agreement.

RESULTS

The results of the study of on students' English reading comprehension ability before and after studying English reading comprehension using the SQ4R technique were as follows.

Table 1 The comparison of the students' English reading comprehension ability before and after studying English reading comprehension using the SQ4R Technique

Test	Total score	n	($\bar{X}$)	Percent	SD	t
Pretest	40	38	18.34	45.86	3.09	31.26**
Posttest	40	38	31.08	77.70	2.29	

**p $\leq$ .01

Table 1 shows a comparison of the students' English reading comprehension ability before and after receiving instruction using the SQ4R technique. The results revealed that the posttest mean score ($\bar{X} = 31.08, 77.70\%$) was significantly higher than the pretest mean score ($\bar{X} = 18.34, 45.86\%$) at the 0.01 level of significance. Notably, the posttest scores also exceeded the set criterion of 70 percent (equivalent to 28 points), confirming the effectiveness of the SQ4R technique in enhancing students' reading comprehension performance.

Table 2 presents the mean score and standard deviation representing the students' attitude towards learning English reading comprehension using the SQ4R technique. The mean score was 3.91 with a standard deviation (SD) of 1.12. Based on the interpretation criteria, this result indicates that the students' attitude was at a good level.

DISCUSSION

The study conducted at Ban Nonghan (Wankru, 2502) School and aimed to investigate the effect of using the SQ4R

Table 2 The students' attitude toward teaching English reading comprehension using the SQ4R technique

Attitude Test	n	($\bar{X}$)	SD	Interpretation
Students' attitude toward teaching English reading comprehension using the SQ4R technique.	38	3.91	1.12	Good

technique to develop the English reading comprehension ability of Grade 6 students. The results showed a significant improvement in students' reading comprehension, with pretest mean scores of 18.34 (45.86%) increasing to 31.08 (77.70%) on the posttest. The improvement was statistically significant as indicated by the t-test results ($t = 31.26$, $p \leq .01$). This result revealed that the students who were taught using the SQ4R technique received more effective instruction, which led to improved reading comprehension skills. Based on the analysis, the first hypothesis, stating that students' reading comprehension scores would improve after using the SQ4R technique, was accepted. This may be because the keys steps of the SQ4R technique used in this study played a crucial role in the students' development. With the SQ4R technique, the students were able to recognize the topics and the main ideas more effectively. SQ4R technique, including Step 1: Survey (S), students briefly skimmed the text to identify its main idea. In Step 2: Question (Q), they generated guiding questions to read with purpose. Step 3: Read (R1) involved reading thoroughly to find answers. In Step 4: Record (R2), they took concise notes on key points. Step 5: Recite (R3) required summarizing or answering in their

own words to reinforce understanding. Finally, Step 6: Reflect (R4) allowed students to review, consolidate their understanding, and connect main ideas to what they had learned throughout the lesson. Nevertheless, the potential hypothesis of the students' pretest score on English reading comprehension ability that showed relatively lower scores compared to the posttest results. The reason might be the students lacked skill in English reading comprehension, such as vocabulary, grammar, and confidence. Moreover, this finding supported the ideas stated by Panaputto et al. (2024) mentioned the strong evidence that the SQ4R technique positively impacts reading comprehension for 10th-grade students, as demonstrated by a well-structured research design and significant statistical findings. The results support the integration of this technique into educational practices to enhance reading skills among students. Furthermore, the study by Lus (2023) stated that the SQ4R method, including four significant steps of read, record, recite, and reflect, has a positive impact on reading comprehension by improving test scores, increasing student engagement, providing a structured learning process,

and promoting critical reflection on the material. These elements work together to enhance students' understanding of reading.

Additionally, Panaputto et al. (2024) who stated that the SQ4R technique was one of the most effective and well-known techniques. As a result, during the middle of the SQ4R teaching process in the classroom, the researcher reported that students showed better recall of key vocabulary during the record step, which was consistent with the observed learning outcomes. This finding aligns with Bangkhadara et al. (2024) who stated that the record step aids the students' memory retention, and that the reflect phase involves students revisiting notes and the text to reinforce their understanding and solidify their memory, which is crucial for long-term knowledge retention.

The study also revealed that students' attitudes toward teaching reading comprehension using the SQ4R technique was positive, particularly in how the use of skimming titles in the Survey step, formulating questions in the Question step, and visual aids applied during the Read and Record steps contributed to students' comprehension. These strategies supported the SQ4R process by helping students

engage with the material meaningfully and reinforced vocabulary retention during the Reflect phase.

This aligns with the findings of Panaputto et al. (2024) who highlighted that the SQ4R technique's positive impact on reading comprehension, emphasizing its role in enhancing active memorization, vocabulary acquisition, and information retention through post-reading activities. In addition, the SQ4R technique positively impacted students' comprehension as Mahastu et al. (2022) who stated that applying strategies aligned with the SQ4R steps such as skimming titles in the Survey step, using visual aids in the Read step, and formulating questions in the Question step facilitated better engagement and understanding of narrative texts, leading to significant improvements in reading comprehension scores from pre-test to post-test.

CONCLUSION

The investigation and comparison of the pretest and the posttest on students' English reading comprehension ability before and after studying English reading comprehension using the SQ4R technique and the investigation of the students' attitude towards teaching English reading

comprehension using the SQ4R technique can be summarized as follows:

1. The students' pretest mean scores on English reading comprehension ability increased from 18.34 or 45.86 percent to 31.08 or 77.70 percent in the posttest mean scores. The students' posttest mean score on English reading comprehension ability was higher than the set criterion of 70 percent at the 0.01 level, and the students' posttest mean score was significantly higher than the pretest mean score at the 0.01 level.

2. The students' attitude toward teaching English reading comprehension using the SQ4R technique was 3.91. It indicates a positive attitude toward the SQ4R technique. This score falls within the range of 3.51 to 4.50, which reflects a "good" level of agreement among the students.

RECOMMENDATIONS FROM THE STUDY

1. Based on the study results, the students showed significant improvement in reading comprehension after learning with the SQ4R technique. Therefore, instead of focusing on their English background or low proficiency, teachers should make sure that all students clearly understand and follow each step of the SQ4R process

to support their learning and participation.

2. The findings showed that students benefited from each step of the SQ4R technique. Therefore, teachers should carefully manage the time to cover all activities clearly and completely within the teaching session.

3. Before teaching reading comprehension using the SQ4R technique in the classroom, the teacher must be well-prepared to handle unexpected issues to maintain the flow of the lesson.

RECOMMENDATIONS FOR FURTHER STUDY

1. Future studies could explore the application of the SQ4R technique across learners of different proficiency levels by integrating its steps into various English language skills. This may support the development of autonomous learning and promote the creation of diverse classroom activities that enhance students' overall English proficiency.

2. Future studies should investigate how effective the SQ4R technique is when applied to students from different educational backgrounds and proficiency levels, focusing on how it influences their reading comprehension and engagement in a variety of teaching situations.

3. Due to the repeated use of the same activities in each lesson plan of reading comprehension, future studies should incorporate a variety of activities in the SQ4R technique to enhance students' participation in reading. This can be achieved by introducing new tasks to activate students' prior knowledge, such as storytelling, watching videos, playing games, etc.

REFERENCES

- Adasay, B., Kapantaykyzy, S., Didarbekova, N., Amangeldi, A., & Alimkhan, A. (2024). Development of reading skills in an adult learning a language. **Naukovij Visnik Užgorod's'kogo Universitetu. Seria Fizika**, 1788–1797. <https://doi.org/10.54919/physics/56.2024.178kr8>
- Bangkhadara, W., Wilang, J., & Newprasit, N. (2024). Impact of SQ4R on reading comprehension of university students in an English for specific purposes (ESP) course. **Journal of Applied Studies in Language**, 8(2), 137–147.
- Brown, H. D. (2001). **Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy**. San Francisco: San Francisco Public University.
- Campbell, D. T., & Stanley, J. (1969). **Experimental and quasi-experimental design for research**. Boston: Houghton Mifflin.
- Garcia-Pinilla, J. I., & Rodríguez-Jiménez, O. R. (2021). Círculos de enseñanza como estrategia para mejorar la comprensión lectora. **Educación y Educadores**, 24(2), 267–286. <https://doi.org/10.5294/EDU.2021.24.2.5>
- Kitichaidateanan, P., & Sukying, A. (2024). Decoding success: Investigating the impact of trait and state strategies on reading test performance among Thai high school learners. **World Journal of English Language**, 15(1), 88. <https://doi.org/10.5430/wjel.v15n1p88>
- Laličić, A., & Dubravac, V. (2021). The role of reading in English language classrooms. 1(1), 23–36. <https://doi.org/10.53880/2744-2454.2021.1.1.23>
- Lertthahan, P., Thepkaew, J., & Nitichaiyo, E. (2024). Strengthen teaching skills for 21st-century in Thailand's remote area using design thinking. 12, 1–6. <https://doi.org/10.1109/istem-ed62750.2024.10663109>
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. **Archives of Psychology**, 140(1), 1–55.

- Lus, F. (2023). Improving English reading comprehension skills through SQ4R method. **Edukasia**. <https://doi.org/10.62775/edukasia.v4i2.571>
- Mahastu, P. J., Fahas, R., Husaini, R., & Richy, D. (2022). Using SQ4R to improve students' reading comprehension in vocational high school. **Allure Journal**, 2(2), 72–78. <https://doi.org/10.26877/allure.v2i2.11964>
- National Institute of Educational Testing Service. (2022). **The O-NET report academic year 2022**. <https://www.niets.or.th>
- Panjaitan, I. F. (2023). Identifying problems encountered by Thai students in reading classes of English as a foreign language. **JISAE: Journal of Indonesian Student Assessment and Evaluation**, 9(2), 160–170.
- Panaputto, P., Intasena, A., & Srimunta, T. (2024). Exploring the impact of SQ4R technique on reading comprehension in 10th-grade students. **Journal of Curriculum and Teaching**, 13(4), 46–54. <https://doi.org/10.5430/jct.v13n4p46>
- Pauk, W. (1984). The new SQ4R. **Reading World**, 23(3), 274–275. <https://doi.org/10.1080/19388078409557775>
- Rachuri, R. (2024). Reading books: An effective tool for enhancing critical thinking skills among English language learners. **ShodhKosh Journal of Visual and Performing Arts**, 5(6). <https://doi.org/10.29121/shodhkosh.v5.i6.2024.2753>
- Rochanaphapayon, T. (2024). Digital literacy: Enhancing English reading comprehension among foreign language students. **English Language Teaching**, 17(1), 1–26.
- Saiyos, L., & Saiyos, A. (2000). **Educational research techniques** (6th ed.). Bangkok: Suviriyasarn.
- .....

สื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21

THAI PARLIAMENT MEDIA IN THE CONTEXT OF MEDIA LANDSCAPE IN 3rd DECADE OF 21st CENTURY

วิมลสิน หิรัญบุรณะ^{1*} และ ลักษณา คล้ายแก้ว²

วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Vimalin Hirunburana^{1*} and Lucksana Klaikao²

College of Communication Arts, Rangsit University

*E-mail: vimalin.hir@gmail.com

Received: 30-06-2025

Revised: 18-08-2025

Accepted: 28-11-2025

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง สื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 และศึกษาบทบาทของสื่อรัฐสภาไทยภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยได้เลือกมานั้น ทำการเลือกแบบเจาะจง และการสนทนากลุ่มจากผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กร ใช้แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง ทฤษฎีปทัสสถาน แนวคิดเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด แนวคิดการหลอมรวมสื่อ แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์ แนวคิดภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงปี ค.ศ. 2021 - 2025 มีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น วิดีโอ อินโฟกราฟิก ฯลฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อาทิ เฟซบุ๊ก ยูทูบ เป็นต้น ตลอดจนมีแอปพลิเคชัน TPchannel รวมไปถึงการให้บริการในรูปแบบโอทีที ทำให้ประชาชนสามารถติดตามข่าวสารและกิจกรรมของรัฐสภาได้ ส่วนในช่วงปี ค.ศ. 2026 - 2030 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ยังคงต้องดำเนินต่อไปตามบริบทของโลก และให้นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ด้วยการนำข้อมูลขนาดใหญ่มาวิเคราะห์และผลิตเนื้อหาที่มีความเสมือนจริงให้มากขึ้น เช่น การจำลองการประชุมสภา การเยี่ยมชมรัฐสภาเสมือนจริง หรือการสร้างสื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ สำหรับบทบาทของ

สื่อรัฐสภาไทยภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อ ต้องยึดมั่นในอุดมการณ์ การกิจ พันธกิจหลัก คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงเป็นเครื่องมือตรวจสอบอำนาจ ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา แต่ทั้งนี้ภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อต้องมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรองรับการผลิตและเผยแพร่เนื้อหา เพื่อให้กระบวนการทางนิติบัญญัติมีความโปร่งใสและเป็นประชาธิปไตย แต่รูปแบบการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นยังคงมีลักษณะเป็นเพียงการตอบสนอง ไม่ใช่การมีส่วนร่วมเชิงรุกที่ประชาชนสามารถมีบทบาทในกระบวนการผลิตเนื้อหาอย่างแท้จริง จึงยังเป็นประเด็นท้าทายที่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง

คำสำคัญ: สื่อรัฐสภาไทย ภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The research titled “Thai Parliamentary Media in the Context of the Media Landscape in the 3rd Decade of the 21st Century” is a qualitative research. The objectives are to examine Thai parliamentary media within the evolving media landscape of the 3rd decade of the 21st century and to explore the role of Thai parliamentary media under the convergence of media platforms. The study employs In - depth Interviews using a semi - structured interview format, with key informants selected through purposive sampling. In addition, focus group discussions were conducted with stakeholders involved with the organization. The study applies various theoretical frameworks, including Political Communication Theory, Normative Media Theory, Technological Determinism, Media Convergence, Social Media, and the concept of the Media Landscape in the 3rd Decade of the 21st Century. The findings indicate that Thai parliamentary media in this context can be divided into two distinct phases: Phase 1 (2021 - 2025): During this period, Thai parliamentary media began presenting content in diverse formats, such as videos and infographics, while also promoting public participation in political discussions through various social media platforms, including Facebook, YouTube, Instagram, etc. Furthermore, the launch of the TPchannel mobile application and Over - The - Top services enabled the public to access parliamentary news and activities more conveniently and in real time. Phase 2 (2026 - 2030): It is anticipated that the use of social media will continue in alignment with global digital trends, with the integration of artificial intelligence playing a crucial role in enhancing content production. Big data analytics will be employed to create more immersive and interactive content experiences, such as simulated parliamentary

sessions, virtual parliamentary tours, and other forms of participatory digital media. Regarding the role of Thai parliamentary media within the context of a converged media environment, it is essential that it continues to adhere to its fundamental principles, including promoting public political engagement, serving as a neutral platform for opinion exchange, and functioning as a mechanism for checks and balances, particularly in monitoring the actions of the executive branch, members of the House of Representatives, and members of the Senate. However, within the framework of media convergence, it is also imperative to utilize social media and adopt modern technological systems to support content creation and dissemination. This integration aims to increase transparency and foster democratic values in the legislative process. Nevertheless, current public participation remains largely reactive rather than proactive. That is, while audiences are encouraged to consume and respond to content, they have not yet assumed a substantive role in content co - creation. This remains a significant challenge that warrants further attention and strategic development.

Keywords: Thai Parliament, Media Landscape in 3rd Decade of 21st Century

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่สังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ จากพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนทั่วโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เคยผ่านสื่อแบบดั้งเดิม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ได้ถูกแทนที่ด้วยสื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ อาทิ เฟซบุ๊ก ยูทูบ อินสตาแกรม ฯลฯ ซึ่งมีอิทธิพลและการเข้าถึงอย่างกว้างขวางในบริบทนี้ สถานีวิทยุ กระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ทำหน้าที่สื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านนิติบัญญัติระหว่างรัฐสภา กับประชาชน ทั้งในรูปแบบการถ่ายทอดการประชุม

การสัมมนา และการผลิตรายการร่วมกับองค์กรเครือข่าย ย่อมต้องปรับตัวเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวิสัยทัศน์ “สื่อนิติบัญญัติ เสริมสร้างคุณค่าความเป็นสื่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน” จากเดิมนำเสนอผ่านทางวิทยุคลื่น FM 87.50 MHz พร้อมเครือข่ายในส่วนภูมิภาค และ AM 1071 KHz รวมถึงสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ช่อง 10 สู่การเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อใหม่

จากรายงานรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์โลก เมื่อปี พ.ศ. 2561 ของสหภาพรัฐสภา ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในรัฐสภาทั่วโลก 6 ประการสำคัญ คือ การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส การใช้งานภาษาคอมพิวเตอร์ Extensible Markup Language (XML) การเพิ่มขึ้น

ของการสื่อสารผ่านระบบข้อความทันทีและสื่อสังคมออนไลน์ การเปลี่ยนผ่านสู่การถ่ายทอดผ่านช่องทางดิจิทัล การเผชิญอุปสรรคจากการขาดแคลนทักษะและความรู้ด้านเทคโนโลยีของบุคลากรรัฐสภา และความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ซึ่งนอกจากนี้รัฐสภาหลายประเทศก็ได้พัฒนาเครื่องมือและช่องทางดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น เช่น Portal E-Democracia ของรัฐสภาบราซิล ที่เปิดให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการยกร่างกฎหมายแบบเรียลไทม์ หรือรัฐสภาเยอรมนีและยังการที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการจัดการภายในและการสื่อสารสาธารณะผ่านโซเชียลมีเดียอย่างครอบคลุม (The Secretariat of The House of Representatives, 2020) อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปี พ.ศ. 2563 ยิ่งเร่งให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน และแนวทางการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ รวมถึงรัฐสภา ให้เข้าสู่รูปแบบวิถีชีวิตใหม่ที่เทคโนโลยีและการสื่อสารออนไลน์มีบทบาทสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานจากระยะไกล การประชุมผ่าน Video conference การเรียนรู้ และการรับข่าวสารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้บริหารของสื่อรัฐสภาไทยให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปจึงศึกษาเรื่องสื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 ตลอดจนศึกษาบทบาทของสื่อรัฐสภาไทยภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อ

แล้วนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาองค์กรสื่ออื่น ๆ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาสื่อรัฐสภาไทยต่อไป

ปัญหาคำถามวิจัย

1. สื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างไร
2. บทบาทของสื่อรัฐสภาไทยภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อ ควรเป็นเช่นไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21
2. เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อรัฐสภาไทยภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อ

ทบทวนแนวคิด

1. ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง

McQuail (1994) ได้ประมวลหน้าที่ที่พึงประสงค์ของสื่อมวลชนตามทฤษฎีโครงสร้างบทบาทหน้าที่ (Structural Functional Theory) ไว้ 5 ประการ คือ 1) การให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) เป็นการให้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และสภาพการณ์ในสังคมและในโลก 2) การประสานสัมพันธ์ (Correlation) เชื่อมโยงกลุ่มคนและกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ให้การสนับสนุนแก่สถาบันหลักของสังคมและบรรทัดฐานต่าง ๆ 3) การสร้างความต่อเนื่องทางสังคม (Continuity) เสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งค่านิยมพื้นฐานของสังคม ถ่ายทอดวัฒนธรรมหลักและยอมรับวัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมทางเลือก และวัฒนธรรมใหม่ 4) การให้ความเพลิดเพลิน

แก่สมาชิกสังคม (Entertainment) เป็นการให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและวิธีการพักผ่อนหย่อนใจ ลดระดับความเครียดต่าง ๆ ในสังคม และ 5) การรณรงค์ทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ (Mobilization) รณรงค์ด้านการเมือง สังคม การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการทำงาน เพื่อวัตถุประสงค์ของส่วนรวม ส่วน Schramm (1964) ได้เสนอว่า สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบและรายงานข้อมูลข่าวสารต่อประชาชน สร้างประสบการณ์และขยายมุมมองของประชาชนให้กว้างไกล รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการชี้ประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา สื่อยังมีบทบาทในการสร้างแรงบันดาลใจให้ประชาชนเกิดความทะเยอทะยานที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือในการพัฒนา และช่วยเปลี่ยนแปลงเจตคติหรือค่านิยมที่ไม่เหมาะสมให้ดีขึ้นผ่านกระบวนการสื่อสารทางอ้อม นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการสื่อสารระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสังคม และส่งเสริมบทบาทของบุคคลหรือผู้นำในการพัฒนา สื่อมวลชนยังช่วยสร้างความเข้าใจในนโยบายของรัฐ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของสังคมด้วยการเปิดเผยการกระทำที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้สังคมร่วมกันกำกับดูแล อีกทั้ง ยังมีบทบาทในการส่งเสริมสนิยม และวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้เจตคติที่ดีที่มีอยู่เดิมฝังแน่นยิ่งขึ้น และสุดท้ายคือการทำหน้าที่เป็นครู ถ่ายทอดความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมโดยรวม สำหรับการสื่อสารทางการเมือง McNair (1995) ได้อธิบายถึงความหมายของการสื่อสารทางการเมือง

ไว้ 3 ประการ คือ 1) การสื่อสารทุกรูปแบบที่ดำเนินการโดยนักการเมืองและตัวแสดงทางการเมืองอื่น ๆ โดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ บางประการ 2) การสื่อสารที่มีต่อบรรดาตัวแสดงทางการเมืองทั้งหลายโดยบุคคลที่ไม่ใช่นักการเมือง เช่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คอลัมนิสต์ 3) การสื่อสารเรื่องราวของนักการเมืองและตัวแสดงทางการเมือง รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเหล่านี้ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบของข่าว บทความ และรูปแบบต่าง ๆ ของการนำเสนอข่าวสารในด้านการเมือง นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงบทบาทที่พึงประสงค์หรือความคาดหวังของสังคมที่มีต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ในกระบวนการทางการเมืองการปกครองรูปแบบประชาธิปไตยว่ามี 5 ประการ คือ 1) การนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้รับรู้ว่าสังคมกำลังเกิดอะไรขึ้น 2) การให้การศึกษแก่ประชาชนในเรื่องของความหมายและความสำคัญของข้อเท็จจริง 3) การนำเสนอเพื่อให้ประชาชนได้เห็นถึงนโยบายในอันที่จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสาธารณะ เพื่อที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสต่อความคิดเห็นที่หลากหลายและแตกต่าง ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อวิถีประชาธิปไตย 4) การตรวจสอบรัฐบาลและสถาบันทางการเมืองทั้งหลายให้ดำเนินการภารกิจตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 5) การเป็นช่องทางเพื่อสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง

2. ทฤษฎีปทัสสถาน

Likhit (2009) ชี้ให้เห็นว่าระบบประชาธิปไตย จะไม่อาจพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์ หากปราศจากสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูล ตรวจสอบ ถ่วงดุลอำนาจรัฐ

และเสนอความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะ นอกจากนี้ สื่อยังมีอิทธิพลในการสร้างหรือทำลายความน่าเชื่อถือของบุคคลในสังคมได้อีกด้วย ในบริบทนี้แนวคิด “ทฤษฎีสื่อมวลชนประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วม” (Democratic - Participant Media Theory) เพื่อวิพากษ์และท้าทายระบบสื่อแบบรวมศูนย์ที่ถูกควบคุมโดยรัฐหรือบริษัทขนาดใหญ่ โดยเสนอว่าสื่อควรเป็นพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาและโต้ตอบกับสื่อได้อย่างเสรี สื่อจึงไม่ควรดำเนินงานในลักษณะสื่อสารทางเดียวหรือมีความเป็นวิชาชีพสูง จนละเลยเสียงของประชาชนระดับฐานราก ทั้งนี้ McKenzie (2006) อธิบายว่า หากปราศจากการมีส่วนร่วมของพลเมือง สื่อก็จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของชนชั้นนำหรือกลุ่มทุน และสะท้อนเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณะ McQuail (2005) เน้นว่า การสื่อสารยุคใหม่ควรเปิดโอกาสให้ผู้รับสารสามารถโต้ตอบและแสดงความคิดเห็นได้ เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

3. แนวคิดเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด

แนวคิดของกลุ่มนักทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technology Determinism) เน้นย้ำว่าเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นพลังขับเคลื่อนหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ McQuail (1994) ได้เสนอคุณลักษณะสำคัญของแนวคิดนี้ไว้ว่า เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นพื้นฐานของทุกสังคม และแต่ละเทคโนโลยีจะเหมาะสมกับโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกัน McLuhan (1987) ผู้เน้นว่าเทคโนโลยีการสื่อสารมีผลกระทบต่อการประสบการณ์ของมนุษย์ในมิติเวลา (Time)

และสถานที่ (Space) โดยเสนอแนวคิดที่ว่า “สื่อคือการขยายประสบการณ์ของมนุษย์” (Extension of Experience) ไม่ว่าจะเป็นจดหมาย โทรศัพท์ โทรทัศน์ หรือคอมพิวเตอร์ ล้วนแต่ทำให้มนุษย์สามารถเข้าถึงเหตุการณ์ที่ไกลออกไปทั้งในเชิงเวลาและพื้นที่ ด้าน Rogers (as cited in Kaewthep, 2000) กล่าวถึงคุณสมบัติของสื่อใหม่ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตว่ามีผลต่อเนื่องไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม 3 ประการ คือ 1) Interactive จากเดิมที่การสื่อสารต้องเผชิญหน้า ปัจจุบันเทคโนโลยีทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ได้แบบเรียลไทม์ เปลี่ยนมิติของเวลาและสถานที่ในการสื่อสารไปอย่างสิ้นเชิง 2) Individual / Demassified สื่อดั้งเดิมมุ่งสื่อสารกับมวลชนแบบเดียวกัน แต่เทคโนโลยีใหม่เปิดทางให้ผู้รับสารเลือกเสพเนื้อหาได้ตามความต้องการ ทั้งเวลาและสถานที่ และ 3) Asynchronous สื่อใหม่สามารถจัดเก็บและส่งข้อมูลเป็นส่วน ๆ ได้อย่างยืดหยุ่น ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ รักษาคุณภาพข้อมูลได้ครบถ้วน

4. แนวคิดการหลอมรวมสื่อ

การหลอมรวมสื่อ (Media convergence) เกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคม ที่มีการผสมผสานกลมกลืนระหว่างสื่อต่าง ๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ จนกลายเป็นสื่อใหม่ (New Media) Ankana (2015) ได้อธิบายแนวคิดการหลอมรวมสื่อผ่าน 3 รูปแบบ คือ 1) Media convergent ที่เป็นการปรับตัวของสื่อดั้งเดิมร่วมกับสื่อใหม่บนช่องทางที่หลากหลาย 2) Transmedia storytelling ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องเดียวกัน

ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ โดยใช้จุดแข็งของแต่ละช่องทาง และ 3) Cross media ที่เน้นการเลือกใช้ช่องทางตามพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึง

สำหรับแนวทางการปรับตัวขององค์กรสื่อในยุคดิจิทัล McQuail (2010) อธิบายว่า จำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับระบบดิจิทัล ทั้งในด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และสร้างความแตกต่างในเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการนำเสนอให้ตอบโจทย์ผู้รับสารใน “การหลอมรวมสื่อ” ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างหลากหลาย อีกทั้ง McQuail (2005, as cited in Sudarat & Chakkrit, 2014) ได้ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคหลอมรวมสื่อเป็นผลจากการพัฒนาของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว นำไปสู่การหลอมรวมใน 3 มิติ ได้แก่ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้สื่อมวลชนเกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างองค์กรที่เปลี่ยนจากการรวมศูนย์เป็นการกระจายตัว รูปแบบสื่อเก่าถูกปรับให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ เชื่อมโยงกันได้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล และวิถีการใช้สื่อของผู้คนเปลี่ยนเป็นแบบที่เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารกับเนื้อหามากขึ้น ผู้รับสารกลายเป็น “Producer” ผสมระหว่าง Producer กับ User คือผู้บริโภคและผู้ผลิตในคนเดียวกัน การทำงานของสื่อเน้นการทำงานแบบแบบ Multi-tasking และข้ามแพลตฟอร์ม ในขณะที่ค่านิยมร่วมสมัยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้

5. แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์

สื่อสังคมออนไลน์ Natthavee & Apiwat (2017) ได้แบ่งประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ออกเป็น 6 ประเภทหลัก ดังนี้ 1) Weblog หรือ Blog พื้นที่เผยแพร่บทความหรือความรู้เฉพาะด้านอย่างอิสระโดยเรียงลำดับจากเนื้อหาล่าสุดไปเก่าสุด 2) Twitter และ Microblog บล็อกแบบสั้นที่จำกัดจำนวนตัวอักษร ใช้สื่อสารอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทด้านการตลาด เช่น การสร้างแบรนด์หรือบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้า 3) เครือข่ายสังคม (Social Network) แพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงผู้คน ผ่านโปรไฟล์ส่วนตัว รูปภาพ วิดีโอ และสามารถรวมกลุ่ม พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น Facebook, Twitter (หรือ X) 4) Social News and Bookmarking เว็บไซต์ที่ผู้ใช้ส่งและให้คะแนนเนื้อหาได้ เช่น การแชร์ลิงก์ข่าวหรือบทความ พร้อมระบบบันทึกและแบ่งปันเนื้อหาที่น่าสนใจ 5) Media sharing แพลตฟอร์มสำหรับแบ่งปันสื่อ เช่น รูปภาพหรือวิดีโอแก่สาธารณชน และ 6) Online forum พื้นที่สนทนาแบบกลุ่มตามความสนใจร่วมกัน เป็นสื่อสังคมออนไลน์ยุคแรกๆ ที่เน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น นอกจากนี้ สื่อบางแพลตฟอร์มอาจมีฟังก์ชันหลากหลาย ที่เป็นทั้งเครือข่ายสังคมและช่องทางแบ่งปันสื่อภาพนิ่งและวิดีโอด้วย

6. แนวคิดภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 (ค.ศ. 2021-2030)

ในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 (ค.ศ. 2021 - 2030) Sikharet (2021) ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้ม 10 ประการ ของภูมิทัศน์สื่อ ซึ่งสะท้อน

ความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างจากอิทธิพลของนวัตกรรมเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และพลวัตทางเศรษฐกิจ โดยมีนวัตกรรมสื่อสารเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน ไม่ว่าจะเป็น 5G, AI และระบบ Internet of Things ที่เชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตประจำวันและทุกมิติของการสื่อสาร การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลให้เกิดการปรับตัวครั้งใหญ่ของอุตสาหกรรมสื่อและเป็นแรงเร่งให้เกิดวิถีใหม่ทั้งในด้านธุรกิจและการกำกับดูแลนโยบายสื่อ ภาครัฐจึงต้องเร่งวางกติกาใหม่เพื่อจัดการแพลตฟอร์มดิจิทัลและพาณิชย์ดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันสื่อเองก็เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบที่หลากหลายพร้อมทั้งใช้นวัตกรรม และ Big Data เพื่อผลิตข่าวสารและสารบันเทิงที่ตอบสนองผู้บริโภคได้อย่างเฉพาะเจาะจงมากขึ้น องค์กรสื่อและนักวิชาชีพจึงจำเป็นต้องปรับตัวเข้าสู่ยุคของ “สื่อสร้างสรรค์” ที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลและเชื่อมโยงกับโลกของธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเทคโนโลยีขั้นสูง นอกจากนี้แพลตฟอร์มดิจิทัลยังกลายเป็นพื้นที่สำคัญในการสื่อสารทางการเมืองและการแสดงออกของพลเมือง ตลอดจนเป็นแกนกลางของ “วัฒนธรรมดิจิทัล” ที่หลอมรวมความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้าสู่พื้นที่สื่อใหม่ ในขณะที่ระบบนิเวศของนวัตกรรมสื่อสารได้บูรณาการอย่างลึกซึ้งกับชีวิตมนุษย์ทั้งในโลกจริงและโลกเสมือน ท้ายที่สุดภาควิชาการด้านสื่อสารมวลชนก็ต้องปรับตัวเข้าสู่วารสารศาสตร์ดิจิทัลโดยเน้นการเรียนรู้เชิงข้อมูลและการบูรณาการองค์ความรู้ข้ามศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่เป็นหลักทางจริยธรรมท่ามกลางความท้าทายจากข่าวปลอม

และการแข่งขันทางธุรกิจ นอกจากนี้ Sikharet (2024) ยังได้เสนอแนวโน้มการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในอุตสาหกรรมสื่อว่าจะเข้ามามีบทบาทในทุกกระบวนการ ซึ่งทั้งหมดนี้ตอกย้ำว่า AI จะเป็นหัวใจสำคัญของสื่อยุคใหม่ในทุกมิติ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “สื่อรัฐสภาไทยในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสื่อรัฐสภาไทยโดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงจำนวน 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้บริหารในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายหรือแผนปฏิบัติราชการ โดยมีประสบการณ์ด้านการบริหารองค์กรไม่ต่ำกว่า 5 ปี 2) กลุ่มผู้บริหารในสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ที่น่านโยบาย แผนปฏิบัติราชการหรือยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยมีประสบการณ์การทำงานกับสื่อรัฐสภาไทยไม่ต่ำกว่า 5 ปี และ 3) กลุ่มนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศและมีประสบการณ์ด้านสื่อมากกว่า 10 ปี

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กร ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา 2) กลุ่มผู้ชมผู้ฟัง ที่ติดตามทั้งสื่อหลัก คือ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์

ของสถานีฯ และ 3) กลุ่มนักรการเมือง ตลอดจนผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากแผนปฏิบัติราชการ เอกสารทางราชการ รายงาน บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นผ่านสื่อออนไลน์

ผลการวิจัย

การดำเนินงานของสื่อรัฐสภาไทยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ยุค ประกอบด้วย

ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา (พ.ศ. 2537 - 2548) ได้เริ่มทดลองออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2537 ในระบบ

FM 87.50 MHz และออกอากาศอย่างถาวรเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 สำหรับบริบทสื่อในต่างประเทศ ประเทศไทย และ สื่อรัฐสภาในช่วงปีดังกล่าว มีความต่างกันทั้งในเชิงโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยี และเป้าหมายของการสื่อสาร ขณะที่สื่อในต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาสู่การเป็น “สื่อใหม่” อย่างเต็มรูปแบบ ประเทศไทยยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ขณะที่สื่อรัฐสภาไทยยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการสื่อสารในระบบแอนะล็อก โดยเน้นภารกิจในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารรัฐสภาในรูปแบบดั้งเดิม

1994/2537

บริบทสื่อในต่างประเทศ : เริ่มใช้ World Wide Web (WWW), “Yahoo Search” เป็นหนึ่งในเครื่องมือค้นหาที่ประสบความสำเร็จ, เว็บไซต์อย่างเป็นทางการของทำเนียบขาวเปิดตัวครั้งแรก

บริบทสื่อในประเทศไทย : ช่วงปลายปี ประเทศไทยได้ส่งดาวเทียมไทยคม (Thaicom) โดยบริษัท ชินวิตรคอมพิวเตอร์ แอนด์คอมมูนิกเคชั่น จำกัด เพื่อใช้ในการสื่อสารโทรคมนาคม

สื่อรัฐสภาไทย : จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ระบบ FM เป็นสถานีวิทยุของฝ่ายนิติบัญญัติ

1995/2538

บริบทสื่อในต่างประเทศ : เป็นปีของอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์เติบโต

บริบทสื่อในประเทศไทย : รัฐบาลไทยได้กำหนดให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้ง มีบริษัทที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตเข้ามาในประเทศไทย

1996/2539

บริบทสื่อในต่างประเทศ : เริ่มมีการใช้ E - mail Marketing

บริบทสื่อในประเทศไทย : เปิดตัว “สถานีโทรทัศน์ไอทีวี” หรือ ITV สถานีโทรทัศน์เสรีที่เน้นการนำเสนอรายการและข่าวสารด้วยความเป็นกลาง

1997/2540

บริบทสื่อในต่างประเทศ : จุดเริ่มต้นของ WiFi ถือถูกพัฒนาขึ้นที่อเมริกา, Social Media มีขึ้นครั้งแรกบนโลก ชื่อว่า “Sixdegrees.com” ถูกปิดตัวลงในปี 1999 เนื่องจากถูกซื้อกิจการโดย Youth Stream Media Networks

บริบทสื่อในประเทศไทย : ยุคเศรษฐกิจฟองสบู่แตก นักข่าวต้องประสบกับภาวะวิกฤต โดยในวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 ตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติสำเร็จ

1998/2541

บริบทสื่อในต่างประเทศ : กำเนิดเครื่องเล่น MP3 เป็นครั้งแรก

บริบทสื่อในประเทศไทย : ในปี พ.ศ. 2541 ททบ.5 จัดตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมไทยทีวีสีช่อง 17 ประเทศทั่วโลก, หลังพองสบู่แตกภาพยนตร์ไทยตกเป็นเมืองขึ้นของภาพยนตร์ฮอลลีวูด

สื่อรัฐสภาไทย : สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ส่งสัญญาณครอบคลุม 14 เครือข่ายในส่วนภูมิภาค

1999/2542

บริบทสื่อในต่างประเทศ : LiveJournal ก่อตั้งขึ้นในปี 1999 โดย Brad Fitzpatrick

บริบทสื่อในประเทศไทย : สื่อไทยเผชิญวิกฤตครั้งร้ายแรงที่สุด วิกฤตสื่อสิ่งพิมพ์ที่เติบโตอย่างมาก แต่เป็นรายแรกถูกเพิกถอนจากตลาดหลักทรัพย์

ภาพที่ 1 บริบทสื่อในต่างประเทศ บริบทสื่อในประเทศไทย และสื่อรัฐสภาไทย
ในช่วงปี พ.ศ. 2537 - 2548

2000/2543

บริบทสื่อต่างประเทศ : ยุคทองของการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพราะเริ่มมีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ADSL

บริบทสื่อในประเทศไทย : มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2543

2001/2544

บริบทสื่อต่างประเทศ : การเริ่มต้นของวิกิพีเดีย, Messenger

บริบทสื่อในประเทศไทย : พระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544, ภาพยนตร์ไทยมีบทบาทอีกครั้งจากเรื่อง “บางระจัน” และช่วงปลายปีถือกำเนิดวิกิชุมชน

2002/2545

บริบทสื่อต่างประเทศ : จุดเริ่มต้นของ Firefox Web Browser ที่เร็วกว่าและมีลูกเล่นเยอะกว่า Internet Explorer

บริบทสื่อในประเทศไทย : ช่อง 9 อสมท. ปรับเปลี่ยนเป็น โมเดิร์นไนน์

2003/2546

บริบทสื่อต่างประเทศ : จุดเริ่มต้นของ Social Media เกิดแพลตฟอร์ม Hi5 LinkedIn สำหรับติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ

บริบทสื่อในประเทศไทย : ITV ใช้เฮลิคอปเตอร์รายงานข่าวนอกสถานที่

2004/2547

บริบทสื่อต่างประเทศ : ช่วงต้นปี Facebook ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกโดย Mark Zuckerberg

บริบทสื่อในประเทศไทย : กรมประชาสัมพันธ์มีการเปิดรับสมัครวิทยุชุมชนเข้าร่วมโครงการ

สื่อรัฐสภาไทย : สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาเพิ่มเวลาการกระจายเสียงอีก 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 05.00 - 22.00 น.

2005/2548

บริบทสื่อต่างประเทศ : ช่วงต้นปี YouTube เปิดตัวครั้งแรกโดย Steve Chen , Chad Hurley และ Jawed Karim

บริบทสื่อในประเทศไทย : ไทยคม 4 ดาวเทียมดวงแรกที่ออกแบบมาให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

**ภาพที่ 1 บริบทสื่อในต่างประเทศ บริบทสื่อในประเทศไทย และสื่อรัฐสภาไทย
ในช่วงปี พ.ศ. 2537 - 2548 (ต่อ)**

ยุคที่ 2 ยุคก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (พ.ศ. 2549 - 2557) มีพิธีเปิดสถานีวิทยุ โทรทัศน์ รัฐสภาผ่านดาวเทียม ในวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2549 โดยส่งสัญญาณออกอากาศในระบบ KU - BAND จากนั้นจึงเริ่มทำการทดลองออกอากาศในระบบ C - BAND และ ส่งสัญญาณออกอากาศเต็มรูปแบบ ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา” แม้ประเทศไทยและสื่อรัฐสภา

จะรับเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้เช่นเดียวกับต่างประเทศ แต่กระบวนการและความเร็วในการเปลี่ยนแปลง ยังคงถูกกำหนดโดยบริบททางการเมืองภายในประเทศ โดยเฉพาะความไม่ต่อเนื่องของโครงสร้างประชาธิปไตย การริเริ่มใช้ระบบถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมก็ถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญในการขยายพื้นที่สาธารณะสำหรับการสื่อสารทางการเมืองให้กับประชาชน

2006/2549

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Google เข้าซื้อกิจการ Youtube อย่างเป็นทางการ, ช่วงกลางปี Twitter เปิดตัวครั้งแรกโดย Jack Dorsey พื้นที่สำหรับแบ่งปันข้อความขนาดสั้นแบบเรียลไทม์, เข้าสู่ยุค UGC

บริบทสื่อในประเทศไทย : บัณฑิตรัฐประหารทำให้วิทยุชุมชนที่สังกัดทางการเมือง ทำให้เกิดโฆษณาชวนเชื่อ

สื่อรัฐสภาไทย : ช่วงเดือนสิงหาคม เปิดสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม (PTV : Parliament Television)

2007/2550

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Netflix เริ่มเปิดให้บริการ Video Streaming และเปิดตัว iPhone รุ่นแรก

บริบทสื่อในประเทศไทย : ITV ยุติการออกอากาศ

2008/2551

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Spotify เริ่มเปิดให้บริการสตรีมมิ่งเพลง มีวีสคิวดีโอ และพอดคาสต์

บริบทสื่อในประเทศไทย : ช่วงต้นปี ถือกำเนิด ThaiPBS รวมถึงมีพระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

สื่อรัฐสภาไทย : ช่วงปลายปี 2551 สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ระบบ AM เริ่มออกอากาศการกระจายเสียงครั้งแรก

2009/2552

บริบทสื่อในต่างประเทศ : WhatsApp เปิดให้บริการ

บริบทสื่อในประเทศไทย : สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยชี้แจงว่าเป็นปีที่ใช้สื่อสร้างสงครามทางการเมือง

2010/2553

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Pinterest เปิดตัวครั้งแรกในฐานะแพลตฟอร์มสำหรับแบ่งปันไอเดียงานอาร์ต, Instagram เปิดตัวครั้งแรกโดย Kevin Systrom และ Mike Krieger (รองรับ iOS)

บริบทสื่อในประเทศไทย : พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

2011/2554

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Snapchat เปิดตัวครั้งแรก โดยให้บริการเฉพาะบนมือถือ และในช่วงปีนั้นวัฒนธรรมส้อมีส่วนสร้างความเคลื่อนไหวทางการเมืองในแถบตะวันออกกลาง

บริบทสื่อในประเทศไทย : ไลน์ (Line) เปิดให้บริการในประเทศไทย

2012/2555

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Instagram สามารถรองรับระบบ Android และถูก Facebook เข้าซื้อกิจการ

บริบทสื่อในประเทศไทย : เปิดประมูลใบอนุญาตคลื่นความถี่ 3G

สื่อรัฐสภาไทย : สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาออกอากาศในระบบ C - BAND

2013/2556

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Netflix สร้าง Original Series

บริบทสื่อในประเทศไทย : เปิดประมูลใบอนุญาตโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล 24 ช่อง

2014/2557

บริบทสื่อในต่างประเทศ : WhatApp ถูก Facebook เข้าซื้อกิจการ

บริบทสื่อในประเทศไทย : คสช. เข้ายึดอำนาจการปกครอง, โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล 24 ช่อง เริ่มออกอากาศ, เปิดตัว Line TV

ภาพที่ 2 บริบทสื่อในต่างประเทศ บริบทสื่อในประเทศไทย และสื่อรัฐสภาไทย
ในช่วงปี พ.ศ. 2549 - 2557

ยุคที่ 3 ยุคเปลี่ยนผ่านของโทรทัศน์รัฐสภาจากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล (พ.ศ. 2558 - 2561) ซึ่งเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2558 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ลงมติออกใบอนุญาตแก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ใช้คลื่นความถี่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ประเภทที่ 3 บริการสาธารณะ (ช่อง 10) และได้มีการแพร่ภาพอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวไม่เพียงเป็นการปรับปรุง

ด้านเทคนิคและคุณภาพสัญญาณเท่านั้น แต่ยังเป็นการยกระดับบทบาทของสื่อรัฐสภาในฐานะ “สื่อบริการสาธารณะ” ที่มุ่งเน้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านนิติบัญญัติ การเมืองและการปกครอง รวมถึงการเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐสภากับประชาชน อันเป็นการสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยอย่างมีส่วนร่วมในบริบทของยุคดิจิทัล ภาพรวมของช่วงเวลาดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า บริบทสื่อทั้งในระดับโลก ประเทศไทย และสื่อรัฐสภาต่างก็เคลื่อนตัวไปสู่ภูมิทัศน์ใหม่

2015/2558

บริบทสื่อต่างประเทศ : JOOX เปิดให้บริการสตรีมมิงเพลง

บริบทสื่อในประเทศไทย : เปิดประมูลใบอนุญาตคลื่นความถี่ 4G

สื่อรัฐสภาไทย : กสทช. ลงมติให้พิจารณาออกใบอนุญาตแก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรใช้คลื่นความถี่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ประเภทที่ 3 บริการสาธารณะ ลำดับหมายเลขการให้บริการ (10) เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2558

2016/2559

บริบทสื่อต่างประเทศ : TikTok เปิดตัวครั้งแรกในประเทศจีน และด้าน Facebook เริ่มเปิดให้มีการใช้ Facebook Live

บริบทสื่อในประเทศไทย : JOOX เปิดให้บริการสตรีมมิงเพลงในประเทศไทย, สื่อสิ่งพิมพ์เริ่มปิดตัวบิณ ThaiCom 8 ถูกส่งขึ้นโปเมื่อเดือนพฤษภาคม โดยมีช่องสัญญาณระบบ KU - BAND จำนวน 24 ช่อง

2017/2560

บริบทสื่อต่างประเทศ : สกิลเงินดิจิทัลได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้น

บริบทสื่อในประเทศไทย : บริษัทสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโทรทัศน์เริ่มขาดทุน, Spotify เปิดให้บริการในประเทศไทย, พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2560, บริษัท เดอะแอสเตนดาร์ด จำกัด ได้ก่อตั้งขึ้น

2018/2561

บริบทสื่อต่างประเทศ : สำนักข่าว Xinhua ใช้ผู้ประกาศข่าว AI

บริบทสื่อในประเทศไทย : กรุงเทพฯ ติดอันดับ 1 ของโลกใช้ Facebook สูงสุด

สื่อรัฐสภาไทย : เริ่มพัฒนาช่องทางและเนื้อหาที่เผยแพร่บนสื่อใหม่

ภาพที่ 3 บริบทสื่อในต่างประเทศ บริบทสื่อในประเทศไทย และสื่อรัฐสภาไทย
ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2561

ยุคที่ 4 ยุคสื่อสังคมออนไลน์ของรัฐสภา (พ.ศ. 2562-2568) ได้เริ่มเปิดแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ อาทิ เฟซบุ๊ก ยูทูบ อินสตาแกรม รวมถึงการพัฒนาแอปพลิเคชันของสถานีฯ ภายใต้ชื่อ TPchannel โดยสามารถรองรับได้ทั้งระบบปฏิบัติการ iOS และ Android ตลอดจนการให้บริการในรูปแบบ Over - The - Top (OTT) จากข้อมูลแสดงให้เห็นได้ว่า สื่อรัฐสภาไทยได้มีการนำแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านนิติบัญญัติและการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเพิ่มความสะดวก

ในการเข้าถึงข้อมูลและขยายฐานผู้รับชมไปสู่กลุ่มประชาชนในวงกว้าง กล่าวโดยสรุปคือ สื่อรัฐสภาไทยมีวิวัฒนาการแรกเริ่มมาจากวิทยุกระจายเสียงมาสู่วิทยุโทรทัศน์ และปัจจุบันก็ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ มาใช้ในการสื่อสารไปยังประชาชน ซึ่งแน่นอนว่าเมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลต่อทั้งสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น องค์กรสื่อก็ต้องปรับตัวให้เท่าทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นองค์กรสื่อภาคเอกชน หรือองค์กรสื่อภาครัฐอย่าง “สื่อรัฐสภา” ก็ตาม

2019/2562

บริบทสื่อในต่างประเทศ : BBC เริ่มทดสอบเทคโนโลยี 5G, Disney+ เปิดให้บริการในระบบ OTT

บริบทสื่อในประเทศไทย : 3 SD (ช่อง 28) และ 3 Family (ช่อง 13) ยุติให้บริการเนื่องจากขาดทุน, พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2562

สื่อรัฐสภาไทย : โทรทัศน์รัฐสภา ต่ออายุใบอนุญาตใช้คลื่นความถี่ และประกอบกิจการโทรทัศน์ ครั้งที่ 1 วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2562 และได้เข้าร่วมการประชุม Asia Pacific Broadcasting Union : ABU และบริษัทกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งญี่ปุ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านวิทยุ / โทรทัศน์ รวมถึงวางแผนในอนาคตเพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยี

2020/2563

บริบทสื่อในต่างประเทศ : เกิดวิกฤต Covid - 19 ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่

บริบทสื่อในประเทศไทย : เปิดประมูลใบอนุญาตคลื่นความถี่ 5G, ไลน์ ประเทศไทย ขยายธุรกิจสู่แพลตฟอร์มธุรกิจใหม่ เช่น Line Today, Line Man ฯลฯ

สื่อรัฐสภาไทย : ช่วง Covid - 19 ใช้การสัมภาษณ์ในรูปแบบ Phone in หรือ ZOOM

2021/2564

บริบทสื่อในต่างประเทศ : การให้บริการเกมผ่านระบบคลาวด์ (Cloud - Based Gaming Platforms)

บริบทสื่อในประเทศไทย : คนไทยใช้ Facebook Messenger มากเป็นอันดับ 6 ของโลก และมีสถิติการใช้อินเทอร์เน็ตสูงเป็นอันดับ 4 ของโลก

สื่อรัฐสภาไทย : เพิ่มช่องทางติดตาม ได้แก่ อินสตาแกรม (Instagram), ไลน์เพื่อธุรกิจ (Line Official Account) ตี๊กต็อก (TikTok) และระบบแพร่ภาพกระจายเสียงผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต หรือ Over - The - Top (OTT)

2022/2565

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Netflix, Spotify เริ่มเปิดตัวเกมและมีการเปิดตัว ChatGPT ตอนช่วงปลายปี

บริบทสื่อในประเทศไทย : Social Commerce การซื้อปิงออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดียต่างๆ กลายเป็นกระแสหลัก, คลิปวิดีโอสั้น หรือ Short - Form Video ได้รับความนิยม นอกจากปี 2565 สื่อมวลชนถูกตั้งคำถามในประเด็น “จริยธรรม” ทั้งจากสาธารณชนและจากคนในวงการสื่อด้วยกันเอง

2023/2566

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Data ยังเป็นสิ่งสำคัญในการหา Right audience หรือกลุ่มผู้เกิดลูกค้า และแบรนด์จำเป็นต้องมีการวัดผล, สายโซ่อุปทานและได้มีการประกาศใช้ร่างกฎหมาย AI ในเดือนพฤศจิกายน 2566

บริบทสื่อในประเทศไทย : ช่วงเดือนสิงหาคม 2566 แพลตฟอร์มออนไลน์ ได้แก่ Facebook, X, Instagram, Youtube และ TikTok พบว่าประเด็นทางการเมืองยังคงมี Engagement สูงถึง 53%

ภาพที่ 4 บริบทสื่อในต่างประเทศ บริบทสื่อในประเทศไทย และสื่อรัฐสภาไทย

ในช่วงปี พ.ศ. 2562 - 2568

2024/2567

บริบทสื่อในต่างประเทศ : Facebook และ Snapchat เริ่มลงทุนกับการพัฒนาเทคโนโลยี AR

บริบทสื่อในประเทศไทย : Influencer / Content Creator หันมาจับโลกออนไลน์มีตัวตนและมีตัวตนที่แตกต่าง, กระแส Live - Commerce ใน TikTok ได้รับความนิยม

สื่อรัฐสภาไทย : นำนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ เช่น ระบบ Fiber Optic การใช้ Robot ในการควบคุมกล้อง เป็นต้น รวมถึงเริ่มมีการใช้ ChatGPT มาสนับสนุนการดำเนินงาน

2025/2568

บริบทสื่อในต่างประเทศ : การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (The Fourth Industrial Revolution) คาดว่าจะสร้าง มูลค่าสูงถึง 3.7 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ นอกจากนี้ คอนเทนต์สั้นๆ จะเข้ามามีบทบาท ในฟีด Social Media เป็นไปที่ความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วม เป็นเป้าหมายการผสมรวมของปัญญาประดิษฐ์ ความจริงเสริม และการค้นหาด้วยเสียง, Google Chrome จะลดการใช้คุกกี้ เพราะโลกเข้าสู่การโฟกัสกับ Privacy หรือความเป็นส่วนตัว, เริ่มใช้กฎหมายควบคุม AI ฉบับแรกของโลก

บริบทสื่อในประเทศไทย : คนไทยหันมาทำเป็น Creator และ Influencer มากขึ้น, ตลาดอีคอมเมิร์ซขยายตัวต่อเนื่อง

สื่อรัฐสภาไทย : ใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและสร้างสรรค์นวัตกรรม

ภาพที่ 4 บริบทสื่อในต่างประเทศ บริบทสื่อในประเทศไทย และสื่อรัฐสภาไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2562 - 2568 (ต่อ)

จากข้อค้นพบข้างต้น สื่อรัฐสภาไทย ในบริบทภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยุคยัยศึกษาโดยเฉพาะในช่วงปี ค.ศ. 2021 - 2025 หรือตรงกับปี พ.ศ. 2564 - 2568 จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้บริหารในสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ตลอดจนจากการสนทนากลุ่มผู้ซึ่งมีส่วนได้เสียกับองค์กร พบว่าให้ความสำคัญกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านนิติบัญญัติ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไปยังประชาชน ด้วยการเพิ่มช่องทางติดตามผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ อินสตาแกรม ฯลฯ รวมถึงแอปพลิเคชัน TPchannel เนื่องจากสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเปิดรับและแลกเปลี่ยนข้อมูล อีกทั้งยังเป็นการขยายฐานผู้ชมให้เพิ่มขึ้น สำหรับแนวโน้มของสื่อรัฐสภาไทยในช่วงปี ค.ศ. 2026 - 2030 (พ.ศ. 2569 - 2573) นั้น ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้บริหารในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มผู้บริหารในสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ

โทรทัศน์รัฐสภา และจากการสนทนากลุ่มผู้ซึ่งมีส่วนได้เสียกับองค์กรถึงแนวโน้มของสื่อรัฐสภาไทยในอนาคต พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ยังคงต้องดำเนินต่อไปตามบริบทของโลก และให้นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI มาประยุกต์ใช้ในการทำงานด้วยการนำข้อมูลขนาดใหญ่มาวิเคราะห์และผลิตเนื้อหาที่มีความเหมือนจริงมากขึ้น ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การเป็น “รัฐสภาดิจิทัล” อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารผ่านเครือข่ายความเร็วสูง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารรัฐสภาได้ทุกที่ ทุกเวลาอย่างราบรื่นต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบถ่ายทอดสดและเนื้อหาตามความต้องการ (On - Demand) ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงทิศทางใหม่ของสื่อรัฐสภาไทยที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในยุคดิจิทัล

ในส่วนของบทบาทสื่อรัฐสภาไทยภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อ ตั้งแต่ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาได้เริ่มนำสื่อใหม่เข้ามาใช้ในดำเนินงานควบคู่ไปกับสื่อหลัก และได้พัฒนามาจนถึงปัจจุบันนั้น เป็นการหลอมรวม

ระหว่างสื่อดั้งเดิมกับเทคโนโลยีการสื่อสารดิจิทัล ทำให้ช่องทางการสื่อสารของสื่อรัฐสภาไทย ขยายออกไปสู่แพลตฟอร์มที่หลากหลาย โดยมุ่งตอบสนองต่อพฤติกรรมการใช้บริการข่าวสารของประชาชนยุคใหม่ที่เน้นความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย และสามารถมีปฏิสัมพันธ์ได้แบบสองทางทั้งในรูปแบบการแสดงความคิดเห็น การแชร์ข้อมูล หรือ การตั้งคำถามต่อประเด็นทางการเมือง ข้อค้นพบจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ พบว่า ในอดีต สื่อรัฐสภาไทยได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากรัฐสภาไปสู่ประชาชนผ่านสื่อดั้งเดิม เช่น วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ โดยเน้นการรายงานกระบวนการนิติบัญญัติ การประชุม และกิจกรรมของสมาชิกรัฐสภา ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติการกิจพื้นฐานในการส่งเสริมความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม ภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อนี้ บทบาทของสื่อรัฐสภาไทยยังคงไว้ซึ่งภารกิจเดิม คือ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยผ่านการถ่ายทอดสดการประชุม การเผยแพร่คลิปสรุปเนื้อหา รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ในการกระตุ้นให้เกิดความสนใจต่อประเด็นสาธารณะ ซึ่งช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมและสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยในรูปแบบที่ทันสมัย 2) เป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเปิดพื้นที่สำหรับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ผ่านการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายในรัฐสภา ความคิดเห็นจากคณะกรรมการธิการ หรือการเสวนาสาธารณะในรูปแบบ

ที่เข้าถึงได้บนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสังคมประชาธิปไตยอย่างเปิดเผย และ 3) เป็นเครื่องมือตรวจสอบอำนาจ ในฐานะกลไกของการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ ให้มีความชัดเจน ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบ และประเมินการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม เพียงแค่ในภูมิทัศน์ใหม่นี้ สื่อรัฐสภาไทยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เข้ามาเพื่อกระตุ้นความสนใจและขยายการรับรู้ของประชาชนในวงกว้างเท่านั้น หากแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นยังคงมีลักษณะเป็นเพียงการตอบสนองต่อความต้องการในการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อใหม่ ไม่ใช่การมีส่วนร่วมเชิงรุกที่ประชาชนสามารถมีบทบาทในการร่วมออกแบบเนื้อหา หรือมีส่วนร่วมในเชิงนโยบาย จึงสะท้อนให้เห็นว่า สื่อรัฐสภาไทยแม้จะสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับพลวัตของเทคโนโลยีสื่อใหม่ แต่ก็ยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่การเป็น “สื่อสาธารณะ” ได้อย่างแท้จริงตามหลักสากล และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ผู้ซึ่งมีบทบาทในการวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านสื่อในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่สะท้อนภาพอนาคตของสื่อรัฐสภาไทยที่สังคมคาดหวังไว้ว่า สื่อรัฐสภาควรนำเสนอข้อมูลอย่างรอบด้าน เป็นกลาง ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของรัฐหรือกลุ่มอำนาจใด ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ทันสมัย ใส่ใจประชาชนในฐานะผู้รับสาร มากกว่าการเป็นเพียงกระบอกเสียงของรัฐ ขณะเดียวกัน บุคลากรสื่อควรพัฒนาทักษะดิจิทัล และเข้าใจบทบาทของสื่อสาธารณะในการสะท้อนความคิดที่หลากหลาย โดยเฉพาะการเปิดพื้นที่ให้กลุ่มเปราะบางในสังคมได้มีเสียง การเผยแพร่เนื้อหาควรใช้แพลตฟอร์ม

หลากหลายทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อการเข้าถึงที่เท่าเทียม ตอบโจทย์ผู้บริโภคยุคดิจิทัล และเปิดช่องสื่อสารสองทางระหว่างรัฐสภากับประชาชน นอกจากนี้ ควรใช้ AI เพื่อเสริมความโปร่งใส และตรวจสอบข้อมูลอย่างมีระบบ พร้อมทั้งเปิดให้ภาคประชาชนร่วมกำหนดเนื้อหา ผ่านกลไกที่ชัดเจน เช่น คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็น การออกแบบรายการร่วมกัน และการจัดเวทีสาธารณะ ซึ่งสะท้อนอุดมการณ์ของสื่อสารสาธารณะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ในช่วงต้นของทศวรรษ (ค.ศ. 2021 - 2025) สื่อรัฐสภาไทยได้เริ่มให้ความสำคัญกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการพัฒนาแอปพลิเคชัน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านนิติบัญญัติ การเมือง การปกครอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การเปลี่ยนแปลงนี้ได้รับแรงผลักดันจากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้การสื่อสารผ่านระบบออนไลน์กลายเป็นความจำเป็น โดยพฤติกรรมของผู้รับสารที่เปลี่ยนไปสู่การบริโภคข่าวสารผ่านสมาร์ทโฟนและแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้สื่อรัฐสภาเริ่มปรับทิศทางการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McQuail (1994) ที่ชี้ว่า เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นปัจจัยพื้นฐานในการเปลี่ยนแปลงสังคมและสามารถกำหนดโครงสร้างของระบบสื่อได้ เทคโนโลยีจึงไม่ใช่เพียงเครื่องมือ แต่เป็นพลังในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาสื่อ ส่วนในช่วงครึ่งหลังของทศวรรษ (ค.ศ. 2026 - 2030) สื่อรัฐสภาไทยยังคงเร่งพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ในการผลิตเนื้อหา วิเคราะห์ความสนใจของผู้รับสาร และเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร จากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (as cited in Kaewthep, 2000) ที่มองว่า เทคโนโลยีสื่อใหม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์มนุษย์ โดยเฉพาะในมิติของการสื่อสารที่มีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม นอกจากนี้ McLuhan (1987) มองว่าสื่อคือการขยายประสบการณ์ของมนุษย์ และยังช่วยอธิบายบทบาทของเทคโนโลยีสื่อใหม่ในฐานะเครื่องมือขยายขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะในกรณีของการนำเสนอเนื้อหาของสื่อรัฐสภาในรูปแบบที่ผู้ชมสามารถ มีปฏิสัมพันธ์ได้ทันที เช่น การรับชมผ่าน การถ่ายทอดสด การแสดงความคิดเห็น หรือการโต้ตอบกับเนื้อหาผ่านระบบปัญญาประดิษฐ์

การเปลี่ยนแปลงของสื่อรัฐสภานี้ยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของสื่อใหม่ตามแนวคิดของนักวิชาการไทย เช่น Natthavee & Apiwat (2017) ที่อธิบายถึง การเปลี่ยนผ่านของสื่อ สู่รูปแบบของเครือข่ายสังคม ซึ่งเปิดโอกาสให้เกิดการสร้างตัวตน การมีปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบอิสระมากขึ้น ดังนั้น จากการวิเคราะห์เชิงประจักษ์และ เชิงแนวคิดพบว่า แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสื่อรัฐสภาไทยในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21 กำลังเคลื่อนตัวไปสู่การเป็น “สื่อเพื่อประชาชน” อย่างแท้จริง ผ่านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อเพิ่มความโปร่งใสในอันที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ และบูรณาการระหว่างสื่อดั้งเดิมกับสื่อใหม่ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้งานที่เน้นอุปกรณ์เคลื่อนที่เป็นหลัก (Mobile First)

เมื่ออภิปรายผลการวิจัยภายใต้กรอบ “ภูมิทัศน์สื่อในทศวรรษที่ 3 แห่งศตวรรษที่ 21” พบว่า สื่อรัฐสภาไทยได้ปรับตัวต่อแรงกระแทกจากปัจจัยเหล่านี้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านการปรับแพลตฟอร์มการสื่อสารให้ตอบรับกับพฤติกรรมผู้บริโภคยุคดิจิทัล การเปิดพื้นที่ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการสื่อสาร รวมถึงการพัฒนารูปแบบนำเสนอที่สั้น กระชับ และเข้าถึงง่าย ซึ่งทั้งหมดนี้แสดงถึงการเปลี่ยนผ่านจากระบบสื่อราชการแบบเดิมไปสู่สื่อสาธารณะในระบบนิเวศใหม่ของการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sikharat (2021) ที่ชี้ให้เห็นถึงการพลิกผันของภูมิทัศน์สื่อจากปัจจัยสำคัญ 6 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี การสื่อสาร และวิกฤตโควิด-19 ขณะเดียวกัน สื่อรัฐสภาไทยได้เริ่มพัฒนาทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวโน้มของภูมิทัศน์สื่อยุคใหม่ แม้ยังอยู่ในระดับเริ่มต้น โดยมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบสตรีมมิ่ง การจัดการเนื้อหาแบบอัตโนมัติ และการปรับรูปแบบการนำเสนอให้สอดคล้องกับอัลกอริทึมของแต่ละแพลตฟอร์ม ซึ่งล้วนเป็นสัญญาณของการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการผลิตและเผยแพร่เนื้อหาในเชิงระบบ ดังนั้น จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ Sikharat (2024) ที่ชี้ว่า ภูมิทัศน์สื่อระหว่างปี พ.ศ. 2566 - 2573 จะเป็นยุคของสื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่ผสานปัญญาประดิษฐ์ (AI) อย่างบูรณาการ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันของ เทคโนโลยี (Communication Technology Disruption)

สำหรับบทบาทของสื่อรัฐสภาไทยภายใต้ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อ ในช่วงปี พ.ศ. 2562

เป็นต้นมา บทบาทของสื่อรัฐสภาไทยได้พัฒนาไปสู่ทิศทางใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของ “ภูมิทัศน์การหลอมรวมสื่อ” อย่างเป็นรูปธรรม โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สื่อรัฐสภาได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อพลวัตของยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการเปลี่ยนผ่านจากสื่อกระแสหลักแบบดั้งเดิมไปสู่สื่อดิจิทัล และแพลตฟอร์มออนไลน์ในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งล้วนแต่เป็นพื้นที่การสื่อสารที่เปิดกว้างและมีปฏิสัมพันธ์สูง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้แนวคิดการหลอมรวมสื่อที่ Ankana (2015) อธิบายไว้ว่า เป็นการบรรจบกันของเนื้อหา เทคโนโลยี และพฤติกรรมผู้บริโภคบนแพลตฟอร์มเดียวกัน สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของสื่อรัฐสภาในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารให้ทันสมัย และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยคงไว้ซึ่งสาระและคุณค่าทางเนื้อหา ทั้งนี้ เพื่อยกระดับการเข้าถึงและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายใหม่อย่างเยาวชนและผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และช่องทางการนำเสนอ ขณะเดียวกันก็ยังคงยึดมั่นในการกิจหลักในการเป็นแหล่งข้อมูลที่ถูกต้อง โปร่งใส และเชื่อถือได้เกี่ยวกับกระบวนการนิติบัญญัติ ตามที่ McQuail (1994) ได้ประมวลหน้าที่ที่พึงประสงค์ของสื่อมวลชนตามทฤษฎีโครงสร้างบทบาทหน้าที่ คือ การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และสภาพการณ์ในสังคม การประสานสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกลุ่มคน และกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมให้การสนับสนุนแก่สถาบันหลักของสังคม และบรรทัดฐานต่าง ๆ ตลอดจนการณรงค์ทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อวัตถุประสงค์

ของส่วนรวม เป็นต้น ส่วน Schramm (1964) ก็ยังได้เสนอว่า สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบและรายงานข้อมูลข่าวสารต่อประชาชน สร้างประสบการณ์และขยายมุมมองของประชาชนให้กว้างไกล อีกทั้ง ภายใต้กรอบของการสื่อสารทางการเมือง McNair (1995) ได้เสนอว่า การสื่อสารทางการเมืองไม่จำกัดอยู่เพียงการถ่ายทอดข้อความของนักการเมืองเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการนำเสนอข่าวสาร บทความ และสารสนเทศทางการเมืองที่ช่วยสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน บทบาทของสื่อรัฐสภาไทยในช่วงที่ผ่านมาได้ดำเนินไปตามแนวทางนี้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดสดการประชุมสภา การจัดทำรายการอภิปราย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมาย ไปจนถึงการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีสื่อมวลชนประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมเข้าร่วมว่า ผู้รับสารในสังคมการเมืองสมัยใหม่ไม่ควรเป็นเพียงผู้รับอย่างเฉยเมย แต่ต้องมีสิทธิในการรับข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง สื่อควรทำหน้าที่เป็น “พื้นที่สาธารณะ” (Public Sphere) ที่เปิดให้ทุกคนเข้าถึงและมี ส่วนร่วมในการสื่อสาร

ในส่วนบทบาทของสื่อรัฐสภาไทยที่สังคมคาดหวัง คือ การเป็นสื่อสาธารณะที่นำเสนอข้อมูล อย่างรอบด้าน เป็นกลาง และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของการสื่อสาร ไม่ใช่เป็นเพียงเครื่องมือของรัฐเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลในบริบทของภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ โดย McQuail (2010) ชี้ว่า องค์กรสื่อยุคใหม่ต้องปรับตัวให้อยู่รอดด้วยการพัฒนาไปในทิศทาง

เดียวกับระบบดิจิทัล ตลอดจน McQuail (2005, as cited in Sudarat & Chakkrit, 2014) ยังชี้ให้เห็นว่า องค์กรสื่อต้องเรียนรู้ที่จะสร้างความแตกต่างในรูปแบบเนื้อหาและวิธีการนำเสนอเพื่อดึงดูดผู้รับสารที่มีความหลากหลายทั้งในด้านวัย ความสนใจ และพฤติกรรมการบริโภคสื่อ ขณะเดียวกัน บุคลากรด้านสื่อเองก็ต้องมีทักษะที่สอดคล้องกับการสื่อสารแบบดิจิทัล เข้าใจบริบทของสื่อสาธารณะ และสามารถผลิตเนื้อหาที่สะท้อนความหลากหลายทางความคิด อีกด้านหนึ่งของแนวคิดดังกล่าวยังสะท้อนถึงความจำเป็นของการเชื่อมโยงเทคโนโลยีเข้ากับการสื่อสารเพื่อเข้าสู่กระบวนการหลอมรวมสื่อ ซึ่งสื่อรัฐสภาไทยต้องประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเทคโนโลยีดิจิทัลอื่น ๆ ในการตรวจสอบข้อมูล และสร้างความน่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบ อีกทั้ง ยังควรมีกลไกที่เปิดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดเนื้อหา เพราะทั้งหมดนี้คือทิศทางที่จะทำให้สื่อรัฐสภาก้าวข้ามบทบาทดั้งเดิมกลายเป็นสื่อสาธารณะที่แท้จริงภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่ของยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลง

แม้ สื่อรัฐสภาไทยจะมีพัฒนาการด้านเทคโนโลยีและช่องทางสื่อสารอย่างก้าวหน้า โดยเฉพาะการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น แต่ลักษณะการมีส่วนร่วมยังคงเป็นเชิงรับ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังทำหน้าที่เพียงรับสารจากรัฐสภาเท่านั้น ขาดกลไกหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมเชิงรุกที่ประชาชนจะสามารถร่วมกำหนดเนื้อหา ตั้งคำถาม หรือมีอิทธิพลต่อการจัดการสื่อสาร เช่นเดียวกับที่ BBC ของสหราชอาณาจักรในฐานะสื่อสาธารณะ เปิดพื้นที่ให้ประชาชนเสนอหัวข้อข่าว

หรือมีส่วนร่วมในการวางแผนรายการผ่าน Public Editor และ Audience Council หรือกรณีของสื่อภาคประชาชนในไทยอย่าง The Isaan Record ที่เปิดรับบทความจากคนท้องถิ่นและจัดกิจกรรมเวิร์กช็อปสื่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยขยายบทบาทของผู้รับสารให้กลายเป็นผู้สร้างหรือผู้ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างแท้จริง หากสื่อรัฐสภาไทยต้องการก้าวข้ามข้อจำกัดนี้ จำเป็นต้องสร้างวงจรการมีส่วนร่วมแบบเปิด เช่น การจัดฟอรัมแบบมีปฏิสัมพันธ์ หรือเปิดเวทีแสดงความคิดเห็นแบบมีเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่ใช่แค่การรับฟังเพียงผิวเผิน ซึ่งทั้งหมดนี้คือการเปลี่ยนบทบาทจากสื่อที่ถ่ายทอดจากบนลงล่าง ไปสู่สื่อสาธารณะเชิงรุกที่ขับเคลื่อนโดยประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ควรส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสารทางการเมือง โดยเน้นบทบาทของสื่อใหม่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองในกระบวนการนิติบัญญัติ อันจะเป็นฐานสำหรับการจัดทำหลักสูตรทางวิชาการ เช่น การสื่อสารภาครัฐ หรือสื่อสาธารณะในยุคดิจิทัล พร้อมทั้งสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลรัฐสภาและการประเมินผลการสื่อสารผ่านสื่อรัฐสภา ตลอดจน ใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของสื่อต่างประเทศในบริบทของ

การศึกษาสื่อเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Media Studies) เพื่อขยายองค์ความรู้ในระดับสากล

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาชีพ

ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารของบุคลากรสื่อรัฐสภาให้สอดคล้องกับบริบทของสื่อดิจิทัล โดยครอบคลุมทั้งด้านการเขียนข่าว การนำเสนอเนื้อหา และการจัดการข้อมูลในภาวะวิกฤต ควบคู่กับการกำหนดมาตรฐานจริยธรรมในการรายงานข่าวรัฐสภาเพื่อเสริมสร้างความเป็นกลาง ลดอคติ และสร้างความน่าเชื่อถือในสายตาสาธารณชน พร้อมทั้งส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อยกระดับสื่อรัฐสภาสู่ความเป็นสื่ออัจฉริยะที่เปิดกว้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ควรส่งเสริมการวิจัยที่มุ่งศึกษาอิทธิพลของสื่อรัฐสภากับแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่มีต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน หรือการวิเคราะห์เนื้อหาภายใต้กรอบจริยธรรมและความเป็นกลางเชิงเปรียบเทียบกับสื่อภายนอก ทั้งนี้ อาจรวมถึง การทดลองนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการถ่ายทอดกระบวนการรัฐสภา พร้อมกับการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพและศักยภาพของเทคโนโลยีดังกล่าว ในการเสริมสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- Ankana, J. (2015). **Acceptance of media convergence and advertising response** (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Bureau of Inter-Parliamentary Organizations, The Secretariat of The House of Representatives. (2020). **Academic paper on the use of e-Parliament for organizational development toward becoming a SMART Parliament**. Bangkok: Author. (In Thai)
- Kaewthep, K. (2000). **Mass communication: Theories and approaches to study**. Bangkok: Edison Press Products. (In Thai)
- Likit, T. (2009). **Thai politics and democracy**. Bangkok: Mr. Copy. (In Thai)
- McKenzie, R. M. (2006). **Comparing media from around the world: Communication systems in transition**. Boston, MA: Pearson Education.
- McLuhan, M. (1987). **Understanding media: The extensions of man**. London: Ark.
- McNair, B. (1995). **An introduction to political communication**. London: Routledge.
- McQuail, D. (1994). **McQuail's mass communication theory** (3rd ed.). London: Sage Publications.
- McQuail, D. (2010). **McQuail's mass communication theory** (6th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications Inc.
- Natthavee, W., & Apiwat, S. (2017). **Animation: The dark side of social media** (Master's thesis). Siam University, Bangkok, Thailand. Retrieved from <https://repository.siam.edu/> (In Thai)
- Schramm, W. (1964). **Mass media and national development: The role of information in the developing countries**. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Sikharet, S. (2021). **Media landscape: Two decades (2000 – 2020)**. Bangkok: Thai Public Broad casting Service. (In Thai)
- Sikharet, S. (2024). **Adaptation of Thai media in the age of AI**. Bangkok: Thai Journalists Association. (In Thai)
- Sudarat, D., & Chakkrit, P. (2014). **Principles and concepts of convergence journalism**. Bangkok: Double Click. (In Thai)
- .....

THE APPLICATION OF TEAM-BASED LEARNING WITH MULTIMEDIA
TO IMPROVE CHINESE WRITING SKILLS OF GRADE 5 STUDENTS
IN SICHUAN PROVINCE, CHINA

Yan Zhang^{1*} and Techameth Pianchana²

Department of Curriculum and Instruction, Suryadhep Teachers College
Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

*E-mail: yan.z65@rsu.ac.th

Received: 16-12-2024

Revised: 21-03-25

Accepted: 25-11-2025

ABSTRACT

This study aimed to compare the Chinese writing skills of grade 5 students in China before and after using team-based learning with multimedia, and also to examine their satisfaction. This study employed cluster random sampling to select 30 grade 5 students from a primary school in Sichuan Province. The quantitative data were collected through Chinese writing skills tests (pre-test and post-test), and students' satisfaction questionnaire. And the qualitative data were collected through semi-structured interview to support the ideas. Through data analysis, a significant difference was found between the pre-test and post-test scores. Additionally, all responses on the students' satisfaction questionnaire were at the highest level. And the responses of the semi-structured interview showed that the students were highly satisfied with the application of team-based learning with multimedia to Chinese writing class. Therefore, the results of this study clearly demonstrated that the application of team-based learning with multimedia improved the Chinese writing skills of grade 5 students.

Keywords: Team-based learning with multimedia, Chinese writing skills, Students' satisfaction

INTRODUCTION

With the continuous development of education, the emphasis on Chinese writing has been continuously deepening, setting higher goals for primary school Chinese writing teaching. It requires students to write from real life, dare to express themselves, diverge in thinking, stimulate imagination, endow writing with vitality, and minimize the lack of novelty and flat narrative (Cao, 2019).

The comprehensive literacy, and Chinese writing skills are an important component of Chinese literacy. It can be seen that writing holds a significant position in Chinese teaching. Fifth grade students progress from recognizing characters to forming sentences, then to organizing ideas, and finally to essay writing. This is a developmental process from nothing to something, from easy to difficult. Writing has always been the focus of Chinese teaching which playing an important role in improving students' comprehension, logical thinking, and language expression abilities. It can reflect students' comprehensive Chinese language. (Wu, 2022).

In Chinese teaching, the cultivation of writing skills is one of the core objectives. Improving Chinese writing skills can help students master language tools more proficiently and enhance the accuracy

and fluency of their language expression. It can also cultivate students' ability to think critically, improve the logicity and coherence of their thinking. Furthermore, it can enhance students' self-cultivation and humanistic qualities. (Chen, 2023). However, primary school students' Chinese writing skills are generally low in China, leaving much room for improvement.

There are two main reasons. One the one hand, primary school students lack sufficient accumulated writing materials, and their thinking and expression abilities are not comprehensive or profound enough. When writing, they mostly interpret surface phenomena or express shallow understandings, lacking deep emotional expressions. (Sun, 2021). On the other hand, the insufficient ability of primary school students to revise their writing. Many teachers do not provide careful writing correction guidance but instead let students check their work on their own. And, students' abilities are not sufficient, and they do not know effective methods for revision, so they cannot identify their writing errors or have the opportunity to correct them (Ma, 2023). Therefore, it is necessary to use effective teaching methods to improve primary school students' writing skills.

RESEARCH OBJECTIVES

1. To compare the Chinese writing skills of grade 5 Chinese students before and after using team-based learning with multimedia.

2. To examine the students' satisfaction of grade 5 Chinese students through using team-based learning with multimedia for Chinese writing skills.

LITERATURE REVIEW

Chinese writing skills is one of the four major skills in the discipline of Chinese language studies, in order to improve the Chinese writing skills of primary school students, teachers have tried various methods in search of the most practical and effective writing teaching approach such as the observational method (Liu, 2022) and cooperative learning. It cultivates students' awareness of unity and cooperation while improving their Chinese writing skills (Wu, 2021) and creating mind maps.

Team-based learning emphasizes collaborative learning with cooperation at its core, and uses small groups as the basic organizational structure for teaching which offering both flexibility and practicality. Through the team-based learning, students

analyze and solve problems, learn to respect each other, work together, and engage in self-reflection. So as to enhance students' self-learning abilities, communication skills, and teamwork capacity, help them better understand their strengths, share willingly, and learn from others, improve their Chinese writing skills and promote their overall development, benefit them throughout their lives (Cao, 2023).

The multimedia is very suited for the present Chinese writing teaching. It can provide various forms of teaching resources for classroom teaching, such as pictures, videos, slides, music, etc., which integrates sound, light, color and other elements, and can make the presentation of knowledge vivid and profound (Zhou, 2021).

Multimedia integrates audio, video, images, and other teaching resources which transforming abstract knowledge into tangible entities, and presenting rich resources to students in a vivid and intuitive manner. This lively and vivid teaching method can attract students' attention, enhance their observational skills, stimulate their senses, open up their minds, and expand their cognitive horizons (Wu, 2021). Additionally, multimedia can be

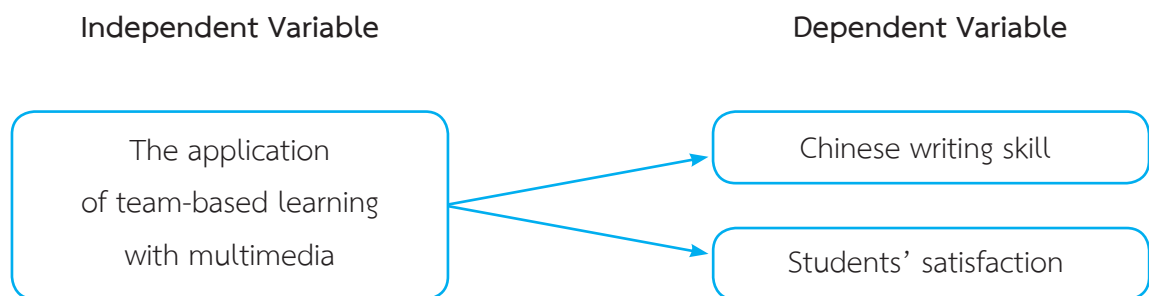
used to showcase excellent compositions, allowing students to read and appreciate them together, learning from the good expressions and techniques used to improve their own Chinese writing skills. (Zhao, 2023).

In summary, team-based learning with multimedia plays a significant role in improving students' Chinese writing skills, and it can significantly improve students' narrative writing skills and enhance their self-expression and interest in writing (Zheng & Zhang, 2019). Moreover, this teaching method has significantly improved students' writing fluency and thinking flexibility, and the teamwork and diversified feedback mechanism are helpful to improve students' writing level more comprehensively (Zhou, 2022). So, the researcher should place greater

emphasis on the application of team-based learning with multimedia in enhancing the fifth-grade students' Chinese writing skills and adopt scientific, reasonable methods to maximize its benefits.

CONCEPTUAL FRAMEWORK

In this study, the independent variable was the application of team-based learning with multimedia and the dependent variables were students' Chinese writing skills and learning satisfaction towards using team-based learning with multimedia. It mainly involved facilitating collaboration among group members and the effective use of multimedia, allowing students to learn and communicate within their teams. To study students' Chinese writing skills and learning satisfaction. Figure 1 illustrated the conceptual framework of this study.

Figure 1 Relationship of variables

METHODOLOGY

1. Research Design

In this study, quantitative and qualitative research methods were applied to collect the data including pre-test and post-test to test the Chinese writing achievement while questionnaire and semi-structured interview used to investigate their satisfaction. The research design was showed in Figure 2.

3. Lesson Plans

The researcher designed four lesson plans, taking 30 students as samples, and taught the sample group for one month, one class a week. Each lesson plan used team-based learning with multimedia to teach Chinese writing for 80 minutes. The theme of the course was selected according to the school course content of the sample group, and it also need

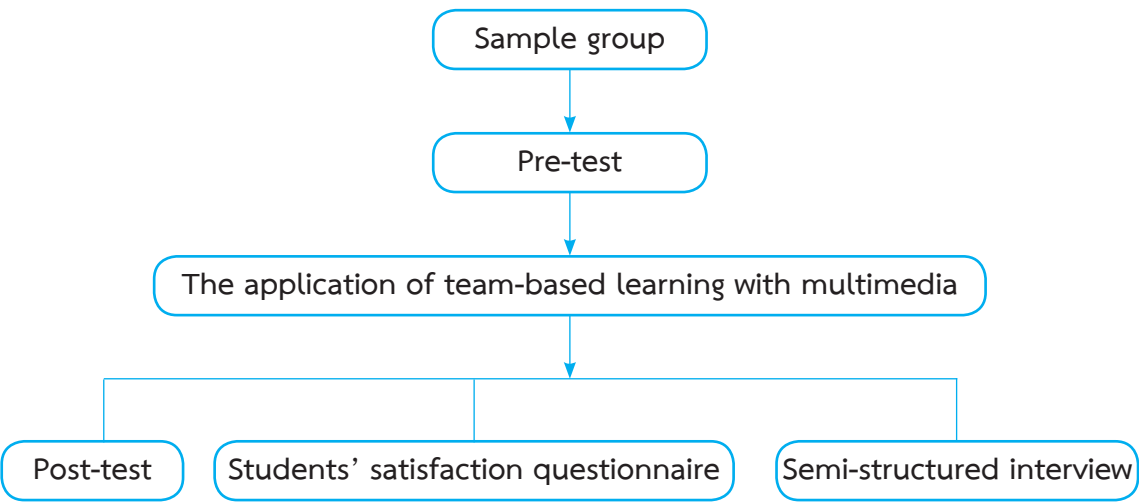

Figure 2 Flow of Research Design

2. Research Instruments

Both quantitative and qualitative research methods were adopted in this study. There were four main tools to collect data: lesson plans, Chinese writing skills test, students' satisfaction questionnaire and semi-structured interview.

the approval of teachers in related disciplines.

4. Chinese writing skills Test

The Chinese writing skills test was used to measure students' performance before and after team-based learning with multimedia lessons and to compare

their achievements intervention. In the Chinese writing test, there was a short description of the writing content, the writing topic and requirements were given. The students need to complete four writing, each of writing should be more than 100 words according to the topic. The test was evaluated according to the following four criteria: 1) Format, 2) Word count, 3) Means of expression, 4) Accuracy and coherence of language structure, and the total score of the writing is 80 points.

5. Questionnaire

The students' satisfaction questionnaire consisted of three parts: students' interest and motivation, engagement and efficacy, each with 5 questions, totally 15 questions. These statements were scored on a five-point of Likert scale from 1 to 5: (5) Strongly agree, (4) Agree, (3) Neutral, (2) Disagree, and (1) Strongly disagree.

6. Validity and Reliability

The definition of validity is the correctness and effectiveness of the measurement results of the study. The higher the validity, the more accurate and reliable the measurement results will be. The researcher found validity using Item-Objective Congruence (IOC). The IOC, developed by Rovinelli and Hambleton (1976), and it's a method used to assess whether the items in a test

or questionnaire align with the intended measurement objectives.

An IOC score of 0.67 to 1.00 indicated that the content validity of the scale was consistent and acceptable. If the IOC score was less than 0.67, the item would be considered unclear and required revision or deletion. In this study, all the research instruments were validated by three experienced primary Chinese teachers with the score which was higher than 0.67. The IOC result for the lesson plans was 1, Chinese writing skills test was 1, students' satisfaction questionnaire was between 0.67 to 1, and semi-structured interview was between 0.67 to 1. The reliability for the students' satisfaction questionnaire was 0.97 (Cronbach's Alpha).

7. Population and Sample

In this study, the target population was the fifth grade students from a primary school in Sichuan Province, China. The study population consisted of 10 classes in grade 5, with 30 students in each class, and a total of 300 students. They ranged in age from 10 to 11 years and varied in gender and ability. Using cluster random sampling one class (30 students) from grade 5 with varying levels of Chinese writing skills and mixed genders, including 15 females and 15 males.

8. Data Collection Procedures

The researcher obtained the approval of the primary school administration in Sichuan Province, China. Since the participants in this study were between the ages of 10 and 11, the researcher also sought permission from the school authorities and parents.

Before the researcher collected the data, the participants had been informed of all the information about each research procedure, including students' biological data, questionnaire responses, etc. And ensured the confidentiality of all data and information. After the study was completed, the researcher deleted all the data.

9. Data Analysis and results

In order to compare the test results of pre-test and post-test in Chinese writing skills. The results were analyzed through a paired sample t-test to define the students' achievement.

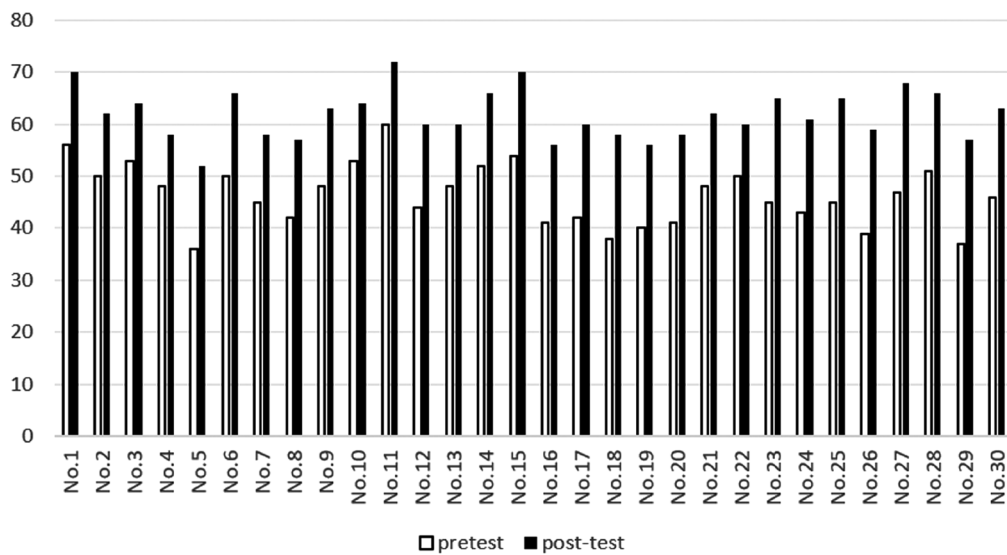
In order to analyze students' satisfaction, a questionnaire survey was used to collect data, and the standard deviation

and mean values were used to analyze the data collected in the questionnaire.

RESEARCH RESULTS

1. Chinese writing skills Test Scores

Figure 3 showed the scores of each participant in the pre-test and post-test, as well as the increase of scores and percentage difference. In the pretest, the total mean score was 46.40, and the students' test scores ranged from 36 to 60. In the post-test, the total mean score was 61.87, and the students' test scores ranged from 52 to 72. The total increase mean score was 15.47, and the total percentage increased by 19.34%. We could see that all the 30 participants' Chinese writing scores have improved significantly, with a minimum of 10 points (12.50%) and a maximum of 21 points (26.25%). It could be seen than all the students' scores have improved in the post-test. This showed that the application of team-based learning with multimedia was helpful to improve students' Chinese writing skills.

Figure 3 Pre-test and Post-test

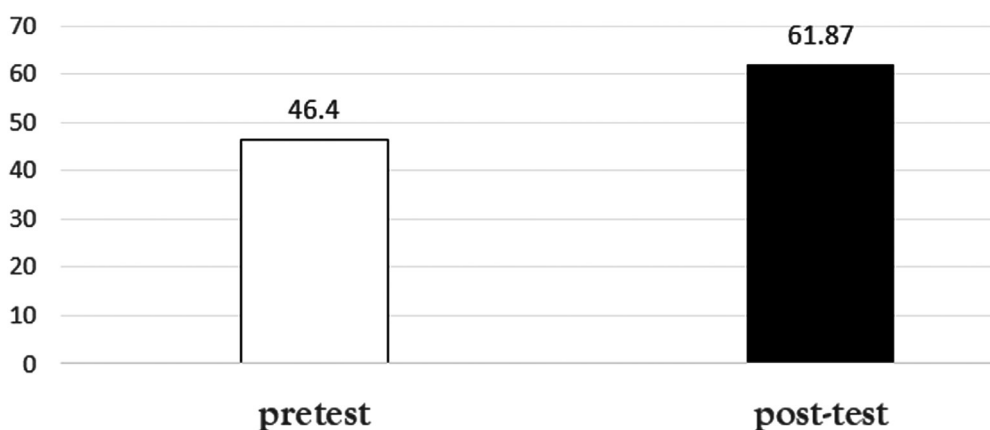
As shown in Table 1, paired-sample analysis of the test scores showed positive results. The pretest mean score was 46.40 with a standard deviation of 5.89; the post-test mean score was 61.87 with a standard deviation of 4.74. The post-test increased in mean score and differ from the pretest was 15.47. The obtained significant value (p) was 0.01, which was lower than 0.05 ($p < 0.05$)

indicating a statistically significant increase in the post-test score compared to the pretest score for the sample group.

Figure 4 showed a comparison of the pre-test and post-test averages. The pretest average score was found to be 46.40, while the post-test average score was notably higher at 61.87. This showed that everyone had made progress and achieved better scores on the post-test.

Table 1 T-test Results of Students' Scores

	n	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
Pretest	30	46.40	5.89	-26.275	0.000
Posttest	30	61.87	4.74		

Figure 4 Average of Pre-test and Post-test

2. Satisfaction by Questionnaire

In order to collect quantitative data on students' satisfaction with learning through team-based learning with multimedia, a questionnaire survey was conducted on the sample group, which was divided into three parts. Part A - Students' Interest and Motivation, Part B - Engagement and Part C - Efficacy of Team-Based Learning with Multimedia in Teaching on Student Learning. It included 15 statements

and used a five-point of Likert scale: 1 means strongly disagree, 2 means disagree, 3 means neutral, 4 means agree and 5 means strongly agree. Descriptive statistics (mean and standard deviation) were used to analyze the survey results. In the mean interpretation, less than 1.00 was the lowest level, 1.01-2.00 was low level, 2.01-3.00 was medium level, 3.01-4.00 was high level, and 4.01-5.00 was the highest level.

Table 2 Part A: Students’ Interest and Motivation

Students’ Interest and Motivation	$\bar{X}$	SD	Interpretation
1. The application of team-based learning with multimedia in teaching was fun.	4.90	0.64	High
2. The media in teaching were interesting.	4.80	0.66	High
3. I could understand the lesson better with team-based learning with multimedia.	4.50	0.73	High
4. I would like to participate in the course with team-based learning with multimedia.	4.70	0.68	High
5. The application of team-based learning with multimedia can stimulate my motivation to learn Chinese writing.	4.90	0.70	High
Average	4.76	0.68	High

In Table 2, it showed the item scores and mean scores of students’ satisfaction with Part A - Students’ Interest and Motivation. Item 1 - “The application of team-based learning with multimedia in teaching was fun” and item 5 - “The application of team-based learning with multimedia can stimulate my motivation

to learn Chinese writing” had the highest mean score of 4.90 (SD=0.64 and 0.70), at the highest level. Item 3 - “I could understand the lesson better with team-based learning with multimedia.” had the lowest mean score of 4.50 (SD = 0.73), at the highest level.

Table 3 Part B: Student Engagement

Students' Interest and Motivation		$\bar{X}$	SD	Interpretation
6.	All activities related to the application of team-based learning with multimedia engaged me to participate in the course.	4.60	0.68	High
7.	I had more opportunities to interact with classmates during the class.	4.70	0.72	High
8.	The contents of team-based learning with multimedia made me feel easier to concentrate in writing class.	4.90	0.66	High
9.	I could share my writing with multimedia efficacy.	4.80	0.65	High
10.	The application of team-based learning with multimedia helped me take the initiative to learn Chinese writing.	4.80	0.68	High
Average		4.76	0.68	High

In Table 3, it showed the item scores and mean scores of students' satisfaction with Part B - Engagement. The highest mean score was 4.90 (SD = 0.66) for item 8 - "The contents of team-based learning with multimedia made me feel easier to concentrate in writing class."

at the highest level. The lowest mean score was 4.60 (SD = 0.68) for item 6 - "All activities related to the application of team-based learning with multimedia engaged me to participate in the course." but it still remained at the highest level.

Table 4 Part C: Efficacy of Team-Based Learning with Multimedia in Teaching on Student Learning

Students' Interest and Motivation	$\bar{X}$	SD	Interpretation
11. The application of team-based learning with multimedia helped me to improve my writing skills.	4.90	0.72	High
12. I could be more confident in writing class.	4.90	0.72	High
13. I could apply the media to learn with the other skills.	4.80	0.64	High
14. The application of team-based learning with multimedia in teaching helped me to solve problems and difficulties.	5.00	0.65	High
15. I understood the principles of writing better with team-based learning with multimedia.	4.90	0.63	High
Average	4.72	0.48	High

In Table 4, it showed the item scores and mean scores of students' satisfaction with Part C - Efficacy of Team-Based Learning with Multimedia in Teaching on Student Learning. The highest mean score was 5.00 (SD=0.65) for item 14 - "The application of team-based learning with multimedia in teaching helped me to solve problems and difficulties in writing more effectively." at the highest level. The lowest mean score was 4.80 (SD = 0.64) for item 13 - "I could apply the media to learn with the other skills." but it still remained at the highest level.

3. Semi-Structured Interview

The researcher collected valuable ideas and suggestions about students' satisfaction through semi-structured interview in a short time. In addition, the data from semi-structured interview was analyzed to complement and support the data collected by questionnaire, and provided a more comprehensive understanding of students' views.

After using team-based learning with multimedia to teach Chinese writing, the researcher selected six students

from 30 participants by simple random sampling and divided them into three groups, with two students in each group, namely high score, medium score and low score, and conducted semi-structured interview with them. The participants selected to answer six questions through semi-structured interview, and the researcher analyzed the collected answers according to three topics.

Part A: Students' Interest and Motivation. According to students' feedback, they were satisfied with learning Chinese writing by using team-based learning with multimedia. Most participants felt that learning Chinese writing through team-based learning with multimedia is very interesting and motivating. Moreover, the content of team-based learning with multimedia presentation made them more confident in Chinese writing learning.

Part B: Engagement. Most students found team-based learning with multimedia in teaching is very helpful for them to learn Chinese writing. They were very willing to participate in class activities and had interactive discussions with their classmates, because this will make them more actively participate in writing learning and speak freely. And videos, pictures, documentary, Power Point and audio visual displayed

by multimedia made students more easily integrated into the classroom.

Part C: Efficacy of Team-Based with Multimedia. Most students thought that learning Chinese writing with team-based learning with multimedia is not only easier to understand, but also has obvious effects and advantages. The application of team-based learning with multimedia has improved students' expressive ability, language organization ability and imagination ability, and also significantly improved their Chinese writing skills.

RESEARCH CONCLUSIONS

The Results of Pre-test and Post-test Data Analysis

The higher mean score of the post-test indicated that the application of team-based learning with multimedia in Chinese writing teaching played a positive role in improving Chinese writing skills. The analysis of the above quantitative data showed that students' post-test scores had improved obviously. Therefore, the results of this study showed that the application of team-based learning with multimedia can effectively improve the Chinese writing achievement of the fifth-grade students.

The Results of Students' Satisfaction Questionnaire Analysis

According to the data in part A of the questionnaire, it showed that students had the highest level of interest and motivation in the application of team-based learning with multimedia.

According to the data in part B of the questionnaire, it showed that students had the highest level of engagement in the application of team-based learning with multimedia.

According to the data in part C of the questionnaire, it showed that students had the highest level of effectiveness in the application of team-based learning with multimedia.

DISCUSSIONS AND RECOMMENDATIONS

This study confirmed that team-based learning with multimedia significantly improved fifth-grade students' Chinese writing skills in Sichuan. The post-test scores increased by 15.47 points (19.34%), demonstrating its effectiveness. Michaelson & Fink (2004) pointed out that team-based learning with multimedia promoted collaborative learning, which can improve critical thinking and problem-solving skills. Multimedia elements, structured learning, and peer collaboration fostered engagement, critical thinking, and confidence.

Students showed high satisfaction (mean scores: 4.76–4.90), with multimedia making lessons interactive and enjoyable. The integration of visual and auditory materials captured students' attention, reducing writing anxiety and enhancing motivation. Collaborative learning encouraged idea-sharing, deeper comprehension, and improved writing proficiency (Vygotsky, 1978). Additionally, we can see that multimedia-assisted learning significantly improved students' critical thinking and problem-solving skills in writing.

In conclusion, team-based learning with multimedia boosted writing skills, engagement, and confidence, creating a supportive learning environment. The combination of structured guidance, multimedia, and peer interaction fostered motivation and skills development. Future research should explore long-term impacts and broader applications of this approach.

Implementation

Through the above analysis, we found that team-based learning with multimedia teaching method has played a positive role in the Chinese writing skills of the fifth-grade students in China:

1. Team-based learning with multimedia teaching method in this study

has effectively improved Chinese writing skills of the fifth-grade students in China. Therefore, this teaching method should be implemented in Chinese writing courses at other schools.

2. Fully integrated team-based learning with multimedia to stimulate students' interest and motivation in learning, deepened their understanding of key concepts, and improved their Chinese writing skills.

Future research

Considering some limitations of this study, the researcher suggested the following for further research:

1) The study was limited to 30 fifth-grade students in China, and the duration was only four classes for one month. Therefore, in future research, researchers could expand the scope of the study to different grades in various schools across China, with a larger sample size

and more class hours, so as to collect more comprehensive data and improve the reliability of the research results.

2) The focus of this study was to improve students' Chinese writing skills, so it was recommended that future researchers try to expand team-based learning with multimedia teaching method to other aspects of Chinese instruction, such as listening, speaking, and reading.

All the details of this study had been presented. In a word, the application of team-based learning with multimedia can effectively improve students' Chinese writing skills, and play a positive role in improving students' learning interest, participation, problem understanding and solving ability. It has provided an excellent learning tool for Chinese teachers and students in China. And it can be effectively applied to the teaching of Chinese writing and other related fields.

REFERENCES

- Cao, X. (2023). Research on the TBL teaching model in high school physics teaching. **Master's thesis, Qinghai Normal University.**
- Cao, T. X. (2019). Research on the current situation of Chinese writing teaching in primary schools. In **Proceedings of the 2019 Academic Forum on Educational Informatization and Educational Technology Innovation**, 835-839.
- Chen, L. L. (2023). Exploration of cultivating elementary students' writing abilities. **Path to Successful Writing**, 32, 77-79.

- Liu, W. (2022). Application strategies of observation method in primary school writing teaching. **Path to Successful Writing**, 23, 59–61.
- Michaelson, L. K., Knight, A. B., & Fink, L. D. (2004). **Team-based learning: A transformative use of small groups in college teaching**. Stylus Publishing.
- Sun, Y. J. (2021). Analysis of the current situation and teaching strategies of primary school writing instruction. **Path to Successful Writing**, 42, 44-45.
- Ma, X. F. (2023). Analysis of the current situation of Chinese writing teaching in primary schools and research on optimization measures. **Taste Classic**, 23, 170–172.
- Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in society: The development of higher psychological processes**. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wu, Y. (2021). Strategies for optimizing primary school writing teaching under the new curriculum reform. **Path to Successful Writing**, 39, 75–76.
- Wu, Y. Q. (2022). Research on the current situation of Chinese writing teaching in primary schools and countermeasures. In **Proceedings of the Education Connection between Beijing and Tianjin—Expanding Thinking: Basic Education Papers**, 1496-1499.
- Zhao, X. X. (2023). Utilizing multimedia to enhance writing instruction. **Path to Successful Writing**, 45, 47–49.
- Zhou, X. (2022). Combining multimedia with TBL to foster writing skills in elementary Chinese classes. **Journal of Language Education and Research**, 10(3), 45-60.
- Zhou, Y. (2021). Exploring the application of multimedia teaching technology in Chinese writing instruction. **Journal of Chinese Multimedia and Network Teaching (Late Issue)**, 8, 240–241.
- Zheng, L., & Zhang, X. (2019). Combining multimedia and team-based learning to improve students' narrative writing skills in elementary school Chinese classes. **Journal of Educational Technology & Society**, 22(4), 86-98
- .....

บทความวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง

A STUDY ON CREATIVE LEADERSHIP
OF EDUCATION ADMINISTRATORS IN SCHOOL
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, LAMPANG

พิมพฤทธิ์ เทียงภักดิ์¹ วิจิตรา เจริญพงษ์² จิรวัดน์ กิตติพิเชฐสรรค์^{3*} และ ประสิทธิ์ ไชยศรี⁴

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ลำปาง ประเทศไทย

²สาขาบริหารการศึกษามหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร ปทุมธานี ประเทศไทย

^{3*}สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพชรบูรณ์ ประเทศไทย

⁴สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพชรบูรณ์ ประเทศไทย

Pimparit Tiangpak¹ Wijitra Charoenpong² Jirawat Kitipichedsun^{3*} and Prasit Chaisri⁴

¹Master of Education Program Faculty of Liberal Arts and Education Lampang Intertech College,
Lampang, Thailand

²Master and Doctor of Educational Administration Program Faculty of Education, Shinawatra University,
Pathum Thani, Thailand

^{3*}Master and Doctor of Educational Program, Phetchabun Rajabhat University
Phetchabun, Thailand

⁴Master of Education Program in Educational Administration, Phetchabun Rajabhat University,
Phetchabun, Thailand

*E-mail: pimparit.t1107@gmail.com

Received: 16-08-2024

Revised: 02-12-2025

Accepted: 05-12-2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2567 จำนวน 118 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (IOC) รายข้อระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่น

เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง

ABSTRACT

The purpose of this research were to study and compare creative leadership of School Administrators in the Secondary Educational Service Area Office, Lamphang, classified by position and school sizes. The sample consisted of 118 school administrators and teachers in the Secondary Educational Service Area Office, Lamphang in academic year 2021 selected by using Krejcie and Morgan's table and proportionate stratified random sampling. The instrument used for collecting data was a five-level and reliability of 0.982. The statistics used for data analysis were: percentage, mean, standard deviation and t-test. The research results found that 1. school administrators in schools under the Secondary Educational Service Area Office, Lamphang, had creative leadership overall and in each aspect at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the aspect of consideration of individuality. 2. Compare the opinions of school administrators and teachers on creative leadership of school administrators in schools under the Secondary Educational Service Area Office, Lamphang. Classified by position, Classified by school size, overall there is no difference. In terms of flexibility and adaptability, creativity, and teamwork, there are statistically significant differences at the 0.05 level.

Keywords: Creative leadership, School Administrators in the Secondary Educational Service Area Office, Lamphang

บทนำ

ความคิดสร้างสรรค์นั้น เป็นระบบความคิดเชิงอเนกนัย (Divergent Thinking) ของมนุษย์ การคิดที่มนุษย์มีความสามารถที่จะคิดเรื่องเดียวนั้น ได้หลายทิศทาง หลายแง่มุม และได้กว้างไกล ลักษณะการคิดเช่นนี้จะนำไปสู่ความคิดเชิงบวก เช่น การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ หรือการค้นพบวิธีแก้ปัญหาได้สำเร็จ วิธีการคิดแบบนี้เป็นกระบวนการทำงานของสมองอย่างเป็นขั้นตอนและทักษะขั้นสูงของการคิด ประกอบไปด้วย การคิดริเริ่ม การคิดคล่อง การคิดยืดหยุ่น การคิดละเอียดลออ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์จะสามารถค้นพบแนวคิดการบริหารสถานศึกษาแบบใหม่จาก ข้อมูลที่มีอยู่เดิม และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ทุกคนมีอยู่เหมือน ๆ กันให้กลายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์แนวคิดใหม่ ๆ ที่แตกต่างออกไปได้ (Guilford, J. P., 1980) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงมีความสำคัญที่จะส่งเสริมคุณภาพของการคิดของทุกคนในสถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ การสร้างวัฒนธรรมใหม่ และการปรับปรุงแก้ไขเงื่อนไขต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้ครู และนักเรียนมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความสามารถของครู และบุคลากรให้กลายเป็นผู้นำที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและนำการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สร้างสรรค์

ในสภาพปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารสถานศึกษา ศาสตร์แห่งภาวะผู้นำของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน

ต้องนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อย่างน้อยจำนวน 5 ด้าน คือ 1. การมีวิสัยทัศน์ 2. การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว 3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4. การมีความคิดสร้างสรรค์ 5. การทำงานเป็นทีม จะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จอย่างราบรื่น ได้รับความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ผู้นำยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการจูงใจประสานงานรวมถึงการนำบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพจินตนาการมีความยืดหยุ่นโดยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ โดยอาศัยปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแบบเปิดในการไว้วางใจให้อิสระในการคิดพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ ด้านแรงจูงใจภายในด้วยการมีความอยาก ความหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายามมุ่งมั่นทุ่มเทเพื่อให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จ และด้านความรู้เชิงลึกด้วยการมีความรู้แนวกว้างและลึกมีทักษะประสบการณ์อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Patiphan, n.d.) ผู้นำเชิงสร้างสรรค์แสดงออกซึ่งการมีวิสัยทัศน์มีความสามารถในการปรับตัวมีความเข้าใจในผู้ร่วมงานบริบทและสภาวะแวดล้อมเป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลาที่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อโลกและต่อชีวิตเชื่อมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองและผู้อื่นที่พร้อมจะก้าวข้ามอุปสรรคด้วยการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำรวมทั้งเป็นผู้มีความอดทนในชีวิต

ที่รู้จักพัฒนาตนเองเสมอทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และจิตวิญญาณ (Boonchuay, 2010)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีคุณภาพบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าในสถานศึกษาหนึ่งอาจมีผู้นำได้หลายคน ซึ่งแสดงบทบาทการใช้ภาวะผู้นำในลักษณะต่าง ๆ บทบาทภาวะผู้นำจึงมิได้จำเพาะเจาะจงเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาคือการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้แก่ครูอาจารย์และบุคลากรต่าง ๆ เพื่อเป็นช่องทางให้คนเหล่านี้ ได้พัฒนาตนเองเข้าสู่การเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Robinson, (2007) ประกอบด้วยด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์และด้านการทำงานเป็นทีม อีกทั้งยังมีมุมมองว่าครูคือผู้นำโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำของผู้นำ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เพียงแต่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้นแต่ยังรวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ของครูอาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษาด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตาม ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา

ทบทวนแนวคิด

ได้ทบทวนแนวคิด เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย โดยมีแหล่งข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงดังต่อไปนี้

ความหมายของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ Adair (2007) ให้ความหมายภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึง การกระตุ้นส่งเสริมและแนะนำกระบวนการใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการใหม่ ๆ อย่างท้าทาย ซึ่งนับว่าเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับการนำของคนสร้างสรรค์

Basadur (2008) ให้ความหมายภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึง การนำบุคคลอื่นผ่านกระบวนการหรือวิธีการร่วมกัน เป็นการค้นหาปัญหาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และการดำเนินการแก้ปัญหาด้วยแนวทางใหม่ ๆ เป็นกระบวนการที่จำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาในการสื่อสารร่วมกันระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วว่ารู้จักกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ในระดับใด ในด้านกระบวนการเชิงสร้างสรรค์จะต้องมีทักษะในการจัดการกับบุคคลอื่น ๆ ในลักษณะที่เป็นลำดับ ขั้นตอนจากกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ การรู้จักกระบวนการเชิงสร้างสรรค์จะช่วยให้มีต้นแบบในการสร้างผู้นำแบบใหม่ที่มีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้นได้

Amranan (2016) ให้ความหมายภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึงความสามารถในการจูงใจหรือนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีวิสัยทัศน์ กระตุ้นและสนับสนุนให้เกิดการทดลองภายในองค์กร เพื่อที่จะทำให้บุคลากรสามารถคิด

นอกกรอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจมีความคิดสร้างสรรค์ หาแนวทางใหม่ ๆ ในการบริหาร และการสื่อสารภายในองค์กร มีความสามารถในการปรับตัว และกระบวนการทำงานต่าง ๆ ในองค์กรให้มีความง่าย คล่องตัว และยืดหยุ่น เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีมากขึ้น

Pankong (2016) ให้ความหมายภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึง การที่ผู้นำใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งรู้จักกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้อื่นโดยเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและผู้อื่นที่จะสามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ โดยอาศัยการเรียนรู้เนื้อหาความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีดังนี้

Coste (2009) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นคุณลักษณะที่ประกอบไปด้วยความท้าทาย และการมีส่วนร่วม ความมีอิสระ ความไว้วางใจหรือการเปิดเผย การให้เวลาสำหรับการคิด ความสนุกสนานหรืออารมณ์ขัน การลดความขัดแย้ง การส่งเสริมความคิดเห็นการโต้แย้ง และการกล้าเสี่ยง

Harris (2009) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นการติดต่อประสานงานกับบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกันและกับบุคคลที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อจะมีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ ที่ได้อาจจะไม่ใช่ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน แต่อาจจะมาจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันเชิงสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์ถึงแม้ว่าไม่ใช่

เรื่องง่าย แต่ก็จำเป็นต้องเปลี่ยนความคิดเดิม และเผชิญกับความเชื่อมั่นกับแนวทางวิธีการใหม่ที่จะสร้างขึ้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเหมือนกับภาวะผู้นำแบบให้บริการ ภาระงานหลักของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือ การประสานงานบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกันและมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นภาวะผู้นำที่พัฒนาสมรรถนะและความสามารถต่าง ๆ ของบุคคลภายในองค์กร เพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ในทุกสถานที่และทุกระดับ เพื่อจะได้รับการพัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นเป็นภาวะผู้นำที่ปราศจากการยึดมั่นถือมั่นโดยทั่วไปแล้วภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางด้านวิธีการใหม่ ๆ ขององค์กร และความท้าทายที่สลับซับซ้อนมากกว่าการคงสถานะที่เป็นอยู่แบบเดิม

Chamnok (2016) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถพิเศษของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถ การแก้ปัญหาและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์มีการติดต่อประสานงานและพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในองค์กร สมาชิกตระหนักในวิสัยทัศน์ภารกิจทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีดังนี้

Mungkasem (2001) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย 1) การมี

ความเป็นผู้นำ 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การมีทัศนคติค่านิยม และ 5) การมีความสามารถในการปรับตัว 6) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 7) การมีความคิดสร้างสรรค์

Parker & Begnaud (2004) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) ความยืดหยุ่น และ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) ความคิดสร้างสรรค์ 6) ทำงานเป็นทีม

Stenberg (2006) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การตัดสินใจที่ชาญฉลาด 2). มีความคิดสร้างสรรค์ และ 3) มีวิสัยทัศน์ 4) คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) มีความยืดหยุ่น และการปรับตัว 6) ทำงานเป็นทีม

Casse & Claudel (2007) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) จินตนาการ และ 2) ความยืดหยุ่น 3) วิสัยทัศน์ 4) คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) ความคิดสร้างสรรค์ 6) ทำงานเป็นทีม

Robinson (2007) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) มีการปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง 2) มีความคิดสร้างสรรค์ 3) มีอิสระในการคิด 4) เน้นการทำงานร่วมกัน และ 5) คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

Stoll & Temperley (2009) กล่าวว่า องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) มีความยืดหยุ่นและปรับตัว 2) มีความคิดสร้างสรรค์ และ 3) คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) มีวิสัยทัศน์ 5) ทำงานเป็นทีม

Nakwiche (2009) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถของผู้นำในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายดังมาด้วยการคิดหลายมิติ คิดบวกและการปฏิบัติในวงกว้างและเชิงลึกที่หลากหลายมิติจากผู้นำ

Boonchuay (2010) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การมีความรู้และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง 2) การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม และ 3) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) การมีบุคลิกภาพที่ดี 5) การยอมรับในความแตกต่าง และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 6) การมีวิสัยทัศน์ 7) การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว 8) การทำงานเป็นทีม

Decharin (2010) cited in Khampan 2023) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย 1) มีความคิดสร้างสรรค์ และ 2) ปรับกระบวนการในการทำงานต่าง ๆ ให้มีความง่าย คล่องตัว และยืดหยุ่นมากขึ้น 3) มีวิสัยทัศน์ 4) คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) การทำงานเป็นทีม

Patiphan (2012) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย 1) การมีจินตนาการ 2) การมีความยืดหยุ่น 3) การมีวิสัยทัศน์ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) การมีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม

Maxwell (2013) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย 1) โน้มน้าวให้บุคคลในองค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลง 2) ชอบความท้าทาย 3. ไม่ชอบอยู่หนึ่ง 4) มีการสร้างทีมภายใน และ 5) มีพรสวรรค์

สมมติฐาน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์กรอบแนวคิด ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

จาก Mungkasem (2001); Parker & Begnaud (2004); Stenberg (2006); Casse & Claudel (2007); Stoll & Temperley (2009); Boonchuay (2010) Decharin (2010); Patiphan (2012) เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 5 ด้าน คือ 1. การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2. การมีความคิดสร้างสรรค์ 3. การมีวิสัยทัศน์ 4.การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5. การทำงานเป็นทีม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ที่มาของกรอบแนวคิด 5 ด้าน

นักวิจัย ปีที่วิจัย	การมีวิสัยทัศน์	การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	การมีความคิดสร้างสรรค์	การทำงานเป็นทีม	การจูงใจ	การประสานงาน	การสื่อสารภายในองค์กร	รวมความถี่
Mungkasem (2001)	/	/	/		/				4
Parker & Begnaud (2004)	/	/	/		/				4
Stenberg (2006)	/		/	/	/				4
Casse & Claudel (2007)		/	/						2
Stoll & Temperley (2009)		/	/	/	/				4
Boonchuay (2010)	/	/		/					3
Decharin (2010)		/		/					2
Patiphan (2012)	/	/		/	/	/		/	6
Robinson (2007)		/	/	/	/				4
Amranan (2016)	/	/		/		/		/	5
Chamnok (2016)	/			/		/	/		4
รวม	7	9	6	8	6	3	1	2	-

ข้อที่มีความถี่ ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป สูงสุด 6 อันดับ ได้แก่ 1. การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2. การมีความคิดสร้างสรรค์ 3. การมีวิสัยทัศน์ 4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5. การทำงานเป็นทีม

การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) เนื่องจากขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน 2 ขนาด คือขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง แบ่งเป็น
  - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ครูผู้สอน
2. ขนาดของสถานศึกษา แบ่งเป็น
  - 2.1 ขนาดกลาง
  - 2.2 ขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน คือ

1. การมีวิสัยทัศน์
2. การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว
3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
4. การมีความคิดสร้างสรรค์
5. การทำงานเป็นทีม

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2567 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง 6 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน รวม 6 คน ครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 57 ครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 104 คน รวมครูผู้สอนจำนวน 161 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 167 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

ผู้วิจัยจึงสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูผู้สอน 32 โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ครูผู้สอน 80 คน รวมทั้งสิ้น 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง ซึ่งกำหนดคะแนน
แบ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967)

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ระดับมาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ระดับน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ระดับน้อยที่สุด

ทุกข้อมีค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ
1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.982

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง 5 ด้าน
นำเสนอในตาราง 2

จากตารางที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง พบว่า มีภาวะ
ผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีภาวะ
ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)
รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)
ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว มีภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.48$) และด้าน
การทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีภาวะ
ผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ
ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีความคิด
สร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$)

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามตำแหน่ง
และขนาดสถานศึกษา นำเสนอในตารางที่ 3-4

ตารางที่ 2 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. การมีวิสัยทัศน์	4.51	0.44	มากที่สุด	2
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.55	0.44	มากที่สุด	1
3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.48	0.49	มาก	3
4. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.41	0.51	มาก	5
5. การทำงานเป็นทีม	4.48	0.51	มาก	4
เฉลี่ย	4.49	0.43	มาก	-

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตาม ตำแหน่ง

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p
	X	SD	X	SD		
1. การมีวิสัยทัศน์	4.54	0.41	4.51	0.45	0.17	0.86
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.57	0.39	4.55	0.44	0.10	0.92
3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.63	0.45	4.47	0.49	0.69	0.49
4. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.46	0.54	4.41	0.51	0.22	0.83
5. การทำงานเป็นทีม	4.91	0.08	4.46	0.51	1.98*	0.00
รวม	4.62	0.32	4.48	0.43	0.73	0.46

** p ≤ .01

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		t	p
	X	SD	X	SD		
1. การมีวิสัยทัศน์	4.59	0.46	4.48	0.43	1.22	0.23
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.63	0.42	4.52	0.44	1.18	0.24
3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.65	0.50	4.42	0.47	2.33*	0.02
4. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.59	0.50	4.34	0.49	2.48*	0.01
5. การทำงานเป็นทีม	4.63	0.48	4.42	0.51	2.08*	0.04
รวม	4.62	0.44	4.43	0.41	2.11	0.11

* p ≤ .05

จากตารางที่ 4 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง 5 ด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก และด้านการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง

จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก และด้านการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ครูสภาได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสำเร็จการศึกษา มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา จึงจะสามารถมีใบอนุญาตบริหารสถานศึกษาได้ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา

ยุคใหม่ ทุกขนาดสถานศึกษา มีความรู้ ทักษะ จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่ดี ที่ได้รับการศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษามา เพราะหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ครูสภาควบคุม ทุกขั้นตอนจากครูสภา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ได้นำความรู้ที่ได้ศึกษามาทุกรายวิชาตามหลักสูตร มาประยุกต์ใช้ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักการแนวคิด มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง 5 ด้าน อย่างชัดเจน แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปางแสดงให้เห็นถึง การจัดการหรือการทำงานโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการติดต่อ สื่อสารแบบสองทางและเป็นรายบุคคลสนใจ และเอาใจใส่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคลมีการวิเคราะห์ ความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นพี่เลี้ยงสอนให้คำแนะนำและส่งเสริมพัฒนา ผู้ร่วมงานให้พัฒนาตนเอง มีการกระจายอำนาจ โดยการมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงาน โดยผู้นำนจะมี คุณลักษณะสำคัญในด้านความเข้าใจในความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิจัย หลายท่าน เช่น Pakkaratho et al. (2018) พบว่าบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายด้าน ด้านการคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด Sailod S, Chotisukhan S. and Charuntham O. (2021). พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก Ritbamrung S. (2013) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับ Chanarit, N. (2013) พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น เขต 5 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Khamnok D. (2016) พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขนเครือข่ายที่ 19 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการมีความยืดหยุ่น และปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และ ด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ในปัจจุบันครูสภาได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องสำเร็จการศึกษา มหาบัณฑิตสาขาวิชาการ บริหารสถานศึกษาที่ครูสภารับรองมาตรฐาน หลักสูตร จึงจะสามารถมีใบอนุญาตบริหาร สถานศึกษาได้ และสอบเป็นผู้บริหารสถานศึกษาได้ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ทุกขนาด

สถานศึกษา มีความรู้ ทักษะ จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่ดี ประกอบกับครูผู้สอนทุกคนได้ศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ทั้งสองหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่ได้รับรองมาตรฐานวิชาชีพจากคุรุสภา หลังสำเร็จการศึกษาจึงสามารถสอบบรรจุรับราชการครูที่ได้รับการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษามา เพราะหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่คุรุสภาควบคุมทุกขั้นตอนจากคุรุสภา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ได้นำความรู้ที่ได้ศึกษามาทุกรายวิชาตามหลักสูตร มาประยุกต์ใช้ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและตำแหน่งครูผู้สอน ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง จำแนกตามตำแหน่งและจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chamnok (2016) พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน Pakkaratho et al. (2018) พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน Chanarit, N. (2013) พบว่า ความคิดเห็นของครู

และผู้บริหารต่อภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน Khamnok D. (2016) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันดับที่ 5 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถบูรณาการวิธีการทำงานประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง

2. ควรศึกษารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง

เอกสารอ้างอิง

- Adair, J. (2007). **Leadership for Innovation: How to Organize Team Creativity and Harvest Ideas**. London, England: Kogan Page.
- Amranan, K. (2016). **A Study of Creative Leadership of School Administrators in Mae Wong, Office of the Primary Educational Service Area of Nakhon Sawan Area 2**. (Master of Education) Nakhon Sawan Rajabhat University, Nakhon Sawan, Thailand. (In Thai)
- Basadur, M. (2008). Leading other to think innovatively together: Creative leadership. **Journal of The Leadership Quarterly**, 15(1), 103-121.
- Boonchuay, N. (2010). **A strategic plan to develop appropriate creative leadership for school administrators**. (Doctor of Education) Valai Longkorn Rajabhat University under Royal Patronage, Phathum Thani, Thailand. (In Thai)
- Casse, P. & Claudel, P. G. (2007). **Philosophy for Creative Leadership: How Philosophy Can Turn People into More Effective Leaders**. London, England: Athena Press.
- Chamnok, D. (2016). **A study of creative leadership of school administrators under the Office of the Nakhon Ratchasima Educational Service Area 6**. (Master of Education) Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima, Thailand. (In Thai)
- Chanarit, N. (2013). **Creative leadership of school administrators under the Office of the Khon Kaen Primary Educational Service Area 5**. (Master of Education) Maha Sarakham University, Maha Sarakham, Thailand. (In Thai)
- Chetikham, T. (2016). **A study of the relationship between transformational leadership of school administrators and the effectiveness of basic education school administration under the Office of the Chanthaburi Primary Educational Service Area**. (Master of Education) Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Coste, T. G. (2009). **Creative Leadership and Women**. <https://www.google.com/search?q=from+http%3A%2F%2Fwww.pptsearch.net%2F+details-creative-leadership-amp-women-349420.html> [2021, 20 April.]
- Decharin, P. (2010). "New Perspective," cited in Khampan, P. (2023). **The Development of the Programs to Enhance a Creative of School Administrators in the Secondary Service Area office Kalasin**. (Master of Education) Maha Sarakham University, Maha Sarakham, Thailand. (In Thai)

- Guilford, J. P. (1980). *Traits of Creativity*. Harmondsworth: Middiessx: Penguin Book.
- Harris, A. (2009). *Creative Leadership: Developing Future Leaders*. *Creative Leadership Developing Future Leaders*, 23, 9-11. **Creative Education**, 15(2), February 28, 2024. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3677038>
- Khamnok, D. (2016). **A Study of Creative Leadership of School Administrators, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6**. Master's Thesis, Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (In Thai) (In Thai)
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale," in **Attitude Theory and. Measurement**. New York: Wiley & Son. McMillan, J. H.
- Maxwell, J.C. (2013). **The 5 Levels of Leadership: Proven Steps to Maximize Your Potential**. New York USA: Center Street.
- Ministry of Education. (2007). **Educational Reform Guidelines of the Ministry of Education**. Bangkok, Thailand: T.S.B. Products. (In Thai)
- Mungkasem, U. (2001). "The Experimental Study of The Creative Leadership Training on Creative Leadership Quality of Education Chief Executive Officers," **Dissertation Abstracts International**, 15(2), 80.
- Nakwichet, K. (2009). **Creative Leadership for Education**. Samut Prakan, Thailand: Thirasan Publisher. (In Thai)
- Pakkaratho, S., Sukkasi S., & Prasertphakdi A. (2018). **A Study of the Role of Creative Leadership of School Administrators, Office of Secondary Educational Service Area 17**. (Master of Education) Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Pankong, P. (2016). **Creative Leadership of School Administrators, Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3**. (Master of Education) Burapha University, Chon Buri, Thailand. (In Thai)
- Parker, J. P., & Begnaud, L. G. (2004). **Developing creative leadership**. Portsmouth. NH: Teacher Ideas Press.
- Parker. J.P. & Kropp R. (2007). **Team Workout: A Trainer's Sourcebook of 50 Team Building Games and Activates**. New York, USA: AMACOM.

- Patiphan, K. (n.d.). **Creative Leadership**. Bangkok, Thailand: Success Media.
- Ritbamrung S. (2013). **Creative leadership of school administrators affecting the effectiveness of schools under the Secondary Educational Service Area Office 30**. In the Master of Education thesis. Khon Kaen University. (In Thai)
- Robinson, K. (2007). **The Principles of Creative Leadership**. New York: McGraw-Hill.
- Sailod S, Chotisukhan S. and Charuntham O. (2021). Creative leadership of administrators and good organizational citizenship behavior of teachers under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office. **Journal of MCU Pali Studies Buddhaghosaparithar** 7 (2), 163-176. (In Thai)
- Sternberg, R. J. (2006). Creative leadership: it's a decision. **Journal of Leadership**, 36(2), 22-24.
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009). Creative leadership: A challenge of our times. **School Leadership and Management**, 29(1), 65-78.
- .....

การเล่าเรื่องข้ามสื่อเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสื่อสารประเด็นสังคม
“เรื่องเล่าไม่อยากเหล้า”

TRANSMEDIA STORYTELLING OF PARTICIPATORY PROCESS
AND COMMUNICATE SOCIAL ISSUES “THE STORY DOESN’T WANT TO DRINK”

สิริมนต์ พึงสังวาลย์

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Sirimon Puengsangwal

Communication Arts Program, Faculty of Management Science,
Rajabhat University Phranakhon, Bangkok, Thailand

*E-mail: sirimon@pnru.ac.th

Received: 10-01-2025

Revised: 18-11-2025

Accepted: 25-11-2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการในการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia) เพื่อสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่อยากเหล้า” ผ่านกระบวนการเล่าเรื่องข้ามสื่อ ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยพิจารณาปัจจัยในการออกแบบเนื้อหาเรื่องเล่าที่สามารถสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการรับรู้ผ่านกระบวนการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อเพื่อสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่อยากเหล้า” ผลการวิจัยพบว่า

กระบวนการพัฒนาในการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อ พบว่ากระบวนการสื่อสารตามแนวคิดการเล่าเรื่องข้ามสื่อ มีการกำหนดทิศทางของเนื้อหาด้วยประเด็นหลัก 3 ประการ คือ เรื่องเล่า (Story) รูปแบบการเล่าเรื่อง (Format) และช่องทางการสื่อสาร (Media / Platform) โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมและทำให้เกิดการสร้างประสบการณ์ที่เชื่อมโยงเรื่องราวเข้าหากัน และสามารถต่อยอดเรื่องราวไปได้อีกจำนวนมาก สามารถทำให้ผู้รับสารเข้าใจมุมมองของเรื่องได้อย่างครบถ้วน ผู้ผลิตเนื้อหาสามารถเป็นได้ทั้งผู้รับสาร ผู้ผลิตและผู้สร้างเรื่องราวของโลกเนื้อหาได้เองผ่านพลังของการมีประสบการณ์ร่วมต่อเรื่องราว “เรื่องเล่าไม่อยากเหล้า” เพื่อขับเคลื่อนประเด็นสื่อสารไปยังเป้าหมายที่วางไว้

คำสำคัญ: การเล่าเรื่องข้ามสื่อ เรื่องเล่าไม่อยากเหล้า การสร้างการมีส่วนร่วม การสื่อสารประเด็นสังคม

ABSTRACT

This research aims to study the process of **Transmedia Storytelling** content production to communicate the social issue “The story doesn’t want to drink”. through an instructional management process. The study involved analyzing the current situation and future trends regarding alcohol consumption and considered the factors for designing narrative content capable of creating an experiential engagement in the content reception process.

The research findings indicate that the development process for Transmedia content production reveals that communication aligned with the Transmedia Storytelling concept must establish the content direction through three core elements: Story, Format, and Media/Platform. Significant emphasis is placed on the participation process and creating experiences that link the narratives together, allowing for substantial story expansion. This approach enables recipients to fully grasp the story’s perspectives. Furthermore, content producers can simultaneously act as receivers, producers, and creators of the content world’s narratives through the power of shared experience with “The story doesn’t want to drink”. narrative, effectively driving the communication objectives toward the set goals.

Keywords: Transmedia Storytelling, The Story doesn’t want to drink, Participatory, Communicate Social issue

บทนำ

ในยุคที่ผู้ผลิตสื่อมีหลากหลายระดับ ตั้งแต่องค์กรขนาดใหญ่ไปจนถึงเครือข่ายออนไลน์ ระดับชุมชน การสร้างสื่อที่มีคุณภาพเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลกระทบของแอลกอฮอล์ จึงต้องพึ่งพากระบวนการผลิตเนื้อหาสื่อที่เข้มข้น ในด้านการพัฒนาเนื้อหาเชิงคุณค่า สื่อรณรงค์ต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์เชิงลึกและนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง เกี่ยวกับผลกระทบของแอลกอฮอล์ ต่อสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสะท้อนมุมมองที่หลากหลาย ไม่ใช่แค่การเตือนภัยทั่วไป หรือการเลือกรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม

ผู้ผลิตสื่อต้องเลือกใช้รูปแบบที่ดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย เช่น นิสิตนักศึกษา และ คนรุ่นใหม่ ผ่านการใช้ วิดีโอ, กราฟิก, หรือสื่อมัลติมีเดีย บนแพลตฟอร์มที่หลากหลาย (Facebook, Instagram, TikTok) พร้อมปรับ โทนภาษา ให้เข้ากับพฤติกรรม การบริโภคสื่อในโลกดิจิทัลและการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มที่ทันสมัย เช่น การใช้ โซเชียลมีเดียในการกระจายข่าวสาร และการสร้าง ชุมชนออนไลน์เพื่อการมีส่วนร่วมของผู้ชม เพื่อออกแบบกระบวนการสื่อสารให้เข้าถึงง่าย และกระตุ้นการมีส่วนร่วม ซึ่งในปัจจุบันเป็น

ความท้าทายในการเล่าเรื่อง เนื่องจากธุรกิจ แอลกอฮอล์ได้ใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของสื่อเพื่อทำการตลาดเชิงรุกอย่างมาก มีการผลิตสื่อที่เชื่อมโยงการดื่มกับวัฒนธรรมและการเฉลิมฉลอง การใช้ประเพณีเป็นเครื่องมือการตลาดมักใช้การผลิตสื่อที่เชื่อมโยงแบรนด์เข้ากับประเพณี และวัฒนธรรมไทย เพื่อสร้างค่านิยมว่าการดื่มเป็นส่วนหนึ่งของการรวมตัวและการเฉลิมฉลอง หรือการรูกึบในเครือข่ายชุมชนดิจิทัล การทำการตลาดเชิงรุกผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น การใช้ข้อความ, รูปภาพ, และสื่อมัลติมีเดียที่ดึงดูดใจ รวมถึงการใช้ตราเสมือน และการสนับสนุนจากอุตสาหกรรมสุรา (Sponsor) ส่งผลให้เกิดนักดื่มหน้าใหม่ที่มีอายุน้อยลง ในการต่อสู้กับผลกระทบเชิงลบของแอลกอฮอล์ สื่อรณรงค์จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การเล่าเรื่องที่สร้างสรรค์และทรงพลัง เช่น การเล่าเรื่องผ่านประสบการณ์จริง มีการคิดค้นวิธีการเล่าเรื่องที่แปลกใหม่และน่าสนใจ เพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วม หรือการเล่าผ่านประสบการณ์ของผู้คนจริงที่ได้รับผลกระทบเพื่อสร้างความตระหนักรู้ และแรงกระตุ้น และกระบวนการเล่าเรื่องข้ามสื่อถือเป็นกุญแจสำคัญในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ช่วยให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมกับเนื้อหาสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับ ความคิด การตัดสินใจ, และการกระทำ ในชีวิตประจำวันได้

การขับเคลื่อนประเด็น “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” ต้องใช้การสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกและยั่งยืนต่อสังคมในระยะยาว การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อเพื่อสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า”

เพื่อพัฒนาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการนำเสนอประเด็นและสร้างการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย

บททวนแนวคิด

แนวคิดการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

เป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างเนื้อหาเพื่อสื่อสารผ่านช่องทางที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายหลักในการสร้างประสบการณ์ที่ดึงดูดและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร (สกุลศรี ศรีสารคาม, 2565 อ้างถึงใน Jenkins, 2010) แนวคิดนี้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสื่อเชิงสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมตามแนวคิดของ Pratten (2015), การเล่าเรื่องข้ามสื่อคือการนำเสนอเรื่องราวผ่านหลายแพลตฟอร์ม โดยแต่ละแพลตฟอร์มจะส่งมอบเนื้อหาบางส่วนที่เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างเรื่องราวที่สมบูรณ์และเพิ่มประสบการณ์แก่ผู้รับสาร กลยุทธ์สำคัญในการผลิตเนื้อหาข้ามสื่อประกอบด้วย

1. การดัดแปลงและเล่าใหม่ การปรับเนื้อหาเดิมให้ดึงดูดความสนใจและสร้างประสบการณ์ร่วมเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย
2. การสร้างเนื้อหาใหม่เฉพาะแพลตฟอร์ม การขยายและเชื่อมโยงเนื้อหาให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของแต่ละช่องทาง เพื่อความหลากหลายในการเข้าถึง
3. การโปรโมตข้ามสื่อ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับสารติดตามเนื้อหาในหลายช่องทาง
4. การสร้างความผูกพัน การออกแบบประสบการณ์และบทสนทนาที่ช่วยให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับเรื่องราว

ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเล่าเรื่องข้ามสื่อ คือ โครงสร้างเรื่องราวที่แข็งแรง และ ความเข้าใจ กลุ่มเป้าหมาย เข้าใจพฤติกรรมและการใช้เทคโนโลยีของผู้รับสารจะช่วยให้สามารถออกแบบเนื้อหาที่ตรงใจ สร้างปฏิสัมพันธ์ และส่งมอบประสบการณ์ที่ต่อเนื่องและสมบูรณ์ในหลากหลายแพลตฟอร์ม ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญในการสร้างความประทับใจ และเชื่อมโยงประสบการณ์ดังกล่าวไปสู่โลกแห่งความเป็นจริง

สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ร่างกาย และสังคม ในหลายมิติทั้งการเกิดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านสุขภาพ ซึ่งการดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากเกินไปอาจทำให้เกิดโรคพิษสุราเรื้อรังและเพิ่มความเสี่ยงต่อโรคต่าง ๆ เช่น โรคตับแข็ง โรคหัวใจ และมะเร็งบางชนิด หรือการดื่มแล้วขับนำไปสู่อุบัติเหตุทางถนน การทะเลาะวิวาท และการทำร้ายร่างกาย การส่งผลกระทบต่อทางสังคม เช่น ส่งผลกระทบต่อปัญหาในครอบครัว เช่น ความรุนแรงในครอบครัว และปัญหาทางการเงิน หรือการก่อให้เกิดปัญหาในชุมชน เช่น การทะเลาะวิวาทในพื้นที่สาธารณะ

ซึ่งในปัจจุบันการเพิ่มขึ้นของการบริโภคจากรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส 3 ปี 2566 พบว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น โดยการณรงคค์ดเหล้าเข้าพรรษาในช่วงผลสำรวจปี 2565 พบว่า ร้อยละ 36.8 ของผู้ร่วมโครงการสามารถงดดื่มสุราจนครบพรรษา เพิ่มขึ้นจาก

ร้อยละ 30.3 ในปี 2564 สะท้อนถึงผลสำเร็จของการณรงคค์ที่ต่อเนื่อง

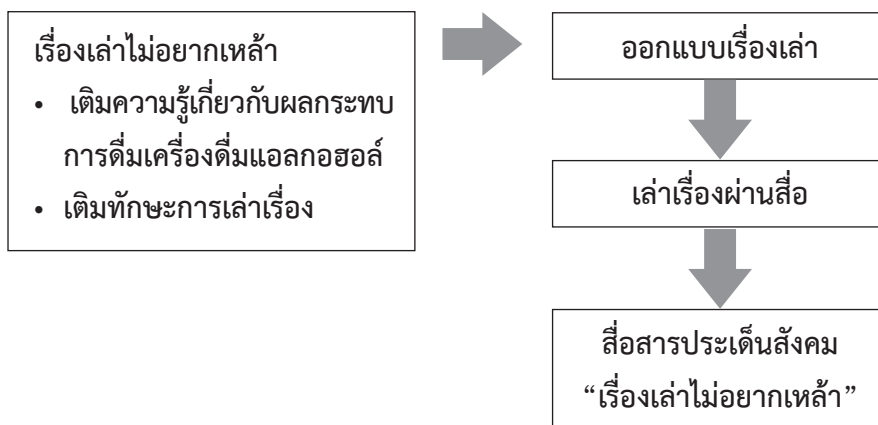
แต่ก็ยังมีประเด็นใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันที่เพิ่มเข้ามา เช่น การขยายเวลาสถานบันเทิงถึง 04.00 น. ในพื้นที่ 4 จังหวัด (กรุงเทพฯ, เชียงใหม่, ชลบุรี, ภูเก็ต) ที่มีการเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2566 แม้ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ต้องเฝ้าระวังผลกระทบด้านอุบัติเหตุและความรุนแรงจากการดื่มสุรา หรือการทำการตลาดบนสื่อออนไลน์ เช่น โฆษณาแฝงในโซเชียลมีเดีย และการใช้ Influencers ส่งผลให้เกิดนักดื่มหน้าใหม่และผู้ดื่มอายุน้อยลง

โดยมีข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้แก่ การเพิ่มความเข้มงวดในมาตรการควบคุมด้วยการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การควบคุมการโฆษณาและจำกัดอายุผู้ซื้อ หรือใช้การณรงคค์และให้ความรู้ด้วยการส่งเสริมโครงการลด ละ เลิกสุรา เช่น เทศกาลปลอดสุรา หรือการบำบัดผู้ติดสุราด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน หรือการณรงคค์ในชุมชนและกลุ่มเยาวชนผ่านสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ด้วยการสร้างเครื่องมือณรงคค์ที่เหมาะสมกับทุกกลุ่มอายุ เช่น แคมเปญออนไลน์ เกมสร้างจิตสำนึก หรือกิจกรรมในชุมชน

แม้ว่าประเทศไทยจะมีความพยายามในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ความท้าทายยังคงอยู่ซึ่งต้องใช้การบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน รวมถึงการพัฒนานโยบายที่ครอบคลุมเพื่อตอบสนองโจทย์สถานการณ์ปัจจุบันที่จะช่วยลดผลกระทบด้านลบและสร้างความตระหนักรู้ในสังคมได้อย่างยั่งยืน

บทความวิจัยนี้ได้บูรณาการแนวคิดการเล่าเรื่องข้ามสื่อเข้ากับสถานการณ์การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ในประเทศไทยเพื่อศึกษากระบวนการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อ “เรื่องเล่าไม่ยากเหลือ” โดยมีจุดเชื่อมโยงสำคัญของแนวคิดการเล่าเรื่องข้ามสื่อกับกระบวนการออกแบบและพัฒนาเรื่องเล่าไม่ยากเหลือผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผ่านกิจกรรมภายใต้โครงการบริการวิชาการ “โครงการรณรงค์งดเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ช่วงสอบของนักศึกษา” ผนวกกับการเล่าเรื่องผ่านการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การสร้างเนื้อหาหลักในการสื่อสารที่จะสร้างประสบการณ์ให้กับผู้รับสารในการวางแผนและดำเนินการผลิตเนื้อหาเรื่องเล่าไม่ยากเหลือ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษากระบวนการในการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia) เพื่อสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเหลือผ่านกระบวนการเล่าเรื่องข้ามสื่อในครั้งนี้ได้แก่การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รายละเอียดดังขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้

การวางแผนและเตรียมการร่วมกัน

ผู้วิจัยและนักศึกษาเอกวิชาการโฆษณา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 42 คน คัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ตัวแทนในบริบทของการเป็นผู้รับสารและเป็นผู้ผลิตสื่อหน้าใหม่ รวมไปถึงตัวแทนจากผู้มีประสบการณ์ตรงตัวแทน

องค์กรเครือข่ายงดเหล่า หรือผู้ที่เคยมีประสบการณ์ มีข้อมูลหรือเคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ในฐานะตัวแทนผู้ให้ข้อมูลจากผู้ที่มี ปฏิสัมพันธ์และอาสาสมัครหรือเต็มใจที่จะมี ส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ได้ร่วมกันทำความเข้าใจ วัตถุประสงค์และกระบวนการวิจัย

ในขั้นตอนนี้ได้ร่วมกันประชุมทำความเข้าใจ แนวทางการดำเนินระบุปัญหาและความต้องการ ในการสื่อสารประเด็นการเล่าเรื่องข้ามสื่อ “เรื่องเล่า ไม่อยากเล่า”

การดำเนินการวิจัยร่วมกัน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากับกลุ่มนักศึกษา เพื่อเก็บข้อมูล ผ่านกิจกรรมการออกแบบเรื่องเล่า ด้วยการวิเคราะห์ กลุ่มผู้รับสารผ่าน Persona ในการกำหนดกลุ่ม คนฟัง ดู และลักษณะของกลุ่มเป้าหมายว่าเป็น อย่างไร ด้วยการใช้แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง ที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรม ความสนใจ หรือความคาดหวังในประเด็นที่เกี่ยวข้อง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้แก่ ข้อมูลความสนใจ เบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ไลฟ์สไตล์ อาชีพ ความสนใจ บุคคลที่ชื่นชอบ สื่อที่ ติดตาม และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โอกาสในการดื่ม ความคิดเห็นต่อการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ค่าใช้จ่ายในการดื่มและประสบการณ์ หลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเปิดโอกาสให้ ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ ที่ได้รับอย่างเป็นธรรมชาติเพื่อนำข้อมูลมาประกอบใช้ ในการพัฒนาเรื่องเล่าต่อไป

มีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ใช้แบบบันทึก การสังเกตที่ออกแบบให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ หลายด้าน ทั้งในด้านผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยสังเกต

ปฏิกิริยาและการตอบสนองต่อกิจกรรมฝึกอบรม เชิงปฏิบัติการการเล่าเรื่องข้ามสื่อเพื่อสร้างการมี ส่วนร่วมและสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่า ไม่อยากเล่า” และกิจกรรมภายใต้โครงการบริการ วิชาการ “โครงการรณรงค์งดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ช่วงสอบของนักศึกษา” รวมถึงระดับการมีส่วนร่วม ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในส่วนของการพัฒนาเรื่องเล่าผู้วิจัยสังเกตกระบวนการ วิเคราะห์ผู้รับสารและการออกแบบเนื้อหา การเล่าเรื่องผ่านประสบการณ์ของผู้รับสารที่ได้รับ ข้อมูลจากประสบการณ์ตรงผ่านพฤติกรรมการณ์ดื่ม ประสบการณ์ของผู้ใกล้ชิด นอกจากนี้ยังสังเกต ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นตลอดจนบรรยากาศโดยรวม ของกิจกรรมการเรียนรู้

เครื่องมือทั้งหมดนี้ได้ผ่านการพิจารณา จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการวิชาการและจริยธรรม สถาบัน วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนการผลิตสื่อ

ผู้วิจัยและนักศึกษา ได้ร่วมกันวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม และ การสังเกตการณ์ ผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษา ผู้ผลิตสื่อมีความเข้าใจในประเด็นที่จะสื่อสาร และสามารถออกแบบเรื่องเล่าที่น่าสนใจ รวมถึง วิเคราะห์ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่ม เป้าหมาย

การผลิตและเผยแพร่ผลงาน

ขั้นตอนการผลิต (Production) ฝึกปฏิบัติการ เล่าเรื่องข้ามสื่อเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม และสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่อยากเล่า”

ด้วยการวิเคราะห์ผู้รับสารและการออกแบบเรื่องเล่า และกลวิธีการเล่าเรื่องเพื่อสื่อสารประเด็นสังคม อย่างสร้างสรรค์ในรายวิชาการเขียนบทโฆษณา และรายวิชาการสร้างสรรค์และผลิตงานโฆษณา โดยมีนักศึกษาเข้าร่วมจำนวน 42 คน สำหรับการฝึกปฏิบัติการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม และสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” นี้ เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและนักศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์ผู้รับสาร การออกแบบเรื่องเล่า และกลวิธีการเล่าเรื่อง และการเล่าเรื่องข้ามสื่อ หรือช่องทางการสื่อสารประเภทต่าง ๆ นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินกิจกรรมสนทนากลุ่มพร้อมการพูดคุย อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อการทดสอบเรื่องเล่า (Copy testing) โดยพิจารณาว่ามีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ สามารถสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” ได้อย่างสร้างสรรค์ และขั้นตอนหลังการผลิต (Post Production) ขั้นตอนหลังการผลิต การประกอบร่างเนื้อหาทั้งหมด เข้าด้วยกัน การตรวจสอบคุณภาพและการตอบสนอง ของผู้รับสารก่อนการเผยแพร่จริงยังเป็นสิ่งที่จำเป็น อย่างยิ่ง งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการนำเสนอแนวทาง เชิงทดลองในการใช้กลุ่มนักศึกษาผู้มีส่วนร่วม

ในการเล่าเรื่อง มาเป็นเครื่องมือในการประเมิน และให้ข้อเสนอแนะในขั้นตอน Post-Production เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและความรู้สึกต่อนื้อหาที่ได้รับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ส่วนแรกใช้การศึกษา กระบวนการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์แก่นสาระ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต เพื่อศึกษาการกระบวนการผลิต เนื้อหา ส่วนที่สองใช้การวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตผ่านกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม ต่อประเด็นสังคมเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมต่อประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” ผ่านกระบวนการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยส่วนที่หนึ่ง กระบวนการ ผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia) เพื่อสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า”

ภาพที่ 2 ภาพกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “สอบให้ปัง เกรดไม่พัง ชีวิตดีดีเพราะไม่มีเหล้า”

ภาพที่ 3 ผลการวิจัยส่วนที่หนึ่ง กระบวนการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia) เพื่อสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า”

ผลการวิจัยส่วนที่สอง การพัฒนากระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมต่อประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” ผ่านกระบวนการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

การกำหนดทิศทางเนื้อหา “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” นั้น จากการสนทนากลุ่มแบบไม่เป็นทางการ ร่วมกับนักศึกษาในรายวิชาการสร้างสรรค์และผลิตงานโฆษณา ได้พัฒนาแนวทางการเล่าเรื่อง

เพื่อสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แนวทางหลัก ได้แก่

แนวทางที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์ร่วม คือ การเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริงของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นความเข้าใจและสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผ่านกระบวนการสร้างเรื่องเล่า ได้แก่ ใช้กระบวนการเล่าเรื่องด้วย 5W1H Who ใครคือผู้ที่ได้รับ

ผลกระทบหรือเป็นตัวละครหลัก (เช่น ครอบครัว, เพื่อน, ตัวผู้ตัวเอง) **What** เรื่องราวเกี่ยวกับการตีความแอลกอฮอล์ที่มีผลต่อชีวิต เช่น ความสัมพันธ์, สุขภาพ **When** ช่วงเวลาสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เช่น งานเลี้ยง, เหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการตระหนัก **Where** สถานที่ที่เชื่อมโยงประสบการณ์ เช่น ชุมชน, โรงพยาบาล, ที่ทำงาน **Why** ทำไมการลดหรือเลิกดื่มแอลกอฮอล์จึงสำคัญ (สุขภาพ, การเงิน, ความสัมพันธ์) **How** วิธีการหรือแรงบันดาลใจที่ทำให้ตัวละครเปลี่ยนพฤติกรรม ผ่านการเชื่อมโยงเรื่องเล่าผ่านตัวละครและโครงเรื่อง เช่น ตัวละครต้องสะท้อนชีวิตจริง มีความซับซ้อนและสมจริง เช่น พ่อแม่ที่กังวลลูกวัยรุ่น, คนทำงานที่หันมาดูแลสุขภาพ หรือการนำเสนอโครงเรื่องต้องสื่อสารถึงการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง เช่น จากการเป็นนักดื่มกลายมาเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้รับสารผ่านประสบการณ์ที่พวกเขาารู้สึกว่าเป็น “เรื่องของตัวเอง” และการกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดแรงบันดาลใจในการลดหรือเลิกดื่ม

แนวทางที่ 2 การออกแบบเรื่องเล่าและโลกเนื้อหา ด้วยการสร้างโลกเนื้อหาที่หลากหลายและมีความต่อเนื่อง เพื่อเชื่อมโยงผู้รับสารเข้ากับประเด็น “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” โดยแนวทางการออกแบบได้แก่ การเชื่อมโยงหลายแพลตฟอร์มสร้างเรื่องเล่าหลักที่สามารถขยายความผ่านสื่อหลากหลาย เช่น วิดีโอสั้น หรือการเล่าเรื่องที่สร้างความคาดหวังและติดตามต่อเนื่อง มีการร้อยเรียงเนื้อหา ผ่านการออกแบบให้เรื่องราวของตัวละครหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกันเชื่อมโยงกันได้ เช่น คนที่เคยได้รับผลกระทบจากแอลกอฮอล์มาเชื่อมโยงกับคนที่เพิ่งเริ่มต้นเลิกเหล้า หรือการเน้น

ประเด็นสำคัญในแต่ละส่วนของเรื่อง เช่น สุขภาพ, การเงิน, ความสัมพันธ์ในชีวิต และการพัฒนาประสบการณ์รับรู้ ด้วยการใช้เนื้อหาที่สร้างความรู้สึกและแรงกระตุ้น เช่น วิดีโอที่สื่อถึงผลกระทบทางอารมณ์ หรือผลเสียของการดื่ม หรือการสร้างแรงบันดาลใจหรือผลเสียของการดื่ม หรือการสร้างแรงบันดาลใจหรือผลเสียของการดื่ม หรือการสร้างแรงบันดาลใจหรือผลเสียของการดื่ม

กระบวนการคิดสร้างสรรค์และพัฒนาประสบการณ์เรื่องเล่า “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” นักศึกษาได้มีการพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์สำหรับการออกแบบเรื่องเล่า ด้วยการอาศัยข้อมูลประสบการณ์และจินตนาการที่เชื่อมโยงกันเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาใหม่ที่มีความหมายและส่งผลกระทบต่อผู้รับสาร โดยมีองค์ประกอบหลักในการสร้างสรรค์เรื่องเล่า ด้วยการคิดประเด็นเรื่องราว (Concept) การวางแผนแนวทางว่า จะเล่าเรื่องอะไร (What to say) มีการใช้ข้อมูลและประสบการณ์ร่วมจากการรับรู้ในประเด็นของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อกำหนดเป็นประเด็นหลักที่น่าสนใจ เช่น ผลกระทบจากการดื่ม หรือแรงบันดาลใจจากการเลิกเหล้า หรือความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังต้องนำเสนอแนวทางการเล่าเรื่องให้ชัดเจน เช่น การให้ข้อมูลการสร้างความเข้าใจ หรือการสร้างแรงบันดาลใจ ผ่านการคิดวิธีการนำเสนอ (Execution) ด้วยการกำหนดวิธีการสื่อสารว่าจะพูดอย่างไร (How to say) ออกแบบกลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาที่โดดเด่นและดึงดูด ผ่านการใช้วงวนภาษา (Verbal Communication) เลือกใช้คำพูดที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การใช้ภาษาที่เป็นกันเอง หรือคำที่สื่อถึงความหวังและการเปลี่ยนแปลง การเล่าเรื่องด้วยลำดับที่ชัดเจน เช่น เริ่มจากปัญหา

สู่การเรียนรู้ และจบด้วยทางออก หรือการใช้
อวัจนภาษา (Non-verbal Communication)
มีการใช้ภาพ เสียง หรือการเคลื่อนไหวต่าง ๆ
ที่จะช่วยสร้างอารมณ์ เช่น สีที่สะท้อนถึงสุขภาพ
และความสุข หรือดนตรีที่กระตุ้นความรู้สึก
และการจัดฉากและองค์ประกอบภาพที่ช่วยส่งเสริม
เรื่องเล่า เช่น แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของ
ตัวละคร

การพัฒนาประสบการณ์เรื่องเล่า
การเชื่อมโยงและการสร้างสรรค์ ด้วยการใช้นำเสนอ
ประสบการณ์และจินตนาการ มีการนำเสนอ
เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริง เช่น ประสบการณ์
ของผู้ที่เลิกดื่มได้สำเร็จ หรือสร้างเหตุการณ์สมมติ
ที่สะท้อนสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง หรือการ
ผสมผสานประสบการณ์ส่วนตัวและข้อมูลเชิงลึก
เพื่อให้เรื่องเล่าเกิดความน่าเชื่อถือ การออกแบบ
ต้นแบบแนวความคิด ผ่านแนวความคิดที่เป็น
แกนหลักของเรื่อง เช่น “การเลิกเหล้าเป็นจุดเริ่มต้น
ของการดูแลชีวิตตัวเอง” หรือการสร้างตัวละคร
หรือสถานการณ์ที่สะท้อนปัญหาและทางออก
เพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย การเชื่อมโยง
ระหว่างข้อมูลและประสบการณ์เพื่อสร้างการมี
ส่วนร่วมผ่านการใช้ข้อมูลที่ชัดเจน เช่น สถิติ หรือ
ผลกระทบเชิงสุขภาพ มาเล่าผ่านเรื่องราวที่สร้าง
ความรู้สึก และการออกแบบประสบการณ์ให้เป็น
ภาพรวม เช่น การเล่าเรื่องผ่านหลายมิติของชีวิต
(สุขภาพ ความสัมพันธ์ การเงิน)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากระบวนการ
ผลิตเนื้อหา “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” ด้วยการสร้าง
กระบวนการมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นถึงรายละเอียด

ของกระบวนการผลิตเนื้อหาและการสร้างการมี
ส่วนร่วม ดังนี้

1. กระบวนการผลิตเนื้อหาการเล่าเรื่อง ข้ามสื่อ “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า”

กระบวนการผลิตเนื้อหาที่สร้างการมี
ส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการวางแผน
และออกแบบอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีโครงสร้าง
หลักที่สำคัญดังนี้

1.1 การทำความเข้าใจผู้รับสาร
เชิงลึก ถือเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิต
เนื้อหาข้ามสื่อ มีการใช้แนวทาง Persona
เพื่อวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายอย่างละเอียด พบว่า
ผู้รับสารเป้าหมายคือ บุคคลใกล้ชิดนักศึกษา
(เพื่อนสนิท/ครอบครัว) ที่มีการดื่มเพื่อสังสรรค์
และมองว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติและช่วยผ่อนคลาย
แต่ยังไม่เคยมีเหตุการณ์ร้ายแรง

1.2 การวางแผนเนื้อหาข้ามสื่อ
ตามหลัก 5W1H มีการนำหลักการนี้มาใช้ในการวางแผน
โครงเรื่องเพื่อความต่อเนื่องและครอบคลุมทุกมิติ ได้แก่

- **ใคร (Who)** นำเสนอ
ตัวละครหลักที่มีบุคลิกและพฤติกรรมสอดคล้อง
กับ Persona (ชอบสังสรรค์ ดื่มเพื่อเข้าสังคม)
- **อะไร (What)** นำเสนอ
ผลกระทบที่แท้จริงของการดื่ม เช่น เมาแล้วขับ
อุบัติเหตุ และปัญหาสุขภาพระยะยาว
- **เมื่อไหร่ (When)** ใช้เหตุการณ์
ที่ใกล้ตัวกลุ่มเป้าหมาย (งานปาร์ตี้/เทศกาล)
เพื่อชี้ให้เห็นผลเสียทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- **ที่ไหน (Where)** นำเสนอผ่าน

แพลตฟอร์มออนไลน์ที่นิยม เช่น TikTok, Facebook,
Instagram, YouTube เพื่อเพิ่มการเข้าถึงและ
ความน่าสนใจ

- **ทำไม (Why)** ชี้ให้เห็นเหตุผลสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น การลดอุบัติเหตุ และการสร้างชีวิตที่ดีขึ้น โดยใช้การเล่าเรื่องที่เหมาะสม เหตุผลและอารมณ์

- **อย่างไร (How)** ใช้กลวิธีที่สร้างแรงจูงใจและความแปลกใหม่ เช่น การพลิกมุมมอง การใช้เหตุการณ์ลึกลับ หรือการเล่าย้อนเหตุการณ์ เพื่อเร้าอารมณ์ให้ผู้ชมจินตนาการตามได้

2. แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร

การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้รับสารในประเด็น “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” คือการเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและการให้ผู้รับสารได้มีบทบาทในเรื่องราว:

2.1 การเชื่อมโยงประสบการณ์ร่วม เนื้อหาถูกออกแบบให้สร้างการเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ตรงกับชีวิตจริงของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับการดื่ม

2.2 การกระตุ้นอารมณ์เพื่อสร้างการจดจำ ใช้การเล่าเรื่องที่เน้นการกระตุ้นอารมณ์ (Emotive Storytelling) ควบคู่กับเหตุผล เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกร่วม (ความรู้สึกร่วม/เห็นอกเห็นใจ) และเกิดการจดจำประเด็นสังคม

2.3 การใช้สื่อเป็นพื้นที่ให้ลงมือปฏิบัติ เนื้อหาถูกออกแบบให้เหมาะสมกับแต่ละแพลตฟอร์ม เพื่อให้ผู้รับสารได้ คิดตาม คิดวิเคราะห์ วิพากษ์และนำไปสู่การคิดถึงสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ (ให้ทางออกกับการแก้ปัญหา) กระบวนการนี้เชิญชวนให้ผู้รับสาร ลงมือทำบางอย่าง ทั้งต่อเนื้อหาและต่อประเด็นในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของธาม เชื้อสถาปนศิริ (2558) ที่ระบุว่าหัวใจของการเล่าเรื่องข้ามสื่อคือการให้ผู้รับสารสร้างประสบการณ์กับเรื่องเล่าด้วยตนเองผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ

2.4 การพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตและผู้รับสาร งานวิจัยนี้สะท้อนว่ากระบวนการดังกล่าวช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาในการผลิตเนื้อหา และสนับสนุนให้ผู้รับสารสามารถกลายเป็น ผู้สร้างสรรค์เนื้อหาในอนาคต ซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในระดับสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในประเด็นการเล่าเรื่องข้ามสื่อ เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายในเชิงลึกยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาถึงศักยภาพของนักเล่าเรื่อง เพื่อต่อยอดกระบวนการสื่อสารการเล่าเรื่องข้ามสื่อในการสื่อสารประเด็นสังคมเพิ่มเติมให้กลุ่มเป้าหมายอื่นนอกเหนือจากนักศึกษาสามารถฝึกปฏิบัติในการเล่าเรื่องผ่านกระบวนการวิจัยได้

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องการเล่าเรื่องข้ามสื่อเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสื่อสารประเด็นสังคม “เรื่องเล่าไม่ยากเล่า” ได้ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร วิจัยงบประมาณแผ่นดิน (2566)

เอกสารอ้างอิง

- Apisit Supakitjaroen. (2021). Transmedia Storytelling Innovation for Engagement to Drive Social Issues. **Journal of Graduate Studies and Social Sciences**, Urditt Rajabhat University, **11**(2), 141-157.
- Jenkins,H. (2010, June 21). **Transmedia Education: the 7 Principle Revisited**. http://henryjenkins.org/blog/2010/06/transmedia_education_the_7_pri.html Retrieved 7 December, 2022.
- Korranok Nindum. (2020). Creating a Storytelling of Wellness Tourism Attractions in Chiang Rai Province. **Journal of Communication Arts**, Dhurakij Pundit University, **14**(2): 109-135.
- Pratten,R. (2015). **Getting Started with Transmedia Storytelling: A Practical Guide for Beginners (2nd ed.)**. Create Space Independence Publishing Platform.
- Sakulsri Srisarkham. (2018). The Development of Content Innovation with Transmedia Storytelling Strategy for Television Programs. **Journal of Communication Arts**, Dhurakij Pundit University, **12**(1): 193-225.
- Sakulsri Srisarkham et al. (2022). Transmedia Storytelling and Multi-platform Communication Strategy: Producer's Guide to Transmedia Storytelling. Supported by the Research and Development Fund for the Public of the National Broadcasting and Telecommunications Commission (NBTC).
- Sakulsri Srisarkham. (2022). Creating a Prototype Model for Developing Thinking Skills and Multi-platform Media Literacy among Media Producers through Transmedia Storytelling and Design Thinking Process. **Panyapiwat Journal**, **14**(1): 293-307.
- Savittree Assanangkornchai. (2022). **Alcohol Drinking Patterns and Trends among the Thai Population**. Songkhla: Center for Alcohol Studies (CAS) and Epidemiology Unit, Faculty of Medicine, Prince of Songkla University.
- Surapong Sothanasthien. (2013). Communication Theory. Bangkok: Rabiangthong Printing.
- Tham Chuasathapanasiri. (2015). Transmedia Story-telling. **Journal of Communication Arts and Innovation NIDA**, **2**(1), 59-87.
- .....

MOTIVATION AND EMPLOYABILITY SKILLS OF AIRLINE BUSINESS GRADUATES: THE MEDIATING ROLE OF SELF-EFFICACY

Juan Rodrigo B. Del Villar*, Vissarut Udomdet, Jessada Dechmak, Panatda Supaporn,
Amarjeet Singh Mastana, Saran Kumar Sekar and Pranav Milind Thakre

*Teaching English to Speakers of other Languages Program, Udon Thani Rajabhat University,
Udon Thani, Thailand

*E-mail: janjan.jrdv@gmail.com

Received: 03-10-2025

Revised: 20-11-2025

Accepted: 20-11-2025

ABSTRACT

This study investigated whether self-efficacy mediates the relationship between motivation and employability skills among graduates in the airline business. Using a causal-correlational, non-experimental design, survey data were collected from 110 graduates, with sample size determined through G*Power analysis to ensure sufficient statistical power. Analyses employed Pearson correlation, multiple regression, t-test/ANOVA, and path analysis. The study revealed very strong positive correlation among motivation and employability skills ($r(108) = .875, p < .001$). Multiple regression analysis revealed that both motivation ($\beta = 0.310, p < 0.001$) and self-efficacy ($\beta = 0.480, p < 0.001$) significantly predicted employability skills, jointly accounting for 58% of the variance. Mediation analysis further showed that self-efficacy partially mediated the relationship between motivation and employability, suggesting that motivated students develop employability skills both directly and indirectly through increased confidence in their abilities. Employability was higher among females and recent cohorts, while motivation was stronger in recent cohorts. The findings suggest that self-efficacy is a key mechanism linking motivation to employability, underscoring the importance of authentic practice and structured feedback in enhancing graduates' job readiness. The study recommends strengthening authentic practice through simulations and internships, integrating structured feedback mechanisms,

and embedding self-efficacy-enhancing strategies into the curriculum to foster confidence, career readiness, and long-term employability among graduates.

Keywords: self-efficacy, motivation, employability skills, mediation, aviation education.

INTRODUCTION

In today's highly competitive job market, graduates' success is primarily determined by their employability, the set of skills and attributes that enable them to obtain and sustain meaningful work. This issue is particularly critical in the airline industry, where recovery and fleet expansion are driving greater demand for talent in cockpit, cabin, maintenance, and ground operations (CAE, 2025; International Air Transport Association [IATA], 2024). In this context, graduates must be equipped not only with technical expertise but also with the broader employability skills valued by employers and regulators. Current competency-based and evidence-based training frameworks in aviation emphasize the importance of transferable skills, including communication, teamwork, problem-solving, decision-making, and situational awareness. Recent studies confirm that these non-technical skills are essential for aviation students preparing to navigate a rapidly evolving labor market (Yiu et al., 2022).

Alongside this skills-oriented perspective, contemporary research in higher

education emphasizes the psychological dimensions of employability. Motivation and self-efficacy, in particular, are consistently shown to influence students' readiness for their careers. Empirical evidence suggests that motivation predicts both self-efficacy and employability, while self-efficacy can enhance employability through mechanisms such as improved academic performance and stronger career aspirations (Obias et al., 2025). These findings suggest that employability outcomes in aviation education depend not only on what graduates can do but also on their belief in what they can achieve.

Despite these insights, a significant gap remains in aviation-related research. Much of the literature maps which skills are most needed and how curricula align with industry requirements. However, it rarely examines the psychological processes that explain how students translate motivation into concrete employability skills. For example, while recent aviation studies underscore the importance of interpersonal and problem-solving skills, they overlook

the mediating role of self-efficacy (Chrysogelos et al., 2025). Related studies in general higher education suggest that self-efficacy mediates the relationship between motivation and employability. However, these are typically drawn from diverse student populations outside the aviation field, which limits their applicability to graduates in this field (Li et al., 2022; Wang et al., 2022). Furthermore, graduate tracer studies, while increasingly used to assess program outcomes and labor market success, tend to describe employability in broad terms without testing mediation models that link motivational factors to specific employability skills (Garcia et al., 2024).

To address this gap, the present study examined university graduates in the airline business education sector. It tested a theoretical model in which self-efficacy mediates the relationship between motivation and employability skills. Focusing on communication, problem-solving, teamwork, and adaptability - skills central to aviation competency frameworks, the study integrates psychological constructs with outcome-based measures to inform curriculum design and training. While employability research often identifies key skills and curriculum alignment, it rarely explores the psychological processes

that link motivation to skill development. Evidence from broader higher education suggests that self-efficacy mediates this relationship; however, such models remain untested in aviation contexts and are seldom connected to measurable post-graduation outcomes.

By focusing on airline business graduates and testing a mediation model in which self-efficacy links motivation to employability skills, this study addressed a critical gap in the literature. It extends Social Cognitive Career Theory to a specialized industry context. It provides practical insights into how motivation can be effectively harnessed to develop essential career competencies in the airline sector.

THEORETICAL AND CONCEPTUAL FRAMEWORK

This study is grounded in three complementary theories: Social Cognitive Career Theory (SCCT) (Lent et al., 1994), Theory of Planned Behavior (TPB) (Ajzen, 1991), and Self-Determination Theory (SDT) (Ryan & Deci, 2000). SCCT posits that career development is shaped by three interrelated factors: self-efficacy, outcome expectations, and personal goals. These factors influence career choices, persistence, and actions toward professional success (Omar et al., 2023). In this study, self-efficacy is examined

as a mediating factor linking motivation to the development of employability skills among airline business graduates.

TPB suggests that individuals' intentions to perform behaviors, such as developing employability skills, are shaped by attitudes, subjective norms, and perceived behavioral control. In this context, motivation and self-efficacy interact with perceived control over career preparation activities to influence skill acquisition (Martini et al., 2023).

SDT emphasizes the role of intrinsic and extrinsic motivation in learning and professional development. Graduates who feel autonomous, competent, and connected are more likely to engage in employability skill development actively, complementing the mediating role of self-efficacy (Yengkopiong, 2025).

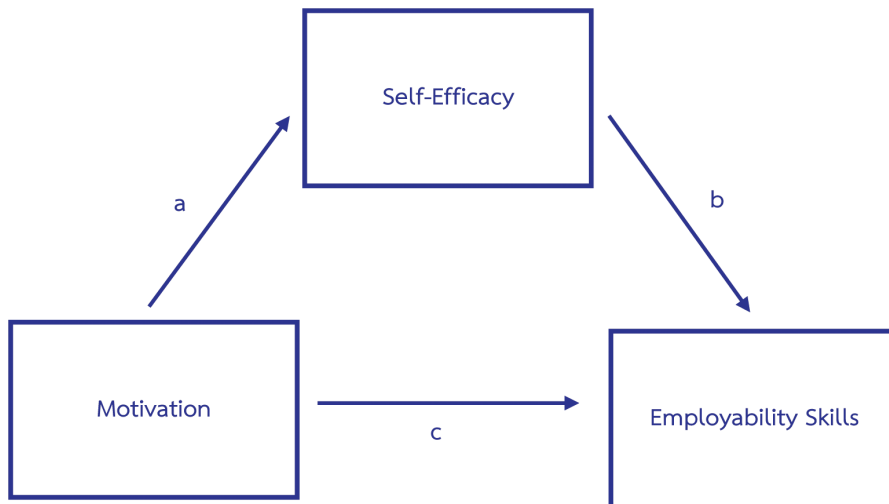
Self-efficacy, defined as an individual's belief in their ability to perform tasks successfully (Bandura, 1997), motivates action and perseverance, influencing career decisions, effort, and persistence. Graduates with higher self-efficacy are more likely to translate motivation into proactive engagement in career preparation and skill development (Tan et al., 2025; Cho & Park, 2025). Employability skills are crucial for career success in the aviation industry, and self-efficacy enhances the impact of motivation

on these competencies (Mulyana et al., 2025).

Additional concepts integrated into this study include career adaptability and professional competence. Career adaptability reflects the readiness and resources graduates use to cope with changing work environments (Li & Chang, 2024), interacting with self-efficacy to promote proactive skill development. Professional competence encompasses technical and non-technical capabilities, such as teamwork, decision-making, and communication, which are essential for effective performance in the airline industry (OECD, 2020).

Based on these foundations, the study proposes a model where self-efficacy mediates the relationship between motivation and employability skills. By integrating SCCT with TPB, SDT, and the concepts of career adaptability and professional competence, the framework provides a comprehensive understanding of how psychological and motivational factors translate into actionable employability skills among airline business graduates.

Figure 1 illustrates the relationship between motivation, self-efficacy, and employability skills. Self-efficacy was suggested as a factor that influences the link between motivation and employability skills.

Figure 1 Schematic Diagram of the Study

RESEARCH QUESTIONS

This study aimed to determine whether self-efficacy mediates the relationship between motivation and employability skills among airline business graduates. Specifically, this study was guided by the following questions:

1. What is the level of respondents' motivation?
2. How do the respondents assess their employability skills?
3. What is the level of respondents' self-efficacy?
4. Is there a significant relationship between level of motivation and the employability skills of the respondents?
5. Is there a significant difference in the level of motivation and employability

skills of respondents when grouped by their demographic profile?

6. Which of the independent variables singly or in combination predict employability skills?

7. To what extent does self-efficacy mediate the relationship between motivation and employability skills?

HYPOTHESES

H_1 : There is a significant relationship between motivation and the employability skills of the respondents.

H_2 : There is a significant difference in the motivation and employability skills of the respondents when grouped according to their demographic profile.

H₃: The independent variables, either individually or in combination, significantly predict employability skills.

H₄: Self-efficacy significantly mediates the relationship between motivation and employability skills.

METHODOLOGY

This study employed a cross-sectional, correlational, non-experimental quantitative design. As explained by Fraenkel and Wallen (2009), this design allows data collection without manipulation, enabling researchers to examine whether one variable influences another variable through a third variable.

The study was conducted among Airline Business graduates from years 2018 to 2023, representing a total population of 285 graduates. A simple random sampling technique was used to ensure that all respondents had an equal chance to participate, thereby enhancing representativeness and minimizing bias (Noor et al., 2022). Data collection was carried out from June 2025 to September 2025.

The sample size was determined using G*Power to secure sufficient statistical power for both direct and indirect paths. A priori power analysis for linear multiple regression with two predictors, using an alpha of 0.05 and a medium effect size ($f^2 = 0.15$) following Cohen (1988), indicated that 107

respondents would yield a power of approximately 0.95. To account for possible non-responses and ensure the required power was achieved, the final sample size was adjusted to 110 respondents. This approach enhanced the robustness and reliability of the study's findings.

The research instrument underwent reliability and validity testing prior to the commencement of full-scale data collection. Internal consistency was evaluated using Cronbach's alpha, with all constructs exceeding the recommended threshold of 0.70 (Nunnally & Bernstein, 1994). Content validity was established through expert review by three faculty members specializing in business and management, ensuring that the instrument accurately reflected the constructs under study. Construct validity was confirmed through Confirmatory Factor Analysis (CFA) using the SEM (lavaan) module in Jamovi. Motivation (14 items adapted from Kotera et al., 2020): CFI = 0.942, TLI = 0.930, RMSEA = 0.072 (90% CI: 0.068–0.089), SRMR = 0.036; Employability Skills (18 items from Dershem, 2016; Zhang et al., 2022): CFI = 0.925, TLI = 0.912, RMSEA = 0.068 (90% CI: 0.062–0.081), SRMR = 0.042; Self-Efficacy (Ashraf, 2007; Schwarzer & Jerusalem, 1995):

CFI = 0.938, TLI = 0.926, RMSEA = 0.070 (90% CI: 0.065–0.084), SRMR = 0.035. These indices indicate that the scales demonstrated adequate construct validity and internal reliability, supporting their use in subsequent analyses.

For data analysis, descriptive statistics (mean and standard deviation) were applied to Problems 1, 2, and 3, while Problem 4 was analyzed using Pearson correlation. Problem 5 was analyzed using the t-test and ANOVA. Finally, Stepwise multiple regression was used to identify the most significant predictors of employability skills (Problem 6). At the same time, mediation analysis was employed for Problem 7 to test the mediating effect of self-efficacy in the relationship between motivation and employability skills.

Before running regression and ANOVA, we examined assumptions: residuals were inspected for normality

(Shapiro–Wilk), linearity (component-plus-residual plots), homoscedasticity (Breusch–Pagan test), and influential observations (Cook’s D). Multicollinearity was assessed using VIF. Where assumptions were violated, we applied robust standard errors or non-parametric alternatives and report these in the results.

RESEARCH FINDINGS

Table 1 presents the respondents’ level of motivation. The item with the highest mean, “Because I want to show myself that I can succeed in my studies” ($M = 4.46$, $SD = 0.73$), indicates that respondents are primarily driven by intrinsic motivation. The lowest mean was observed for “I can’t see why I go to college, and frankly, I couldn’t care less” ($M = 3.95$, $SD = 1.10$). The overall weighted mean of 4.24 ($SD = 0.79$) indicates a very high level of motivation among the respondents.

Table 1. Level of Motivation of the Respondents (n = 110)

Indicators	$\bar{X}$	SD	Interpretation
1. Because I think that a college education will help me better prepare for the career I have chosen.	4.40	.59	Very High
2. In order to obtain a more prestigious job later on.	4.23	.72	Very High
3. For the pleasure I experience when I discover new things never seen before.	4.41	.73	Very High
4. Because eventually it will enable me to enter the job market in a field that I like.	4.27	.69	Very High
5. For the pleasure that I experience when I read interesting authors.	4.12	.77	High
6. For the pleasure that I experience while I am surpassing myself in one of my personal accomplishments.	4.31	.78	Very High
7. Because of the fact that when I succeed in college, I feel important.	4.29	.73	Very High
8. For the pleasure that I experience when I feel completely absorbed by what certain authors have written.	4.19	.80	High
9. I can't see why I go to college, and frankly, I couldn't care less	3.95	1.10	High
10. In order to have a better salary later on.	4.15	.82	High
11. Because my studies allow me to continue to learn about many things that interest me.	4.21	.71	Very High
12. I don't know; I can't understand what I am doing in school.	3.99	1.12	High
13. Because college allows me to experience a personal satisfaction in my quest for excellence in my studies.	4.39	.78	Very High
14. Because I want to show myself that I can succeed in my studies.	4.46	.73	Very High
Weighted Mean	4.24	.79	Very High

Note: 4.21 – 5.00 Very High Motivation   1.81 – 2.60 Low Motivation
3.41 – 4.20 High Motivation   1.00 – 1.80 Very Low Motivation
2.61 – 3.40 Moderate Motivation

Table 2 presents the respondents' level of employability skills. The item with the highest mean, "I take responsibility for what I do in group work" ($M = 4.36$, $SD = 0.67$), shows a very high level of agreement, while the lowest mean was "I consider changing career plans

when I'm not satisfied with my current one" ($M = 4.00$, $SD = 0.81$). The overall weighted mean of 4.21 ($SD = 0.70$) was interpreted as very high, suggesting that respondents generally possessed strong employability skills.

Table 2. Level of Employability Skills of Respondents ($n = 110$)

Indicators	$\bar{X}$	SD	Interpretation
1. I express myself in proper ways when speaking or writing.	4.14	.76	High
2. I clearly explain my own ideas to others.	4.14	.67	High
3. I allow others to speak without interrupting them.	4.32	.65	Very High
4. I listen carefully to other people's opinions.	4.15	.74	High
5. I show respect for others' views, even if I disagree with them.	4.16	.66	High
6. I collect and organize information to solve problems.	4.28	.69	Very High
7. I look for different sources of information when solving problems.	4.20	.69	High
8. When I get stuck while learning, I try new strategies.	4.27	.68	Very High
9. I think about the best way to approach a task before starting it.	4.21	.74	Very High
10. I share my knowledge or skills with others in a team.	4.23	.68	Very High
11. I listen and pay attention to what my teammates say.	4.30	.63	Very High
12. I try to understand and work well with people from different backgrounds.	4.04	.68	High
13. I take responsibility for what I do in group work.	4.36	.67	Very High
14. I accept and respect people who are different from me.	4.32	.72	Very High
15. I make career decisions without worrying too much about being right or wrong.	4.21	.77	Very High
16. I explore other career options when my first choice may not work.	4.19	.72	High
17. I consider changing career plans when I'm not satisfied with my current one.	4.00	.81	High
Weighted Mean	4.21	.70	Very High

Note: 4.21 – 5.00 Very High Employability Skills   1.81 – 2.60 Low Employability Skills
 3.41 – 4.20 High Employability Skills   1.00 – 1.80 Very Low Employability Skills
 2.61 – 3.40 Moderate Employability Skills

Table 3 presents the respondents' level of self-efficacy. The highest-rated item was "I recall what I have learned during examinations" ($M = 4.25$, $SD = .68$), interpreted as Very High, indicating strong confidence in academic recall during evaluative tasks. This suggests that most students can effectively retrieve learned information under exam conditions, an essential academic competency. Conversely, the lowest mean was "I complete my project tasks

successfully" ($M = 4.08$, $SD = .68$), interpreted as High, suggesting that while students generally perform well, some experience occasional challenges in completing projects, possibly due to time constraints, workload, or weaker project management strategies. The overall weighted mean of 4.18 ($SD = .73$), interpreted as High, indicates that respondents possess a generally strong sense of self-efficacy across academic and career-related tasks.

Table 3. Level of Self-Efficacy of the Respondents ($n = 110$)

Indicators	$\bar{X}$	SD	Interpretation
1. I complete my project tasks successfully.	4.08	.68	High
2. I recall what I have learned during examinations.	4.25	.68	Very High
3. I feel confident in learning, no matter the subject.	4.21	.79	Very High
4. I accomplish my academic goals.	4.21	.73	Very High
5. I prepare for seminars and assignments on time.	4.23	.74	Very High
6. I perform well in competitive or high-pressure exams.	4.23	.70	Very High
7. I stay calm during exams because I believe in my ability to learn.	4.08	.74	High
8. I plan and schedule strategies to manage my studies.	4.21	.68	Very High
9. I prepare my resume when applying for jobs.	4.17	.73	High
10. I complete job applications without help.	4.09	.86	High
11. I apply my job interview skills and knowledge effectively.	4.17	.75	High
12. I demonstrate the experience and skills that employers look for.	4.22	.71	Very High
13. I feel prepared for job search activities.	4.20	.76	High
Weighted Mean	4.18	.73	High

Note: 4.21 – 5.00 Very High Self-Efficacy
 3.41 – 4.20 High Self-Efficacy
 2.61 – 3.40 Moderate Self-Efficacy

1.81 – 2.60 Low Self-Efficacy
 1.00 – 1.80 Very Low Self-Efficacy

Table 4 shows a very strong positive correlation between motivation and employability skills, $r(108) = 0.875$, 95% CI [0.82, 0.91], $p < .001$. This indicates that as students' motivation increases, their ability to develop and demonstrate employability skills also improves significantly.

graduates (2024) reporting higher motivation ($M = 3.78 \pm 0.66$) than earlier cohorts (2022: $M = 3.25 \pm 0.60$). For employability skills, significant differences were observed across all demographic variables. Female respondents scored higher ($M = 3.68 \pm 0.61$) than males ($M = 3.25 \pm 0.54$), indicating a gender-related variation ($p = 0.034$).

Table 4. Correlation Matrix

Variable	r - value	95% CI	p - value	Interpretation	Description
Motivation → Employability Skills	0.875	[0.82, 0.91]	< 0.001	Very Strong Correlation	Accept H ₁

Note: 0.00 to ±0.10 Negligible Correlation; ±0.10 to ±0.30 Weak Correlation; ±0.30 to ±0.50 Moderate Correlation; ±0.50 to ±0.70 Strong Correlation; ±0.70 to ±1.00 Very Strong Correlation (Cohen, 1988)

Table 5 presents the results of the t-test and ANOVA analyses on motivation and employability skills across gender, age, and year graduated. For motivation, no significant differences were observed across gender ($p = 0.295$) or age ($p = 0.265$), indicating that intrinsic drive remained consistent among groups. However, motivation differed significantly by year graduated ($p = 0.024$), with recent

Age also influenced employability ($p = 0.048$), with older respondents (aged 28 or older: $M = 3.72 \pm 0.62$) demonstrating stronger employability skills than younger ones (under 22: $M = 3.15 \pm 0.54$). Likewise, employability skills varied by year of graduation ($p = 0.021$), with recent graduates (2024: $M = 3.75 \pm 0.62$) exhibiting higher competencies than those who graduated earlier (2022: $M = 3.20 \pm 0.58$).

Table 5. ANOVA and t-test Results

Demographic Profile	Statistical Tool	Variables	Group Means (M ± SD)	F / t	Sig.	Interpretation	Decision
Gender	t-test	Motivation	Male: 3.42 ± 0.65 Female: 3.50 ± 0.72	1.25	0.295	Not Significant	Accept H02
		Employability Skills	Male: 3.25 ± 0.54 Female: 3.68 ± 0.61	3.02	0.034	Significant (Female higher)	Reject H02
Age	One-way ANOVA	Motivation	Under 22: 3.40 ± 0.58 22-23: 3.48 ± 0.61 24-25: 3.50 ± 0.64 26-27: 3.55 ± 0.66 28 or older: 3.58 ± 0.69	1.12	0.265	Not Significant	Accept H02
			Under 22: 3.15 ± 0.54 22-23: 3.30 ± 0.57 24-25: 3.45 ± 0.59 26-27: 3.65 ± 0.60 28 or older: 3.72 ± 0.62	2.00	0.048	Significant (Older higher)	Reject H02
		Employability Skills	2022: 3.25 ± 0.60 2023: 3.65 ± 0.63 2024: 3.78 ± 0.66	3.88	0.024	Significant (recent higher)	Reject H02
			2022: 3.20 ± 0.58 2023: 3.60 ± 0.64 2024: 3.75 ± 0.62	4.02	0.021	Significant (recent higher)	Reject H02

Multiple regression results revealed in Table 6 that both motivation and self-efficacy significantly predicted employability skills. Motivation had a positive effect ($B = 0.310$, $\beta = 0.310$, $p < 0.001$), while self-efficacy was the strongest predictor ($B = 0.480$, $\beta = 0.480$, $p < 0.001$). The model accounted

for 58% of the variance in employability skills ($R^2 = 0.58$, Adjusted $R^2 = 0.57$), indicating a substantial explanatory power. VIF values (1.22) confirmed the absence of multicollinearity, suggesting that both predictors contributed independently to the model.

Table 6. Multiple Regression Analysis

Model	B	SE	β	t	p-value	Interpretation	VIF
Coefficients– Level of Employability Skills	(Unstandardized Coefficient)	(Standard Error)	(Standardized Coefficient)				
Intercept	1.95	0.25	–	7.80	<0.001	Baseline level of employability skills Significant	–
Motivation	0.310	0.073	0.310	4.210	<0.001	positive predictor of employability skills Strongest	1.22
Self-Efficacy	0.480	0.08	0.480	6.145	<0.001	positive predictor of employability skills	1.22

Mediation analysis in Table 7 confirmed that self-efficacy partially mediated the relationship between motivation and employability skills. The indirect effect ($a \times b = 0.185$, $p < 0.001$) accounted for 48.39% of the total influence, while the direct effect ($c = 0.310$, $p < 0.001$) explained 51.61%. The total effect ($c + a \times b = 0.495$, $p < 0.001$) demonstrated that motivation influenced employability both directly and indirectly through self-

efficacy. Path estimates showed significant correlations:

- Motivation → Self-Efficacy ($r = 0.385$, $p < 0.001$)
- Self-Efficacy → Employability Skills ($r = 0.480$, $p < 0.001$)
- Motivation → Employability Skills ($r = 0.310$, $p < 0.001$)

These results indicate that motivation enhances employability both by increasing self-efficacy and by exerting a direct positive effect.

Table 7. Estimate of the Mediation and Path Analysis

Effect	Label	Estimates	SE	95% CI Lower	95% CI Upper	Z	p	% Mediation
Indirect	a × b	0.185	0.049	0.092	0.283	3.743	<0.001	48.39
Direct	c	0.310	0.073	0.167	0.453	4.210	<0.001	51.61
Total	c + a × b	0.495	0.057	0.382	0.608	8.684	<0.001	100.00

Label	Estimates	SE	95% CI Lower	95% CI Upper	Z	p
Motivation → Self-Efficacy	0.385	0.077	0.234	0.536	5.032	<0.001
Self-Efficacy → Employability Skills	0.480	0.078	0.327	0.633	6.145	<0.001
Motivation → Employability Skills	0.310	0.073	0.167	0.453	4.210	<0.001

Discussion

The findings in Table 1 suggest that the respondents possess a very high level of motivation, predominantly influenced by intrinsic factors such as personal satisfaction, self-achievement, and mastery, alongside extrinsic motivators including career preparation and financial stability. This aligns with Kamberi (2025), who emphasized that intrinsic motivation and identified regulation are strong predictors of academic success, persistence, and well-being. Likewise, González et al. (2025) found that motivated students perform better academically and experience fewer negative emotions. The relatively lower mean for items expressing uncertainty about academic purpose suggests that a small proportion of respondents may struggle with achieving clarity of purpose. As Sharma

and Yukhymenko-Lescroart (2022) pointed out, a strong sense of life purpose enhances resilience and persistence, implying that targeted academic counselling could help sustain motivation. Howard et al. (2021) similarly emphasized that both intrinsic and extrinsic motivators jointly shape positive student outcomes.

The results in Table 2 indicate that the respondents exhibit very high employability skills, especially in teamwork, accountability, and problem-solving, competencies essential in the aviation sector where collaboration and reliability are vital. This supports Tushar and Sooraksa (2023), who identified teamwork and responsibility as central employability attributes in 21st-century industries. The lower mean for career flexibility suggests a strong commitment to one's career but may also

indicate less adaptability. Bargmann et al. (2021) argued that while career decidedness enhances persistence, it may reduce openness to career alternatives. Overall, the findings reinforce those of Römgens et al. (2019), who described employability as a multidimensional construct encompassing cognitive, interpersonal, and adaptive skills - traits that the respondents demonstrated well.

The findings from Table 3 demonstrate that respondents generally exhibit high levels of self-efficacy, particularly in recalling information, managing studies, and achieving academic goals. This supports the conclusion of Frankenstein et al. (2022), who found that students with strong academic self-efficacy exhibit superior memory performance, particularly when employing active retrieval strategies. However, slightly lower ratings for project completion suggest some limitations related to time management or workload, consistent with Ashraf et al. (2023), who noted that academic procrastination and heavy workloads often reduce task completion efficiency among university learners. Overall, the respondents' high self-efficacy reflects strong confidence in both academic and pre-professional contexts, aligning with Wang et al. (2022), who reported that self-efficacy predicts employability

outcomes through achievement motivation and career aspiration. This finding implies that aviation students possess a high degree of readiness for both academic challenges and future employment demands.

The results from Table 4 indicate a strong positive correlation between motivation and employability skills ($r = 0.875$, $p < 0.001$). This reinforces the notion that motivation is a significant factor in determining employability. Li et al. (2022) similarly emphasized that motivated students actively develop competencies essential for the workforce, while Mohammad (2020) found that motivated college students, particularly in service industries, pursue skill enhancement to meet employer expectations. Thus, motivation functions as both an internal driver of learning and an external enabler of professional preparedness.

The t-test and ANOVA results in Table 5 further revealed that motivation and employability skills do not significantly differ by gender or age, echoing Herzberg's Two-Factor Theory (1959), which posits that motivation arises from intrinsic satisfaction rather than demographic characteristics. However, the significant variation by year graduated suggests that recent graduates exhibit stronger

motivation, possibly due to more recent exposure to updated curricula, technology, and industry practices. This observation aligns with Guo et al. (2021), who found that recency in academic engagement strengthens both motivation and confidence in employability.

Findings from Table 6 highlight the importance of both motivation and self-efficacy as predictors of employability. Motivated respondents tended to show stronger job-readiness skills, consistent with Li et al. (2022) and Mohammad (2020), who established that achievement motivation enhances employability outcomes. However, self-efficacy emerged as the stronger predictor, indicating that confidence in one's capabilities more directly supports skill application and workplace performance - an outcome echoed by Wang et al. (2022) and Zhou et al. (2023). The high R^2 value suggests that these two variables collectively form a robust framework for understanding the development of employability among graduates.

Overall, the mediation analysis demonstrated that self-efficacy partially mediated the relationship between motivation and employability skills. Motivation was positively associated with employability, both directly

and indirectly. The indirect path operated via self-efficacy, suggesting that part of the relationship between motivation and employability is statistically transmitted through respondents' confidence in their abilities. Given the study's cross-sectional design, this mediation is statistical rather than definitive evidence of causality. This means that motivation improved employability not only directly but also indirectly by first increasing the respondents' confidence in their own abilities, which then supported the development of stronger job-related skills.

The results, as shown in Table 8, confirm that self-efficacy functions as a significant psychological mechanism through which motivation enhances employability skills. This finding supports Li et al. (2022), who found that self-efficacy transmits the effects of achievement motivation on employability. It also aligns with the Social Cognitive Career Theory (SCCT), which explains that individuals' motivation influences career-related behaviors primarily through self-efficacy and outcome expectations (Wang et al., 2022).

Taken together, these findings suggest that while motivation provides the internal drive to learn and improve, self-efficacy transforms that drive into

tangible competencies. For higher education institutions and training programs, fostering both motivation and confidence-building experiences, such as internships, simulations, and feedback-based learning can significantly enhance graduates' employability readiness.

CONCLUSIONS

This study revealed that airline business graduates demonstrated very high levels of motivation, self-efficacy, and employability skills. Motivation, largely intrinsic, not only fueled persistence but also strengthened self-efficacy, which in turn enhanced employability. Respondents also demonstrated strong employability skills, particularly in teamwork and accountability, while self-efficacy reflected confidence in knowledge recall; however, project execution remained a relative weakness. Together, the three variables formed a clear pathway: higher motivation fostered stronger self-efficacy, which subsequently reinforced employability outcomes.

The analysis further showed that employability skills varied by gender, age, and year of graduation, whereas motivation differed only by the regency of graduation. Female, older, and recent graduates tended to demonstrate stronger employability skills, highlighting the role

of demographic factors in shaping career readiness. Regression analysis confirmed that both motivation and self-efficacy were significant predictors of employability, with self-efficacy exerting the more decisive influence. Mediation testing also revealed that self-efficacy partially mediated the relationship between motivation and employability skills, underscoring its role as the bridge between inner drive and practical competencies.

Taken together, these findings suggest that airline business programs should foster both motivation and self-efficacy to strengthen employability outcomes. Programs that cultivate students' intrinsic motivation while also building their confidence are most likely to enhance job readiness. The results further suggest that updated training, maturity, and gender-related strengths can significantly contribute to employability in customer-focused industries, such as the airline industry.

RECOMMENDATIONS

To strengthen employability outcomes, students should be encouraged to set clear personal and career goals, practice essential skills such as communication, teamwork, and problem-solving, and engage in regular self-reflection to identify areas

for improvement. Developing self-confidence alongside these skills is critical, as it enhances readiness for the demands of the aviation industry.

Educators and program leaders can support students by implementing periodic progress checks, providing constructive feedback, and offering practical guidance through coaching, mentorship, or career talks. Tailored support for students requiring additional assistance can help maintain motivation, boost self-efficacy, and reinforce the development of employability skills.

Self-efficacy can be further promoted through structured experiential learning. Starting with foundational activities and gradually increasing complexity, combined with airline-related simulations, role-plays, and practicums, allows students to apply skills in realistic contexts and build confidence progressively. Setting short-term objectives and monitoring progress regularly provides additional reinforcement, ensuring steady development of competencies.

Future research should adopt longitudinal designs to examine how motivation, self-efficacy, and employability evolve. Expanding sample sizes across multiple institutions and including demographic variables such as age, gender, and year of graduation

will improve the generalizability of findings. Evaluating specific interventions, such as internships, mentorship programs, and practical exercises, as well as exploring factors like career decision-making, prior work experience, and family support, may provide deeper insights into how motivation and self-efficacy contribute to employability.

LIMITATIONS OF THE STUDY

Despite the valuable insights provided, this study has several limitations. First, it employed a cross-sectional design, which restricts the ability to draw causal inferences between variables. Second, data were gathered through self-reported questionnaires, which may introduce social desirability bias. Third, the sample was limited to [specific area or group], which may affect the generalizability of results to other populations. Finally, other potential factors influencing employability skills, such as institutional support or labor market conditions, were not included in this analysis.

Future research may address these limitations by adopting longitudinal or mixed-method designs, expanding the sampling coverage, and integrating additional variables that may influence motivation and employability.

REFERENCES

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. **Organizational Behavior and Human Decision Processes**, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Ashraf, M. (2007). **Academic self-efficacy scale**. <https://doi.org/10.13140/rg.2.1.3930.2640>
- Ashraf, M. A., Sahar, N., Kamran, M., & Alam, J. (2023). Impact of self-efficacy and perfectionism on academic procrastination among university students in Pakistan. **Behavioral Sciences**, 13(7), 537. <https://doi.org/10.3390/bs13070537>
- Bargmann, C., Thiele, L., & Kauffeld, S. (2021). Motivation matters: Predicting students' career decidedness and intention to drop out after the first year in higher education. **Higher Education**, 83(4), 845–861. <https://doi.org/10.1007/s10734-021-00707-6>
- CAE. (2025). **Aviation talent forecast 2025–2034** [PDF]. https://www.cae.com/content/docs/Civil_Aviation/atf2025/2025_CAE_Aviation_Talent_Forecast.pdf
- Cho, H. J., & Park, S. J. (2025). The effect of aviation service major college students' career values on self-efficacy and job preparation behavior. **Journal of the Korean Society for Aviation and Aeronautics**, 33(1), 16–30. <https://doi.org/10.12985/ksaa.2025.33.1.016>
- Chrysogelos, N., Bakun, L., Nguyen, A., Baerson, D., Lu, C.-T., & Gao, Y. (2025). Bridging the gap: Evaluating skill alignment between collegiate aviation management programs and industry needs. **Collegiate Aviation Review International**, 43(1), 36–64. <https://ojs.library.okstate.edu/osu/index.php/CARI/article/view/10106>
- Cohen, J. (1988). **Statistical power analysis for the behavioral sciences** (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates. <https://doi.org/10.4324/9780203771587>
- Dershem, L. (2016). **Employability assessment tool**. <https://doi.org/10.13140/rg.2.1.1601.4960>
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2009). **How to design and evaluate research in education** (7th ed.). McGraw-Hill.
- Frankenstein, A. N., Udeogu, O. J., McCurdy, M. P., Sklenar, A. M., & Leshikar, E. D. (2022). Exploring the relationship between retrieval practice, self-efficacy, and memory. **Memory & Cognition**, 50(6), 1299–1318. <https://doi.org/10.3758/s13421-022-01324-z>
- Garcia, C. M., Sarsale, M. S., & Uy, I. M. (2024). Dimensions of program relevance towards employment success: Evidence from a graduate tracer study using principal component analysis. **Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability**, 15(1), 205–224. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1446401.pdf>

- González, M., Dibona, P., Soto-Flores, B., Rojas-Puelles, A., Amato, M., Álvarez-Trigo, D., & Castillo, R. (2025). Academic performance, self-reported motivation, and affect in higher education: The role of basic psychological need satisfaction. **Frontiers in Psychology, 16**, 1519454. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1519454>
- Guo, B., Qiang, B., Zhou, J., Yang, X., Qiu, X., Qiao, Z., & Cao, D. (2021). The relationship between achievement motivation and job performance among Chinese physicians: A conditional process analysis. **BioMed Research International, 2021**(1), 6646980. <https://doi.org/10.1155/2021/6646980>
- Herzberg, F., Mausner, B. and Snyderman, B. (1959) *The Motivation to Work*. 2nd Edition, John Wiley & Sons, New York.
- Howard, J. L., Bureau, J. S., Guay, F., Chong, J., & Ryan, R. M. (2021). Student motivation and associated outcomes: A meta-analysis from self-determination theory. **Perspectives on Psychological Science, 16**(6), 1300–1323. <https://doi.org/10.1177/1745691620966789>
- International Air Transport Association. (2024). **The value of air transport to Thailand (Country report)**. <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/the-value-of-air-transport-to-thailand/>
- Kamberi, M. (2025). The types of intrinsic motivation as predictors of academic achievement: The mediating role of deep learning strategy. **Cogent Education, 12**(1). <https://doi.org/10.1080/2331186x.2025.2482482>
- Kotera, Y., Conway, E., & Green, P. (2020). Construction and factorial validation of a short version of the Academic Motivation Scale (SAMS). **British Journal of Guidance & Counselling, 51**(2), 274–283. <https://doi.org/10.1080/03069885.2021.1903387>
- Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (1994). Toward a unifying social cognitive theory of career and academic interest, choice, and performance. **Journal of Vocational Behavior, 45**(1), 79–122. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1994.1027>
- Li, X., Pu, R., & Phakdeephrot, N. (2022). The influence of achievement motivation on college students' employability: A chain mediation analysis of self-efficacy and academic performance. **Frontiers in Psychology, 13**, 972910. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.972910>

- Martini, S., Khan, W. A., & Muttaqiyathun, A. (2023). The influence of training, motivation, and self-efficacy on career planning. **Jurnal Genesis Indonesia**, 2(02), 54–73. <https://doi.org/10.56741/jgi.v2i02.153>
- Mohammad, A. (2020). Understanding motivations, employability skills, employment aspiration, and training of hospitality management undergraduates. **Tourism Review International**, 24(4), 185–199. <https://doi.org/10.3727/154427220X15971786398810>
- Mulyana, A., Suyitno, S., & Miranti, M. G. (2025). The effect of self-efficacy and employability skills on graduates' absorption capacity through alumni work readiness as a moderator variable. **East Asian Journal of Multidisciplinary Research**, 4(8), 3715–3728. <https://doi.org/10.55927/eajmr.v4i8.351>
- Noor, S., Tajik, O., & Golzar, J. (2022). Simple random sampling. **International Journal of Education & Language Studies**, 1(2), 78–82.
- Obias, D. E., Cosain, A., Paredes, K. R., Quicho, J., & Rapal, A. (2025). Self-efficacy, academic motivation, and career aspiration among selected general academic strand students from private senior high schools in Imus City. **Psychology and Education: A Multidisciplinary Journal**, 34(3), 370–374. <https://doi.org/10.70838/pemj.340306>
- Omar, M. K., Muhamad, W. M. W., Ismail, N., Zakaria, A., & Kadir, K. M. (2023). Employability skills and career development self-efficacy as indicators for workforce success. **Journal of Technical Education and Training**, 15(3). <https://doi.org/10.30880/jtet.2023.15.03.011>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). **OECD employment outlook 2020: Worker security and the COVID-19 crisis**. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1686c758-en>
- Römgens, I., Scoupe, R., & Beusaert, S. (2019). Unraveling the concept of employability: Bringing together research on employability in higher education and the workplace. **Studies in Higher Education**, 45(12), 2588–2603. <https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1623770>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. **American Psychologist**, 55(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>

- Schwarzer, R., & Jerusalem, M. (1995). **General Self-Efficacy Scale (GSE)** [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t00393-000>
- Sharma, G., & Yukhymenko-Lescroart, M. A. (2022). Life purpose as a predictor of resilience and persistence in college students during the COVID-19 pandemic. **Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice**, 26(2), 334–354. <https://doi.org/10.1177/15210251221076828>
- Tushar, H., & Sooraksa, N. (2023). Global employability skills in the 21st century workplace: A semi-systematic literature review. **Heliyon**, 9(11), e21023. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e21023>
- Wang, D., Guo, D., Song, C., Hao, L., & Qiao, Z. (2022). General self-efficacy and employability among financially underprivileged Chinese college students: The mediating role of achievement motivation and career aspirations. **Frontiers in Psychology**, 12, 719771. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.719771>
- Yengkopiong, J. P. (2025). The way forward for secondary school students: The role of self-determination theory and intrinsic motivation. **East African Journal of Education Studies**, 8(1), 288–299. <https://doi.org/10.37284/eajes.8.1.2643>
- Yiu, C. Y., Ng, K. K. H., Yu, S. C. M., & Yu, C. W. (2022). Sustaining aviation workforce after the pandemic: Evidence from Hong Kong aviation students toward skills, specialised training, and career prospects through a mixed-method approach. **Transport Policy**, 125, 88–99. <https://doi.org/10.1016/j.tranpol.2022.09.020>
- Zhang, Y.-C., Zhang, Y., Xiong, X.-L., Liu, J.-B., & Zhai, R.-B. (2022). An empirical study on the improvement of college students' employability based on university factors. **Frontiers in Psychology**, 13, 793492. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.793492>
- Zhou, D., Peng, Z., & Zhou, H. (2023). The influence of career decision-making self-efficacy on employability of higher vocational students: Mediated by emotional intelligence. **Frontiers in Education**, 8, 1274430. <https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1274430>
- .....

แนวทางพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม เพื่อช่วยผู้พ้นโทษในการหางานทำหลังพ้นโทษ

GUIDELINES FOR IMPROVING CRIMINAL RECORD SYSTEMS TO HELP FORMER INMATES FIND EMPLOYMENT AFTER THEIR RELEASE

กิตติศักดิ์ ชันณณัฐ^{1*} และ พรเพชร ชลศักดิ์ตระกูล²

^{1,2}สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Kittisak Tanannut^{1*} and Pornphet Cholsaktrakul²

^{1,2}Program in Laws, Humanities and Social Science Faculty, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: lawyerwen994@gmail.com

Received: 01-07-2025

Revised: 04-11-2025

Accepted: 28-11-2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม เพื่อช่วยผู้พ้นโทษในการหางานทำหลังพ้นโทษ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิจัยเอกสาร ศึกษากฎหมาย รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดเผยประวัติอาชญากรรมของผู้พ้นโทษ อาจส่งผลกระทบต่อการสมัครงานของผู้พ้นโทษ จึงควรกำหนดระยะเวลาการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ให้มีความเหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ซึ่งระยะเวลาการถอนประวัติอาชญากรรมของกฎหมายไทยยังไม่มี ความเหมาะสม เพราะไม่มีการกำหนดให้เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดเหมือนเช่นในต่างประเทศ

งานวิจัยมีข้อเสนอแนะให้แก้ไขระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 ข้อ 6.3 (6) โดยกำหนดระยะเวลาในการถอนประวัติอาชญากรรมให้เป็นไปตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด

คำสำคัญ: ประวัติอาชญากรรม การลบประวัติอาชญากรรม การถอนประวัติอาชญากรรม ผู้พ้นโทษ

ABSTRACT

The objective of this research is to find out guidelines for improving criminal record systems to help former inmates find employment after their release. It is qualitative research by conducting documentary research and studying the comparison between

the laws of the State of California, the United States of America and the United Kingdom and the law of Thailand.

According to the research outcome, it is found out that the disclosure of the crime record of the person who passes over a punishment may affect the job application of the person who passes over a punishment. Accordingly, a period of time for the disclosure of the crime record should be set to be suitable for the seriousness of the offence. A period of time for the withdrawal of the crime record under the Thai law is not suitable. This is because the period of time for the withdrawal of the crime record has not been set to be suitable for the seriousness of the offence in the same way as that in foreign countries.

This research has a suggestion that there should be the amendment of Clause 6.3 (6) of the Regulations of the Royal Thai Police Concerning the Code of Police Regulations not Related to Cases, Title 32 Fingerprinting, B.E. 2566. In this regard, the period of time for the withdrawal of the crime record should be set in accordance with the seriousness of the offence.

Keywords: Coercive mediation in disputes, Civil cases, justice process, Cettlement of disputes

บทนำ

อาชญากรรม (Crime) โดยทั่วไปย่อมรู้จักกันดีว่าหมายถึงการกระทำที่ผิดกฎหมายก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นเรื่องที่ร้ายแรงและเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการเข้าไปเกี่ยวข้อง เมื่อมีอาชญากรรมก็ย่อมที่จะต้องมีการอาชญากรรมเป็นผลผลิตของสังคมอันเกิดจากสภาพแวดล้อมของสังคมที่หล่อหลอมบีบคั้นให้คนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม ฝ่าฝืนกฎระเบียบ กฎหมายของสังคม จึงถือว่าอาชญากรรมและอาชญากรรมเป็นธรรมชาติที่ต้องมีอยู่ทุกสังคม เพราะเป็นผลผลิตของสังคม (Chutinan, 2023) ผู้ที่เป็นอาชญากรย่อมมีกฎหมายลงโทษเพื่อปกป้องคุ้มครองคนในสังคม โดยหากเป็นคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18

ของไทย บัญญัติโทษไว้ 5 อย่าง คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ซึ่งโทษที่ศาลนิยมนำมาใช้ในการคุ้มครองคนในสังคม คือ โทษจำคุก

โทษจำคุกเป็นมาตรการบังคับทางอาญาที่ตอบสนองต่อการกิจของกฎหมายอาญาในการคุ้มครองสังคม และต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษ กล่าวคือ เป็นการตัดโอกาสในการกระทำ ความผิดซ้ำของอาชญากรรมและเป็นการปรับปรุงแก้ไข นอกจากนั้นยังเป็นการเริ่มต้นของวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกที่มุ่งไปสู่การทำให้ผู้กระทำความผิดอาญาสามารถดำรงชีวิตในอนาคตได้โดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษออกมาจากเรือนจำจะได้มาหลังจากพ้นโทษออกจาก

เรือนจำคือ “ประวัติอาชญากร” (Woraphat, 2013)

การที่ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษออกมาเรือนจำแล้วมีประวัติอาชญากรรมนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้กระทำความผิดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องการของการหางานทำ เพราะผู้สมัครงานที่มีประวัติอาชญากรรมมีโอกาสได้รับการจ้างงานที่ถูกต้องตามกฎหมายน้อยกว่าคนอื่นมาก (Minor, Persico & Weiss, 2018) จากการรวบรวมสถิติของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่าทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการขอตรวจข้อมูลประวัติ อาชญากรรมเพื่อเข้าทำงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผู้ประกอบการหรือนายจ้าง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ล้วนแต่ไม่ต้องการบุคคลที่มีประวัติอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นความผิดเล็กน้อยหรือร้ายแรงเข้าทำงาน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมต้องตระหนักถึงแนวทางในการสร้างสมดุลระหว่างการเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรมเพื่อเป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดเข้าทำงานได้ อีกทั้งหากผู้พ้นโทษมีงานทำ ก็จะทำให้โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำน้อยลง ส่งผลดีต่อคนในสังคม ฉะนั้นการจะคืนคนดีสู่สังคมอย่างยั่งยืน ผู้พ้นโทษสมควรจะได้รับโอกาสให้สามารถประกอบอาชีพมีรายได้พึ่งพิงตัวเองได้อย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Paitoonpong & Kulkulkan, 2019) ในปัจจุบันระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 บทที่ 1 ได้มีการกำหนดการจัดเก็บทะเบียนประวัติอาชญากรรมไว้ ซึ่งยังมีการจำกัด

สิทธิของผู้ที่พ้นโทษในการได้รับโอกาสที่จะหางานทำหลังพ้นโทษ ในงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัญหาทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยเฉพาะในเรื่องการถอนประวัติอาชญากรรม เพื่อช่วยผู้พ้นโทษในการหางานทำหลังพ้นโทษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทะเบียนประวัติอาชญากรรมในการช่วยผู้พ้นโทษในการหางานทำหลังพ้นโทษ
4. เพื่อหาแนวทางพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทย เพื่อช่วยผู้พ้นโทษในการหางานทำหลังพ้นโทษ

ทบทวนแนวคิด

ความหมายทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ทะเบียนประวัติอาชญากรรมเป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประวัติบุคคล แผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ แผนประทุษกรรม หรือวิธีการกระทำความผิดของคนร้าย รูปถ่ายของผู้ต้องหาหมายจับและตำหนิรูปพรรณของผู้กระทำความผิด ตำหนิรูปพรรณทรัพย์ หรือแม้แต่ประวัติของผู้ต้องขังที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษา (Royal Thai Police Criminal Records Division, 2018)

รูปแบบการจัดเก็บทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 บทที่ 4 การคัดแยกและถอนประวัติบุคคลออกจากทะเบียนประวัติผู้ต้องหา ได้แยกทะเบียนประวัติอาชญากรรมเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (Royal Thai Police Criminal Records Division, 2024)

1. ทะเบียนประวัติผู้ต้องหา

บัญชีข้อมูลบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาลหรือฟ้องต่อศาลแล้ว แต่คดียังไม่ถึงที่สุด ห้ามเปิดเผยเว้นแต่เพื่อประโยชน์ภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการกักคุมครองสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชน เพื่อใช้ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนสอบสวน การรักษาความปลอดภัยของทางราชการ และการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงกรณีอื่น ๆ ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ได้รับมอบหมายอนุญาตให้ตรวจสอบได้ เช่น งานสืบสวนสอบสวน งานสำนักพระราชวัง ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯในการวินิจฉัย

2. ทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิดที่ไม่ใช่อาชญากรรม

บัญชีข้อมูลบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิด โดยศาลลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือรอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ หรือมีเพียงโทษปรับหรือกักขังแทนค่าปรับหรือโทษที่เบากว่าจำคุก รวมถึงเป็นผู้กระทำความผิดโดยประมาท ไม่ห้ามเปิดเผย หากใช้ในการกักคุมครองสวัสดิภาพและความปลอดภัย

ของประชาชน ในกรณีของการกระทำความผิดซ้ำซาก การประกอบอาชีพเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ หรือกรณีอื่นตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การให้ข้อมูลต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายโดยให้เป็นดุลยพินิจของผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ งานสืบสวนสอบสวน งานสำนักพระราชวัง งานสมัครเข้ารับราชการ เป็นต้น

3. ทะเบียนประวัติอาชญากรรม

บัญชีข้อมูลบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แสดงว่าเป็นผู้กระทำความผิด โดยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกเกินกว่า 1 เดือนขึ้นไปโดยไม่รอการลงโทษ ไม่ห้ามเปิดเผย หากใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมถึงในการกักคุมครองสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชนงานสืบสวนสอบสวน งานสำนักพระราชวัง งานสมัครเข้ารับราชการ งานขออนุญาตงานเอกชน

การถอนประวัติอาชญากรรม

วัตถุประสงค์ของการบันทึกทะเบียนประวัติอาชญากรรมนั้น มีเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม แต่การจัดทำข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเกินสมควรจึงจะเป็นการคุ้มครองสาธารณะและคุ้มครองบุคคลในขณะเดียวกัน ปัจจุบันมีการก่ออาชญากรรมเกิดขึ้นมากมายหลายพื้นที่ มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับประวัติของผู้ต้องหา จำเลย ผู้พ้นโทษ ไม่ว่าจะเป็นประวัติส่วนบุคคล ลายพิมพ์นิ้วมือ ตำหนิรูปพรรณและอื่น ๆ จึงเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้นี้จะติดตัวผู้กระทำ

ความผิดพลาดไป แม้ว่าหมวดวัตถุประสงค์ที่จะใช้ข้อมูลเหล่านั้นแล้วก็ตาม และด้วยสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ดังนั้นโดยหลักแล้วผู้เป็นเจ้าของข้อมูลควรมีสิทธิที่จะปกป้องข้อมูลของตนเองไม่ให้กลับมาสร้างผลร้ายในการเริ่มต้นชีวิตใหม่และสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข (Chomkan, 2024)

การถอนประวัติอาชญากรรม หรือการลบประวัติอาชญากรรม คือ การนำรายการประวัติของบุคคลที่อยู่ในทะเบียนประวัติออกจากทะเบียนประวัติผู้ต้องหา ทะเบียนประวัติอาชญากรรม และทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิดที่มีโชอาชญากรรม โดยตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ.2566 ข้อ 6.3 บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการถอนทะเบียนประวัติอาชญากรรมไว้ ดังนี้

(1) แผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือของบุคคลในคดีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง หรือคดีถึงที่สุด โดยศาลพิพากษายกฟ้อง ให้ถอนชื่อและประวัติออกจาก “ทะเบียนประวัติผู้ต้องหา”

(2) มีกฎหมายบัญญัติในภายหลังว่าการกระทำใดไม่เป็นความผิดอีกต่อไป

(3) ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(4) ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดได้รับการนิโทษกรรม

(5) ผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญาและได้รับการอภัยโทษหรือได้รับประโยชน์จากกฎหมายล้างมลทิน ให้ถอนชื่อและประวัติออกจากทะเบียนประวัติ เมื่อพ้นระยะเวลา

ห้าปีนับแต่วันที่ได้รับการอภัยโทษหรือมีกฎหมายล้างมลทิน และยกเว้นข้อหาที่ผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจกำหนด

(6) ผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญา ไม่ได้กระทำความผิดซ้ำอีก ให้ถอนชื่อและประวัติออกจากทะเบียนประวัติเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด และยกเว้นข้อหาที่ผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจกำหนด

(7) ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(8) เมื่อมีคำพิพากษาของศาลรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ว่าบุคคลนั้นมิได้เป็นผู้กระทำความผิด และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด

(9) แผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือของบุคคลที่ไม่ได้นำตัวมาดำเนินคดีจนคดีขาดอายุความ

สมมติฐาน

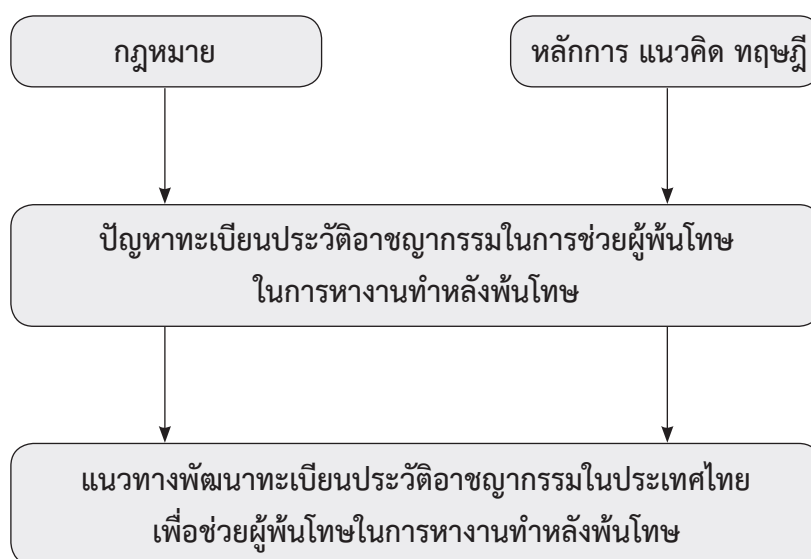
การช่วยผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษแล้วออกมาจากเรือนจำให้ได้งานทำหลังพ้นโทษเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาคriminal recidivism เพราะหากผู้กระทำความผิดสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ จะทำให้โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำน้อยลง แต่การที่ผู้กระทำความผิดยังมีประวัติอาชญากรรมติดตัว ทำให้โอกาสในการมีงานทำลดน้อยลง การพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยเฉพาะในเรื่องของการถอนประวัติอาชญากรรมให้มีระยะเวลาที่สามารถถอนประวัติอาชญากรรม

ให้ลดลงและเป็นไปตามความร้ายแรงของการกระทำ ความผิดเหมือนเช่นในต่างประเทศ จึงเป็นแนวทางหนึ่ง ในการช่วยเหลือผู้พันโทษให้มั่งงานทำมากขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การเก็บประวัติอาชญากรรมนั้นก็เพื่อ ประโยชน์ในด้านการสืบสวน และการป้องกันการ กระทำความผิดซ้ำ แต่ในขณะเดียวกัน การจัดเก็บประวัติอาชญากรรมก็อาจจะกระทบ ต่อสิทธิของผู้พันโทษ เพราะเมื่อมีการตรวจสอบ ประวัติอาชญากรรม ทำให้บุคคลที่มีประวัติ

อาชญากรรมถูกปฏิเสธการจ้างงาน การเปิดเผย ประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะนายจ้าง จึงควรจะต้องมีความสมดุลกับ ความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ ซึ่งระเบียบ สำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการ ตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 นั้นยังมีปัญหาในเรื่องของการถอนประวัติ อาชญากรรมที่มีความแตกต่างจากกฎหมาย ต่างประเทศเป็นอย่างมากที่จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ ถึงความเหมาะสมต่อไป

ภาพที่ 1 ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิจัยเอกสาร ศึกษาค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลจากหนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย สื่อออนไลน์ กฎหมายต่างประเทศ กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาทะเบียน ประวัติอาชญากรรม เพื่อช่วยผู้พ้นโทษในการหางานทำ หลังพ้นโทษ

การวิเคราะห์ ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์เชิง เปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ สุดท้ายทำการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนวทาง พัฒนาระบบทะเบียนประวัติอาชญากรรมของไทย

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเผย ประวัติอาชญากรรมของผู้พ้นโทษ

การจัดเก็บประวัติอาชญากรรม มีผลดี ในเรื่องของความปลอดภัยของสังคม เพื่อดู ความประพฤติของบุคคลในสังคม เป็นกลไกสำคัญ ของการเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมของสังคม ในอนาคต รวมตลอดทั้งการสืบหาผู้กระทำความผิด มาลงโทษ ความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับประวัติ อาชญากรรม มิได้จำกัดอยู่เฉพาะความรู้สึกลอดภัย ของสังคมเท่านั้น ครอบคลุมถึงประโยชน์ที่ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะได้รับ ตั้งแต่ จุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม โดยเริ่มจาก พนักงานสอบสวนในการสืบค้นข้อมูลของบุคคล รูปพรรณสัณฐานและลักษณะของผู้ต้องหากระทำ ความผิด ขึ้นพนักงานอัยการเพื่อใช้เกี่ยวกับการสั่งฟ้องคดี และบรรดาผู้พิพากษาในการพิจารณา ตัดสินโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึง

ข้อมูลประวัติอาชญากรรมและสภาพแวดล้อมที่เกิด แก่ผู้กระทำความผิด ยิ่งกว่านั้น ประวัติอาชญากรรม ยังมีความสำคัญในเชิงอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา โดยข้อมูลประวัติอาชญากรรมถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของมาตรการทางกฎหมาย บทกำหนดโทษ และลักษณะโทษที่ได้รับว่า มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีความเหมาะสม ในการป้องกันปรามความผิดที่บัญญัติให้รับโทษ มากน้อยเพียงใด รวมทั้ง การนำข้อมูลดังกล่าว ไปศึกษาพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดในลักษณะ เดียวกัน อาทิ การศึกษาภูมิหลังของนักโทษที่มีความผิดในลักษณะเดียวกัน การศึกษาพฤติกรรม ของนักโทษที่กระทำความผิดซ้ำซ้อน นอกจากนี้ ประวัติอาชญากรรมยังมีความสัมพันธ์กับเรื่อง การจ้างแรงงาน การประกอบอาชีพบางประเภท มีการกำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะห้ามผู้กระทำความผิดประกอบอาชีพ เช่น การห้ามมิให้บุคคล ซึ่งมีความผิดเกี่ยวกับเด็ก หรือเพศ ประกอบ วิชาชีพครู หรือการห้ามประกอบอาชีพเกี่ยวกับเงิน การธนาคาร หากบุคคลดังกล่าวเคยได้รับโทษ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ การกำหนดคุณลักษณะ ห้ามตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อป้องกันปรามภัยที่อาจจะ เกิดขึ้น หรือเป็นการป้องกันอาชญากรรมที่อาจจะ เกิดขึ้น (Ministry of Justice, 2024)

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าประวัติ อาชญากรรมมีความสำคัญหรือมีประโยชน์ในหลาย ภาควิชา แต่ในขณะเดียวกันประวัติอาชญากรรม ก็ส่งผลกระทบในเชิงลบหลายด้าน โดยเฉพาะ ในเรื่องสิทธิของผู้พ้นโทษ ในการหางานทำ ในกฎหมายไทยยังมีการกำหนดลักษณะต้องห้าม การเข้าทำงาน หรือเข้ารับราชการตามพระราชบัญญัติ ต่าง ๆ อาจแบ่งประเภทงานที่มีการจำกัดห้ามผู้มี

ประวัติอาชญากรรมไว้หลายพระราชบัญญัติ เช่น (Thongmuangluang, 2018)

1. อาชีพหรือการงานของประชาชนที่ต้องขออนุญาต อนุมัติหรือขึ้นทะเบียน เช่น พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 13 (3) ห้ามผู้ประกอบการที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เป็นต้น

2. วิชาชีพที่มีองค์กวิชาชีพ เช่น พระราชบัญญัติหนายความ พ.ศ. 2528 มาตรา 35 กำหนดว่าผู้ประสงค์จะจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นหนายความ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามโดยข้อ (5) ห้ามมิให้เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด และข้อ (6) ห้ามมิให้เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่าอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติแห่งวิชาชีพ เป็นต้น

3. การเข้ารับราชการหรือเจ้าหน้าที่องค์กรของรัฐ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 36 (6) ห้ามผู้ที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญต้องเป็นผู้ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เป็นต้น

4. คณะกรรมการตามกฎหมายหรือผู้ดำรงตำแหน่งตามกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2553 มาตรา 9

(3) กรรมการต้อง “ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ” เป็นต้น

ส่วนในภาคเอกชน ก่อนที่จะจ้างงาน นายจ้างก็จะมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของผู้สมัครงาน โดยนายจ้างจะให้ลูกจ้างลงนามยินยอมให้นายจ้างตรวจสอบประวัติอาชญากรรมได้ หากพบว่าผู้สมัครงานมีประวัติอาชญากรรมก็มักจะปฏิเสธการจ้างงาน จึงเห็นได้ว่าในกฎหมายไทยยังมีการห้ามผู้ที่มีประวัติอาชญากรรมในการทำงานหลายอาชีพ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะในภาคเอกชน ซึ่งจะมีการบังคับทางอ้อมให้ผู้สมัครเซ็นใบยินยอมเพื่อให้นายจ้างตรวจสอบประวัติการสมัครงาน ส่งผลกระทบต่อการหางานทำของผู้พ้นโทษเป็นอย่างมาก เมื่อพิจารณาสิทธิเสรีภาพของผู้พ้นโทษ จะพบว่าผู้พ้นโทษเป็นผู้ที่ได้รับโทษจากเรือนจำจนครบกำหนดตามความผิดที่ตนกระทำแล้ว เมื่อออกจากเรือนจำ ผู้พ้นโทษควรมีสติและเสรีภาพเหมือนคนทั่วไป แต่อาจจะมีข้อจำกัดอยู่บางประการอันได้แก่ ประวัติอาชญากรรมซึ่งมาจากผลของการกระทำ ซึ่งบุคคลทั่วไปหรือนายจ้างอาจมองได้ว่าเคยเป็นนักโทษที่เคยติดคุกมาก่อน จึงเป็นเสมือนบุคคลที่ไม่มีสิทธิเสรีภาพเทียบเท่ากับบุคคลทั่วไป

การที่ผู้พ้นโทษต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมนั้น จึงส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนายจ้างที่มีโอกาสได้รับการคัดเลือกอยู่ในโอกาสที่น้อยกว่าบุคคลอื่นทั่วไปซึ่งการที่กฎหมายไทยยังมีการให้ต้องเก็บประวัติอาชญากรรมนั้น ถึงแม้ว่าจะเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่ก็ต้องได้สัดส่วนไม่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ที่กระทำผิดมาจนเกินไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากรัฐจำเป็นต้องคุ้มครอง

ประโยชน์สาธารณะ โดยกระทบกับสิทธิของปัจเจกชน หรือกล่าวได้ว่าหากรัฐจำเป็นต้องให้มีการบันทึก ประวัติอาชญากรรมเพื่อผลประโยชน์ของคนในสังคม จนกระทบกับสิทธิของผู้ที่มีประวัติอาชญากรรม รัฐต้องตรากฎหมายเท่าที่จำเป็น ไม่ให้กระทบสิทธิของผู้ที่มีประวัติอาชญากรรมทุกคน เพราะการกระทำ ความผิดมีหลายระดับ ไม่จำเป็นที่รัฐต้องจัดเก็บ ประวัติอาชญากรรมทุกระดับ และไม่จำเป็นที่งาน ทุกประเภทจะต้องได้รับสิทธิในการตรวจสอบ ประวัติอาชญากรรม เช่น งานบริการทั่วไป พนักงาน ทำความสะอาด ฯลฯ การที่ให้สิทธินายจ้าง ในการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมทุกประเภท อาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้พ้นโทษ หากรัฐ ให้ความสำคัญประโยชน์สาธารณะมากเกินไป จะทำให้ผู้พ้นโทษไม่สามารถหางานทำได้หลังพ้นโทษ จนไม่สามารถกลับตัวเป็นคนดี และกลับไปกระทำ ความผิดซ้ำ ส่งผลให้สังคมไม่สงบสุข แนวทางหนึ่ง ในการไม่ให้ผู้พ้นโทษกลับไปกระทำความผิดซ้ำ คือ การให้ผู้พ้นโทษมีงานทำ เพื่อสามารถมีเงิน มาเลี้ยงตนเอง ครอบครัว ได้อย่างแท้จริง เป็นไป ตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การ สหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) มีการส่งเสริม ในเรื่องการมีงานทำหลังพ้นโทษของผู้ต้องขัง ฉะนั้นไม่ใช่ทุกประเภทคดีควรจะต้องเปิดเผยประวัติ อาชญากรรม โดยควรจะต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ในฐานความผิดที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อสังคม และควรจะมีการกำหนดระยะเวลา ให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด เป็นไปตามหลักการของต่างประเทศ

จากการศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรพบว่าทั้งสอง ประเทศมีการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมเช่นเดียวกับ ประเทศไทย แต่จะมีระยะเวลาในการจัดเก็บประวัติ อาชญากรรมพิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด เช่น ในสหราชอาณาจักร Police, Crime, Sentencing and Courts Act 2022, Part 11 Rehabilitation of offenders, Section 193(6) กำหนดให้ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน 4 ปี ที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง ประวัติอาชญากรรม จะถูกจัดเก็บไว้ 7 ปีนับแต่วันพ้นโทษ ความผิดที่มี อัตราโทษจำคุกเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปี ประวัติ อาชญากรรมจะถูกจัดเก็บไว้ 4 ปีนับแต่วันพ้นโทษ ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ประวัติ อาชญากรรมจะถูกจัดเก็บไว้ 1 ปีนับแต่วันพ้นโทษ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ของสหราชอาณาจักรนั้นจะมีระยะเวลานานขึ้น หากการกระทำความผิดนั้นเป็นความผิดที่ร้ายแรง ส่วนในสหรัฐอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนียมีกฎหมาย ให้ผู้พ้นโทษขอลบประวัติอาชญากรรมหรือปิดผนึก ประวัติอาชญากรรม ตาม California Penal Code §1203.4 และ SB 731 ได้โดยมีเงื่อนไขแตกต่างกัน ออกไป

สำหรับประเทศไทย การจัดเก็บ ทะเบียนประวัติอาชญากรรมจะเป็นไปตามระเบียบ สำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบ การตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 บทที่ 1 ได้มีการกำหนดการ จัดเก็บประวัติอาชญากรรมไว้ 3 ประเภท คือทะเบียน ประวัติผู้ต้องหา ทะเบียนประวัติอาชญากรรม และ ทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิดที่มีโทษอาชญากรรม

ซึ่งการถอนประวัติอาชญากรรมจะเป็นไปตาม ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 ข้อ 6.3 (6) ได้บัญญัติ เกี่ยวกับการถอนประวัติอาชญากรรมไว้ว่าต้องเป็น ผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 20 ปี นับแต่ วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด โดยไม่ได้มีการกำหนด ระยะเวลาไว้ตามความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการถอนประวัติอาชญากรรม ในประเทศไทยยังไม่มีมีการกำหนดระยะเวลา ให้สอดคล้องกับความผิดที่ได้กระทำ เพราะหาก ระยะเวลาในการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม มีระยะเวลาที่ยาวนานเกินไป ทั้ง ๆ ที่เป็นการกระทำ ความผิดที่มีอัตราโทษเล็กน้อย ย่อมจะส่งผลกระทบ ต่อการที่ผู้พ้นโทษจะหางานทำได้ จึงควรที่จะกำหนด ระยะเวลาให้สอดคล้องกับการกระทำความผิด

2. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการถอน ประวัติอาชญากรรม

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 ในบทที่ 1 ได้บัญญัติความหมายของคำว่า การถอน ประวัติ หมายความว่า “การนำรายการประวัติของ บุคคลที่อยู่ในทะเบียนประวัติออกจากทะเบียน ประวัติผู้ต้องหา ทะเบียนประวัติอาชญากร และ ทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิดที่มีโชอาชญากร” ซึ่งจากบทนิยามดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าการถอน ทะเบียนประวัติอาชญากรรม คือ การถอนประวัติ ผู้กระทำความผิดที่มีประวัติอาชญากรรมออกจาก ทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยจะคล้ายกับ การลบ (Expunged) หรือปิดผนึก (Sealed) ของสหรัฐอเมริกา หรือประวัติอาชญากรรมที่ใช้การ

ไม่ได้หรือไม่ต้องเปิดเผย (Spent Conviction) ของสหราชอาณาจักร ในงานวิจัยนี้ จะศึกษา การถอนทะเบียนประวัติอาชญากรรม ในทะเบียน ประวัติผู้กระทำความผิดที่มีโชอาชญากร และ การถอนทะเบียนประวัติอาชญากรรม ในทะเบียน ประวัติอาชญากร ดังนี้

2.1 การถอนประวัติอาชญากรรม ในทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิดที่มีโช อาชญากร

ทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิด ที่มีโชอาชญากร คือ ประวัติของบุคคลที่ศาล มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดในคดี อาญาโดยศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือศาลพิพากษาลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษไว้ หรือรอการกำหนดโทษ หรือลงโทษกักขัง หรือลงโทษ ปรับสถานเดียว รวมถึงเป็นผู้กระทำความผิด โดยประมาท โดยไม่ให้เปิดเผยต่อบุคคลภายนอก เว้นแต่จะเป็นการให้ข้อมูลกับหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง สวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชน ในกรณีของการกระทำความผิดซ้ำซาก การประกอบ อาชีพที่เกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ เช่น เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือกรณีอื่น ตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้เป็นดุลยพินิจของ ผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ ซึ่งการถอนประวัติอาชญากรรมจะกระทำได้ตาม ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวล ระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 ข้อ 6.3 (6) ได้บัญญัติ ไว้ว่า “ผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ในคดีอาญา ไม่ได้กระทำความผิดซ้ำอีก ให้ถอนชื่อ

และประวัติออกจากทะเบียนประวัติเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด และยกเว้นข้อหา ที่ผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจกำหนด”

จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงว่า ในกฎหมายไทย กรณีที่ต้องการถอนชื่อออกจากบัญชีผู้กระทำความผิดที่มีโทษอาชญากรรม จะต้องไม่กระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 20 ปี ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับในต่างประเทศ ในสหรัฐอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย ใน Senate bill หมายเลข 731 ได้กำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะสามารถขอปิดผนึกประวัติอาชญากรรมไว้ โดยการปิดผนึกประวัติในการกระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และ/หรือปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ (Misdemeanors) และความผิดที่มีโทษปรับ แต่ไม่มีโทษจำคุก (Infrctions) ประวัติจะถูกล้างโดยอัตโนมัติหลังจาก 1 ปี

ในสหราชอาณาจักร Police, Crime, Sentencing and Courts Act 2022, Part 11 Rehabilitation of offenders, Section 193(6) ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ระยะเวลาที่ต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม คือ 1 ปี หลังจากนั้นประวัติจะถูกล้างอัตโนมัติ

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายไทย ตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 บทที่ 4 จะเห็นได้ว่าในคดีที่ศาลลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนนั้น ไม่ต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม แต่ยังมีข้อยกเว้นให้ต้องเปิดเผยประวัติในบางกรณี แต่การจะสามารถถอนรายชื่อกออกจากทะเบียนประวัติได้เมื่อพ้น 20 ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับในต่างประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ในคดี

ที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ในต่างประเทศ มีการกำหนดให้ต้องมีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม อย่างน้อย 1 ปี ซึ่งอาจจะเห็นได้ว่าหากมองในแง่ของการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ในคดีที่ศาลลงโทษเล็กน้อยนั้น ประเทศไทยอาจมีการช่วยเหลือผู้พ้นโทษโดยการกำหนดให้ไม่ต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมเลย แต่ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังนี้

1. ในต่างประเทศมีการกำหนดระยะเวลาที่ต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม โดยดูจากอัตราโทษจากฐานความผิด ไม่ได้ดูจากอัตราโทษที่ศาลพิพากษาลงโทษเหมือนของไทย ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าหากเป็นกฎหมายไทยหากต้องคำพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 1 เดือน จะต้องย้ายไปอยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากรรม และจะต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมถึง 20 ปี ถึงแม้ว่าความผิดนั้นจะเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีก็ตาม ต่างจากในต่างประเทศที่ถึงแม้จะต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม แต่หากศาลลงโทษจำคุกมากกว่า 1 เดือน ก็จะต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมเพียง 1 ปี เท่านั้น แต่หากเป็นของไทยอาจจะต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมถึง 20 ปี

2. ระยะเวลาในการถอนประวัติอาชญากรรม กฎหมายของไทยได้มีการบัญญัติไว้เท่ากันหมด ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดไม่เกิน 1 เดือน หรือมากกว่า 1 เดือน จะต้องอยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากรรม 20 ปี จึงจะสามารถถอนได้ ไม่ว่าจะอยู่ในทะเบียนประวัติผู้ที่มีโทษอาชญากรรม หรือทะเบียนประวัติผู้ที่เป็นอาชญากร

3. ถึงแม้ว่าในทะเบียนประวัติผู้ที่มีโทษอาชญากรรม จะมีกฎหมายกำหนดว่าห้ามเปิดเผยประวัติอาชญากรรม แต่ยังมีข้อยกเว้นให้สามารถ

ตรวจสอบได้ โดยเฉพาะในเรื่องของการจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะ ซึ่งจะสามารถตรวจสอบประวัติอาชญากรรมได้ ฉะนั้นหากเป็นความผิดที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน แต่หากต้องการทำงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของสาธารณะจะไม่สามารถทำได้เป็นเวลา 20 ปี เพราะจะต้องถูกตรวจสอบประวัติ 20 ปี

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในประเทศไทยถึงแม้จะมีการกำหนดให้ทะเบียนประวัติบัญชีผู้ที่มีโชอาชญากรรมไม่ต้องเปิดเผยแก่บุคคลภายนอก แต่ยังมีระยะเวลาในการถอนทะเบียนประวัติอาชญากรรมนานเกินไป ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของผู้พ้นโทษในการประกอบอาชีพบางอย่าง เพราะโดยส่วนใหญ่นายจ้างตรวจสอบพบว่าประวัติอาชญากรรมมักจะไม่นำเสนองานให้ตั้งแต่แรก เนื่องจากนายจ้างไม่ต้องการเสี่ยงที่จะรับผู้ที่มีประวัติอาชญากรรมเข้าทำงาน ถึงแม้ประวัติอาชญากรรมนั้นจะไม่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานที่สมัคร ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรนำระยะเวลาการเปิดเผยอาชญากรรมในคดีความผิดไม่ร้ายแรงในต่างประเทศมาใช้ โดยควรที่จะกำหนดระยะเวลาไว้เพียง 1 ปี จากนั้นจึงให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรมได้

2.2 การถอนประวัติอาชญากรรม ในทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ทะเบียนประวัติอาชญากรรม คือ ประวัติของบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในคดีอาญา โดยต้องพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 1 เดือนขึ้นไปโดยไม่รอการลงโทษหรือรอลงอาญา สามารถเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกได้ โดยต้องได้รับความยินยอมจาก

เจ้าของประวัติ ซึ่งโดยทั่วไปในการสมัครงานหากเป็นภาคเอกชนนั้นจะมีการให้ผู้สมัครเซ็นใบยินยอมการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมในการสมัครงาน หากผู้สมัครงานไม่เซ็นใบยินยอมให้ตรวจสอบมักจะถูกปฏิเสธการจ้างงานตั้งแต่แรก

ในการถอนชื่อออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรมนั้น ได้บัญญัติไว้ในระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 ข้อ 6.3 (6) ซึ่งการที่จะสามารถถอนประวัติอาชญากรรมได้ต้องไม่กระทำความผิดซ้ำภายใน 20 ปี เหมือนเช่นทะเบียนประวัติผู้ที่มีโชอาชญากรรมเช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับในต่างประเทศ ในสหรัฐอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย Senate bill หมายเลข 731 การปิดผนึกอาชญากรรม ระดับ Felony ที่ไม่ใช่อาชญากรรมร้ายแรงไม่ใช่ความรุนแรง และต้องไม่ใช่ความผิดที่ต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้กระทำความผิดทางเพศ หากไม่มีการกระทำความผิดซ้ำในระดับความผิดทางอาญาระดับ Felony เป็นเวลา 4 ปีหลังจากสิ้นสุดโทษ สามารถยื่นขอให้ล้างประวัติได้ภายใน 2 ปีหลังจากสิ้นสุดโทษ

ในสหราชอาณาจักร Police, Crime, Sentencing and Courts Act 2022, Part 11 Rehabilitation of offenders, Section 193(6) ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปี มีระยะเวลาในการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม หากใน 4 ปีไม่กระทำความผิดอีก ประวัติอาชญากรรมจะถูกลบ บุคคลไม่ต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมในการสมัครงานทั่วไปหรือการทำความธุรกรรมทางกฎหมาย ส่วนในความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก 4 ปีขึ้นไป ระยะเวลาการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม

คือ 7 ปี นับแต่วันสิ้นสุดการลงโทษ บางกรณีต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมตลอดชีวิต

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยจะเห็นได้ว่าในประเทศไทยกำหนดไว้ว่าคดีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำคุก 1 เดือนขึ้นไป จะต้องถูกจัดเก็บในทะเบียนประวัติอาชญากร และสามารถเปิดเผยประวัติอาชญากรรมได้ โดยมีระยะเวลาที่จะสามารถถอนประวัติจนถึง 20 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับในต่างประเทศจะเห็นได้ว่าระยะเวลาการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมจะมีระยะเวลานานกว่าในต่างประเทศมากนักที่มีระยะเวลาเพียง 4 ปี หรือ 7 ปี เท่านั้น

การที่กฎหมายไทยกำหนดให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมในคดีที่มีศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเกิน 1 เดือนขึ้นไป ต้องเปิดเผยถึง 20 ปี นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้พ้นโทษเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในการทำงานทำ เพราะจะทำให้ผู้พ้นโทษที่มีประวัติอาชญากรรมเพียงเล็กน้อย เช่น อาจจะทำผิดฐานหมิ่นประมาท แต่ศาลลงโทษจำคุก 2 เดือน ต้องมีประวัติอาชญากรรม และอยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งนายจ้างสามารถตรวจสอบได้ เพราะโดยปกติในการจ้างงาน ผู้ว่าจ้างมักจะให้ผู้สมัครกรอกเอกสารยินยอมให้ตรวจสอบประวัติอาชญากรรมในวันสมัครงาน หากผู้สมัครงานมีประวัติ นายจ้างจะปฏิเสธการจ้างงานโดยไม่สนใจว่าผู้สมัครจะมีความผิดฐานใด ฉะนั้นการที่กฎหมายไทยไม่มีการแบ่งระดับของการกระทำความผิดไว้ และให้ทุกฐานความผิดที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 1 เดือนขึ้นไปต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม อาจจะเป็นกฎหมายที่ไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด เพราะผู้กระทำความผิด

ที่ศาลลงโทษจำคุก 10 ปี กับผู้กระทำความผิดที่ศาลลงโทษจำคุก 1 เดือนขึ้นไป ต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมเหมือนกัน ทั้ง ๆ ที่ลักษณะของการกระทำความผิดอาจมีความแตกต่างกันอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้พ้นโทษ ควรจะมีการบัญญัติกฎหมายให้ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด โดยควรมีการแยกความร้ายแรงของการกระทำความผิดเหมือนเช่นในต่างประเทศ

3. แนวทางในการพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทย

การเปิดเผยประวัติอาชญากรรมนั้น หากเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะนั้น สามารถกระทำได้ แต่ต้องคำนึงในเรื่องสิทธิเสรีภาพตามหลักสิทธิมนุษยชนของผู้พ้นโทษซึ่งรับโทษมาแล้วด้วย ซึ่งสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองไว้ทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่ใช่ทุกประเทศคดีควรจะต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม โดยควรจะต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมในฐานความผิดที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และควรจะมีการกำหนดระยะเวลาให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด

จากการศึกษาและวิเคราะห์การถอนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับในต่างประเทศ ตามหัวข้อ 4.2 จะพบว่าการถอนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทย ยังมีระยะเวลารั้งถึง 20 ปี ไม่ว่าจะเป็นคดีที่เป็นความผิดร้ายแรงหรือไม่ก็ตาม ซึ่งแตกต่างจากในต่างประเทศที่มีการแบ่งระดับความร้ายแรงของความผิดไว้ หากเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงจะมีระยะเวลาการลบหรือการถอนประวัติอาชญากรรมสั้นกว่าความผิด

ร้ายแรง โดยในต่างประเทศจะนำคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับความร้ายแรง แต่สำหรับในประเทศไทยจะใช้วิธีการที่ศาลพิพากษาจำคุกเป็นเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรนำแนวทางของต่างประเทศมาใช้ในการแบ่งระดับความผิดแต่ก็คำนึงถึงกฎหมายไทยด้วย ดังนี้

1. กรณีความผิดร้ายแรง ที่ไม่ได้มีกฎหมายห้ามถอนประวัติอาชญากรรมไว้นั้น ในการพิจารณาว่าความผิดใดเป็นความผิดร้ายแรงนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 วรรคแรก มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“มาตรา 176 ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง”

จากบทบัญญัติดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าอาจนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งความผิดร้ายแรงในประเทศไทยได้ โดยหากเป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ถือเป็นคดีเป็นความผิดร้ายแรง เพราะในมาตรา 176 ถึงแม้จำเลยจะรับสารภาพ แต่กฎหมายก็ยังบังคับให้สืบพยานเสมอ จึงน่าจะถือเป็นคดีที่เป็นความร้ายแรง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะมีการกำหนดระยะเวลาในการถอนประวัติอาชญากรรมไว้เมื่อพ้น 20 ปีนับแต่พ้นโทษ หากไม่มีการกระทำความผิดซ้ำ โดยในระยะเวลา 20 ปีนับแต่พ้นโทษ จำเป็นต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม

2. สำหรับความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปีนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีระยะเวลาที่น้อยกว่า 20 ปี เหมือนเช่นในต่างประเทศ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงมีโอกาสได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยควรกำหนดการถอนประวัติอาชญากรรมไว้เมื่อพ้น 4 ปีนับแต่พ้นโทษ ตามแนวทางของสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา โดยก่อน 4 ปี นับแต่พ้นโทษจำเป็นต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม

3. ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ควรจะมีการกำหนดถอนประวัติอาชญากรรมไว้เหมือนเช่นในต่างประเทศ โดยควรกำหนดการถอนประวัติอาชญากรรมไว้เมื่อพ้น 1 ปีนับแต่การลงโทษสิ้นสุดลง โดยก่อน 1 ปี นับแต่พ้นโทษจำเป็นต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรม เว้นแต่ในกรณีที่ศาลลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ซึ่งจะถือว่าอยู่ในทะเบียนประวัติผู้มีโทษอาชญากรรม ห้ามไม่ให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทย เพื่อช่วยผู้พ้นโทษในการหางานทำหลังพ้นโทษนั้น ในการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำความผิด มีประโยชน์หลายอย่าง ทั้งช่วยในเรื่องของความปลอดภัยของสังคม ทั้งในเรื่องประโยชน์ด้านกระบวนการยุติธรรม จึงเป็นเรื่องที่รัฐสามารถกระทำได้เพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่ในขณะเดียวกันต้องคำนึงในเรื่องสิทธิเสรีภาพตามหลักสิทธิมนุษยชนของผู้พ้นโทษซึ่งรับโทษมาแล้วด้วย ในการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมจึงควรต้องมีระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อสิทธิของ

ผู้พ้นโทษมากเกินไป เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ เพราะประวัติอาชญากรรมอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้พ้นโทษมาในอนาคต ซึ่งนายจ้างส่วนใหญ่มักจะมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมก่อนการจ้างงาน ซึ่งหากพบว่าผู้สมัครมีประวัติอาชญากรรม มักจะปฏิเสธการจ้างงาน ในการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมของลูกจ้าง จึงควรจะต้องมีระยะเวลาที่เหมาะสมไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของผู้พ้นโทษมากเกินไป เพื่อให้โอกาสผู้พ้นโทษมีงานทำ เพื่อสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ เป็นไปตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

จากการศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรจะพบว่าทั้งสองประเทศมีการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่จะมีการลบประวัติอาชญากรรม โดยพิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความผิด แต่สำหรับประเทศไทยการจัดเก็บทะเบียนประวัติอาชญากรรมจะเป็นไปตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 บทที่ 1 ได้มีการกำหนดการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมไว้ 3 ประเภท คือทะเบียนประวัติผู้ต้องหา ทะเบียนประวัติอาชญากร และทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิดที่มีชื่ออาชญากร ซึ่งการถอนประวัติอาชญากรรมจะเป็นไปตามประมวลระเบียบการ

ตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 ข้อ 6.3 (6) ได้บัญญัติเกี่ยวกับการถอนประวัติอาชญากรรมไว้ว่าต้องเป็นผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดซ้ำอีกภายใน 20 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการถอนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทยยังไม่มี ความเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับในต่างประเทศ เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดรุนแรงหรือไม่ที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำคุก 1 เดือนขึ้นไป ก็จะมีระยะเวลาการจัดเก็บประวัติอาชญากรรม 20 ปีเท่ากันหมด ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะมีการแบ่งการถอนประวัติอาชญากรรมตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยหากเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ควรจัดเก็บประวัติไว้ 1 ปี นับแต่การลงโทษสิ้นสุดลง ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี ควรจัดเก็บประวัติไว้ 4 ปี นับแต่การลงโทษสิ้นสุดลง ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ควรจัดเก็บประวัติไว้ 20 ปี นับแต่การลงโทษสิ้นสุดลง ซึ่งหากผู้กระทำความผิดไม่ได้กระทำความผิดซ้ำภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ควรจะถอนประวัติอาชญากรรมให้ผู้กระทำความผิด ซึ่งผลการวิจัยที่ได้มีความสอดคล้องกับกฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร และตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรมเพื่อช่วยผู้พ้นโทษในการหางานทำหลังพ้นโทษ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมาย โดยควรแก้ไข

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวล
ระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 32
การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 ข้อ 6.3 (6) ดังนี้

“6.3...

(6) ผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า
กระทำความผิดในคดีอาญา ไม่ได้กระทำความผิด
ซ้ำอีก ให้ถอนชื่อและประวัติออกจากทะเบียน
ประวัติ เมื่อพ้นระยะเวลาดังต่อไปนี้

ก. ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก
ตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป เมื่อพ้นระยะเวลายี่สิบปีนับแต่
ผู้นั้นได้พ้นโทษหรือได้รับการปล่อยตัวตามเงื่อนไข
การคุมประพฤติ

ข. ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก
ตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป แต่ไม่เกินห้าปี เมื่อพ้นระยะเวลา
สิบปีนับแต่ผู้นั้นได้พ้นโทษหรือได้รับการปล่อยตัว
ตามเงื่อนไขการคุมประพฤติ

ค. ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก
ไม่เกินหนึ่งปี เมื่อพ้นระยะเวลายี่สิบปีนับแต่ผู้นั้น
ได้พ้นโทษหรือได้รับการปล่อยตัวตามเงื่อนไข
การคุมประพฤติ เว้นแต่ในคดีนั้นศาลจะพิพากษา
ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน

ความในวรรคก่อนไม่ให้ใช้
บังคับกับข้อหาที่ผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์
หลักฐานตำรวจกำหนด...”

เอกสารอ้างอิง

- Chomkan, S. (2024). Guarantees in the criminal justice process: The case of criminal record deletion. *Ratchapak Law Journal*, 18(56), 464-477. (in Thai)
- Chutinan, A. (2023). *Criminology and Penology* (5th ed.). Bangkok: Winyuchon. (in Thai)
- Ministry of Justice. (2024). *Draft Criminal Records Act B.E. ....* Retrieved from <https://www.oja.go.th/cra1/> [2025, 27 Feb.] (in Thai)
- Minor, D., Persico, N., & Weiss, D. M. (2018). *Criminal background and job performance*. Retrieved from <https://izajolp.springeropen.com/articles/10.1186/s40173-018-0101-0> [2025, 25 Feb.]
- Paitoonpong, S., & Kulkulkan, K. (2019). *Ex-offenders barred from employment*. Retrieved from <https://tdri.or.th/2019/02/career-for-penalty/> [2025, 25 Feb.] (in Thai)
- Royal Thai Police Criminal Records Division. (2018). *Investigator's Manual and the Criminal Records Division*. Bangkok: Royal Thai Police Criminal Records Division. (in Thai)
- Royal Thai Police Criminal Records Division. (2024). *Police Regulation on Non-criminal Procedures, Chapter 32: Fingerprinting, B.E. 2566 (2023)*. Retrieved from <https://criminal.police.go.th/documents/> [2025, 27 Feb.] (in Thai)

- Thongmuangluang, B. (2018). **Criminal Records Management in the Criminal Justice Process** (Doctoral dissertation). Thammasat University. Bangkok. (in Thai)
- Woraphat, T. (2013). **Imprisonment under Thai Law**. (Report for the Rule of Law for Democracy Program, Class 1). Bangkok: Constitution College, Office of the Constitutional Court. (in Thai)
- .....

การสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล

CREATING A HAPPY WORKPLACE IN THE DIGITAL ERA

สิทธิพร กล้าแข็ง^{1*}, พงษ์สุวรรณ ศรีสุวรรณ² และ ทนง ทองภูเบศร์³

สาขาวัตกรรมการบริหารการศึกษา วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย

Sittiporn Klakhang^{1*}, Pongsuwan Srisuwan² and Thanong Thongphubate³

Program in Educational Administration Innovation College of Innovation Management, College of Innovation
Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhon Pathom, Thailand

*E-mail: happy.Sittiporn@gmail.com

Received: 26-10-2024

Revised: 14-02-2025

Accepted: 28-02-2025

บทคัดย่อ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น การสร้างองค์กรแห่งความสุขกลายเป็นสิ่งที่สำคัญมากขึ้น เนื่องจากยุคดิจิทัล เป็นยุคที่มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ โดยการเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด ส่งผลทำให้คนทำงานต้องปรับตัวครั้งใหญ่ ต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่ระบบการทำงาน การใช้เทคโนโลยีในการทำงาน ลักษณะของผู้คนในแต่ละรุ่น (Generation) ซึ่งถ้าคนไม่สามารถปรับตัวตามกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ อาจส่งผลให้เกิดความเครียด และไม่มีความสุขในการทำงาน ดังนั้น ในปัจจุบันแนวคิดองค์กรแห่งความสุขจึงแพร่หลายและได้รับความสนใจในกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล เพราะเป็นกุญแจสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องการดูแลคน และเพื่อให้คนในองค์กรมีความสามารถและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง นำพาองค์กรไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล มีแนวทางหลักที่เป็นผลลัพธ์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การพัฒนาคน (People) 2) การพัฒนาสถานที่ทำงาน (Workplace) และ 3) การพัฒนาเครื่องมือ / อุปกรณ์ (Material) ในการสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนงานสร้างสุขขององค์กร โดยผ่านกระบวนการสร้างสุขตามแนวคิด Happy 8 ที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพความต้องการจำเป็นของคนในองค์กร ซึ่งต้องอาศัยการออกแบบที่เฉพาะ และสอดคล้องกับมิติความสุขของคนในองค์กรเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: องค์กรแห่งความสุข ยุคดิจิทัล การพัฒนาคน

ABSTRACT

The purpose of this article was to study approaches for creating a happy organization in the digital era. The digital era had both positive and negative impacts due to the rapid growth of digital technology, which resulted in a significant need for workers to adapt. They had to continuously learn new things, including work systems, the use of technology in the workplace, and the characteristics of different generations. If individuals could not adapt to these changes, it could lead to stress and a lack of happiness at work. Therefore, the concept of a happy organization became widespread and gained increased attention among various organizations. It was considered a key strategy for addressing personnel management issues and ensuring that organizational members were capable and ready for change, thus leading the organization towards sustainable growth.

Summary of the study results. Three main approaches for creating a happy organization in the digital era were identified: 1) People development, 2) Workplace development, and 3) Material development. These approaches supported the drive towards a happy organization through the Happy 8 framework, which was tailored to the specific context and needs of the organization's members. This required a customized design aligned with the dimensions of happiness for individuals within the organization.

Keywords: Happy Organization, Digital Era, People Development

บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลง แนวโน้มทางเทคโนโลยี (Technology Trend) เข้ามามีบทบาทมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจดิจิทัลโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความสามารถของเทคโนโลยีต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตจนสามารถสร้างจุดเปลี่ยนสำคัญทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงาน (Vichuparkornkul, 2020) ผลการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบ โดยการมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นนั้น ได้กระตุ้นการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งใหม่ ส่งผลกระทบให้เกิด

การเปลี่ยนผ่านการทำงานสู่ดิจิทัลมากขึ้น และยิ่งไปกว่านั้นการระบาดของ COVID-19 ทั่วโลก ยิ่งเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานผ่านดิจิทัลเพิ่มสูงขึ้น ถึงแม้การนำดิจิทัลมาใช้จะมีผลลัพธ์ในเชิงบวกมากมาย เช่น ระบบอัตโนมัติ การทำงานร่วมกัน ความยืดหยุ่น นวัตกรรม และผลผลิตในการทำงาน (Burnett & Lisk, 2019; Jain & Ranjan, 2020; Santana & Cobo, 2020) แต่ก็มีผลเชิงลบ เช่น ความวิตกกังวลของบุคลากร ความเป็นส่วนตัว ค่าตอบแทน ความเป็นอยู่ ควบคู่กับความคลุมเครือของงาน ความซับซ้อน และความปลอดภัยในการทำงาน (Acemoglu

& Restrepo, 2020; Arntz et al., 2016; Brougham & Harr, 2020; Makridis & Han, 2021; Santana & Cobo; 2020; Spencer, 2018; Yu et al., 2022)

โดยผลสำรวจของ World Happiness Report 2024 ที่เผยแพร่โดย UN Sustainable Development Solutions Network (SDSN) เป็นรายงานการจัดอันดับประเทศที่มีความสุขที่สุดในโลก โดยจะประเมินความสุขตามเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนทางสังคม รายได้ ชีวิตที่มีสุขภาพที่ดี และการทุจริต เป็นต้น พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนความสุขเฉลี่ยอยู่ที่ 5.976 คะแนน ซึ่งยังคงมีช่องว่างในการพัฒนาเมื่อเทียบกับประเทศที่มีคะแนนสูงสุด เช่น ฟินแลนด์ที่ได้คะแนน 7.741 คะแนน (Helliwell, J. et al., 2024) รายงานนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างสมดุลในชีวิตทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว เพื่อให้บุคลากรในประเทศไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความสุขในการทำงานมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้องค์กรต่าง ๆ จึงหันมามองสิ่งที่เป็นความต้องการที่อยู่ภายในตัวบุคคล แต่ละคนมากขึ้น นั่นคือ “ความสุข” เนื่องจากหลายองค์กรเข้าใจดีว่า ถ้าบุคลากรในองค์กรทำงานอย่างมีความสุขแล้ว สถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความทุกข์ ไม่ว่าจะเป็นความเครียด ความขัดแย้ง อุบัติเหตุ หรือโรคจากการทำงานก็จะลดลงไปด้วย (Wasantanarat & Wuttivatchaikaeo, 2018)

นอกจากนี้ข้อมูลจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติในเดือนกรกฎาคม 2567 พบว่า ประเทศไทยมีประชากรวัยทำงานจำนวน 40.44 ล้านคน (National Statistical Office, 2024) ดังนั้น

การส่งเสริมให้เกิดความสุขในองค์กรจึงกลายเป็นเรื่องที่หลาย ๆ องค์กรให้ความสำคัญเนื่องจากแนวคิดองค์กรแห่งความสุข มีเป้าหมายในการพัฒนาองค์กร ให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ควบคู่ไปกับการสร้างความสุขให้แก่บุคลากรในองค์กร (Jaitha, 2016 cited by Chalongbun, 2017) หากบุคลากรมีความสุขในการทำงานย่อมส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีสุขภาพจิตที่ดี และส่งผลต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้บุคลากรมีความพร้อม และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล
2. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการนำเสนอ

บทความนี้นำเสนอแนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล โดยการศึกษาครอบคลุมถึงการทำความเข้าใจความหมายขององค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล พัฒนาการของแนวคิดองค์กรแห่งความสุข และแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืน อันสอดคล้องกับบริบทของสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล

ความหมายขององค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล

ความหมายขององค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล เป็นการพิจารณาความหมายระหว่างยุคดิจิทัล และองค์กรแห่งความสุข ดังนี้

ความหมายของยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพนิ่ง หรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่ และทุกเวลาโดยลักษณะของยุคดิจิทัล มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ (Thongsaiphon et al., 2023) กล่าวคือ 1) ความรวดเร็วในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บ หรือการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ 2) การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในเรื่องเวลา หรือสถานที่ ทำให้สามารถเข้าถึง รับรู้ และเรียนรู้ได้ทุกที่ และทุกเวลาตามต้องการ และ 3) การใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้ทุกคนสามารถจัดเก็บข้อมูล ใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่ และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง

ความหมายขององค์กรแห่งความสุขทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ความหมาย “องค์กรแห่งความสุข” ว่า หมายถึง กระบวนการพัฒนาคนในองค์กรอย่างมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร เพื่อให้คนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงนำพาองค์กรไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ (Wasantanarat & Wuttivatchaikaeo, 2018) ได้แก่ 1) คนทำงานมีความสุข (Happy People) หมายถึง บุคลากรสามารถจัดสมดุลชีวิตได้ตระหนักว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีความสำคัญขององค์กร

มีความเป็นมืออาชีพ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีครอบครัวที่อบอุ่น มีศีลธรรมอันดีงาม และเอื้ออาทรต่อตนเองและสังคม 2) ที่ทำงานน่าอยู่ (Happy Home) คือบุคลากรรู้สึกกว่าที่ทำงานเป็นบ้านหลังที่ 2 มีความรัก ความสามัคคีในองค์กร ที่ทำงานน่าอยู่ประกอบด้วยความอบอุ่นของบ้าน (House) คนในองค์กร (Human) และความสุข (Happy) ลักษณะของที่ทำงานน่าอยู่ได้แก่ เป็นองค์กรที่มีการทำงานเป็นทีม เป็นองค์กรที่มีความสุขในการทำงานร่วมกัน และเป็นองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์ ในการอยู่ร่วมกันและมีการพัฒนาร่วมกัน 3) ชุมชนสมานฉันท์ (Happy Teamwork) โดยชุมชนต้องมีความสามัคคี มีการทำงานเป็นทีม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเอื้ออาทรกับสังคมรอบข้าง คำว่า “ชุมชนสมานฉันท์” ยังหมายความรวมถึงลูกค้าหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร รวมถึงชุมชน สังคมพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานขององค์กร

จากการศึกษานิยามศัพท์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (พ.ศ.2566) ได้กล่าวถึงคำว่า “สุขภาพ หรือ สุขภาวะ” หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม ดังนั้น หากประมวลความหมายขององค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล อาจกล่าวได้ว่า องค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล คือการที่องค์กรนำวิวัฒนาการของเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมและพัฒนากระบวนการสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมขององค์กร ที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคลากร ให้มีความสุขสะดวกสบายในการทำงานมากขึ้น โดยเน้นความสำคัญ

ในการส่งเสริมความสุขของคนในองค์กร ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ได้แก่ สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม

พัฒนาการขององค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล

แนวคิดเรื่ององค์กรสุขภาวะ ในช่วงแรกจะเป็นแนวคิดด้านสุขภาพที่มีการนำเข้าไปใช้ส่งเสริมการดำเนินงานในองค์กร ซึ่งจะมีหลายแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการส่งเสริมสุขภาพ การดูแลสุขภาพในการทำงาน แนวคิดด้านอาชีวอนามัยและการจัดการความปลอดภัย และปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเน้นไปที่การคุ้มครองส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรโดยไม่ได้มองว่ามีความเกี่ยวข้องกับผลิตภาพขององค์กร แต่ในระยะต่อมามีผลงานวิจัยจำนวนมากที่พบว่าความสุขหรือสุขภาวะของบุคลากร จะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรและมีผลต่อผลิตภาพขององค์กร แนวคิดใหม่ของการดำเนินการด้านสุขภาพในองค์กร จึงผนวกด้านผลิตภาพขององค์กรเข้าไปด้วยพร้อมกันกับแนวคิดด้านการส่งเสริมสุขภาวะอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมสุขภาวะองค์กรจึงเป็นแนวคิดแบบสหวิทยาการ ที่รวมหลายศาสตร์หลายสาขาเข้ามาเกี่ยวข้อง และเชื่อมโยง ไม่แยกออกจากกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดผลิตภาพขององค์กร (Anttonen & Rasenen, 2009)

ความเคลื่อนไหวนี้ เห็นได้จากการประชุมสมัชชาอนามัยโลก ในปี พ.ศ. 2540 ที่ได้รับรองกลยุทธ์ด้านอาชีวอนามัยของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย และอีกหนึ่งทศวรรษต่อมา การประชุมสมัชชาอนามัยโลกในปี พ.ศ. 2550 ได้รับรอง

แผนปฏิบัติการด้านสุขภาพแรงงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2560 ซึ่งแผนฉบับนี้ มีมุมมองในด้านสุขภาพที่กว้างขึ้น โดยมองถึงการป้องกันความเสี่ยงจากอาชีพ การคุ้มครองและส่งเสริมสุขภาพในสถานที่ทำงาน ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบสุขภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ในการผนวกสุขภาพของพนักงานเข้าป้อนนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Burton, 2010)

สำหรับประเทศไทยแนวคิดองค์กรแห่งความสุขนั้น สำนักสนับสนุนสุขภาวะองค์กร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ริเริ่มแนวคิดความสุข 8 ประการ ในปี พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งสร้างคนในองค์กรให้ทำงานในองค์กรอย่างมีความสุข แนวคิดนี้เชื่อว่า “คนทำงาน” คือหัวใจสำคัญที่สุดขององค์กร หากส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรกลายเป็น “คนทำงานที่มีความสุข” การทำงานก็จะมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้องค์กรเติบโตอย่างยั่งยืน โดยได้จัดกลุ่มความสุขแบ่งได้เป็น 8 มิติ (Happy 8) ซึ่งใช้เป็นแนวทางการสร้างความสุขให้แก่คนในองค์กร (Wasantanarat & Wuttivatchaikaeo, 2018) ดังนี้

1. สุขภาพดี (Happy body) หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรมีสุขภาพดี ดูแลตนเอง ไม่ให้เป็นภาระของผู้อื่น มีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งเกิดจากการรู้จักใช้ชีวิต รู้จักกิน รู้จักพักผ่อน การเลือกอาหาร การจัดการอารมณ์ และการออกกำลังกาย

2. น้ำใจดี (Happy heart) หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น มีความเอื้ออาทรต่อกันและกัน การรู้บทบาทของ

ตนเอง นึกถึงประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตอาสาหรือร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ

3. ผ่อนคลายดี (Happy relax) หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรสามารถจัดการกับอารมณ์หรือความเครียดของตนเอง การรู้จักการผ่อนคลายกับสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต

4. ใฝ่รู้ดี (Happy brain) หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรรักการเรียนรู้ และเป็นมืออาชีพในการทำงาน พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เรียนรู้ทักษะในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภายในที่ทำงานภายในครอบครัว รวมทั้งชุมชนที่อาศัย

5. จิตวิญญาณดี (Happy soul) หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรมและความกตัญญู เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ มีศีลธรรม มีสติในการดำเนินชีวิต

6. การเงินดี (Happy money) หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรใช้เงินเป็น รู้จักเก็บออม ไม่เป็นหนี้โดยไม่มีเหตุผลที่จำเป็น สามารถจัดการรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ

7. ครอบครัวดี (Happy family) หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรมีความรัก ความสัมพันธ์ที่ดีเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบภายในครอบครัว และการสื่อสารที่ดีต่อกัน

8. สังคมดี (Happy society) หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรเป็นสมาชิกที่ดี มีความสามัคคีภายในที่ทำงาน ภายในครอบครัว และในชุมชน

เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้พัฒนาแนวคิดองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล โดยองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัลนั้น เกิดจากแนวคิดที่ว่าในปัจจุบันหลายองค์กรได้รับผลกระทบเนื่องจากการขับเคลื่อนประเทศไทยให้กลายเป็นประเทศไทย 4.0 ซึ่งทั้งองค์กรและบุคลากรจำเป็นต้องปรับตัวยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้วยการเปิดใจและพัฒนา เพราะถึงแม้ว่าไม่มีนโยบายประเทศไทย 4.0 องค์กรก็จะถูกสภาพแวดล้อมบีบบังคับให้ต้องพัฒนาเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง องค์กรจึงควรให้ความสำคัญต่อการเติบโตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพของบุคลากร เพราะในอนาคตหลายองค์กรอาจประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากร เพราะบุคลากรที่มีความสามารถจะลาออกไปทำงานอิสระ (Freelance) หรือตั้งบริษัทของตัวเองมากขึ้น รวมถึงการที่มีความหลากหลายในองค์กรมากขึ้น เช่น เรื่องวัย เชื้อชาติ หรือการรวมกลุ่มตามความสนใจ เป็นต้น (Chaimongkol, 2021)

แนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล

แนวคิดองค์กรแห่งความสุข เป็นแนวคิดที่สนับสนุนให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นการดูแลคุณภาพชีวิตคนในองค์กร โดยการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการ การพัฒนากระบวนการทำงาน พัฒนาให้บุคลากรร่วมคิดค้นนวัตกรรม โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา

องค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล คือ การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันควบคู่ไปกับการสร้างความสุขให้แก่บุคลากรในองค์กร (Wasantanarat & Wuttivatchaikaeo, 2018) โดยนักวิชาการได้มีการศึกษากระบวนการในการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล ดังนี้

1. การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร มีเป้าหมายเพื่อให้บุคลากรมีความสามารถในการทำงาน การพัฒนาสมรรถนะต้องคำนึงถึงสมรรถนะที่จะสนับสนุนพันธกิจขององค์กร ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาความเชี่ยวชาญในงาน การบริหารจัดการ การนำเสนอความคิดเห็น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดค้นนวัตกรรม ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านเทคโนโลยี การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร การบริหารการเงิน และการดูแลสุขภาพ

2. การจัดการการเงิน และการแก้ไขปัญหาหนี้สินของบุคลากร องค์กรควรมีวิธีการส่งเสริมการจัดการการเงิน และการแก้ไขปัญหาหนี้สินของบุคลากร โดยการส่งเสริมให้บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง การแก้ไขปัญหาหนี้สินในระบบ การส่งเสริมให้บุคลากรออมเงิน การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ การส่งเสริมให้บุคลากรมีรายได้เพิ่ม และการลดรายจ่ายของบุคลากร

3. การส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร โดยการส่งเสริมให้บุคลากรออกกำลังกาย บำบัด และยาเสพติด การส่งเสริมให้บุคลากรบริโภคอาหารที่ดี การจัดกิจกรรมคลายความเมื่อยล้าและความเครียด การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การจัดห้องพยาบาลที่มี

แพทย์และพยาบาลประจำ และการนำผลการตรวจสุขภาพมาทำโครงการเชิงรุก

4. การส่งเสริมความอบอุ่นในครอบครัว องค์กรควรมีแนวทางส่งเสริมความอบอุ่นในครอบครัว และการจัดให้มีมนมแม่ในองค์กร โดยการให้ความรู้ความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว การจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กในโรงงาน การจัดตั้งมนมแม่ การมีหน่วยงานที่ดูแลลูกบุคลากรหลังเลิกเรียน การร่วมงานร่วมกิจกรรมของชุมชน และการลดรายจ่ายของครอบครัวบุคลากร

5. การส่งเสริมสติในการทำงาน เนื่องจากสติมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงาน และการตัดสินใจที่ดี รวมถึงสติช่วยลดความผิดพลาดในการทำงาน ลดอุบัติเหตุ และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากร แนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรมีสติในการทำงาน

6. การส่งเสริมคุณภาพชีวิต และความผูกพันต่อองค์กร องค์กรต้องให้ความสำคัญกับบุคลากร เพื่อรักษาบุคลากรให้อยู่กับองค์กรอย่างมีคุณค่า แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และความผูกพันต่อองค์กร เช่น การจัดตั้งหน่วยงาน หรือมอบหมายผู้รับผิดชอบงานเรื่องการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และความผูกพันต่อองค์กร รวมทั้งมีการจัดโปรแกรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความผูกพันต่อองค์กร การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และลดความเลื่อมล้ำในองค์กร เป็นต้น

7. การพัฒนาทักษะการสอนงาน การพัฒนาบุคลากรจะให้ความสำคัญต่อประสบการณ์ของผู้เรียน และการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้น องค์กรควรให้ความสำคัญต่อการสอนงาน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

การมอบหมายงานที่ท้าทาย และการให้ทำงานในตำแหน่งใหม่ ๆ มากขึ้น

8. การสร้างวัฒนธรรมความไว้วางใจ (Trust) ในการอยู่ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการทางสุนทรียสนทนา (Dialogue) ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสร้างวัฒนธรรมการฟังเพื่อบุคลากรอย่างตั้งใจ เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อบุคลากร และลดความผิดพลาดในการทำงาน การดำเนินการทำได้หลายรูปแบบทั้งการอบรมสุนทรียสนทนาให้แก่บุคลากร การพัฒนาทักษะหัวหน้างาน

9. การพัฒนาระบบการทำงานและนวัตกรรม ส่วนใหญ่เกิดจากทั้งการคิดค้นขององค์กร และการให้บุคลากรมีส่วนร่วม เพื่อคิดค้นนวัตกรรมและพัฒนากระบวนการทำงานในระยะยาว เนื่องจากบุคลากรเป็นผู้คลุกคลีในหน้างานมากที่สุด จึงเป็นผู้ทราบปัญหาและแนวทางการแก้ไขมากที่สุด ดังนั้นจึงส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิดพัฒนาระบบการทำงานและนวัตกรรม ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมข้อเสนอแนะ การประกวดนวัตกรรม เป็นต้น

10. การสื่อสารเชิงบวก โดยต้องเป็นการสื่อสารที่มีความจริงใจ สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา เข้าใจลักษณะของบุคลากร และเลือกวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมเข้าใจง่าย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

11. การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการจัดการความหลากหลายในองค์กร โดย Kaewphichit & Thikaewsri, 2011 cited by Wasantanarat & Wuttivatchaikaeo, 2018) ได้กล่าวว่า การให้เกียรติและให้โอกาสเป็นกระบวนการสำคัญของการสร้างองค์กรแห่งความสุข โดยเฉพาะการเห็นคุณค่าของเพื่อน

ร่วมงานและการมองว่าเพื่อนร่วมงานคือบุคคลใกล้ชิด หรือการมองว่าเพื่อนร่วมงานเป็นพี่น้อง และเป็นสมาชิกในครอบครัว รวมถึงต้องเข้าใจเพื่อนร่วมงานซึ่งความเข้าใจนี้จะนำไปสู่การยอมรับและการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกัน

12. การสร้างวัฒนธรรมองค์กร เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรจะเป็นเครื่องหล่อหลอมพฤติกรรมของบุคลากร ดังนั้นวัฒนธรรมสำคัญที่องค์กรควรปลูกฝังให้แก่บุคลากร ได้แก่ การรักษากฎการพัฒนาดตนเอง ความเชี่ยวชาญในงาน การทำงานร่วมกันเป็นทีม การทำงานแบบครอบครัว การกล้าแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมกับองค์กร และการคิดค้นนวัตกรรม

13. การมุ่งเน้นความพึงพอใจของลูกค้า ชุมชน และทุกภาคส่วน โดยให้ความสำคัญในเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม สิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มากยิ่งขึ้น

14. การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมและการสนับสนุนชุมชน องค์กรแห่งความสุขมีแนวทางเพื่อร่วมกิจกรรมและสนับสนุนชุมชน เช่น การส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสาธารณะ มีเป้าหมายเพื่อให้บุคลากรเห็นคุณค่าของผู้อื่น รวมถึงสร้างจิตสำนึกเรื่องความกตัญญูและการเสียสละให้แก่บุคลากร

นอกจากนี้ (Chaimongkol, 2021) ได้นำเสนอแผนงานเชิงนโยบายเพื่อสร้างองค์กรแห่งความสุข 4.0 ตามต้นแบบคุณลักษณะองค์กรแห่งความสุขภาคธุรกิจชั้นนำของประเทศไทย ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ โดยพัฒนาองค์กรให้กลายเป็นองค์กรที่มีนวัตกรรม ผ่านการจัดหลักสูตรการอบรมแก่ผู้บริหารทุกระดับในเรื่องนวัตกรรมในการทำงาน รวมไปถึงการฝึกอบรมทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นแก่ผู้บริหารอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้าง

กระบวนการคิดของผู้บริหารทุกระดับ รวมทั้งควรมีการพัฒนาทักษะบุคลากรให้มีกระบวนการคิดเชิงออกแบบ โดยจัดให้มีพื้นที่ให้อิสระในการทำงาน แก่บุคลากรที่จะระดมความคิด เพื่อค้นหาความคิดใหม่ๆ และให้โอกาสทุกคนได้นำความคิดนั้น มาทดลองปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาและปรับปรุงงาน โดยไม่ต้องกังวลว่าสิ่งที่ทำนั้นจะสำเร็จหรือไม่ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการอยากทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในด้านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

2. ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ในองค์กร พัฒนาสถานที่ทำงานให้เป็น Smart office โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้มีพื้นที่ที่ทันสมัย ให้บุคลากรได้ใช้ในการทำงาน และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่มีความยืดหยุ่น และความคล่องตัว เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สนับสนุนในการพัฒนาให้องค์กรเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง และควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับเครื่องมือการทำงาน โดยเฉพาะ Notebook Tablet หรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ต้องมีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการ และมีสำหรับบุคลากรรองรับอย่างทั่วถึง เพื่อจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร

3. ด้านการสร้างสมดุลความสุข โดยส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการทำงาน โดยการสร้าง Platform online และการปรับมาใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ ในงานด้านเอกสารทั้งองค์กร เพื่อลดปริมาณงาน ลดกระบวนการทำงาน ลดงานด้านเอกสาร เพื่อให้

บุคลากรมีเวลาในการมุ่งเน้นการทำงานที่เกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้น ซึ่งผู้บริหารสามารถติดตามการทำงาน (Tracking) ของบุคลากรได้ และเพื่อพัฒนาให้รูปแบบการทำงานมีความคล่องตัว และความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น

4. ด้านความพึงพอใจในการทำงาน โดยพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ และพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมในทักษะที่จำเป็นสำหรับแต่ละตำแหน่งงาน โดยเน้นการฝึกอบรมที่เป็นการฝึกอบรมแบบเสมือนจริง เพื่อให้บุคลากรทุกคนได้รับโอกาสในการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ในการทำงานอยู่เสมอ รวมทั้งควรพัฒนาระบบสมรรถนะ โดยมีแผนงานในการพัฒนา คือ พัฒนาเกณฑ์ในการประเมินผลงานเพื่อปรับตำแหน่ง โดยการพิจารณาจากสมรรถนะ โดยต้องทำการวิเคราะห์เพื่อกำหนดสมรรถนะทั้งในระดับองค์กร และระดับบุคคล โดยเป็นสมรรถนะ โดยเฉพาะของแต่ละสายงาน เพื่อกำหนดความก้าวหน้าในแต่ละตำแหน่งงานให้มีความชัดเจน เป็นเกณฑ์กลางที่ทุกคนให้การยอมรับร่วมกัน

5. การมอบค่าตอบแทนด้านวิชาชีพ แก่บุคลากร โดยผลักดันการจ่ายค่าตอบแทนทางวิชาชีพให้แก่สายงานต่าง ๆ ที่มีใบประกอบวิชาชีพ ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เนื่องจากบุคลากรที่มีใบประกอบวิชาชีพมักจะได้รับการมอบหมายงานและมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญ เพื่อบริการมอบค่าตอบแทนที่เหมาะสมซึ่งจะจูงใจให้บุคลากรพัฒนาความรู้เพื่อสอบใบประกอบวิชาชีพ เป็นความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงาน

6. การพัฒนาทักษะวิชาชีพเฉพาะทาง ขององค์กร โดยผลักดันให้ตำแหน่งงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีใบประกอบวิชาชีพเฉพาะทาง นำไป

ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินความก้าวหน้าในงาน และมอบค่าตอบแทนวิชาชีพเพื่อพัฒนาเส้นทาง ความก้าวหน้า ในอาชีพตามศักยภาพของบุคลากร อย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของบุคลากร

7. การจัดทำการบริหารจัดการความรู้ ในด้านกระบวนการสร้างสุข โดยจัดทำกิจกรรม ในลักษณะการทำ Focus group ในประเด็นเรื่อง การสร้างสุขในองค์กร เพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ภายในองค์กรในเรื่องการสร้างความสุข ในการทำงาน และเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพในที่ทำงาน ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร

8. การส่งเสริมให้บุคลากรลดพฤติกรรม เสี่ยงในด้านสุขภาพ โดยจัดโครงการหรือกิจกรรม ส่งเสริมในเรื่องการมีสุขภาพที่ดีให้แก่บุคลากร อย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดโครงการลด ละ เลิก กิจกรรมเสี่ยงในด้านสุขภาพ เป็นต้น เพื่อส่งเสริม ให้บุคลากรปรับเปลี่ยนลดพฤติกรรมที่เสี่ยงในด้าน สุขภาพ

9. การเสริมสร้างความผูกพันในองค์กร ให้กับบุคลากรภายในองค์กร โดยทำการสื่อสาร ในเรื่องเป้าหมาย ค่านิยม และวัฒนธรรมขององค์กร ให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทุกคนได้รับทราบ และมี แนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งจัดให้มีพื้นที่ ที่เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาองค์กรในแต่ละด้าน

นอกจากแนวทางในการสร้างองค์กร แห่งความสุขในยุคดิจิทัลที่กล่าวมาแล้วนั้น Jiawiwatkul (2022) ยังได้กล่าวถึงแนวทาง การส่งเสริมองค์กรสุขภาวะในองค์กรยุคใหม่ (New Normal) ไว้ดังนี้

1. มินิโอบายในการทำงานที่คำนึงถึง ความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานที่บ้านแบบออนไลน์

หรือแบบไฮบริด ที่บุคลากรแต่ละคนอาจอยู่ใน สถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะมีผลต่อสุขภาวะ ความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากร

2. การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่คำนึงถึงมาตรการการป้องกันและควบคุม การระบาดของโรคโควิด-19 ของกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงในกรณีที่อาจจะมีโรคระบาดอื่น ๆ เกิดขึ้นด้วย โดยมีการสำรวจ ตรวจสอบ และดูแลสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ให้ถูกหลักสุขาภิบาลและสุขอนามัยอยู่เสมอ เช่น โรงอาหาร ห้องน้ำ สถานที่ออกกำลังกาย

3. การสร้างวิถีปฏิบัติด้านสุขภาพใน ที่ทำงาน องค์กรควรใช้โอกาสที่ทุกคนตระหนัก และห่วงใยสุขภาพจากสถานการณ์นี้ในการส่งเสริม สุขนิสัย พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น การรับประทานอาหาร ที่ถูกสุขลักษณะ การล้างมือให้เกิดเป็นนิสัย หรือวิถีปฏิบัติด้านสุขภาพ

4. การสื่อสารและให้คำปรึกษาโดยองค์กร ควรจัดให้มีการให้คำปรึกษา และการสื่อสารที่ดี กับบุคลากร มีการให้ข้อมูลสำคัญ และรับฟังปัญหา เปิดช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลาย

5. การสำรวจและการจัดการความเสี่ยง ด้านสุขภาพจิตของบุคลากรที่อาจเกิดขึ้นจาก สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 หรือ โรคระบาดอื่น ๆ

6. การให้ความช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต ความเป็นอยู่และ ความปลอดภัยของบุคลากรและครอบครัวในกรณี เจ็บป่วย เช่น การส่งตัวไปรักษาพยาบาล การดูแล ช่วยเหลือระหว่างที่เจ็บป่วย หรือการกักตัวในกรณี เกิดโรคระบาด

7. การจัดกิจกรรมในการพัฒนาสุขภาวะ องค์กร ต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงมาตรการ

ในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 ของกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงในกรณีโรคระบาดอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

8. การปรับปรุงแบบการจัดกิจกรรม ส่งเสริมสุขภาวะในองค์กรแบบออนไลน์ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมแบบออนไซต์ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์กร โดยมีการปรับปรุงแบบหรือเลือกทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับรูปแบบออนไลน์ที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมได้ รวมถึงการประชุมงาน การให้คำปรึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแบบออนไลน์ ซึ่งจะมีข้อดีในเรื่องของช่วยลดงบประมาณระยะเวลาในการเดินทาง ทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้บ่อยขึ้น โดยเฉพาะในกรณีองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการดำเนินงานจากหลายฝ่าย หลายหน่วยงานย่อย หรือสาขาย่อย

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาของ Sakulkla & Khruetrakthok (2023) ที่ได้กล่าวถึงการสร้างองค์กรแห่งความสุขโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นเสริมสร้างสุขภาวะในที่ทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานขององค์กร โดยผ่านกระบวนการสร้างความสุขภายในองค์กร ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานที่มีความสะดวกสบาย และปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุขในการทำงาน

2. ผู้บริหารมีภาวะเป็นผู้นำ คือ ผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำที่ดี และสร้างความเชื่อมั่นให้กับคนในองค์กร มีหลักธรรมาภิบาล และสร้างพื้นที่ให้บุคลากรมีโอกาสพัฒนาทักษะความรู้ และ

ความเจริญก้าวหน้า ส่งเสริมให้ทุกคนรู้สึกว่ามีค่า มีความสำคัญและมีความหมายต่อองค์กร

3. การพัฒนาบุคลากร คือ การสร้างโอกาสให้ทุกคนได้รับการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในงานของตนอย่างเสมอภาค

4. การสร้างบรรยากาศที่ดี คือ การสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากรในองค์กร จัดสถานที่ทำงานให้สะอาด ร่มรื่น สงบ และปลอดภัย มีมุมพักผ่อนหย่อนใจ และสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

5. การมีน้ำใจและความเอื้ออาทร คือ การสร้างความร่วมมือและความรักในองค์กร ให้ความสำคัญต่ोनโยบายที่เป็นธรรมและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีความปรารถนาดีด้วยจิตบริสุทธิ์

6. การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กร

จากแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัลข้างต้น จะเห็นว่ามีนักวิชาการได้เสนอแนวทางไว้หลากหลาย สิ่งสำคัญคือแนวทาง การนำไปปรับใช้กับองค์กรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากบริบท รูปแบบ สภาพความต้องการจำเป็นของแต่ละองค์กรมีความแตกต่างกัน องค์กรแต่ละแห่งจำเป็นต้องอาศัยการออกแบบเฉพาะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทขององค์กรตนเอง และควรทบทวนปรับปรุง พัฒนาต่อยอดแนวทางให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ของการสร้างองค์กรแห่งความสุข

Office of Organizational Health Promotion (Section 8). (2024) กล่าวว่า การสร้างองค์กรแห่งความสุขมีประโยชน์ทั้งต่อ คนทำงาน องค์กร และสังคม ดังนี้

1. คนทำงานในองค์กรมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีขึ้นส่งผลให้ ประสิทธิภาพ ในการทำงานเพิ่มมากขึ้นไปด้วย

2. วันลาป่วยของคนทำงานลดลง ส่งผลให้ องค์กรสามารถลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดูแล รักษาพยาบาลลงไปด้วย

3. องค์กรสามารถสร้างความภาคภูมิใจ และความพึงพอใจให้กับคนทำงานซึ่งจะช่วยลด อัตราการลาออก รวมทั้งเป็นองค์กรที่ดึงดูดใจ ให้คนอยากเข้ามาร่วมงานด้วย

4. เกิดความสัมพันธ์ที่ดีของทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานขององค์กร เช่น ระหว่าง ผู้บริหาร กับคนทำงาน ระหว่างองค์กรกับภาคส่วน ภายนอก ระหว่างองค์กรกับชุมชนรอบข้าง

5. สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร และเป็นองค์กรต้นแบบให้กับองค์กรอื่น ๆ

6. เป็นการพัฒนาองค์กรที่ตอบโจทย์ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือที่องค์การ สหประชาชาติเรียกว่า SDGs (Sustainable Development Goals)

ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในการสร้างองค์กร แห่งความสุข

Office of Organizational Health Promotion (Section 8). (2024) กล่าวว่า การพัฒนาองค์กรแห่งความสุขให้ประสบความสำเร็จ มีปัจจัยที่ควรคำนึงถึง 4 ประการ ดังนี้

1. การสนับสนุนจากผู้บริหารองค์กร ทั้งในด้านการสนับสนุนทรัพยากรให้มีการดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม รวมทั้ง การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่บุคลากร

2. โครงสร้างการทำงาน การกำหนด โครงสร้างการทำงาน ผู้รับผิดชอบ และบทบาท หน้าที่ต่าง ๆ ให้ชัดเจนมีความสำคัญต่อความสำเร็จ โดยแต่ละองค์กรควรมีทีมงานที่รับผิดชอบโดยตรง และอาจมีทีมวิชาการ ทีมงานอื่นจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการที่ปรึกษาด้วยขึ้นอยู่กับ ขอบเขตการทำงานขององค์กร

3. การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การดำเนิน งานพัฒนาสุขภาวะในองค์กรควรมีการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง โดยในระยะแรกอาจเริ่มจากงาน ที่ไม่ยากที่สามารถสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นเป็น ความภาคภูมิใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นจะต้องมี การดำเนินงานต่อเนื่องให้เกิดความผูกพันกับงาน อยู่อย่างสม่ำเสมอ

4. การติดตามประเมินผล การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ทั้งการประเมินผล ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มีการถอดบทเรียน หลังการปฏิบัติ มีการนำผลไปปรับปรุงการทํากิจกรรมครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น และการประเมินผล เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในช่วงเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานในระยะ ต่อไป เป็นต้น

องค์ความรู้ที่ได้รับ

การสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล จะพบว่ามีนักวิชาการได้เสนอแนวทางไว้หลากหลาย ผู้เขียนจะขอสรุปเป็นแนวทางหลักที่ใช้ในการพัฒนา องค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล

โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบที่เป็นผลลัพธ์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การพัฒนาคน (People) 2) การพัฒนาสถานที่ทำงาน (Workplace) และ 3) การพัฒนาเครื่องมือ / อุปกรณ์ (Material) ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานสร้างสรรค์ โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ตามแนวคิด Happy 8 ที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพความต้องการจำเป็นของคนในองค์กร ซึ่งต้องอาศัยการออกแบบที่เฉพาะ และสอดคล้องกับมิติความสุขของคนในองค์กร มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาคน (People) คือ การพัฒนาสมรรถนะคนในองค์กร เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญในงาน สามารถบริหารจัดการงานได้ตามบทบาทหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ สามารถนำเสนอความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้คิดค้นนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา มีความสามารถด้านภาษาและเทคโนโลยี มีทักษะในการบริหารการเงิน และสามารถดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกเรื่องความกตัญญูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

2. การพัฒนาสถานที่ทำงาน (Workplace) คือ พัฒนาสถานที่ทำงานให้เป็น Smart office โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในองค์กรให้เอื้อต่อการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้มีพื้นที่ที่ทันสมัยให้บุคลากรได้ใช้ในการทำงาน และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่มีความยืดหยุ่น และความคล่องตัว เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สนับสนุนในการพัฒนาให้องค์กรเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง และควรสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการ และมีเพียงพอ

สำหรับบุคลากรทั้งองค์กร มีกลไกในการรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในข้อผิดพลาด มีระบบการประเมินผลและการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3. การพัฒนาเครื่องมือ (Material) คือ การสร้าง การปรับปรุง การสนับสนุนงบประมาณเพื่อนำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้สนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร โดยเฉพาะซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการจัดการข้อมูล ฮาร์ดแวร์ที่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ระบบสื่อสารที่ทันสมัย หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตต่าง ๆ สำหรับการทำงานในองค์กร เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ช่วยลดเวลาในการทำงาน เพิ่มความแม่นยำ ช่วยลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น และช่วยให้บุคลากรทำงานได้สะดวกและสบายขึ้น ซึ่งสามารถเพิ่มความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงานได้อีกทั้งช่วยให้บุคลากรได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานในยุคปัจจุบัน ซึ่งสามารถลดต้นทุนในการดำเนินงานได้ อีกทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

โดยผู้เขียนขอยกตัวอย่างองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการสร้างองค์กรแห่งความสุข ได้แก่ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) (Niramitchnan, 2015) ตามแนวทางหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาคน (People) บริษัทฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรผ่านการจัดการเรียนรู้ (LMS) ซึ่งช่วยให้บุคลากรสามารถศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองได้อย่าง

ต่อเนื่อง และต้องสอดคล้องกับเป้าหมายองค์กรแต่ละปี นอกจากนั้นยังมีระบบพัฒนา Talent Management ที่คัดเลือกบุคลากรศักยภาพสูงเข้าสู่กระบวนการ พัฒนาค้นเก่ง ซึ่งครอบคลุมทั้งโอกาสในการศึกษาต่อ อบรม ศึกษาดูงาน และการหมุนเวียนงาน

2. การพัฒนาสถานที่ทำงาน (Workplace) บริษัทฯ มีการจัดสภาพแวดล้อมการทำงานให้น่าอยู่ และเอื้อต่อการสร้างสรรค์ เช่น Collaborative Area ที่ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด และทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังมีการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Management; KM) โดยมีแพลตฟอร์มให้บุคลากรสามารถเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน

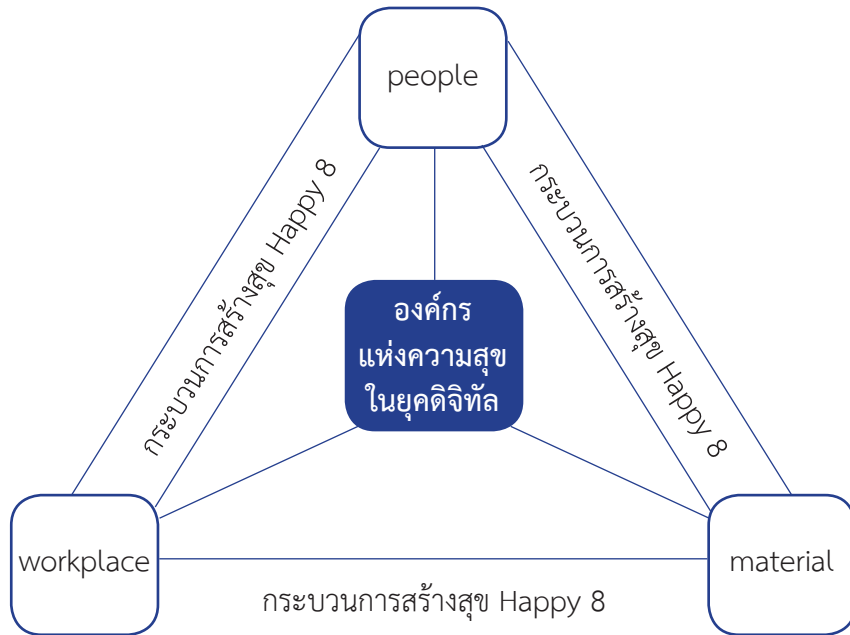
3. การพัฒนาเครื่องมือ (Material) ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานสร้างสุข บริษัทฯ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องมือดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากร เช่น E-learning และระบบประเมินผลที่ช่วยให้บุคลากรสามารถพัฒนาตนเองจากทุกที่ ทุกเวลา นอกจากนั้นยังมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการบริหารจัดการความรู้ขององค์กร เช่น ระบบ CPF Knowledge

Management ที่ช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญได้ง่ายขึ้น

แนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัลที่ทางบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ใช้พัฒนาองค์กรให้เป็นสถานที่ทำงานแห่งความสุข นั้นเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนานคน การออกแบบสภาพแวดล้อมที่ดี และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการทำงาน

ซึ่งแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัลที่ได้นำเสนอนี้ เป็นเพียงแนวทางหนึ่งที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาทางวิชาการ องค์กรที่สนใจนำแนวคิดนี้ไปขับเคลื่อนต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบที่เป็นผลลัพธ์ของการเป็นองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล นั่นก็คือ “คนทำงาน” มีความสุขหรือไม่ ซึ่งต้องพิจารณาตามมิติความสุขทั้ง 8 ด้าน การที่องค์กรนำวิวัฒนาการของเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมและพัฒนากระบวนการทำงาน การสร้างสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม เพื่อให้เอื้อต่อการทำงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร จึงถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับองค์กรยุคใหม่

ภาพที่ 1 แนวทางในการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล

บทสรุป

องค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัลเป็นองค์กรที่นำเทคโนโลยีและวิวัฒนาการดิจิทัลมาใช้ในการส่งเสริมกระบวนการทำงาน ปรับสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมองค์กร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร สร้างความสะดวกสบาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 มิติ คือ สุขภาวะทางกาย จิต ปัญญา และสังคม พัฒนาการขององค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล เริ่มต้นจากแนวคิดการดูแลคนทำงานในองค์กรให้มีความสุข โดยการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี มีการส่งเสริมสุขภาวะทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และมีการสนับสนุนการพัฒนาทักษะและความสามารถของบุคลากร ซึ่งแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการสร้างความสุข การใช้เทคโนโลยีในการเพิ่ม

ประสิทธิภาพและลดความซับซ้อนในการทำงาน และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการทำงานเป็นทีมและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยประโยชน์ของการสร้างองค์กรแห่งความสุข คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ลดอัตราการลาออก และเพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน

อย่างไรก็ตาม การเป็นองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล มีปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และเข้าใจถึงความสำคัญของความสุขในองค์กร การมีการสื่อสารที่ดีและเปิดเผย และการสนับสนุนจากทุกฝ่ายในองค์กร และแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัล ควรเน้นการพัฒนาทั้งด้านเทคโนโลยีและมนุษย์ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดสมดุลและการเติบโตอย่างยั่งยืนสำหรับองค์กรยุคใหม่

เอกสารอ้างอิง

- Acemoglu, D. & Restrepo, P. (2020). Robots and jobs: Evidence from US labor markets. **Journal of Political Economy**, 128(6), 2188-2244.
- Arntz, M., Gregory, T., & Zierahn, U. (2016). **The risk of automation for jobs in OECD countries: A comparative analysis**. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.1787/5jlz9h56dvq7-en> [2024, 15 Sep.]
- Anttonen, H., & Rasenen, T. (2009). **Well-being at work-new innovations and good practices**. Finnish Institute of Occupational Health. Finland: Multitprint Oy.
- Brougham, D., & Haar, J. (2020). **Technological disruption and employment: The influence on job insecurity and turnover intentions: A multi- country study**. *Technological Forecasting and Social Change*, 161, 120276. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120276> [2024, 4 Oct.]
- Burnett, R., & Lisk, C. (2019). The future of employee engagement: Real-time monitoring and digital tools for engaging a workforce. **International Studies of Management and Organization**, 49(1), 108-119. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/00208825.2019.1565097> [2024, 9 Oct.]
- Burton, J. (2010). **WHO healthy workplace framework and model: Background and supporting literature and practices**. WHO Headquarters, Geneva, Switzerland.
- Chaimongkol, T. (2021). **Development of a policy plan to create a Happy Workplace 4.0 in accordance with Happy Workplace model of leading business sectors in Thailand**. (Master's thesis). Burapha University, Chonburi province. (In Thai)
- Chalongbun, P. (2017). The happiness of personnel in the performance of government. **Journal of MCU Peace Studies Special Issue**, 6 (sp1), 590-599. (In Thai)
- Helliwell, J. F., Layard, R., Sachs, J. D., De Neve, J.-E., Aknin, L. B., & Wang, S. (Eds.). **World Happiness Report**. (2024). University of Oxford: Wellbeing Research Centre.
- Jain, A., & Ranjan, S. (2020). Implications of emerging technologies on the future of work. **IIMB Management Review**, 32(4), 448-454.
- Jiawiwatkul, A. (2022). **Happy workplace development: Concepts and guidelines**. Bangkok: Metta Printing.

- Makridis, C. A., & Han, J. H. (2021). **Future of work and employee of empowerment and satisfaction: Evidence from a decade technological change**. *Technological Forecasting and Social Change*, 173, 121162. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.121162> [2024, 15 Sep.]
- National Statistical Office. (2024). **Summary of the labor force survey: July 2024**. National Statistical Office, Ministry of Digital Economy and Society.
- Niramitchnan, P. (2015). **Sarnsara organization of well-being: concepts and case studies – happy brain**. Knowledge development and promotion project for supporting organizational well-being.
- Office of Organizational Health Promotion (Section 8). (2024). **Manual for promoting a healthy organization**. Project for Communication and Coordination of Organizational Health Networks.
- Sakulkla, S., & Khruengkathok, C. (2023). Good governance for leaders in the digital age and creating a happy organization. *Quality of Life and Law Journal*, 19 (2), 30-45. (In Thai)
- Santana, M., & Cobo, M. J. (2020). What is the future of work? A science mapping analysis. *European Management Journal*, 38(6), 846-862.
- Spencer, D. A. (2018). **Fear and hope in an age of mass automation: Debating the future of work**. *New Technology, Work and Employment*, 33(1), 1-12.
- Thongsaphon, K., Srikhum, K., Boonsuk, K., & Wangthanomsak, M. (2023). Leadership of school administrators in the digital age. *Journal of Institute of Trainer Monk Development*, 6(2), 261-270. (In Thai)
- Vichuparkornkul, P. (2020). Bangkok hoteliers preparation to technological change (ai). (Master's thesis). Silpakorn University, Nakhon Pathom province. (In Thai)
- Wasantanarat, C., & Wuttivatchaikaeo, T. (2018). **Happy workplace 4.0**. (2nd ed.) Bangkok: At 4 Print Co.,Ltd.
- Yu, X., Xu, S., & Ashton, M. (2022). Antecedents and outcomes of artificial intelligence adoption and application in the workplace: The socio- technical system theory perspective. *Information Technology & People*, 36(1), 454-474.
- .....

รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอการตีพิมพ์

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

Academic Journal Phranakhon Rajabhat University

(Humanities and Social Sciences)

.....

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารราย 6 เดือน
เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม จัดทำขึ้น
เพื่อเผยแพร่ผลงานในลักษณะบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article)
บทความปริทัศน์ (Review Article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) ในสาขามนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ แก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ขอบเขตของผลงานที่ตีพิมพ์

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตีพิมพ์
บทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา
นิเทศศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ ประชากรศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มานุษยวิทยา สังคมวิทยา
ภูมิศาสตร์ วิทยาการประกันภัย สถิติศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ บริหารการศึกษา ศีลศาสตร์ กฎหมาย
การบัญชี และบริหารธุรกิจ

การพิจารณาบทความ

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง
(Peer Review) อย่างน้อย 3 ท่าน โดยผู้แต่งและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความจะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน
(Double-blind Peer Review)

ประเภทของบทความที่รับตีพิมพ์

1. บทความวิชาการ (Academic Article)

งานเขียน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์
แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ
อินเทอร์เน็ต ประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข

2. บทความวิจัย (Research Article)

เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา
วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย

3. บทความปริทัศน์ (Review Article)

งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการ (State of the art) เฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้าง และทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อพิพากษ์ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของหนังสือ บทความหรือผลงานศิลปะ อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม

หลักเกณฑ์ในการส่งบทความ

1. บทความที่ผู้แต่งส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์จากวารสารอื่น ๆ
2. เนื้อหาในบทความต้องไม่คัดลอก ลอกเลียน หรือไม่ตัดทอนจากบทความอื่นโดยเด็ดขาด (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้แต่งเท่านั้น)
3. ผู้แต่งต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบการส่งบทความของวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะพิจารณาเฉพาะบทความที่ได้รับการประเมินให้ตีพิมพ์เผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น
5. กรณีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แต่งต้องปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และชี้แจงการแก้ไขต้นฉบับดังกล่าวมายังกองบรรณาธิการ

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

รับการตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2003 ขึ้นไป โดยใช้ตัวหนังสือแบบ TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดตั้งค่าหน้ากระดาษ บน 1.5 นิ้ว ล่าง 1.0 นิ้ว ขวา 1.0 นิ้ว โดยความยาวของบทความควรเป็นดังนี้

1. บทความทางวิชาการ (Academic article)	ประมาณ 15 หน้า ต่อบทความ
2. บทความวิจัย (Research article)	ประมาณ 15 หน้า ต่อบทความ
3. บทความปริทัศน์ (Review article)	ประมาณ 8 หน้า ต่อบทความ
4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)	ประมาณ 5 หน้า ต่อบทวิจารณ์

โดยมีส่วนประกอบดังนี้

บทความวิชาการ	บทความวิจัย	บทความปริทรรศน์	บทวิจารณ์หนังสือ
1. บทนำ	1. บทนำ	1. บทนำ	บทความที่วิพากษ์วิจารณ์
2. กรอบในการวิเคราะห์	2. วัตถุประสงค์การวิจัย	2. บทสรุป	เนื้อหาสาระคุณค่า และ
3. เนื้อหา	3. ทบทวนแนวคิด	3. เอกสารอ้างอิง	คุณภาพของหนังสือ
4. สรุป	4. สมมติฐาน (ถ้ามี)		บทความหรือผลงาน ศิลปะ
5. เอกสารอ้างอิง	5. กรอบแนวคิดของการวิจัย		อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์
	6. ระเบียบวิธีวิจัย		และการแสดงละครหรือดนตรี
	7. ผลการวิจัย		โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจ
	8. สรุปผลการวิจัยและอภิปราย		อันเหมาะสม
	9. เอกสารอ้างอิง		

Academic Article	Research Article	Review Article	Book Review
1. Introduction	1. Introduction	1. Introduction	The critique article should critically evaluate the subject, whether a book, film, work of art, dance, musicperformance or even another article. This has to be done looking at the content, the main points, and the benefit proceeding from it and how it expresses its discipline.
2. Framework Analysis	2. Research Objectives	2. Conclusion	
3. Content	3. Literature Review	3. References	
4. Conclusion	4. Hypothesis(If any)		
5. References	5. Conceptual Framework		
	6. Methodology		
	7. Research Results		
	8. Results Conclusion and Discussion		
	8.1 Results Conclusion		
	8.2 Discussion		
	9. References		

ชื่อเรื่อง	ควรมีความกระชับและชัดเจน ไม่ยาวจนเกินไป บทความภาษาไทยต้องมีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด
ชื่อผู้แต่ง	ระบุชื่อเต็มและนามสกุลเต็มของผู้แต่งทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยไม่ใส่ยศหรือตำแหน่ง สำหรับผู้แต่งหลักต้องใส่ E-mail address ที่ติดต่อได้และลงเครื่องหมายดอกจันกำกับ
บทคัดย่อ	ทุกบทความต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษยกเว้นบทความหนังสือ โดยควรมีความยาวระหว่าง 200 ถึง 250 คำ
คำสำคัญ	ให้มีคำสำคัญ 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
รูปภาพ	แยกบันทึกเป็นไฟล์ภาพที่มีนามสกุล TIFF, หรือ JPEG ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับเพื่อคุณภาพในการพิมพ์ หมายเลขรูปภาพและกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านล่างของรูปภาพ ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับการตีพิมพ์แบบขาว-ดำ หรือ Greyscale
เนื้อหา	ใช้ตัวหนังสือแบบ TH SarabunPSK ขนาด 16 พอยท์ จัดเนื้อหาตามรูปแบบบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) หรือ บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) หน่วยที่ใช้ให้เป็นไปตามรูปแบบสากล ศัพท์ภาษาอังกฤษในวงเล็บให้ใช้ตัวพิมพ์เล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ หากมีสมการให้ใช้ Equation Editor โดยจัดให้อยู่ในตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ และระบุหมายเลขสมการ
ตาราง	หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านบนของตาราง
เอกสารอ้างอิง	เป็นรายชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงในบทความ โดยให้แปลเป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ และจัดรูปแบบอ้างอิงตามระบบ APA 6 th edition

รูปแบบการอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation)

กรณีอ้างอิงชื่อผู้แต่งก่อนข้อความ	ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์)..... ตัวอย่าง Kelly (2004) แสดงให้เห็นว่า..... Saikaew & Kaewsarn (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ..... Lui et al. (2000) พบว่า..... Saikaew & Kaewsarn (2009) และ Lui et al. (2000) พบว่า.....
กรณีอ้างอิงชื่อผู้แต่งท้ายข้อความ	..... (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)
ตัวอย่าง	..... (Kelly, 2004)

..... (Saikaew & Kaewsarn, 2009)

..... (Lui et al., 2000)

..... (Saikaew & Kaewsarn, 2009; Lui et al., 2000)

2. การอ้างอิงในส่วนท้ายบทความ (References)

2.1 อ้างอิงจากหนังสือ (Books)

รูปแบบ   ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง   Crawley, R. B., Dockery, L. M., Branson, T. S., Carmichael, L. E., Carson, J. C., Findlay, A. F., & Smith, D. M. (2015). **Manor houses of the early 1900s**. London, England: Taylor & Francis.

2.2 อ้างอิงจากบทความวารสาร (Journal articles)

รูปแบบ   ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

ตัวอย่าง   Yingsanga, P., & Mathurasa, L. (2009). Yellowing development of Chinese Kale (*Brassica oleracea* var. *alboglabra*). **Phranakhon Rajabhat Research Journal: Science and Technology**, 14(1), 76-90. (In Thai)

Morrisa, G.A., Fosterb, T.J., & Hardinga, S.E. (2000). The effect of the degree of esterification on the hydrodynamic properties of citrus pectin. **Food Hydrocolloids**, 14(3), 227-235.

2.3 อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ (Theses and Dissertations)

รูปแบบ   ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. (ระดับวิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัย, เมืองที่ตั้งมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง   Caprette, C.L. (2005). **Conquering the cold shudder: The origin and evolution of snake eyes**. (Doctoral dissertation). Ohio State University, Columbus, OH.

2.4 อ้างอิงจากรายงานการวิจัย/รายงานทางวิชาการ (Technical/Research reports)

รูปแบบ   ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง** (ประเภทของเอกสาร). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง   Tayama, T. (2006). **Velocity influence on detection and prediction of changes in color and motion direction** (Report No. 38). Sapporo, Japan: Psychology Department, Hokkaido University.

2.5 บทความ/บทในหนังสือการประชุม (Proceedings of meeting and symposium)

รูปแบบ ชื่อผู้แต่งในบท. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. ใน ชื่อบรรณาธิการ, (บรรณาธิการ), ชื่อการประชุม (หน้าแรก-หน้าสุดท้าย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1991). **A motivational approach to self: Integration in personality**. In R. Dienstbier (Ed.), Nebraska Symposium on motivation: Vol. 38 Perspectives on motivation (237-288). Lincoln, NM: University of Nebraska Press.

2.6 อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. Retrieved from <http://.....>[ใส่วันที่สืบค้น].

ตัวอย่าง Centers for Disease Control and Prevention. (2003). **Take charge of your diabetes**. Retrieved from <http://www.cdc.gov/diabetes/pubs/paf/ted.pdf> [2015, 25 Oct.]

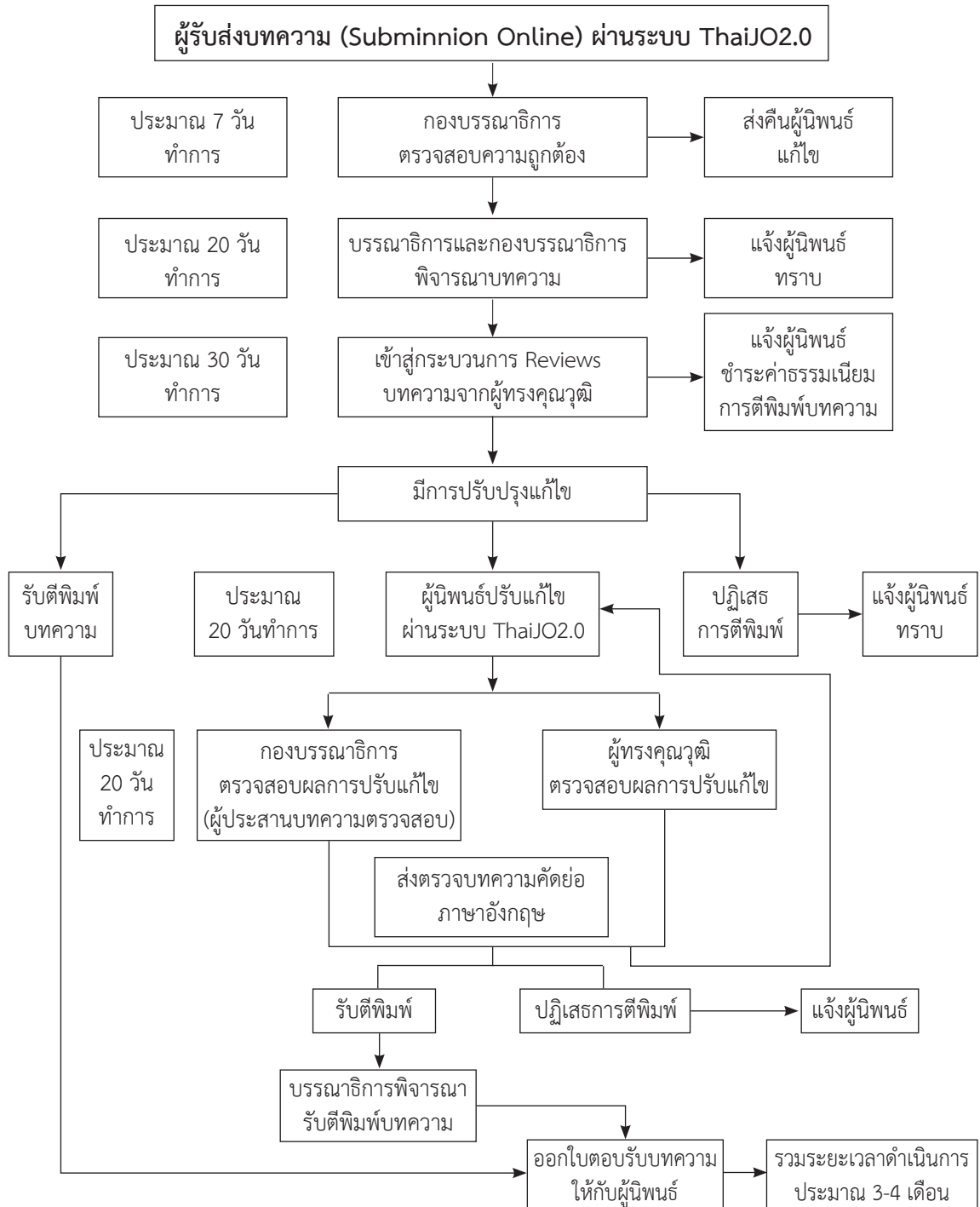
2.7 อ้างอิงอื่น ๆ

รูปแบบ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปีที่ให้สัมภาษณ์, วัน เดือน). **สัมภาษณ์**. ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์. หน่วยงาน.

ตัวอย่าง Phae-ngam, W. (2016, 10 Jan.). **How to write a good research article**. Assistant Professor. Faculty of Science and Technology. Phranakhon Rajabhat University.

ขั้นตอนการพิจารณาบทความ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมายเหตุ: ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่องภาษาไทย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

ENGLISH TITLE (TH SarabunPSK 16pt. bold)

ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ^{1*} ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ² (TH SarabunPSK ขนาด 14pt. ตัวปกติ)

¹ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

²ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

Author^{1*}, Author² (TH SarabunPSK 14pt. normal)

¹Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

² Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

*E-mail: address@mailservice.com (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Received: xx-xx-xx

Revised: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหาบทคัดย่อในกรณีเป็นบทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยกเว้นบทความหนังสือ บทคัดย่อควรมีย่อหน้าเดียว ไม่ควรเกิน 250 คำ บทคัดย่อควรกล่าวถึงวัตถุประสงค์ หลักของบทความ ผลลัพธ์หรือ สรุปผลที่ได้จากการทำวิจัย คำสำคัญที่เป็นภาษาไทยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างคำ

(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

คำสำคัญ: คำสำคัญ1 คำสำคัญ2 คำสำคัญ3 คำสำคัญ4 คำสำคัญ5 (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

ABSTRACT (TH SarabunPSK 16pt. bold)

For a Thai article, an abstract in English must accompany the Thai version. The abstract should contain a single paragraph and its length should not exceed 250 words. It should be prepared in concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: keyword1, keyword2, keyword3, keyword4, keyword5 (TH SarabunPSK 16pt. normal)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

วัตถุประสงค์ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....
.....
.....
.....
.....

ทบทวนแนวคิด (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....
.....
.....
.....

สมมติฐาน (ถ้ามี) (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....
.....
.....

กรอบแนวคิดของการวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....
.....
.....

ระเบียบวิธีวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

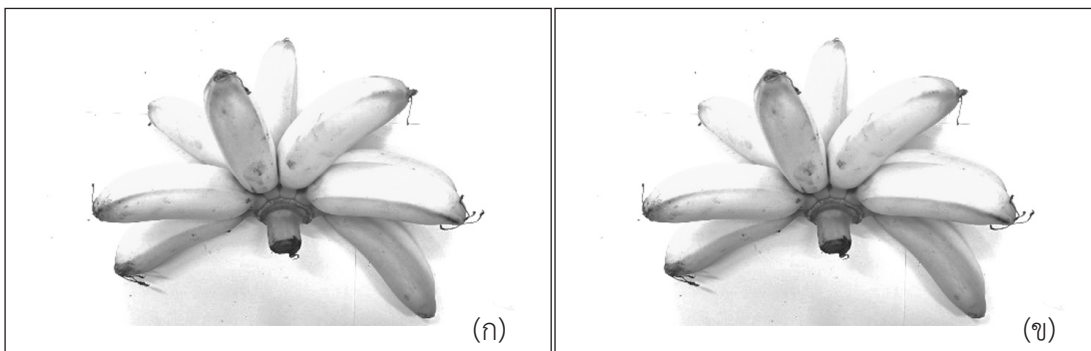
เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....
.....

ผลการวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ....(ก).....(ข)....

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

ปัจจัยต่าง ๆ	Factor Loading	Commulative Communalities Variance (%)
ปัจจัยที่ 1 : สถาปัตยกรรม และความสำคัญของวัด		25.530
เป็นวัดที่มีความสวยงาม	0.830	0.689
มีสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์	0.799	0.642
มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์	0.675	0.491
มีความโดดเด่นแตกต่างจากวัดอื่น ๆ	0.451	0.346

หมายเหตุ : (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

สมการที่ 1 .....

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา) .....

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

REFERENCES (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.).....

.....

จริยธรรมในการตีพิมพ์

Publication Ethics

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีมาตรฐานทางจริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ ดังนี้

➤ จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความถูกต้องของบทความร่วมกับกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์
3. บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้แต่ง ผู้ประเมินบทความ และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด
5. บรรณาธิการต้องรักษาความลับของผู้แต่ง
6. บรรณาธิการมีหน้าที่รักษามาตรฐานของวารสาร รวมถึงพัฒนาวารสารให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ

➤ จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักถึงความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของตนเองในการรับประเมินบทความ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้แต่ง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความกับงานตีพิมพ์อื่น ๆ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องประเมินและให้ข้อเสนอแนะตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการโดยปราศจากอคติ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิควรตรงต่อเวลาในการส่งผลการประเมินบทความ
6. ผู้ทรงคุณวุฒิควรรักษาความลับของผู้แต่งบทความ

➤ จริยธรรมของผู้แต่งบทความ

1. บทความที่ส่งจะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยมีการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่คัดลอกผลงานผู้อื่นโดยขาดการอ้างอิง
2. หากบทความมีการทดลองเกี่ยวกับมนุษย์หรือสัตว์ ผู้แต่งต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการวิจัยและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้แต่งควรระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัย
4. ผู้แต่งควรเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ผู้แต่งจะต้องไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาในบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ยังแหล่งอื่น ๆ
6. ชื่อผู้แต่งที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในผลงานวิชาการนี้จริง

บทความวิชาการในวารสารฉบับนี้ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนเท่านั้น

